

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1996-1997

9 juli 1997

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MIDDAGVERGADERING

DECREET EINDREGELING BEGROTING VLAAMSE GEMEENSCHAP EN INSTELLINGEN VAN OPENBAAR NUT 1992 – STEMMING

DECREET GOEDKEURING INVESTERINGSOVEREENKOMST BLEU EN VIETNAM – STEMMING

DECREET GOEDKEURING INVESTERINGSOVEREENKOMST EN PROTOCOL BLEU EN CHILI – STEMMING

DECREET GOEDKEURING INVESTERINGSOVEREENKOMST EN PROTOCOL BLEU EN URUGUAY – STEMMING

DECREET GOEDKEURING PROTOCOL VERDRAG GRENSOVERSCHRIJDENDE LUCHTVERONTREINIGING – STEMMING

DECREET GOEDKEURING VERDRAG EN AANHANGSELS MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE IN GRENSOVERSCHRIJDEND VERBAND – STEMMING

DECREET GOEDKEURING EURO-MEDITERRANE ASSOCIATIEOVEREENKOMST EG EN TUNESIË – STEMMING

DECREET VLAAMSE WOONCODE

DECREET INVOERING MEER EVENWICHTIGE VERTEGENWOORDIGING MANNEN EN VROUWEN IN ADVIESORGANEN – STEMMING

DECREET INTERLANDELIJKE ADOPTIE – STEMMING

DECREET OPRICHTING GEZINS- EN WELZIJSRAAD EN ADVISERENDE BEROEPSCOMMISSIE INZAKE GEZINS- EN WELZIJSAAANGELEGENHEDEN – STEMMING

DECREET BEKRACHTIGING ONTWIKKELINGSDOELEN EN EINDTERMEN GEWOON BASISONDERWIJS – STEMMING

DECREET AFWIJKINGSPROCEDURE ONTWIKKELINGSDOELEN EN EINDTERMEN – STEMMING

DECREET ONDERWIJS VIII – STEMMING

BIJZONDER DECREET WIJZIGING BIJZONDER DECREET UNIVERSITEIT GENT EN UNIVERSITAIR CENTRUM ANTWERPEN – STEMMING

DECREET WIJZIGING DECREET OPRICHTING VLAAMS FONDS VOOR DE SOCIALE INTEGRATIE VAN PERSONEN MET EEN HANDICAP – STEMMING

DECREET WIJZIGING ARTIKEL 6BIS DECREET VASTSTELLING WAPEN, VLAG, VOLKSLIED EN FEESTDAG VLAAMSE GEMEENSCHAP

DECREET OPRICHTING KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT EN INSTELLING AMBT KINDERRECHTENCOMMISSARIS

KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT EN BENOEMING KINDERRECHTENCOMMISSARIS BIJ HET VLAAMS PARLEMENT

DECREET INSTELLING KINDEFFECTRAPPORT EN TOETSING REGERINGSBELEID AAN DE NALEVING RECHTEN VAN HET KIND

DECREET REGELING SUCCESSIETARIEVEN SAMENWONENDEN

BIJZONDER DECREET WIJZIGING ARTIKEL 33 BIJZONDERE WET TOT HERVORMING DER INSTELLINGEN

RESOLUTIE VERZOENING BEHOEFTE AAN ENERGIE EN AAN ZUIVERE LUCHT IN ONZE MAATSCHAPPIJ

RESOLUTIE IJZEREN RIJN

VOORSTEL WIJZIGING ARTIKEL 2 REGLEMENT VLAAMS PARLEMENT

RESOLUTIE NEDERLANDSTALIG ONDERWIJS IN BRUSSEL

RESOLUTIE INCLUSIEF BELEID TEN AANZIEN VAN KINDEREN, KINDERMISHANDELING, KINDERRECHTEN EN SLACHTOFFER- EN DADERHULP

RESOLUTIE EEDFORMULE

BIJZONDER DECREET WIJZIGING BIJZONDER DECREET ARGO

RESOLUTIE BELEIDSPLAN VLAAMSE AUDIOVISUELE INDUSTRIE

MET REDENEN OMKLEDE MOTIES – STEMMINGEN

Inhoud

Nr. 54

Woensdag 9 juli 1997
Middagvergadering

Berichten van verhindering	1
Ontwerp van decreet houdende de Vlaamse Wooncode – 654 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 8	
Algemene bespreking (Voortzetting)	1
Sprekers : de heren Georges Cardoen, Ward Beysen, Paul Dumez en Etienne Van Vaerenbergh en mevrouw Vera Dua en minister Leo Peeters	
Artikelsgewijze bespreking	11
Voorstel van decreet van de heer Jan Caubergs houdende wijziging van artikel 6bis van het decreet van 7 november 1990 houdende vaststelling van het wapen, de vlag, het volkslied en de feestdag van de Vlaamse Gemeenschap – 436 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3	
Algemene bespreking	58
Sprekers : de heren Gilbert Vanleenhove, verslaggever, Jan Caubergs, Michiel Vandebussche, Etienne Van Vaerenbergh, Filip Dewinter, Jos Stassen en Paul Van Grembergen en minister Leo Peeters	
Artikelsgewijze bespreking	63
Voorstel van decreet van mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Nelly Maes en mevrouw Ria Van Den Heuvel houdende de oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en de benoeming van een Kinderrechtencommissaris bij het Vlaams Parlement – 510 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 6	
Algemene bespreking	64
Sprekers : mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Nelly Maes, mevrouw Ria Van Den Heuvel, mevrouw Marijke Dillen en de heren Jos Stassen en Felix Strackx	
Artikelsgewijze bespreking	78
Regeling van de werkzaamheden	82
Sprekers : mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Ria Van Den Heuvel, mevrouw Kathy Lindekens en de heren Johan De Roo, Filip Dewinter, André Denys en Paul Van Grembergen, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Nelly Maes en de heren Ludo Sannen, Jaak Gabriels, Jos Geysels en Marc Olivier	
Ontwerp van decreet houdende de eindregeling van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap en van de instellingen van openbaar nut voor het begrotingsjaar 1992 – 23-D (1996-1997) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	85
Ontwerp van decreet tot goedkeuring van de volgende internationale akte : Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Socialistische Republiek Vietnam inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Hanoï op 24 januari 1991 – 532 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	87
Spreker : mevrouw Cecile Verwimp-Sillis	

- Ontwerp van decreet** houdende goedkeuring van de volgende internationale akte : Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Republiek Chili inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen en Protocol, ondertekend te Brussel op 15 juli 1992 – 533 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2
Hoofdelijke stemming 89
- Ontwerp van decreet** houdende goedkeuring van de volgende internationale akte : Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Republiek ten oosten van de Uruguay inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen en Protocol, ondertekend te Brussel op 4 november 1991 – 534 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2
Hoofdelijke stemming 90
- Ontwerp van decreet** houdende goedkeuring van de Euro-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds, en de republiek Tunesië anderzijds, en de bijlagen I, II, III, IV, V, VI, VII, de protocollen 1, 2, 3, 4 en 5, en de slotakte, ondertekend in Brussel op 17 juli 1995 – 622 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2
Hoofdelijke stemming 92
- Ontwerp van decreet** tot goedkeuring van het Protocol bij het Verdrag betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, van 1979, inzake de beheersing van emissies van vluchtige organische stoffen of hun grensoverschrijdende stromen, ondertekend te Genève op 19 november 1991 – 620 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2
Hoofdelijke stemming 93
- Ontwerp van decreet** tot goedkeuring van het Verdrag inzake milieu-effectrapportage in grensoverschrijdend verband en van de aanhangsels I, II, III, IV, V, VI en VII, ondertekend te Espoo op 25 februari 1991 – 621 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2
Hoofdelijke stemming 94
- Ontwerp van decreet** houdende invoering van een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in adviesorganen – 666 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 5
Hoofdelijke stemming 96
Sprekers : mevrouw Nelly Maes, de heer André Denys en mevrouw Trees Merckx-Van Goeij
- Ontwerp van decreet** inzake interlandelijke adoptie – 677 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3
Hoofdelijke stemming 98
- Ontwerp van decreet** houdende oprichting van een Gezins- en Welzijnsraad en van een adviserende beroepscommissie inzake gezins- en welzijnsaangelegenheden – 681 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 4
Aangehouden stemming 100
Spreker : mevrouw Trees Merckx-Van Goeij
Hoofdelijke stemming 102
Spreker : mevrouw Ria Van Den Heuvel
- Ontwerp van decreet** tot wijziging van het decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de sociale integratie van personen met een handicap – 705 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3
Hoofdelijke stemming 103

<p>Ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen van het gewoon basisonderwijs – 685 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 5 Aangehouden stemmingen Hoofdelijke stemming</p>	<p>105 106</p>
<p>Ontwerp van decreet betreffende een afwijkingsprocedure voor de ontwikkelingsdoelen en eindtermen – 699 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3 Hoofdelijke stemming</p>	<p>108</p>
<p>Ontwerp van decreet betreffende het onderwijs VIII – 697 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 5 Aangehouden stemmingen Hoofdelijke stemming</p>	<p>109 110</p>
<p>Ontwerp van bijzonder decreet houdende wijziging van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen – 698 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming</p>	<p>112</p>
<p>Ontwerp van decreet houdende de Vlaamse Wooncode – 654 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 8 Aangehouden stemmingen Hoofdelijke stemming</p>	<p>113 138</p>
<p>Voorstel van decreet van de heer Jan Caubergs houdende wijziging van artikel 6bis van het decreet van 7 november 1990 houdende vaststelling van het wapen, de vlag, het volkslied en de feestdag van de Vlaamse Gemeenschap – 436 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3 Hoofdelijke stemming Spreker : de heer Michiel Vandenbussche</p>	<p>139</p>
<p>Voorstel van decreet van mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Nelly Maes en mevrouw Ria Van Den Heuvel houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris – 510 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 6 Aangehouden stemmingen Spreker : mevrouw Trees Merckx-Van Goey Hoofdelijke stemming</p>	<p>141 142</p>
<p>Met redenen omklede motie van de heer Jos Geysels tot besluit van de op 27 juni 1997 door de heer Jos Geysels in commissie gehouden interpellatie tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de opmerkingen van het Rekenhof met betrekking tot verschillende sensibiliseringscampagnes in de periode 1991-1993 – 721 (1996-1997) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming</p>	<p>144</p>
<p>Met redenen omklede motie van de heren Dominiek Lootens-Stael en Jan Penris tot besluit van de op 1 juli 1997 door de heer Dominiek Lootens-Stael in commissie gehouden interpellatie tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de naleving door TV Brussel van de decretale bepalingen inzake organisatie en erkenning van niet-openbare regionale televisieverenigingen – 724 (1996-1997) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming</p>	<p>145</p>

Voorstel van decreet van mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Nelly Maes en mevrouw Ria Van Den Heuvel houdende instelling van het kindeffectrapport en de toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind – 657 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3	
Algemene bespreking	147
Sprekers : mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Nelly Maes, mevrouw Ria Van Den Heuvel, mevrouw Marijke Dillen en minister Luc Martens	
Artikelsgewijze bespreking	157
Voorstel van decreet van de heer Guy Swennen en mevrouw Sonja Becq houdende regeling van de successietarieven tussen samenwonenden – 694 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 6	
Algemene bespreking	159
Sprekers : mevrouw Sonja Becq, mevrouw Nelly Maes, de heren Carl Decaluwé, Guy Swennen, Herman De Reuse, Leo Cannaerts en Johan De Roo, mevrouw Mia De Schamphelaere, de heren Jean-Marie Bogaert, Ludo Sannen en Joachim Coens	
Artikelsgewijze bespreking	168
Voorstel van resolutie van de heer Joachim Coens c.s. betreffende de verzoening van de behoeften aan energie en aan zuivere lucht in onze maatschappij – 543 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3	
Bespreking	169
Sprekers : de heer Joachim Coens, mevrouw Gerda Raskin, de heer Johan Malcorps en mevrouw Nelly Maes	
Voorstel van bijzonder decreet van de heren Johan De Roo, André Denys, Gilbert Bossuyt, Paul Van Grembergen en Jos Geysels houdende wijziging van artikel 33 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen – 709 (1996-1997) – Nr. 1	
Voorstel van de heren Johan De Roo, André Denys, Gilbert Bossuyt, Paul Van Grembergen en Jos Geysels tot wijziging van artikel 2 van het Reglement van het Vlaams Parlement – 710 (1996-1997) – Nr. 1	
Algemene bespreking	174
Sprekers : de heren Johan De Roo en Filip Dewinter en mevrouw Mia De Schamphelaere	
Voorstel van bijzonder decreet van de heren Johan De Roo, André Denys, Gilbert Bossuyt, Paul Van Grembergen en Jos Geysels houdende wijziging van artikel 33 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen – 709 (1996-1997) – Nr. 1	
Artikelsgewijze bespreking	176
Voorstel van resolutie van de heren Joachim Coens, Jaak Gabriels, Robert Voorhamme, Jan Penris, Herman Lauwers en Didier Ramoudt betreffende de IJzeren Rijn – 718 (1996-1997) – Nr. 1	
Bespreking	177
Sprekers : de heren Joachim Coens, Didier Ramoudt, Robert Voorhamme en Jan Penris	
Voorstel van resolutie van mevrouw Brigitte Grouwels, mevrouw Sonja Van Lindt, mevrouw Cecile Verwimp-Sillis, de heren René Swinnen en Kris Van Dijck betreffende het Nederlandstalig onderwijs in Brussel – 708 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 4	
Bespreking	179
Sprekers : mevrouw Brigitte Grouwels en de heer Pieter Huybrechts	

<p>Voorstel van resolutie van mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Kathy Lindekens, de heer Etienne Van Vaerenbergh en mevrouw Ria Van Den Heuvel betreffende de nood aan een inclusief beleid ten aanzien van kinderen, kindermishandeling, kinderrechten en slachtoffer- en daderhulp in Vlaanderen – 730 (1996-1997) – Nr. 1</p> <p>Bespreking</p> <p style="padding-left: 20px;">Sprekers : mevrouw Trees Merckx-Van Goey en de heer Felix Strackx</p>	183
<p>Voorstel van resolutie van mevrouw Nelly Maes en de heer Paul Van Grembergen betreffende de eedformule – 723 (1996-1997) – Nr. 1</p> <p>Bespreking</p> <p style="padding-left: 20px;">Spreker : mevrouw Nelly Maes</p>	185
<p>Voorstel van bijzonder decreet van de heren Filip Dewinter, Pieter Huybrechts en Joris Van Hauthem houdende wijziging van het bijzonder decreet van 19 december 1988 betreffende de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs – 726 (1996-1997) – Nr. 1</p> <p>Algemene bespreking</p> <p style="padding-left: 20px;">Sprekers : de heren Filip Dewinter en Johan De Roo</p> <p>Artikelsgewijze bespreking</p>	186 187
<p>Voorstel van resolutie van de heer Carl Decaluwé c.s. betreffende een beleidsplan voor de Vlaamse audiovisuele industrie – 653 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3</p> <p>Bespreking</p> <p style="padding-left: 20px;">Spreker : mevrouw Nelly Maes, verslaggever</p>	188
<p>Regeling van de werkzaamheden</p>	190

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 14.25 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

AANWEZIG

Wilfried Aers, Yolande Avontroodt, Sonja Becq, Georges Beerden, Ward Beysen, Jean-Marie Bogaert, Gilbert Bossuyt, Louis Bril, Jozef Browaeys, Herman Candries, Leo Cannaearts, Georges Cardoen, Jan Caubergs, Patricia Ceysens, Joachim Coens, Marc Cordeel, Frank Creyelman, Norbert De Batselier, Carl Decaluwé, Etienne De Groot, Karel De Gucht, Leo Delcroix, Herman De Loor, Anny De Maght-Aelbrecht, Julien Demeulenaere, Jos De Meyer, André Denys, Paul Deprez, Herman De Reuse, Peter De Ridder, Johan De Roo, Mia De Schamphelaere, Peter Desmet, Roland Deswaeane, Freddy De Vilder, Filip Dewinter, Fred Diekens, Marijke Dillen, Michel Doomst, Vera Dua, Paul Dumez, Freddy Feytons, Jaak Gabriels, Jos Geysels, Johnny Goos, Leo Goovaerts, Brigitte Grouwels, Veerle Heeren, Patrick Hostekint, Pieter Huybrechts, André Kenzeler, Marino Keulen, Patrick Lachaert, Herman Lauwers, Jacques Laverge, Kathy Lindekens, Carlos Lisabeth, Marcel Logist, Dominiek Lootens-Stael, Jacky Maes, Nelly Maes, Johan Malcorps, Hugo Marsoul, Erik Matthijs, Lydia Maximus, Trees Merckx-Van Goey, Marc Olivier, Jan Penris, Stefaan Platteau, Leonard Quintelier, Didier Ramoudt, Gerda Raskin, Ludo Sannen, Freddy Sarens, Johan Sauwens, Eddy Schuermans, Jef Sleenckx, Jos Stassen, Steve Stevaert, Felix Strackx, Herman Suykerbuyk, Guy Swennen, René Swinnen, John Taylor, Jacques Timmermans, Bruno Tobback, Maria Tyberghien-Vandenbussche, Arnold Van Aperen, Riet Van Cleuvenbergen, Walter Vandenbossche, Chris Vandembroeke, Michiel Vandenbussche, Bart Vandendriesche, Ria Van Den Heuvel, Marleen Vanderpoorten, Mark Van der Poorten, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Paul Van Grembergen, Joris Van Hauthem, Mieke Van Hecke, Gilbert Vanleenhove, Sonja Van Lindt, Jef Van Looy, Dirk Van Mechelen, Gracienne Van Nieuwenborgh, Luk Van Nieuwenhuysen, André Van Nieuwkerke, Karim Van Over-

meire, Marc Van Peel, Hugo Van Rompaey, Etienne Van Vaerenbergh, Peter Vanvelthoven, Roeland Van Walleghem, Tuur Van Wallendael, Mandus Verlinden, Francis Vermeiren, Christian Verougstraete, Cecile Verwimp-Sillis, Robert Voorhamme, Johan Weyts, Frans Wymeersch.

AFWEZIG MET KENNISGEVING

Emiel Verrijken : gezondheidsredenen ;

Jacques Devolder : buitenslands.

ONTWERP VAN DECREET houdende de Vlaamse Wooncode
 – 654 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 8
Algemene bespreking (Voortzetting)

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het ontwerp van decreet houdende de Vlaamse Wooncode.

De heer Cardoen heeft het woord.

De heer Georges Cardoen (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik zou de verslaggeefster willen feliciteren met haar verslag. Uit eigen ervaring weet ik dat het niet makkelijk is om de besprekingen van een omvangrijk ontwerp op een getrouwe manier weer te geven. Het mag dan ook benadrukt worden dat zij daar – niettegenstaande de omvang van de discussies – op een voortreffelijke wijze in geslaagd is.

Bij de bespreking van dit voor de huisvestingssector fundamentele ontwerp, wil ik nader ingaan op een aantal aspecten die mij bijzonder na aan het hart liggen, met name de rol van de gemeenten en de te hanteren procedures in de huisvestingssector. De rol die in deze Wooncode aan de gemeenten wordt toevertrouwd, is niet gering.

Ik wil eerst en vooral zeggen dat het huidige ontwerp met het oog op de rol van de gemeenten een hele vooruitgang is in vergelijking met de eerste

Cardoen

ontwerpteksten die mij aangaande de Wooncode bereikten. De taken die daarin aan de gemeenten werden toevertrouwd, al dan niet op vrijwillige basis, waren immers al te omvattend. Ik denk bijvoorbeeld aan de oprichting van een gemeentelijke woonraad. De heer Van Vaerenbergh zal het mij dan ook niet kwalijk nemen als ik zeg dat ik er niet kwaad om ben dat zijn amendement houdende de wederinvoering van deze bepalingen, in de commissie geen meerderheid gevonden heeft. De oprichting van een gemeentelijke woonraad werd dan wel voorgesteld als zijnde niet-verplicht, de ervaring leert mij dat dergelijke vrijblijvende keuzemogelijkheden in de praktijk nogal dikwijls op een verplichting uitdraaien.

De gemeente krijgt inzake het huisvestingsbeleid nu een coördinerende rol. De toekenning van deze rol is zelfs een van de cruciale aspecten van deze Wooncode. Hierdoor dient voorkomen te worden dat de diverse huisvestingsactoren los van elkaar of zelfs over de hoofden van de plaatselijke politieke verantwoordelijken heen, investeringsprogramma's opzetten. Aan de gemeenten wordt de mogelijkheid geboden om de projecten van de diverse actoren te sturen en coherent te laten verlopen.

Iedereen met enige verantwoordelijkheid op lokaal vlak die het belang van de huisvestingssector als beleidsinstrument ten volle erkent, zal deze evolutie zeker positief beoordelen. Wie is namelijk beter dan de lokale besturen in staat om de noden die zich op het terrein manifesteren correct in te schatten? Wie is er beter in staat om de diverse actoren rond de tafel te brengen en oplossingen uit te werken voor de problemen die rijzen? De ervaringen uit het verleden, waar het in bepaalde gevallen praktisch onmogelijk was voor de lokale besturen om een huisvestingsmaatschappij ertoe te bewegen de schouders onder een bepaald project te zetten, zijn hiermee definitief van de baan.

Deze grotere greep van de gemeentebesturen op het huisvestingsbeleid zal evenwel ook van de gemeentelijke verantwoordelijken een andere aanpak en meer engagement vergen. De gemeenten zullen meer initiatief aan de dag moeten leggen en de afgevaardigden van de gemeenten in de bestuursorganen van de lokale huisvestingsmaatschappijen zullen een meer actieve rol moeten spelen.

Mijnheer de minister, ik wil hier benadrukken dat het geven van meer verantwoordelijkheid aan de gemeenten op mijn volledige instemming kan reke-

nen. Wat me echter meer zorgen baart, is de kwaliteitsbewaking, meer bepaald de in de Wooncode opgenomen regels voor het conformiteitsattest. Niet dat ik enig bezwaar heb tegen de inspanningen die men wil leveren om de kwaliteitsbewaking van het woningbestand te garanderen, verre van.

De opdrachten inzake kwaliteitsbewaking die aan de gemeenten worden toevertrouwd, zijn echter niet van de minste. Naast de bevoegdheid in de nieuwe gemeentewet om op te treden tegen woningen die een gevaar betekenen voor de openbare veiligheid, krijgt de burgemeester de taak om de woningkwaliteit te controleren. Het verhuren van een woning die niet beantwoordt aan die normen, wordt strafbaar gesteld. Op die manier wordt een belangrijke verantwoordelijkheid gelegd bij de gemeenten. Het college van burgemeester en schepenen wordt belast met het uitreiken van het conformiteitsattest. De burgemeester krijgt de bevoegdheid om niet-conforme woningen ongeschikt of onbewoonbaar te verklaren. Dat zijn stuk voor stuk verantwoordelijkheden die niet lichtzinnig mogen worden opgevat.

Vooraf het administratieve en procedurele aspect van de toekenning van het conformiteitsattest mag niet worden onderschat. Niemand kan nu voorspellen wat de precieze gevolgen zullen zijn voor de gemeentelijke administraties, maar ik vraag me af in hoeverre de kleine en zelfs de middelgrote gemeenten over de deskundigheid beschikken om onder meer de kwaliteit van de woningen te beoordelen. Het kan niet worden ontkend dat het heel wat tijd zal vergen om de nodige onderzoeken in te stellen, en dit terwijl de procedure toch gebonden is aan strikte termijnen.

Mijnheer de minister, ik twijfel sterk aan de uitvoerbaarheid van deze regeling. Ik wil er dan ook op aandringen om de gemeenten in deze de nodige hulp te verlenen. Dat mag geen betutteling zijn, maar echte effectieve en deskundige bijstand. Verder zou ik meer duidelijkheid willen over de vergoedingen die de gemeenten uiteindelijk zullen ontvangen voor hun werkzaamheden in het kader van de kwaliteitsbewaking.

U was zo vriendelijk ons in de commissie duidelijk te maken dat u niet op eigen houtje zou handelen, maar in overleg met uw ambtgenoten en met de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten. We zouden misschien best gedurende een periode een bepaald bedrag aanhouden, om daarna met kennis van zaken te kunnen oordelen over het bedrag dat precies nodig is.

Cardoen

Het gaat hier in essentie om de werkbaarheid van het geheel. Een regeling moet niet alleen op papier sluitend zijn, ze moet ook in de praktijk werkbaar en uitvoerbaar zijn, wil ze enig resultaat opleveren. De beslissing van de minister om in deze zeer geleidelijk te werk te gaan en te beginnen met de oudste woningen, kan hier weliswaar enig soelaas bieden, maar zelfs dan zal het nog altijd een ernstige inspanning van de lokale besturen vergen om dit systeem naar behoren uit te bouwen.

De voorgestelde regeling rond de herhuisvesting van de bewoners van overbewoond verklaarde woningen roept bij mij nog enige vragen op. Ook hier vrees ik dat de nobele bedoelingen van de Wooncode zullen stranden op praktische bezwaren, indien er voor de gemeenten geen begeleidende maatregelen worden uitgewerkt. Wie zal daarvan trouwens uiteindelijk de kosten dragen? Men mag niet vergeten dat het, zelfs met de hulp van andere instanties zoals het OCMW of de sociale-huisvestingsmaatschappijen, niet zo evident zal zijn om de bewoners van overbewoonde woningen te herhuisvesten.

Mijnheer de minister, ik zou eveneens willen pleiten voor de uitwerking van klare en eenvoudige procedures. Vanuit mijn verantwoordelijkheden op lokaal vlak heb ik enige ervaring met huisvestingsprojecten en ik kan u verzekeren dat de procedurele lijdensweg waarmee men wordt geconfronteerd, vaak ontmoedigend werkt. Als ik goed ben ingelicht, zou u de vaste intentie hebben om ook daaraan te verhelpen. Ik hoop dat dat een van uw prioriteiten wordt.

Mijnheer de voorzitter, mits uw goedkeuring zal ik de tekst van de heer Quintelier voorlezen. Hij is afwezig omdat hij een dringende oproep van de minister-president diende te beantwoorden. Die tekst luidt als volgt.

Mijnheer de minister, ik zal in mijn betoog de klemtoon leggen op de volgende aspecten van de Wooncode: de strijd tegen de sociale fraude, de werking van de sociale maatschappijen met de opstelling van de beheerscontracten en de aanstelling van de opdrachthouder.

Het nastreven van het recht op wonen is een edel principe. In de praktijk moeten we evenwel vaststellen dat een niet onaanzienlijk percentage van de mensen die in sociale huisvesting wonen, er niet thuishoort. De reden hiervoor ligt in wat ik de officieuze samenwoning noem. Daarbij verblijven in

een sociale woning naast de officiële huurder ook andere personen die een inkomen genieten. De huurder maakt dat niet bekend aan de betrokken maatschappij. De huur die voor die woning wordt betaald, staat in geen enkele verhouding tot het gezamenlijk inkomen van de bewoners. Uiteindelijk komen dergelijke constructies erop neer dat sociale woningen worden bewoond door personen die er geen recht op hebben. Mensen die er rechtmatig in thuishoren, moeten bijgevolg nog langer dan anders op wachtlijsten staan.

Ingevolge dergelijke sociale fraude schieten een aantal belangrijke investeringen in de sector van de sociale huisvesting hun doel voorbij. Ik wil daarbij beklemtonen dat dit zeker geen randfenomeen betreft. Het is een gegeven waarmee elke sociale-huisvestingsmaatschappij die in de huursector actief is, wordt geconfronteerd.

Aan de ene kant ben ik ervan overtuigd, mijnheer de minister, dat u dergelijke praktijken ten zeerste afkeurt. Aan de andere kant maak ik me zorgen over het feit dat er maar weinig oplossingen worden geboden om dit probleem op te lossen. Voor de maatschappijen wordt ook in deze Wooncode geen echt afdoende oplossing in het vooruitzicht gesteld. Ik ben me ervan bewust dat het aanbieden van oplossingen terzake geen eenvoudige zaak is en dat de privacy zijn rechten heeft. Ik wil dan ook geen pleidooi houden voor het opzetten van een Big Brother-systeem. Ik wil er wel op blijven hameren dat de maatschappijen middelen moeten krijgen om deze sociale fraude op een efficiënte manier te bestrijden.

Met de goedkeuring van deze Wooncode zullen de huisvestingsmaatschappijen in een andere wereld terecht komen. Er wordt nu decretaal bepaald dat zij de prioritairere uitvoerders zijn van het huisvestingsbeleid. Dat is in mijn ogen een ontzettend grote vooruitgang. Het werken met beheersovereenkomsten vergt van de betrokken maatschappijen echter een totaal nieuwe aanpak.

Uit de hoorzittingen die ter voorbereiding van de commissiebesprekingen werden gehouden, blijkt dat de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij tegen het einde van dit jaar zal starten met een tiental proefbeheersovereenkomsten. Het instrument van de beheersovereenkomst kan zeker positieve resultaten opleveren: een maatschappij zal er nauwer op toezien dat ze haar doelstellingen bereikt. Ik wil er daarbij toch op wijzen dat men geen al te grote of onrealistische verwachtingen mag creëren.

Cardoen

Bij die beheersovereenkomsten moet er ook rekening mee worden gehouden dat heel wat maatschappijen het territorium van meer dan één gemeente omvatten. Er moet overleg zijn tussen gemeentebestuur, OCMW en de socialehuisvestingsmaatschappijen. Men moet zich ervoor hoeden dat één enkele actor de beheersovereenkomst blokkeert. Dit is niet denkbeeldig wanneer met verscheidene partners moet worden onderhandeld. Elke gemeente zal immers de realisatie van projecten op het eigen territorium als absolute prioriteit naar voren schuiven. Daardoor wordt het uiteindelijk bijna onmogelijk om tot een akkoord te komen.

Mijnheer de minister, vorige sprekers hebben het reeds gehad over de territoriale selectiviteit, die in deze Wooncode vervat ligt : namelijk de introductie van woonvernieuwings- en woningbouwgebieden. Principieel heb ik geen moeite met deze afbakening. Toch wens ik de aandacht te vestigen op een steeds in omvang toenemend fenomeen, namelijk de problematiek van de verspreide verkrotting in de meer landelijke gebieden. De verdere leefbaarheid van het platteland is in grote mate afhankelijk van de blijvende mogelijkheid om daaraan te verhelpen. Ik wil er dan ook voor pleiten om, in samenspraak met de minister van Ruimtelijke Ordening, voldoende mogelijkheden open te laten. Een minister die klemtonen legt op kwaliteitsbewaking, mag dit aspect zeker niet uit het oog verliezen.

Mijnheer de minister, deze Wooncode bevat een waaier aan instrumenten, sommige volledig nieuw, andere sterk vernieuwd. Hoe dit alles zich in de praktijk zal vertalen en de efficiëntie van deze instrumenten, blijft voorlopig grotendeels onduidelijk. Ik wil verwijzen naar de geanimeerde discussie die in de commissie heeft plaatsgevonden naar aanleiding van de introductie van instrumenten als het recht van voorkoop en het sociaal beheersrecht. Sommige collega's noemden dit een al te vergaande aanslag op het eigendomsrecht. Zo ver zou ik niet willen gaan, maar er leven toch wel wat vragen over de daadwerkelijke resultaten van dergelijke instrumenten. Mijnheer de minister, het zou niet slecht zijn om nu reeds een afspraak te maken om de werking van de Wooncode aan een regelmatige evaluatie te onderwerpen.

Tot daar, collega's, de tussenkomst van de heer Quintelier en die van mij. (*Applaus bij de CVP en de SP*)

De voorzitter : De heer Beysen heeft het woord.

De heer Ward Beysen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik was van plan mijn tussenkomst te beginnen met te zeggen hoe triestig ik me voelde, triestiger nog dan het grijze weer dat boven ons hoofd hangt. Na de toespraak van de heer Cardoen ben ik zelfs nog triestiger geworden. Men moet weten dat de heer Quintelier dringend werd weggeroepen door de minister-president. Hij zit waarschijnlijk met de heer Tobback aan tafel om een oplossing te vinden voor de problematiek aangaande het decreet Natuurbehoud. (*Rumoer*)

Na al die weken en maanden dat we hier hebben gesproken over de nieuwe politieke cultuur, vraag ik me af waarvoor dat allemaal dient. Collega's uit de meerderheid, het kan toch niet zijn dat we uitsluitend voor de galerij praten en dat we deontologische codes opstellen en afspraken maken over de werking van dit parlement, om daarna vast te stellen dat bij een door de meerderheid gecreëerde kink in de kabel, alles op alles moet worden gezet om het juiste pad terug te vinden en dat het parlement zich moet slachtofferen. Ik denk dat de rede van de heer Quintelier over deze materie belangrijk had kunnen zijn. De heer Cardoen is zo goed geweest om er een stuk van over te nemen. De meest kritische opmerking vanuit de meerderheid komt van u, mijnheer Cardoen. Die van mijnheer Quintelier bij de bespreking van de Wooncode, is me ook niet ontgaan.

Er zijn twee aspecten die me bij de behandeling van dit decreet opvallen. Voor een liberaal als ik is het ten eerste onaanvaardbaar dat het optreden van de overheid op de privé-markt nog maar eens wordt vergroot en dat dit bovendien decretaal wordt vastgelegd.

Ten tweede zal de rol van de overheid gestadig toenemen eens de meerderheid dit decreet zal hebben goedgekeurd. Ik hoop voortdurend dat de rol van de overheid eindelijk eens zou afnemen, in plaats van toenemen. Ik denk immers dat vele moeilijkheden hun oorzaak vinden in het feit dat de overheid zich te veel taken toemeet. Met dit decreet gaan we dus eens te meer de verkeerde kant op.

Ten derde kan niet genoeg worden benadrukt hoe ontmoedigd de eigenaars opnieuw zullen zijn, wanneer ze zich bewust zullen worden van de in dit decreet vervatte bepalingen.

Mijnheer de voorzitter, u was zo goed om mij een kwartier extra spreektijd toe te kennen. U was ook

Beysen

zo goed om mij als laatste het woord te geven. Dit stelt me in staat om een eerste balans op te maken van de bespreking. Het stelt me tevens in staat om in een vijftal items de in dit decreet opgenomen beleidsopties te vergelijken met de opties die de VLD graag naar voren had willen schuiven. Ik zal dit op een systematische manier doen, en ik zal daarna nog twee amendementen kort toelichten. Op die manier hoef ik geen betoog meer te houden bij de behandeling van de amendementen.

Mijns inziens komt het negatieve aspect van dit decreet vooral tot uiting in het uitgangspunt ten aanzien van de privé-sector. Dit decreet gaat ervan uit dat er veel te weinig sociale woningen zijn. Daar kan ik in zekere zin nog wel inkomen. Het decreet gaat er echter ook van uit dat de privé-sector enkel uit is op uitbuiting en maximale winst. Dit werd letterlijk zo in de commissie gezegd. U zult begrijpen dat we het hiermee absoluut niet eens kunnen zijn.

De VLD-fractie zegt dat het tekort aan betaalbare woningen, zowel sociale als privé-woningen, te wijten is aan verschillende factoren die verbonden zijn met de huidige regels inzake de socialehuisvestingssector én met het huidige economische klimaat. Dit zou dan ook een veel beter uitgangspunt zijn om de discussie over de Wooncode te voeren.

Ik kom dan tot een tweede verschilpunt. Dit decreet pleit voor een nieuwe inhaaloperatie voor de socialewoningsector. Wij willen dat enigszins afzwakken. We zijn wel gewonnen voor een weloverwogen inhaaloperatie voor de socialewoningbouwsector, maar pas na een grondige evaluatie en uitzuivering van het bestaande systeem van subsidies en toekenning van woningen.

Ik ga over tot het derde verschilpunt in de benaderingswijze van de Vlaamse regering en de VLD. Ons inziens legt het ontwerp te veel nadruk op de huursector. Wij willen vooral nadruk leggen op de eigendomsverwerving. Daar kom ik zo dadelijk nog even op terug.

Zo kom ik tot het vierde verschilpunt. Voor de bouw van huurwoningen gaat de Vlaamse regering uit van de subsidiëring van de erkende maatschappijen. Wij vinden dat de rechtstreekse subsidiëring van de behoeftige huurder via de huurcheques veeleer als uitgangspunt moet worden genomen. Dit is een totaal andere benadering dan wat we in het ontwerp van decreet terugvinden.

Ik kom hiermee tot het vijfde grote verschilpunt. In het ontwerp van de regering wordt de essentie uit het oog verloren, te weten het beschermen van de echt woonbehoeftigen in onze maatschappij. De rol van de overheid wordt in het ontwerp van de regering overschat en schiet bijgevolg haar doel voorbij. De voorgestelde instrumenten zullen bovendien onbetaalbaar blijken, omdat we nu eenmaal slechts over zogenaamd beperkte overheidsmiddelen beschikken. Het beschermen van de echte woonbehoeftigen in onze maatschappij is nochtans de enige taak van de overheid in het woon- en huisvestingsbeleid. In die zin is ons alternatief opgesteld. Daartoe volstaan simpele ingrepen, en is het niet nodig een zo groot mogelijk patrimonium in overheidshanden te leggen.

Ik heb hiermee de grote verschilpunten tussen het regeringsontwerp en de visie van de VLD pogen aan te tonen. Ik wil kort stilstaan bij twee aspecten die voor ons bijzonder gevoelig liggen. Het kan ten eerste niet worden ontkend dat dit decreet een aanslag is op het eigendomsrecht. Trouwens, de minister is zo vriendelijk geweest dit gisteren in een kranteninterview te erkennen. Hij heeft zelf gezegd dat dit decreet een gevoelige inperking van het eigendomsrecht inhoudt.

Ik neem aan dat dit inperken van het eigendomsrecht in de visie van de minister en zijn partij een logische gedachtegang is. In de termen van de Ronde van Frankrijk heeft de minister deze rit gewonnen. Wie de Ronde wint, zullen we later wel uitmaken. Mijnheer de minister, u bent er dus in geslaagd om uw coalitiepartner over de brug te krijgen en het eigendomsrecht in belangrijke mate te beperken.

Ik richt mij daarom tot de CVP. Vanzelfsprekend niet tot de volledige CVP. Wie is er trouwens in staat zich tot de volledige CVP te richten? Maar hoe is het mogelijk dat een belangrijk deel van de christen-democraten zich een instelling laat aanpraten die door een groot deel van de Vlaamse bevolking niet wordt gedeeld? De artikels 85 tot 89 betreffende het inrichten van een recht op voorkoop, vormen zoals gezegd een bijzonder verregaande ingreep op het eigendomsrecht. Het eigendomsrecht houdt in dat de eigenaar-verkoper zelf bepaalt aan wie hij een woning wil verkopen. Door het invoeren van deze artikels wordt hij verplicht de betrokken overheid of instantie als koper te aanvaarden, een flagrante schending van het eigendomsrecht. In plaats dat de eigenaar wordt beschermd, wordt hij nu beschouwd als iemand wiens eigendom men te allen tijde kan afnemen.

Beysen

Ik zal het als volgt formuleren : de Vlaamse regering kent zichzelf een soort supervolmacht toe. Dat is onaanvaardbaar voor onze fractie. Ik heb het daar reeds over gehad. Wat zal de regering met die supervolmacht doen ? Beschikt ze over voldoende financiële mogelijkheden en organisatorische middelen om deze beleidsoptie in praktijk te brengen ? Ik durf daar sterk aan te twijfelen. Gelet op de cijfers van de recente gemeentebegrotingen en de begrotingen van de verschillende erkende vennootschappen, kan men immers zonder overdrijven zeggen dat de realisatie van deze beleidsoptie geen prioritaire doelstelling kan zijn. Er kan niet genoeg worden gewaarschuwd voor de bijzonder nefaste gevolgen van de introductie van het recht op voorkoop op de woonmarkt in zijn geheel.

Een tweede algemene opmerking betreft een aanlegenschap waarover tot mijn voldoening ook commissievoorzitter Cardoen kritisch is. Het betreft de gevolgen van de invoering van een nieuwsoortig attest. Naast het bodemattest zal de verkoper van een eigendom nu ook met het zogenaamde conformiteitsattest worden geconfronteerd. De controle van de conformiteit van een woning is in de eerste plaats een opdracht voor de gemeenten. Het college van burgemeester en schepenen zal worden belast met de uitreiking van dat attest. De heer Cardoen heeft terecht benadrukt dat daardoor de burgemeester een belangrijke bijkomende verantwoordelijkheid zal dragen.

Bovendien schuilt er iets ongerijmds in de regeling. Het gemeentebestuur kan bij het afleveren van het conformiteitsattest een vergoeding vragen. De omvang van die vergoeding zal niet door het gemeentebestuur, maar door de Vlaamse regering worden vastgelegd. Ondertussen wordt er gesproken over de autonomie van de gemeenten ! Dit is opnieuw een staaltje van de centralistische houding van de Vlaamse regering tegenover de gemeenten.

Ongetwijfeld is het zo dat vele gemeenten, gezien de huidige personeelsformaties, onvoldoende gewapend zijn om dit op een degelijke manier uit te voeren. Ik stel vast dat men minimaal twee maanden moet wachten vooraleer men een bodemattest ontvangt. Ik hoop dat ik verkeerd ben, maar ik vrees dat we langer zullen moeten wachten dan in het decreet werd bepaald vooraleer we kunnen beschikken over het bijkomend conformiteitsattest. Bovendien is het nog maar de vraag of de vergoeding de werkelijke kosten zal dekken. Het is me overigens opgevallen dat zelfs de SERV in zijn advies twijfels heeft geuit over de werkbaarheid

van de loodzware procedure inzake het conformiteitsattest.

Ik doe een beroep op de meerderheid voor de goedkeuring van een amendement dat we opnieuw zullen indienen. Dat amendement is rondgedeeld en heeft betrekking op de vergoeding voor het uitreiken van die conformiteitsattesten. Daarin zeggen we duidelijk dat de Vlaamse regering jaarlijks op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap de nodige middelen moet vrijmaken. Die middelen moeten ter beschikking worden gesteld van de gemeenten in het kader van de hen opgelegde taken inzake het conformiteitsattest. Die middelen zullen worden aangewend om de extra kosten inzake logistieke steun en personeel te dekken die niet worden gedekt door de vergoedingen die thans in artikel 8, paragraaf 1, derde lid worden vermeld. Ik doe een beroep op de meerderheid opdat men later niet zou moeten zeggen dat die middelen inderdaad ontoereikend zijn. Er moeten duidelijke afspraken worden gemaakt. Tijdens de uitvoerige besprekingen die we terzake in de commissie hebben gevoerd, was immers niet steeds duidelijk wat de intenties van de regering waren.

De heer Paul Dumez : Als men in dat verband spreekt over het conformiteitsattest, wil ik de aandacht van de minister vragen voor een incoherentie op juridisch gebied die in de handhaving en de sanctionering daarvan voorkomt. Artikel 5 bepaalt dat elke woning aan elementaire kwaliteitsvereisten moet voldoen. Artikel 7 bepaalt dat dit voor oudere woningen wordt vastgesteld door middel van een conformiteitsattest.

Mijnheer de minister, in uw toelichting hebt u gezegd dat dit niet verplicht is terwijl volgens artikel 20 de personen, die verhuren zonder een attest, strafrechtelijk worden gesanctioneerd en beboet. Wanneer men een en ander op juridisch vlak op die manier omschrijft, zullen er problemen ontstaan bij de civiele procedures, waarvan er wekelijks honderden voorkomen. Men zal een conformiteitsattest eisen omdat het decreet een strafsanctie inhoudt en dus van openbare orde is. Men kan geen enkele vordering over een woning vragen, zelfs niet voor de betaling van achterstallige huur, als men het attest niet heeft. Het is niet verplicht, maar wie het niet doet, wordt gestraft. Is dit geen incoherentie ? Ik stel me dan ook vragen bij de werkbaarheid van het conformiteitsattest.

De heer Ward Beysen : Ik hoop, mijnheer Dumez, dat de minister daar oor voor zal hebben. Deze opmerkingen worden immers niet alleen door de oppositie geformuleerd om louter oppositionele

Beysen

redenen, ook binnen de meerderheid bestaat hierover grote bezorgdheid.

De VLD is wel degelijk voorstander van een wooncode, aangezien de nood aan coördinatie en duidelijkheid inzake het woon- en huisvestingsbeleid meer dan ooit aan de orde van de dag is. Deze coördinatie en duidelijkheid zijn noodzakelijk om de personen te kunnen beschermen die in onze maatschappij niet in staat zijn om zonder overheidssteun een eigen woning te kopen of te huren. Deze mensen zijn van primordiaal belang in het woon- en huisvestingsbeleid.

Met deze Wooncode heeft de Vlaamse regering gekozen voor een arsenaal aan instrumenten die met dit sociaal en nobel doel eigenlijk niet veel te maken hebben. Onder het mom van een sociaal grond- en pandenbeleid legt men de decretale basis voor maatregelen die uiteindelijk tot doel hebben de hele sector zo maximaal mogelijk te collectiviseren. We kunnen daarbij verwijzen naar het recht van voorkoop en het sociaal beheersrecht.

Om deze reden kan onze fractie deze Wooncode niet steunen. De aandacht wordt immers verschoven van de behoeftigen in onze maatschappij, naar degenen die de behoeftigen zouden moeten beschermen – met andere woorden, de staat om de staat. Dit kunnen we absoluut niet goedkeuren. *(Applaus bij de VLD)*

De voorzitter : Minister Peeters heeft het woord.

Minister Leo Peeters (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, in de eerste plaats zou ik de verslaggever willen danken. Van het ontwerp zegt de ene dat het te dirigistisch is, terwijl de andere het te progressief, of juist te conservatief vindt. Laat het dat maar allemaal zijn, mevrouw Heeren, u heb het alleszins perfect toegelicht en heel verstaanbaar naar voren gebracht. Ik bedank tegelijk ook de secretaris van de commissie, en ook de verschillende secretarissen die we, zoals de commissievoorzitter al zei, nodig hadden om dit alles tot een goed einde te brengen.

Geachte collega's, sinds 1980 is het Vlaams Gewest bevoegd voor huisvesting. Sinds dat jaar hebben we ad hoc een aantal regelingen opgesteld om de huisvesting te reglementeren. Maar we zijn er nooit in geslaagd om een algemene Wooncode, een algemene regelgeving tot stand te brengen. Ik moet hierbij toch in de eerste plaats de huidige voorzitter van dit parlement danken. Hij heeft in de vorige rege-

ring het initiatief genomen om een commissie samen te stellen die dit alles heel goed heeft voorbereid. Die commissie heeft er ongeveer twee jaar over gedaan om een rapport op te stellen. Dat was geen ontwerp van decreet, maar een voorstel dat tot op het niveau van het beleid werd gebracht. Het beleid kon daar dan uiteindelijk de nodige conclusies uit trekken. Ik ben de heer De Batselier heel dankbaar voor de manier waarop hij dit heeft voorbereid. Ik heb altijd gezegd dat we een goede tandem zijn en ik denk dat we dat hier ook hebben bewezen. Ik dank ook de parlementsleden die constructief aan dit ontwerp hebben meegewerkt.

We hebben nu dus een eigen wooncode. De heer Olivier heeft het daarjuist al benadrukt : het gaat niet meer over huisvesten, maar over een woonbeleid. De ambitieuze uitdaging daarbij wordt geleverd door artikel 23 van de Grondwet : het recht op wonen. Ik heb hier in dit verband eigenaardige dingen gehoord. De heer Vermeiren pleitte om een stapje terug te zetten naar het federale niveau. Dat heeft u waarschijnlijk ook verwonderd, mijnheer Van Vaerenbergh. Hij nam die vlucht toen hij het had over de huurwetgeving. Volgens de heer Vermeiren is het Vlaams Parlement niet bevoegd inzake kwaliteitsnormen. U beweert het tegendeel, mijnheer Van Vaerenbergh. Ik ben het met u eens : wij zijn wel bevoegd, zonder enig probleem. Lees het advies van de Raad van State erop na. Die maakt ons volledig bevoegd om deze materie te regelen. Wel is het zo dat we om dit beleid ook echt optimale kansen te geven, eigenlijk zouden moeten beschikken over de instrumenten die de federale huurwet geeft. Dat missen we op ogenblik wel een beetje.

Wat hier voorligt, is een wooncode die alles groepeerd, alles aanpakt en een nieuwe dynamiek op gang moet kunnen brengen. De discussie over de middelen is normaal. Je hoort niemand zeggen dat hij voldoende middelen heeft. Maar de sociale huisvesting is de laatste jaren toch wel opnieuw een van de topprioriteiten van de Vlaamse regering geworden. Ook dat is de verdienste van mijn voorganger. Wij zetten dit beleid voort. Iedereen zou zich wel een onbeperkte verhoging van de kredieten wensen, mevrouw Dua. Zo hebt u het ook voorgesteld en had u het misschien willen inschrijven in de Wooncode. Maar ik denk dat men ook over realiteitszin moet beschikken bij de besteding van de middelen.

Dan kom ik tot de krachtlijnen van dit ontwerp, waarbij ik er een tiental zal opsommen. Ik zal dit niet al te uitgebreid doen, maar het is toch belangrijk ze even te overlopen. In de eerste plaats is er

Peeters

de strijd voor kwaliteit. Zoals uit onderzoek bleek, hebben we te maken met ongeveer 300.000 woningen die niet aan de minimale kwaliteitsnorm voldoen. We zouden kunnen stellen dat dit woningen zijn van slechte kwaliteit. Die moeten worden aangepakt, en er moet een kwaliteitsnorm worden opgelegd. Daarom maken we die kwaliteitsnorm algemeen, maar anderzijds werken we met een conformiteitsattest en niet met een vergunningenbeleid. We hebben niet willen kiezen voor de vergunning, omdat we dan precies iedereen zouden verplichten een dergelijke aanvraag te doen. Wat mij betreft heeft iemand die een rechtmatige en goede eigenaar is, die goede bedoelingen heeft en weet dat hij een kwalitatieve woning verhuurt dit niet nodig. Hij moet die stap ook niet zetten. In het geval van een vergunningsplicht had hij dat wel moeten doen. Daarom hebben we gekozen voor dit conformiteitsattest, precies om dit minder bureaucratisch te maken.

Wat de opmerking van de heer Dumez betreft meen ik ook dat er geen enkel probleem is. Artikel 20 voorziet wat dat betreft precies in de strafbepaling voor woningen die worden verhuurd. De vrederechter kan terzake dus uitspraak doen als het gaat over woningen waarop het systeem van attesten van toepassing is, in de eerste plaats de woningen uit de periode vóór 1919. Ik denk dus dat zijn probleem wordt opgevangen in de huidige wetgeving.

Met dit conformiteitsattest kiezen we ook voor een heel gefaseerde aanpak. Ik heb reeds laten verstaan dat we niet met de totaliteit van de woningen beginnen, daar dit marktversturend zou zijn. We kiezen ervoor te beginnen met de woningen uit de periode vóór 1919, een categorie waarin zich de meeste woningen bevinden die van mindere kwaliteit zijn.

Bij dit beleid hebben we eveneens de rol van de gemeenten erg centraal willen stellen. Ik geloof echt in die gemeenten. Ik ben van oordeel dat de gemeentebesturen dit ook aankunnen en dat ze het best zijn geplaatst om dit op het terrein te realiseren, en dat ze dit ook met de meeste en de beste terreinkennis kunnen realiseren. De overheid zal vorming en begeleiding organiseren voor degenen die daaraan twijfelen, op een uitdrukkelijke vraag van de commissievoorzitter, de heer Cardoen.

Wat de vergoeding betreft hebben we een overeenkomst gesloten die ik ook in de commissie heb toegelicht. Die bestaat erin dat we met vertegenwoor-

digers van zowel steden, middelgrote als kleine gemeenten en met de vertegenwoordigers van de VVSG rond de tafel gaan zitten en daar één globale afspraak zullen maken. Hiermee raken we niet aan de gemeentelijke autonomie, maar streven we naar een gelijke en gelijkwaardige behandeling van de burgers over de totaliteit van het grondgebied.

Een tweede krachtlijn in het ontwerp is het streven naar meer dynamiek met meer actoren op de huisvestingsmarkt. Hierbij wordt echter ook de complementariteit van de actoren heel sterk benadrukt. We hebben verklaard dat de prioritaire rol voor de VHM en de socialehuisvestingsmaatschappij is weggelegd, omdat zij precies die knowhow hebben, omdat ze eigenlijk over de ervaring binnen dit beleid beschikken en dit dus het beste kunnen verwezenlijken.

Hierbij wordt van de gemeente en het gemeentef of stadsbestuur de stimulerende factor gemaakt. Er werd uitdrukkelijk verklaard dat de gemeente de coördinatie moet kunnen verzorgen. Zoals ik vanochtend verklaarde moet iedereen die bezig is met dit beleid rond de tafel kunnen worden gebracht. Dit zijn nieuwe kansen die worden gegeven aan deze gemeentebesturen. Hierbij zullen we tegelijkertijd de sociale verhuurkantoren en de huurdersbonden decretaal erkennen en hen een heel specifieke rol toebedelen binnen het hele beleid. Dat is mijn benadering van meer en nieuwe actoren.

De complementariteit is bij dit alles uitermate belangrijk. Iedereen die hierbij is betrokken, moet zich met verschillende zaken bezighouden. We moeten nieuwe overlappings vermijden. Dat is de enige mogelijkheid tot meer duidelijkheid, dynamisme en activiteiten.

Het volgende punt heeft betrekking op het dynamisme dat door de versnelling in de sociale huisvesting moet ontstaan. We hebben nieuwe procedurebesluiten, die sinds 1 mei van toepassing zijn. De heer Vermeiren zei vanmorgen dat de dossiers met de dag dikker worden. Dat is niet noodzakelijk zo, en ook niet wenselijk. Een dossier moet wel beter doordacht zijn dan vroeger. Het moet ook op lange termijn een beter concept en een algemene ruimtelijke visie bevatten.

Onmiddellijk na die eerste stap, die trouwens veel sneller moet kunnen worden gezet, moeten haast automatisch de volgende stappen komen. De zaak wordt dus eenvoudiger. Wie dit nog niet inziet, raad ik aan de brochure door te nemen. We zullen trouwens beheersovereenkomsten afsluiten met de socialehuisvestingsmaatschappijen. Op die manier

Peeters

geven we meer verantwoordelijkheid en meer autonomie aan de lokale maatschappijen. Meer autonomie betekent dat ze ook een resultaatsverbintenis zullen moeten aangaan.

De heer Cardoen las een opmerking van de heer Quintelier over de sociale fraude voor. Die moeten we inderdaad bestrijden. We proberen nu al een eerste stap te zetten door een beroep te doen op de gegevens van het Rijksregister. Op dit ogenblik wordt onze vraag bestudeerd door de commissie Privé-levenssfeer en is het afwachten of het federale niveau daartoe de toelating geeft.

Er is heel wat te doen geweest over de verhouding tussen de huur- en koopsector. Vanmorgen heb ik cijfers geciteerd. De keuze is duidelijk. Er is een heel grote nood aan huurwoningen, maar ook aan koopwoningen. Er zijn heel wat mensen die anders geen kans krijgen om zich volwaardig te huisvesten. Het beleid kiest dan ook op de eerste plaats voor de huursector. We moeten vooral ook proberen beide sectoren te combineren. Als we willen evolueren naar een sociale vermenging, zal dit een heel belangrijk aspect vormen. Huur- en koopmaatschappijen moeten samen projecten kunnen realiseren. Hierdoor brengt men ook sociale vermenging tot stand.

De opdrachthouders moeten heel sterke krachten worden. Ze zullen samen met de Vlaamse regering het beleid voeren op het vlak van de sociale huisvestingsmaatschappijen. In plaats van de controlerende taak die tot nu toe was weggelegd voor de commissarissen, evolueert men naar een beleidsondersteunende taak voor de opdrachthouders.

Mijnheer Vermeiren, u hebt gezegd dat het wel weer op een politieke verdeling zal uitdraaien. Mij interesseert zo een politieke verdeling echter helemaal niet. Ik wil daar niet aan meedoen. Wel zoek ik heel sterke krachten, die het ook op het terrein kunnen waarmaken en die het dynamisme kunnen realiseren. Dat is essentieel. We moeten er dus alles voor doen om die krachten te vinden.

Binnen de Wooncode moet er ook veel meer aandacht worden geschonken aan de hele woonomgeving. We hebben daarvoor een subsidiëring voor gemeenschapsvoorzieningen in het leven geroepen. In het verleden ontbrak die vaak. We subsidieerden stenen, straten en rioleringen, maar hadden geen oog voor het hart, voor kleine recreatie-infrastructuren en voor kleine gemeenschapsvoorzieningen.

Die mogelijkheden worden nu dus ook in het geheel opgenomen.

In dit opzicht kan ik trouwens zeggen dat we heel binnenkort, vanuit onze discussie en rapporten inzake sociale veiligheid, aan de maatschappijen een nieuwe reeks rapporten zullen voorleggen en voorstellen zullen formuleren om – naast het fysische – meer aandacht te besteden aan alle bijbehorende sociale aspecten.

Het beleid dat we via deze Wooncode willen voeren, is ook een beleid van een grotere selectiviteit. Als we in het verleden een vergissing hebben begaan, dan is het die van de te grote versnippering van de middelen. We moeten proberen onze middelen selectief en geconcentreerd in te zetten, iets waarin nu in deze code duidelijk wordt voorzien, zowel op categoriaal als op territoriaal vlak. We willen daarbij te werk gaan op grond van de twee gedefinieerde gebieden : enerzijds de woningbouwgebieden, waarbij woningbouw toegelaten is indien die inbreidingsgericht aansluit bij de bestaande kernen en anderzijds de woningvernieuwingengebieden, waarbij de klemtoon ligt op renovatie en vernieuwbouw. Ik wil hier ook heel duidelijk stellen dat dit uiteraard moet gebeuren binnen het kader van de toepassing van de wetgeving op de ruimtelijke ordening. Elke tegenspraak hiermee is absoluut uitgesloten.

Een zesde klemtoon in dit beleid betreft de solidariteit. Ik wil hier onmiddellijk aansluiten bij wat de heer Olivier reeds heeft gezegd, namelijk dat dit geen beloning mag zijn voor wat ooit slecht of minder goed beheer kan zijn geweest. We hebben wel te maken met maatschappijen die het een stukje moeilijker hebben of die met een andere soort van huurdersgroep werken dan andere maatschappijen. Precies daarom wordt werk gemaakt van solidariteit tussen de bouwmaatschappijen enerzijds en tussen de huurderscategorieën anderzijds.

Belangrijk is ook dat we met deze Wooncode naar meer transparantie streven. Op dit ogenblik zijn diverse huurstelsels van toepassing. Precies met deze Wooncode evolueren we in de richting van een uniform huurstelsel dat dus overal moet worden toegepast met het oog op gelijkheid, eenvoudigheid en volledige duidelijkheid.

De voorzitter : De heer Beysen heeft het woord.

De heer Ward Beysen : Mijnheer de voorzitter, als de minister nu pleit voor eenvoudigheid en gelijkheid, dan zet hij zich op die manier opnieuw af

Beysen

tegen de nood aan een sociale mix die zich vooral in grotere centra laat voelen.

Ik herinner me trouwens nog goed een interpellatie van de heer Decaluwé – die op dit moment waarschijnlijk met het decreet op het Natuurbehoud bezig is – die hij in het begin van deze zittijd heeft gehouden. Toen pleitte hij om diverse redenen voor een dergelijke sociale mix : niet alleen omwille van de solidariteit, maar ook omwille van het nastreven van een financieel evenwicht.

Als ik u nu hoor pleiten voor gelijkheid en eenduidigheid, dan denk ik dat het de bedoeling is daar opnieuw van af te stappen.

Minister Leo Peeters : Geenszins ! De uniformiteit van het stelsel impliceert niet dat voor alle personen die uniformiteit geldt. Het stelsel moet uniform zijn qua toepassing, maar binnen het stelsel blijft er wel een onderscheid bestaan.

Sociale mix heeft ook nog met andere zaken te maken, zoals de benadering van het concept en de combinatie van huur- en koopwoningen. Daardoor brengt men verschillende bevolkingsgroepen samen. We evolueren dus wel naar een globaal stelsel, maar dit neemt niet weg dat er nog een onderscheid kan zijn tussen personen. U mag mij dus niet verkeerd begrijpen.

Ik kom terug op de noodzaak van grote betrokkenheid van bewoners, huurders en eenieder die met deze sector te maken heeft. Vele leden, zoals de heer Van Vaerenbergh en mevrouw Dua, hebben hierover vragen gesteld. In de commissie heb ik verklaard dat, ten eerste, de wet op de openbaarheid van toepassing is op de gehele benadering. Ten tweede, bij de procedurebesluiten werd bepaald dat in verband met de subsidieregelingen een project moet worden voorgelegd aan de bewoners, vooraleer het in een plenaire vergadering kan worden besproken. Ten derde moet in de beheersovereenkomsten, die met de diverse maatschappijen zullen worden afgesloten, een model worden opgenomen aan de hand waarvan men de werkzaamheden kan regelen. Wij zullen ook werk maken van een afsprakenkader voor deze groepen. De betrokkenheid van de bewoners werd mijns inziens voldoende geregeld.

We kunnen niet de hele Wooncode uitvoerig bespreken, dit hebben we trouwens in de commissie gedaan. Ik wil toch vermelden dat we ook aandacht hebben voor de bouw door particulieren.

Hiervoor wordt een geheel nieuw stelsel van verzekering tegen inkomensverlies ingevoerd. Het zal niet vergelijkbaar zijn met het voorgaande. Het zal heel belangrijk zijn voor die groep jonge mensen die nu overweegt een woning te bouwen, maar geen mogelijkheden en zekerheden heeft om daartoe over te gaan. De overheid wil deze mensen overtuigen en ondersteunen om deze stap wel te zetten. De Wooncode voorziet in de decretale basis voor het uitwerken van deze verzekering tegen inkomensverlies.

De heer Vermeiren en de heer Beysen hebben een vraag gesteld over de lage BTW. Het Vlaams Parlement heeft deze aanvraag gesteund. Ook de Vlaamse regering staat achter deze resolutie, die werd overgemaakt aan de federale overheid.

De Wooncode bevat ook een volledig nieuw instrumentarium. Zo komt er onder meer een uitgebreid recht van wederinkoop. Wanneer de overheid in een sociale woning heeft geïnvesteerd, is het immers logisch dat wanneer die woning te koop wordt aangeboden, de betrokken maatschappij de mogelijkheid geboden krijgt om deze terug te kopen. Zij hebben immers geïnvesteerd. Zo kan vermeden worden dat het woningpatrimonium stelselmatig verminderd.

Het recht van voorkoop werd ingevoerd. Over dit onderwerp is heel wat te doen geweest en er werden heel wat verschillende klemtonen gelegd. Dit recht is verbonden aan een aantal precieze voorwaarden. Dit is trouwens ook het geval voor het sociaal beheersrecht. Voor woningen die leegstaan en verwaarloosd zijn, luidt de voorwaarde dat deze op de inventaris voorkomen en dat de overheid of een maatschappij kan ingrijpen tegen deze kankerplekken binnen dorpen of steden. De overheid moet dus over de mogelijkheid beschikken om deze woning te kopen tegen de officieel overeengekomen of geboden prijs. In tegenstelling met de huidige regelgeving, heeft dit als gevolg dat men verplicht wordt om de juiste prijs te betalen.

Ik aanvaard op geen enkele manier dat dit een aanslag op het eigendomsrecht zou kunnen zijn, evenmin aanvaard ik dat voor de totaliteit van de Wooncode. Wij hebben niets tegen de vele goede eigenaars die op een correcte manier met hun huurders omgaan. Met het recht op voorkoop en het sociaal beheersrecht worden de malafide en speculerende eigenaars, die de schuldboden van deze kankerplekken zijn, gevisieerd. Tegen hen moet de overheid heel hard kunnen optreden. En op dezelfde manier betreft dit de attesten, die bedoeld zijn voor de malafide eigenaars en niet voor diegenen

Peeters

die op een waardige en volwaardige manier verhuizen.

De heer Ward Beysen : Mijnheer de voorzitter, de minister mag dit niet in een zwartwitverhouding plaatsen. De malafide eigenaars vertegenwoordigen een beduidende minderheid. Ze bestaan, en men zal ze met geen enkel systeem kunnen uitroeien. Ze zijn nu eenmaal eigen aan onze maatschappij. Het overgrote deel van de eigenaars is bonafide. Het is verkeerd ze allemaal over dezelfde kam te scheren. Het is goed dat dit in deze zitting nog eens ter sprake komt. U doet alsof een eigenaar in se malafide is. Ik beweer het tegenovergestelde. Een woning die tijdelijk leeg staat, hoeft men niet als vanzelfsprekend te koppelen aan een malafide eigenaar. Er zijn 101 redenen waarom een woning tijdelijk kan leegstaan. U gaat veel te ver in de beperking van het eigendomsrecht. U hebt trouwens zelf toegegeven dat het een beperking is.

Minister Leo Peeters : Dan hebt u toch wel erg slecht geluisterd, en misschien bewust. Een groot deel van de eigenaars zijn niet-malafide. Zij krijgen via dit systeem ook een zekere rechtszekerheid. In de eerste plaats moeten ze geen attest aanvragen, als ze een kwalitatief goede woning verhuren. Als ze dat attest aanvragen, hebben ze rechtszekerheid over een heel lange periode. Het is in hun eigen belang dat dit is ingevoerd. Men moet wel kunnen optreden tegen zij die slechte bedoelingen hebben bij het verhuren, veel geld vragen en mensen uitbuiten. Daartegen moet de overheid kunnen optreden. Daarvoor zijn deze instrumenten bedoeld.

Meerdere collega's benadrukten reeds dat de problematiek van Vlaams-Brabant via deze Wooncode aandacht moet krijgen. Precies hier kan een reeks instrumenten een aantal zaken op gang brengen, waar men met hoge en dure grondprijzen wordt geconfronteerd. Met dit instrumentarium kunnen, willen en zullen we samen wat op gang brengen. Dat mag toch wel onderstreept worden.

Tot slot ben ik bereid om de goede geest die in de commissie heerste, voort te zetten. We hebben er allemaal belang bij. Ik ben graag altijd ter beschikking van de commissie, want we zullen deze Wooncode nog ten uitvoer moeten brengen. Laten we in de commissie geregeld van gedachten wisselen, zoals vele collega's al hebben gevraagd. (*Applaus bij de CVP en de SP*)

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mijnheer de minister, ik hoor u nu zeggen dat u met de uitvoeringsbesluiten op geregelde basis naar de commissie wilt komen, zoals het dikwijls ook in andere commissies gebeurt.

Minister Leo Peeters : Ik wil geen precedent scheppen. Het geeft juridische problemen wanneer de minister uitvoeringsbesluiten voorlegt aan het parlement. Ik ben wel bereid om erover te discussiëren. Welke methode we ook uitzoeken, we moeten de correcte parlementaire techniek gebruiken.

De voorzitter : Ik zou erop willen wijzen dat in de werkgroep Verfijning van de Democratie beslist is dat ieders rechten duidelijk moeten worden vastgelegd. Vaak eist het parlement de uitvoeringsbesluiten te kennen vooraleer er wordt gestemd. Dat is niet de rol van het parlement. We zijn daar niet voor geoutilleerd. Als we de regering proberen terug te dringen op wetgevend vlak dan moeten we het uitvoerende werk hier niet doen. Dat is duidelijk. Het kan als het in het decreet staat. De grote krachtlijnen van een uitvoeringsbesluit kunnen worden uitgezet maar we gaan niet over de geschriften of de besluiten zelf.

Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua : Ik denk dat mijnheer Van Vaerenbergh vraagt of er een vlotte opvolging komt van de Wooncode. Waar u aan refereert, is wat er ook gebeurd is met het mestdecreet. De meerderheid weigerde het MAP goed te keuren zonder de uitvoeringsbesluiten. Dat is een verkeerde methode, niet alleen omwille van de werking van het parlement maar om allerlei redenen. Het is een goede zaak dat een commissie die een decreet zeer intensief heeft voorbereid op een goede manier dit decreet kan opvolgen.

De voorzitter : Dat is geen enkel probleem.

Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende de Vlaamse Wooncode.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Voorzitter

TITEL I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet, hierna Vlaamse Wooncode te noemen, regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

Voor de toepassing van de Vlaamse Wooncode en de besluiten genomen ter uitvoering ervan, worden de hierna vermelde begrippen gebruikt :

- 1° aanpassing : de uitvoering van specifieke werkzaamheden om een woning te doen beantwoorden aan de woningbezetting, de gezinssamenstelling of aan de fysieke mogelijkheden van bejaarden en personen met een handicap ;
- 2° administratie : de administratieve eenheid binnen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap die door de Vlaamse regering belast wordt met de uitvoering van het woonbeleid ;
- 3° bestaande woonkern : een gebied met dichte bebouwing, bestemd voor bewoning, waar gemakkelijk een aansluiting op bestaande infrastructuur kan worden gerealiseerd en dat gekarakteriseerd wordt door de effectieve beschikbaarheid van primaire voorzieningen van dagelijkse, commerciële, dienstverlenende en socio-culturele aard ;
- 4° decreet op de heffing ter bestrijding van leegstand en verkrotting : afdeling 2 van hoofdstuk VIII van het decreet van 22 december 1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996 ;
- 5° gemeenschapsvoorzieningen : de installaties of gebouwen van collectieve aard en van sociaal of cultureel belang, met inbegrip van voorzieningen die bijdragen tot een verwevenheid van functies op buurtniveau ;
- 6° woonbehoefstig : verkerend in een feitelijke economische en maatschappelijke situatie waarin een behoorlijke huisvesting slechts kan worden

verworven of behouden met extra of omvattende steun ;

- 7° gewestelijk ambtenaar : de ambtenaar die door de Vlaamse regering wordt aangewezen en die binnen zijn ambtsgebied belast is met opdrachten inzake kwaliteitsbewaking, zoals bedoeld in titel III ;
- 8° gezin : meerdere personen die op duurzame wijze in dezelfde woning samenwonen en daar hun hoofdverblijfplaats hebben ;
- 9° groot gezin : gezin, waarvan meerdere kinderen deel uit maken ;
- 10° hoofdverblijfplaats : de woning waar een gezin of een alleenstaande effectief en gewoonlijk verblijft ;
- 11° onaangepaste woning : een woning die niet aangepast is aan de woningbezetting, volgens de normen bedoeld in artikel 5, § 1, derde lid, of aan de fysieke mogelijkheden van bejaarden of personen met een handicap ;
- 12° onbewoonbare woning : een woning die op grond van veiligheids- en/of gezondheidsaspecten niet meer mag worden bewoond ;
- 13° ongeschikt gebouw : een gebouw dat niet meer geschikt is voor een gebruik waarvoor het oorspronkelijk bestemd was ;
- 14° ongeschikte woning : een woning die niet beantwoordt aan de veiligheids-, gezondheids- of kwaliteitsnormen, opgelegd door de Vlaamse Wooncode of het decreet op de heffing ter bestrijding van leegstand en verkrotting ;
- 15° opvulbouw : de realisatie van één of meer woningen binnen een bestaande woonkern, die in verhouding tot het aantal bestaande woningen een klein deel ervan uitmaken ;
- 16° overbewoonde woning : een woning die onaangepast is op grond van de woningbezetting of gezinssamenstelling en waarbij het grote aantal bewoners een veiligheids- en/of gezondheidsrisico vormt ;
- 17° personen met een handicap : personen die voldoen aan de criteria om een attest te bekomen volgens het besluit van de Vlaamse regering tot bepaling van de attesten die in aanmerking worden genomen om een ernstige handicap vast te stellen ;

Voorzitter

- 18° renovatie : de uitvoering van structurele ingrepen die vooral betrekking hebben op de stabiliteit, de bouwfysica of de veiligheid, aan een woning of gebouw dat bestemd is om te worden bewoond ;
- 19° renovatie- of opvulbouwproject : een sociaal woonproject dat omvangrijke structurele ingrepen inhoudt, met name renovatie, vervangingsbouw en/of opvulbouw, met betrekking tot één of meer woningen, gebouwen of percelen die gelegen zijn in een bestaande woonkern ;
- 20° sociale huisvestingsmaatschappij : de erkende sociale huisvestingsmaatschappijen, zoals bedoeld in artikel 40 ;
- 21° erkende huurdiensten : huurdersorganisaties of sociale verhuurkantoren die door de Vlaamse regering erkend zijn overeenkomstig artikel 56 ;
- 22° sociale huurwoning : een woning die als hoofdverblijfplaats wordt verhuurd of onderverhuurd door :
- de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij of een sociale huisvestingsmaatschappij ;
  - het Vlaams Woningfonds van de Grote Gezinnen, een gemeente, een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn of een sociaal verhuurkantoor, voor zover krachtens hoofdstuk II of III van titel VI subsidie wordt verleend met betrekking tot die woning ;
- 23° sociale koopwoning : een woning die door de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij, een sociale huisvestingsmaatschappij of het Vlaams Woningfonds van de Grote Gezinnen wordt bestemd om verkocht te worden aan woonbehoeftige gezinnen of alleenstaanden ;
- 24° sociale lening : een lening die overeenkomstig de bepalingen van artikel 78 of 79 aan een gezin of alleenstaande wordt toegekend voor de bouw, de verwerving, de renovatie, de verbetering of de aanpassing van een woning en die gedekt is door een hypotheek op die woning ;
- 25° sociale verkaveling : het sociaal woonproject of het onderdeel ervan, waarbij percelen, die voorzien zijn van de nodige infrastructuur en nutsvoorzieningen, tegen sociale voorwaarden worden aangeboden aan woonbehoeftige gezinnen of alleenstaanden, die geen eigen woning bezitten en op die percelen zelf een woning zullen bouwen of laten bouwen ;
- 26° sociale woonorganisaties : de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij, een sociale huisvestingsmaatschappij, het Vlaams Woningfonds van de Grote Gezinnen, een sociaal verhuurkantoor of een huurdersorganisatie, telkens voor zover ze optreden volgens de bepalingen van titel V ;
- 27° subsidiabel bedrag : de kostprijs van de gesubsidieerde verrichting of het bedrag dat de Vlaamse regering vaststelt en waarop de subsidie of de tegemoetkoming wordt berekend ;
- 28° subsidie : een voordeel dat betrekking heeft op een woonproject en krachtens de Vlaamse Wooncode wordt verleend aan andere initiatiefnemers dan gezinnen of alleenstaanden ;
- 29° tegemoetkoming : een voordeel dat krachtens de Vlaamse Wooncode wordt verleend aan gezinnen of alleenstaanden ;
- 30° verbetering : de uitvoering van beperkte ingrepen aan een woning, vooral met betrekking tot het comfort, de toegankelijkheid of de privacy ten aanzien van de onmiddellijke woonomgeving ;
- 31° woning : elk onroerend goed of het deel ervan dat hoofdzakelijk bestemd is voor de huisvesting van een gezin of alleenstaande ;
- 32° woonproject : een sociaal woonproject of een ander woonproject dat wordt opgezet om te voorzien in de huisvesting van gezinnen of alleenstaanden of om hun woonsituatie te verbeteren.
- Een woonproject is sociaal wanneer het de realisatie van sociale huurwoningen, sociale koopwoningen of sociale verkavelingen, met inbegrip van de eventuele gemeenschappelijke voorzieningen betreft.
- Een sociaal woonproject is gemengd wanneer aan minstens één van de volgende voorwaarden is voldaan :
- a) het woonproject omvat of realiseert een menging van sociale huur- en sociale koopwoningen ;

Voorzitter

- b) de sociale huurwoningen en/of sociale koopwoningen worden zodanig geïntegreerd in de bestaande woonstructuur dat er een menging ontstaat met woningen van de privé-sector.

De Vlaamse regering kan de betekenis van bovengenoemde begrippen nader omschrijven.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt per vorm van steunverlening de criteria voor de evaluatie van de feitelijke situatie, bedoeld in § 1, eerste lid, 6°, waarbij de inkomensgrenzen telkens worden vastgesteld in verhouding tot de gezinssamenstelling.

§ 3. Voor de begripsomschrijving 'groot gezin', bedoeld in § 1, eerste lid, 9°, bepaalt de Vlaamse regering het aantal kinderen en de criteria waaraan ze moeten voldoen om in aanmerking te worden genomen voor de vaststelling van dat aantal.

§ 4. De Vlaamse regering kan andere dan de in § 1, eerste lid, 17° bedoelde criteria vaststellen op grond waarvan personen, voor de toepassing van dit decreet, kunnen worden erkend als personen met een handicap.

– *Aangenomen.*

TITEL II

Doelstellingen van het woonbeleid

HOOFDSTUK I

Het recht op wonen

Artikel 3

Iedereen heeft recht op menswaardig wonen.

Daartoe moet de beschikking over een aangepaste woning, van goede kwaliteit, in een behoorlijke woonomgeving, tegen een betaalbare prijs en met woonzekerheid worden bevorderd.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK II

Bijzondere doelstellingen van het woonbeleid

Artikel 4

§ 1. Het Vlaamse woonbeleid schept, binnen de perken van de kredieten die daartoe op de begroting van het Vlaamse Gewest worden ingeschreven, de voorwaarden voor de verwezenlijking van het recht op menswaardig wonen door

- 1° huur- en koopwoningen beschikbaar te stellen tegen sociale voorwaarden ;
- 2° de renovatie, verbetering of aanpassing van het woningbestand te bevorderen en zo nodig over te gaan tot vervanging ervan ;
- 3° huisvestingsondersteuning te bieden aan woonbehoeftige gezinnen en alleenstaanden ;
- 4° initiatieven te ontwikkelen om
  - a) de prijzen te beheersen van gronden, bestemd voor woningbouw, en van panden, bestemd voor bewoning ;
  - b) groepen van woningen functioneel in te richten.

Het Vlaams woonbeleid heeft in het bijzonder aandacht voor de meest behoeftige gezinnen en alleenstaanden.

§ 2. Het woonbeleid streeft naar sociale vermenigving, bij voorkeur door middel van kleinschalige woonprojecten die geïntegreerd zijn in de lokale woonstructuur en door gemengde projecten.

§ 3. De woonprojecten worden zoveel mogelijk gerealiseerd in of onmiddellijk aansluitend op de bestaande bebouwing. De woning wordt ingeplant in een omgeving die de mobiliteit en de sociale contacten tussen de bewoners voldoende kansen biedt, met het oog op de verhoging van de leefbaarheid van de woonomgeving.

§ 4. Het Vlaams woonbeleid moedigt bij de bouw, aanpassing, verbetering of renovatie van woningen, waarvoor krachtens de Vlaamse Wooncode subsidies of tegemoetkomingen worden verleend, het prijsbewuste gebruik van ecologisch verantwoorde bouwmaterialen en bouwwijzen aan.

Voorzitter

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Dua dat luidt als volgt :

Artikel 4

§ 1. Het Vlaams woonbeleid schept, binnen de perken van de kredieten die daartoe op de begroting van het Vlaamse Gewest worden ingeschreven, de voorwaarden voor de verwezenlijking van het recht op menswaardig wonen door

- 1° voorrang te geven aan kansarme en kwetsbare bevolkingscategorieën en extra aandacht te besteden aan wie dakloos dreigt te worden ;
- 2° het aantal sociale huurwoningen ten behoeve van de gezinnen in zwakke woonsituatie uit te breiden ;
- 3° de renovatie, verbetering of aanpassing van het woningbestand te bevorderen en zo nodig over te gaan tot vervanging ervan ;
- 4° aanvullende ondersteuning te bieden aan de gezinnen in een onzekere woonsituatie bij het verwerven of het in goede staat behouden van hun woning
- 5° initiatieven te ontwikkelen om
  - a) de prijzen te beheersen van gronden, bestemd voor woningbouw, en van panden bestemd voor bewoning ;
  - b) groepen van woningen functioneel in te richten.

§ 2. Het Vlaams woonbeleid betreft de huidige en toekomstige bewoners, eventueel via hun organisaties, bij de ontwikkeling en het beheer van woonprojecten die hen betreffen. Het draagt zorg voor een zo goed mogelijke informatie.

§ 3. Het woonbeleid streeft naar sociale vermenigving, bij voorkeur door middel van kleinschalige woonprojecten die geïntegreerd zijn in de lokale woonstructuur en door gemengde projecten.

§ 4. De woonprojecten worden zoveel mogelijk gerealiseerd in of onmiddellijk aansluitend op de bestaande bebouwing.

§ 5. Het Vlaams woonbeleid streeft naar een veralgemeend gebruik van ecologische bouwmaterialen en bouwwijzen bij de bouw, het verbouwen of renoveren van sociale woningen. Daarbij wordt ook

zorg gedragen voor een zo laag mogelijk energiegebruik in de woonprojecten.

§ 6. Het Vlaams woonbeleid richt zich naar het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen, zoals vast te stellen of vastgesteld door de Vlaamse regering krachtens het decreet van 24 juli 1996 houdende de ruimtelijke planning.

§ 7. Het Vlaams woonbeleid steunt op objectieve gegevens en op wetenschappelijk onderzoek. Het wordt geconcretiseerd in het Vlaamse woonplan, zoals bedoeld in artikel 22, dat de krachtlijnen en de prioriteiten van het woonbeleid aangeeft.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

TITEL III

Kwaliteitsbewaking

HOOFDSTUK I

De veiligheids-, gezondheids- en woonkwaliteitsnormen

Artikel 5

§ 1. Elke woning moet op de volgende vlakken voldoen aan de elementaire veiligheids-, gezondheids- en woonkwaliteitsvereisten, die door de Vlaamse regering nader worden bepaald :

- 1° de oppervlakte van de woongedeelten, rekening houdend met het type van woning en de functie van het woongedeelte ;
- 2° de sanitaire voorzieningen, inzonderheid de aanwezigheid van een goed functionerend toilet in of aansluitend bij de woning en een wasgelegenheid met stromend water, aangesloten op een afvoerkanaal zonder geurhinder te veroorzaken in de woning ;
- 3° de verwarmingsmogelijkheden, inzonderheid de aanwezigheid van voldoende veilige verwarmingsmiddelen om de woongedeelten met een woonfunctie tot een normale temperatuur te kunnen verwarmen of de mogelijkheid deze op een veilige manier aan te sluiten ;

Voorzitter

Artikel 5

- 4° de verlichtings- en verluchttingsmogelijkheden, waarbij de verlichtingsmogelijkheid van een woongedeelte wordt vastgesteld in relatie tot de functie, de ligging en de vloeroppervlakte van het woongedeelte, en de verluchttingsmogelijkheid in relatie tot de functie en de ligging van het woongedeelte en de aanwezigheid van kook-, verwarmings- of warmwaterinstallaties die verbrandingsgasen produceren ;
- 5° de aanwezigheid van voldoende en veilige elektrische installaties voor de verlichting van de woning en het veilig gebruik van elektrische apparaten ;
- 6° de gasinstallaties, waarbij zowel de toestellen als de plaatsing en aansluiting ervan de nodige veiligheidsgaranties bieden ;
- 7° de stabiliteit en de bouwfysica met betrekking tot de fundering, de daken, de buiten- en binnenmuren, de draagvloeren en het timmerwerk ;
- 8° de toegankelijkheid.

De woning moet voldoen aan alle vereisten van brandveiligheid, met inbegrip van de specifieke en aanvullende veiligheidsnormen die door de Vlaamse regering worden vastgesteld.

De omvang van de woning moet ten minste beantwoorden aan de woningbezetting. De Vlaamse regering stelt de normen inzake de vereiste minimale omvang van de woning vast in relatie tot de gezinssamenstelling.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de criteria en de procedure om de conformiteit van de woning met deze vereisten en de mogelijkheid om de eventuele tekortkomingen via renovatie-, verbeterings- of aanpassingswerkzaamheden te verhelpen, vast te stellen.

§ 3. Bij de bepaling van de vereisten en normen vermeld in § 1, kan de Vlaamse regering rekening houden met specifieke woonvormen en met de situatie van specifieke bewonersgroepen.

Op dit artikel is er een amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen dat luidt als volgt :

In § 1 het derde lid schrappen.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 6

Onverminderd de bepalingen van het decreet op de heffing ter bestrijding van leegstand en verkrotting, is, voor de toepassing van de bepalingen van deze titel, een woning die niet beantwoordt aan de vereisten, bedoeld in artikel 5, § 1, eerste en tweede lid ongeschikt.

Een woning die gebreken vertoont die een veiligheids- of gezondheidsrisico inhouden, is onbewoonbaar.

Een woning met een woningbezetting die groter is dan toegelaten volgens de normen, bedoeld in artikel 5, § 1, derde lid, is overbewoond wanneer het aantal bewoners van de woning zo groot is dat het een veiligheids- of gezondheidsrisico inhoudt.

Op dit artikel is er een amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen dat luidt als volgt :

Artikel 6

Het derde lid schrappen.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Er is een amendement van mevrouw Dua tot toevoeging van een nieuw artikel 6bis dat luidt als volgt :

Artikel 6 bis (nieuw)

Aan titel III, hoofdstuk I, een nieuw artikel 6bis toevoegen, dat luidt als volgt :

" Artikel 6bis

De Vlaamse regering stelt algemene richtprijzen op voor de verhuur van woningen rekening hou-

Voorzitter

dend met type, kwaliteit, oppervlakte, standing en locatie.".

De stemming over het amendement tot toevoeging van een nieuw artikel 6bis wordt aangehouden.

HOOFDSTUK II**Het conformiteitsattest****Artikel 7**

Onverminderd de toepassing van artikel 14, wordt de conformiteit met de in artikel 5 gestelde normen van een woning die als hoofdverblijfplaats wordt verhuurd, vastgesteld in een conformiteitsattest, waarvan het model wordt vastgesteld door de Vlaamse regering.

Het conformiteitsattest vermeldt de maximaal toegestane woningbezetting volgens de normen, bedoeld in artikel 5, § 1, derde lid.

Zodra de verhuurder een conformiteitstest heeft bekomen, is hij verplicht om een afschrift ervan aan de huurder te bezorgen. De huurder en de kandidaat-huurder kunnen de overhandiging van dit afschrift eisen.

– *Aangenomen.*

Artikel 8

§ 1. De natuurlijke persoon of rechtspersoon die als eigenaar, mede-eigenaar, vruchtgebruiker, erfpachter, opstalhouder of onderverhuurder een woning als hoofdverblijfplaats verhuurt, vraagt het conformiteitstest schriftelijk aan bij het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar de woning gelegen is.

Het college van burgemeester en schepenen beslist binnen een termijn van 60 dagen volgend op de datum van de aanvraag over de afgifte van het conformiteitsattest, na een conformiteitsonderzoek dat verloopt volgens de bepalingen vastgesteld op grond van artikel 5, § 2. Als er binnen deze termijn geen beslissing valt, krijgt de aanvrager een conformiteitsattest met de vermelding 'impliciete inwilliging'.

De Vlaamse regering stelt de vergoeding vast die voor de afgifte van het conformiteitsattest kan worden gevraagd.

§ 2. Als het college van burgemeester en schepenen de uitreiking van het conformiteitsattest weigert, kan de verhuurder daartegen beroep aantekenen bij de bestendige deputatie binnen zestig dagen na ontvangst van de weigering. De bestendige deputatie spreekt zich uit binnen zestig dagen volgend op de ontvangst van het beroepschrift. Wanneer het beroep wordt ingewilligd, geeft het college van burgemeester en schepenen het conformiteitsattest af.

– *Aangenomen.*

Artikel 9

Behoudens toepassing van de artikelen 10 en 11, is het conformiteitsattest geldig voor een termijn van tien jaar.

– *Aangenomen.*

Artikel 10

Het conformiteitsattest vervalt van rechtswege vanaf het ogenblik dat

1° de woning ongeschikt, onbewoonbaar of overbwoond wordt verklaard overeenkomstig de artikelen 15, 17 of het decreet op de heffing ter bestrijding van leegstand en verkrotting ;

2° aan de woning werkzaamheden worden uitgevoerd, bedoeld in artikel 3, § 3 van afdeling II van hoofdstuk II, titel VIII, boek III van het burgerlijk wetboek.

– *Aangenomen.*

Artikel 11

Het conformiteitsattest wordt ingetrokken wanneer wordt vastgesteld dat de woning niet langer voldoet aan de veiligheids-, gezondheids- en woonkwaliteitseisen.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

Artikel 12

Het conformiteitsattest kan worden ingetrokken door het college van burgemeester en schepenen of de gewestelijke ambtenaar. De intrekking kan slechts gebeuren na een voorafgaande waarschuwing met de aanmaning om binnen een termijn, die wordt bepaald door - naar gelang van het geval - het college van burgemeester en schepenen of de gewestelijke ambtenaar, en die ten hoogste zes maanden bedraagt, de nodige maatregelen te nemen of de nodige werkzaamheden uit te voeren.

– *Aangenomen.*

Artikel 13

Onverminderd de toepassing van de wettelijke bepalingen met betrekking tot de opsporing van de wanbedrijven, bedoeld in artikel 20, hebben de burgemeester, de door hem aangestelde technische ambtenaren van de gemeente en de gewestelijke ambtenaren het recht de woning tussen acht uur en twintig uur te bezoeken om met het oog op de afgifte of de intrekking van het conformiteitsattest de conformiteit van de woning met de veiligheids-, gezondheids- en woonkwaliteitsnormen vast te stellen en de naleving ervan te controleren.

De huurder en verhuurder zijn verplicht alle nodige inlichtingen te verstrekken om het conformiteitsonderzoek in de beste omstandigheden te laten verlopen.

– *Aangenomen.*

Artikel 14

§ 1. De woningen die een door de Vlaamse regering vast te stellen ouderdom nog niet hebben bereikt zijn niet onderworpen aan de toepassing van bepalingen van dit hoofdstuk. De door de Vlaamse regering vast te stellen ouderdom bedraagt minstens twintig jaar.

In afwijking van het eerste lid, blijven de volgende woningen onderworpen aan de toepassing van de bepalingen van dit hoofdstuk :

1° de woning die tot stand is gekomen door de opsplitsing van een gebouw of woning in meer

woningen of door de samenvoeging van meerdere panden tot woningen ;

2° de woning die ongeschikt, onbewoonbaar of overbewoond werd verklaard overeenkomstig de artikelen 15, 17 of het decreet op de heffing ter bestrijding van leegstand en verkrotting.

3° de woning die gerealiseerd wordt na de inwerkingtreding van deze titel.

§ 2. De Vlaamse regering kan de voorwaarden bepalen volgens welke bepaalde categorieën van woningen op grond van het bestaan van specifieke veiligheids-, gezondheids- en woonkwaliteitsnormen, van hun specifiek concept, hun bescherming als monument, hun bestemming om verhuurd te worden aan bepaalde categorieën van bewoners, zoals bejaarden of personen met een handicap, uitgesloten zijn van de toepassing van dit hoofdstuk.

– *Aangenomen.*

Er is een amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen tot toevoeging van een nieuw artikel 14bis dat luidt als volgt :

Artikel 14bis (nieuw)

Aan titel III, hoofdstuk II, een nieuw artikel 14bis toevoegen, dat luidt als volgt :

"Artikel 14bis

De Vlaamse regering zal jaarlijks op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap de nodige middelen uittrekken die ter beschikking zullen worden gesteld van de gemeenten in het kader van de hen opgelegde taken inzake het conformiteitsattest. Deze middelen zullen aangewend worden om de extra-kosten inzake logistiek en personeel te dekken die niet gedekt worden door de in artikel 8, § 1, derde lid vermelde vergoeding."

De stemming over het amendement tot toevoeging van een nieuw artikel 14bis wordt aangehouden.

HOOFDSTUK III

Ongeschikt- en onbewoonbaarverklaring

Voorzitter

Artikel 15

§ 1. Onverminderd de toepassing van artikel 135 van de Nieuwe Gemeentewet, kan de burgemeester, op eigen initiatief of op verzoek, een woning die niet beantwoordt aan de in artikel 5 bedoelde normen of aan de vereisten van stabiliteit, bouwfysica, veiligheid of minimaal comfort, bedoeld in artikel 31 van het decreet op de heffing ter bestrijding van leegstand en verkrotting bij besluit ongeschikt of onbewoonbaar verklaren, op voorwaarde dat de gewestelijk ambtenaar de ongeschikt- of onbewoonbaarverklaring heeft geadviseerd en na de eigenaar en de bewoner te hebben gehoord. De burgemeester neemt in dat geval alle maatregelen die hij noodzakelijk acht ter uitvoering van het besluit.

Het verzoek om een woning ongeschikt of onbewoonbaar te verklaren, kan worden ingediend door het gemeentebestuur, de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn, de gewestelijk ambtenaar, de sociale woonorganisaties, de gezondheidsinspecteur van het ambtsgebied waarin de woning gelegen is of elkeen die blijk geeft van een belang.

Wanneer tot herhuisvesting van de bewoners moet worden overgegaan en de bepalingen van artikel 18, § 2 niet kunnen worden toegepast, neemt de burgemeester de nodige maatregelen voor de bewoners die voldoen aan de door de Vlaamse regering vastgestelde voorwaarden. Wanneer de gemeente of het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn van de betreffende gemeente over onvoldoende huisvestingsmogelijkheden beschikt, doet de burgemeester een beroep op de medewerking van de sociale woonorganisaties, waarvan het werkingsgebied zich uitstrekt tot het grondgebied van de gemeente.

§ 2. De burgemeester neemt een beslissing binnen drie maanden na ontvangst van het verzoek vermeld in § 1.

§ 3. Tegen de beslissing of het stilzitten van de burgemeester kan beroep worden aangetekend bij de Vlaamse regering binnen dertig dagen volgend op de betekening van de beslissing, respectievelijk het verstrijken van de termijn, vermeld in § 2.

De Vlaamse regering neemt een beslissing binnen drie maanden na ontvangst van het beroepschrift. Bij ontstentenis van een beslissing binnen deze termijn, wordt het beroep geacht te zijn ingewilligd.

De Vlaamse regering kan in beroep het besluit nemen om het gebouw ongeschikt of onbewoonbaar te verklaren en de nodige maatregelen bevelen. Ze kan onder meer de burgemeester gelasten het gebouw te doen ontruimen en de toegang ertoe te verbieden. Ze bepaalt eventueel de termijn die in acht moet worden genomen voordat die maatregel wordt uitgevoerd.

Als de burgemeester de maatregelen, uitgevaardigd krachtens vorig lid, niet uitvoert, dan zijn de bepalingen van artikel 34 van het decreet van 28 april 1993 houdende regeling, voor het Vlaamse Gewest, van het administratief toezicht op de gemeenten of van artikel 266 van de Nieuwe Gemeentewet, van toepassing. De kosten van het optreden van de commissarissen komen ten laste van de burgemeester en de kosten voor de uitvoering van de maatregelen ten laste van de gemeente.

– *Aangenomen.*

Artikel 16

De burgemeester deelt onmiddellijk aan de gewestelijke ambtenaar mee welke woningen binnen zijn gemeente ongeschikt of onbewoonbaar werden verklaard.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK IV

Overbewoonde woningen

Artikel 17

Als een woning na onderzoek overbewoond blijkt te zijn, kan de burgemeester ze, op eigen initiatief of op verzoek van de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn, van de gewestelijk ambtenaar of van de gezondheidsinspecteur binnen zijn ambtsgebied, bij besluit overbewoond verklaren, op voorwaarde dat de gewestelijke ambtenaar de overbewoonbaarverklaring heeft geadviseerd. De burgemeester neemt de nodige maatregelen om de overtallige bewoners te herhuisvesten. Wanneer de gemeente of het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de betreffende gemeente over onvoldoende huisvestingsmogelijkheden beschikken, kan de burgemeester een beroep doen op de medewerking van de sociale woonorganisa-

Voorzitter

ties, waarvan het werkingsgebied zich uitstrekt tot het grondgebied van de gemeente.

De burgemeester neemt zijn beslissing binnen drie maanden na het verzoek.

Tegen de beslissing en het stilzitten van de burgemeester kan beroep worden ingesteld bij de Vlaamse regering binnen dertig dagen volgend op de betekening van de beslissing, respectievelijk het verstrijken van de termijn, vermeld in het vorige lid.

De Vlaamse regering neemt een beslissing binnen drie maanden na ontvangst van het beroepschrift. Bij ontstentenis van een beslissing binnen deze termijn, wordt het beroep geacht te zijn ingewilligd.

De Vlaamse regering kan zelf een besluit nemen om de woning overbewoond te verklaren en de nodige maatregelen treffen. In dat geval zijn de bepalingen van artikel 15, § 3, vierde lid van toepassing.

Op dit artikel is er een amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen tot schrapping dat luidt als volgt :

Artikel 17

Dit artikel schrappen.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

HOOFDSTUK V

Sancties

Artikel 18

§ 1. Als de woning, die ongeschikt of onbewoonbaar werd verklaard of waarvoor de afgifte van een conformiteitsattest werd geweigerd, volgens de bevindingen van het conformiteitsonderzoek, bedoeld in artikel 5, § 2 in aanmerking komt voor renovatie-, verbeterings- of aanpassingswerkzaamheden, dan moeten die worden uitgevoerd binnen een termijn die de Vlaamse regering vaststelt. De Vlaamse regering kan daarbij een bijzondere rege-

ling vaststellen voor de eigenaar, de houder van het recht van erfpacht of opstal, of de vruchtgebruiker die de woning zelf bewoont.

Voor de renovatie-, verbeterings- of aanpassingswerkzaamheden kan onder de gestelde voorwaarden een tegemoetkoming worden verleend zoals bedoeld in artikel 83.

§ 2. De gemeente, het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn of een sociale woonorganisatie, uitgezonderd een huurdersorganisatie, kunnen de werkzaamheden uitvoeren, voor zover ze contractueel een zakelijk recht op de woning verkrijgen of ze de woning voor minstens negen jaar huren. In dat laatste geval mag de huurprijs van de woning niet hoger zijn dan een bedrag dat wordt berekend op grond van de objectieve criteria, vastgesteld door de Vlaamse regering, waarbij er rekening wordt gehouden met de slechte staat van de woning.

De initiatiefnemer moet de bewoners van de woning, die voldoen aan de door de Vlaamse regering vastgestelde voorwaarden, herhuisvesten.

Op dit artikel is er een amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen dat luidt als volgt :

Artikel 18

Aan § 1, eerste lid, de woorden "of die te goeder trouw niet in staat is de werkzaamheden uit te voeren." toevoegen.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 19

Als de woning die ongeschikt of onbewoonbaar werd verklaard of waarvoor de afgifte van een conformiteitsattest werd geweigerd, volgens de bevindingen van het conformiteitsonderzoek, bedoeld in artikel 5, § 2 niet in aanmerking komt voor renovatie-, verbeterings- of aanpassingswerkzaamheden, dan moet de eigenaar binnen een termijn die de Vlaamse regering bepaalt hetzij aan de woning een andere bestemming geven volgens de bepalingen van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996, hetzij de woning slopen, tenzij de sloop verboden is op

Voorzitter

grond van wettelijke, decretale of reglementaire bepalingen.

Op dit artikel is er een amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen dat luidt als volgt :

Artikel 19

Een tweede lid toevoegen, dat luidt als volgt :

"De Vlaamse regering kan daarbij een bijzondere regeling vaststellen voor de eigenaar, de houder van het recht van erfpacht of opstal, of de vruchtgebruiker die de woning zelf bewoont, of die te goeder trouw niet in staat is een nieuwe bestemming aan de woning te geven of de woning te slopen."

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 20

§ 1. Wanneer een woning die niet beantwoordt aan de vereisten van artikel 5 als hoofdverblijfplaats wordt verhuurd zonder geldig conformiteitsattest, wordt de verhuurder of de eventuele onderverhuurder van die woning gestraft met een geldboete van vijftig tot vierhonderd frank.

§ 2. Om de wanbedrijven vermeld in dit artikel op te sporen en vast te stellen in een proces-verbaal krijgen de gewestelijke ambtenaren de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie.

Er kan tot een huiszoeking worden overgegaan in de volgende gevallen :

- 1° er zijn voldoende aanwijzingen dat de woning niet meer voldoet aan de normen, bedoeld in artikel 5 ;
- 2° de woning wordt zonder nieuwe aanvraag voor een conformiteitsattest opnieuw te huur gesteld of verhuurd nadat de woning ongeschikt, onbewoonbaar of overbewoond werd verklaard ;
- 3° de woning wordt, na verbouwingswerkzaamheden zoals bedoeld in artikel 10, opnieuw te huur

gesteld of verhuurd zonder aanvraag voor een nieuw conformiteitsattest.

– *Aangenomen.*

TITEL IV

De organisatie van het woonbeleid

HOOFDSTUK I

De Vlaamse Woonraad

Artikel 21

Er wordt een Vlaamse Woonraad opgericht die, op eigen initiatief of op verzoek van het Vlaams Parlement of van de Vlaamse regering, advies verstrekt over alle aangelegenheden inzake wonen en woonbeleid.

De Vlaamse regering bepaalt het statuut, de samenstelling en de werkwijze van de Vlaamse Woonraad. De Vlaamse Huisvestingsmaatschappij, de sociale huisvestingsmaatschappijen, het Vlaams Woningfonds van de Grote Gezinnen en de gemeenten zijn vertegenwoordigd in de Vlaamse Woonraad en worden betrokken bij de werkzaamheden ervan. De administratie zorgt voor het secretariaat van de Vlaamse Woonraad.

De Vlaamse Woonraad kan, afhankelijk van het onderwerp waarover hij advies verstrekt, een beroep doen op experts.

Het Vlaams Parlement of de Vlaamse regering kunnen in het verzoek om advies de termijn bepalen waarbinnen de Vlaamse Woonraad verplicht is advies uit te brengen.

Op dit artikel is er een amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen dat luidt als volgt :

Artikel 21

In het tweede lid vóór de laatste zin de volgende zin invoegen :

"Tevens wordt voorzien in een representatieve vertegenwoordiging van eigenaars en huurders."

Voorzitter

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

HOOFDSTUK II

De planning van de investeringen

Artikel 22

De Vlaamse regering plant de investeringen voor de sociale huisvesting op basis van de woonbehoeften en draagt daarbij zorg voor een evenwichtige regionale spreiding.

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Dua dat luidt als volgt :

TITEL IV

De organisatie van het woonbeleid

HOOFDSTUK II

De planning van de investeringen

Hoofdstuk II, bestaande uit artikel 22, vervangen door wat volgt :

"HOOFDSTUK II

Het Vlaams woonplan

Artikel 22

§ 1. Op advies van de Vlaamse Woonraad stelt de Vlaamse regering binnen het jaar na haar aantreden het Vlaams woonplan vast. Binnen zestig dagen na de vaststelling moet het Vlaams woonplan door het Vlaams Parlement worden bekrachtigd.

§ 2. Het Vlaams woonplan omvat de krachtlijnen en prioriteiten van het woonbeleid met het oog op het vervullen van de doelstellingen zoals opgenomen in de artikelen 3 en 4.

Het Vlaams woonplan omvat minstens :

1° een beschrijving van de doelgroepen van het woonbeleid waarbij wordt aangegeven welke bevolkingscategorieën prioritair zijn ;

2° de geplande inspanningen en de beoogde resultaten van het beleid ten aanzien van de prioritaire en andere specifieke bewonerscategorieën ;

3° de vooropgestelde inspanningen inzake territoriale selectiviteit en de beoogde resultaten ervan ;

4° de accenten die zullen worden gelegd op het ter beschikking stellen respectievelijk van sociale huurwoningen en van sociale koopwoningen ;

5° de accenten die zullen worden gelegd op de herwaardering van het woningbestand, op vervangingsbouw en waar nodig op nieuwbouw.

§ 3. Het Vlaams woonplan geldt tot de herziening van het plan of de opmaak van een nieuw plan door de volgende regering. Het is bindend voor de overheden en de sociale woonorganisaties, die in het kader van dit decreet handelen en optreden.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Er is een amendement van mevrouw Dua tot toevoeging van een nieuw artikel 22bis dat luidt als volgt :

Artikel 22bis

Elk jaar omschrijft de Vlaamse regering naar het komende begrotingsjaar de operationele doelstellingen en de investeringsinspanning op basis van het Vlaams woonplan. Daarbij duidt ze aan welke vorderingen zijn gemaakt in de afgelopen begrotingsjaren en wat gaande is in het lopende begrotingsjaar."

De stemming over het amendement tot toevoeging van een nieuw artikel 22bis wordt aangehouden.

HOOFDSTUK III

De territoriale planning

Artikel 23

§ 1. De Vlaamse regering bakent de volgende gebieden af :

Voorzitter

1° de gebieden waarbinnen grote inspanningen noodzakelijk zijn om de woonkwaliteit te verbeteren, hierna woonvernieuwingsgebieden te noemen ;

2° gebieden waarin het Vlaams Gewest de bouw van nieuwe woningen stimuleert via de uitkering van subsidies en tegemoetkomingen, hierna woningbouwgebieden te noemen.

De woonvernieuwingsgebieden worden afgebakend op basis van door de Vlaamse regering nader vast te stellen criteria waarmee concentraties van woningen met zware gebreken kunnen worden gemeten. Onder woningen met zware gebreken dient te worden verstaan de woningen die hetzij onverbeterbaar zijn, hetzij verschillende en/of uitgebreide zware gebreken vertonen die slechts door een uitgebreide renovatie kunnen worden verholpen.

De woningbouwgebieden zijn de gebieden waar de bouw van woningen is toegestaan volgens de geldende bepalingen inzake ruimtelijke ordening en stedenbouw en die bovendien, volgens door de Vlaamse regering nader vast te stellen criteria, deel uitmaken van de bebouwing in een bestaande woonkern, er nauw op aansluiten of binnen een redelijke afstand liggen ten opzichte van de aanwezige voorzieningen in een bestaande woonkern.

§ 2. Bij de vaststelling van de subsidies en tegemoetkomingen die krachtens de Vlaamse Wooncode worden toegekend, wordt rekening gehouden met de lokalisatie van de woning of het woonproject hetzij binnen, hetzij buiten een woonvernieuwings- of woningbouwgebied.

In afwijking van het eerste lid en onverminderd andersluidende bepalingen in de Vlaamse Wooncode, kan de Vlaamse regering de sociale woonprojecten van de VHM en de sociale huisvestingsmaatschappijen subsidiëren zonder onderscheid te maken naar gelang de lokalisatie ervan hetzij binnen, hetzij buiten een woningbouwgebied.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK IV**Wetenschappelijk onderzoek****Artikel 24**

§ 1. De Vlaamse regering regelt het beheer van een databank met informatie over wonen en woonbeleid en de verzameling, verwerking en verspreiding van de gegevens die noodzakelijk of wenselijk zijn voor het Vlaamse woonbeleid.

De sociale woonorganisaties en de gemeenten verstrekken aan de administratie die de databank beheert alle noodzakelijke of gewenste gegevens om een overzicht te verkrijgen over de woonsituatie in een gemeente. De administratie verstrekt jaarlijks de gegevens voor verwerking, actualisatie of aanvulling aan de sociale woonorganisaties en de gemeenten, volgens de regels die de Vlaamse regering bepaalt.

§ 2. De Vlaamse regering richt een onderzoeksceel in die verantwoordelijk is voor het wetenschappelijk onderzoek inzake wonen en woonbeleid. De Vlaamse regering verzekert de deskundigheid en onafhankelijkheid van de wetenschappelijke onderzoekers van deze cel via de regeling van hun rechtspositie.

De onderzoeksceel publiceert tweejaarlijks een woonrapport, waarin de Vlaamse woonsituatie wordt geëvalueerd.”

– *Aangenomen.*

TITEL V**De sociale woonorganisaties****HOOFDSTUK I****Gemeenschappelijke bepalingen****Artikel 25**

De sociale woonorganisaties streven de realisatie van het recht op wonen na door hun activiteiten in te passen in de bijzondere doelstellingen, opgenomen in artikel 4.

Ze voeren alle verrichtingen uit die uitdrukkelijk verband houden met hun opdracht en met de andere aspecten van het sociale woonbeleid, waaraan ze krachtens een decreet of een besluit van de Vlaamse regering moeten of kunnen meewerken.

Voorzitter

– *Aangenomen.*

Artikel 26

Wanneer de uitvoering van een verrichting, bedoeld in deze titel, de ontruiming van woningen vereist, is de initiatiefnemer verplicht de bewoners die voldoen aan de voorwaarden die worden vastgesteld op grond van artikel 95 en de bewoners van een woning die toebehoort aan een sociale woonorganisatie of de initiatiefnemer te herhuisvesten onder de door de Vlaamse regering gestelde voorwaarden.

Op dit artikel is er een amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen dat luidt als volgt :

Artikel 26

De volgende zin toevoegen :

"De Vlaamse regering zal de nadere voorwaarden vastleggen waaronder de initiatiefnemer een tussenkomst van het Vlaamse Gewest kan verleend worden om de kosten voor de herhuisvesting te dekken."

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 27

De sociale woonorganisaties verstrekken op eigen initiatief of op verzoek alle nuttige informatie aan de Vlaamse regering.

De sociale woonorganisaties zijn onderworpen aan de decretale bepalingen inzake passieve openbaarheid die in uitvoering van artikel 32 van de Grondwet in het Vlaamse Gewest van toepassing zijn.

– *Aangenomen.*

Artikel 28

De gemeenten dragen er zorg voor dat de woonprojecten en individuele verrichtingen van de

sociale woonorganisaties, het OCMW of haarzelf in het belang van de bewoners op elkaar worden afgestemd. Daartoe zien de gemeenten erop toe dat de sociale woonorganisaties zoveel mogelijk onderling overleg plegen. In voorkomend geval kan de gemeente de sociale woonorganisaties en het OCMW voor overleg samenroepen. De sociale woonorganisaties zijn verplicht in te gaan op de vraag tot overleg vanwege de gemeente.

– *Aangenomen.*

Artikel 29

De Vlaamse Huisvestingsmaatschappij en de sociale huisvestingsmaatschappijen zijn de bevoorrechte uitvoerders van het Vlaamse woonbeleid. De gemeente stimuleert de realisatie van sociale woonprojecten op haar grondgebied, ongeacht de initiatiefnemer. De gemeente gaat, volgens de procedure en in de gevallen die door de Vlaamse regering worden bepaald, na of sociale woonprojecten op haar grondgebied door de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij of een sociale huisvestingsmaatschappij kunnen worden gerealiseerd.

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Dua dat luidt als volgt :

Artikel 29

Dit artikel vervangen door wat volgt :

"Artikel 29

"De gemeente coördineert en stimuleert de realisatie van sociale woonprojecten op haar grondgebied, ongeacht de initiatiefnemer. Waar dit aangewezen en mogelijk is doet ze voor wat de uitvoering betreft een beroep op ofwel de sociale woonorganisaties, telkens voor wat hun opdracht betreft zoals in deze titel beschreven, ofwel het OCMW. In de andere gevallen kan de gemeente ook zelf initiatiefnemer zijn."

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

HOOFDSTUK II

De Vlaamse Huisvestingsmaatschappij en de sociale huisvestingsmaatschappijen

Voorzitter

AFDELING 1

De Vlaamse Huisvestingsmaatschappij

ONDERAFDELING A

Statuut

Artikel 30

§ 1. De Vlaamse Huisvestingsmaatschappij, hierna "VHM" te noemen, is een burgerlijke vennootschap die de vorm van een naamloze vennootschap aanneemt.

De gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen gelden voor alles wat met betrekking tot de VHM en, in voorkomend geval, haar dochteronderneming zoals bedoeld in § 2 niet in de Vlaamse Wooncode, in andere bepalingen van wetgevende aard of in haar statuten is geregeld.

Enkel het Vlaamse Gewest en de Vlaamse provincies kunnen aandeelhouder zijn van de VHM.

De statuten van de VHM, en elke wijziging daaraan, moeten worden goedgekeurd door de Vlaamse regering.

De bepalingen van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut, die gelden voor de instellingen van categorie B, zijn eveneens van toepassing op de VHM en, in voorkomend geval, op de dochteronderneming van de VHM, bedoeld in § 2.

§ 2. De VHM kan een gespecialiseerde dochteronderneming in de vorm van een naamloze vennootschap onder haar controle oprichten, met als maatschappelijk doel aan alleenstaanden en gezinnen die een sociale lening, bedoeld in artikel 78 en 79, aangaan of hebben aangeaan, een tijdelijke overlijdensverzekering aan te bieden en alle verrichtingen te doen die daar rechtstreeks uit voortvloeien, met inbegrip van alle accessoire waarborgen die aan een dergelijke verzekering kunnen worden verbonden.

Zodra de dochteronderneming is opgericht, wordt de activiteit van de VHM, bedoeld in artikel 34, § 1, 6° door de dochteronderneming overgenomen.

De oprichting van de dochteronderneming, alsook iedere wijziging van haar statuten, is onderworpen aan de goedkeuring van de Vlaamse regering.

– *Aangenomen.*

Artikel 31

De Vlaamse regering benoemt en ontslaat de voorzitter, de vice-voorzitter en de overige leden van de raad van bestuur van de VHM en, in voorkomend geval, van haar dochteronderneming, bedoeld in artikel 30, § 2.

De raad van bestuur van de VHM bestaat uit dertien leden, onder wie een voorzitter en een vice-voorzitter.

Het mandaat van lid van de raad van bestuur is onverenigbaar met de hoedanigheid van voorzitter, bestuurder of personeelslid van een andere sociale woonorganisatie dan de VHM, of met de hoedanigheid van personeelslid van de VHM of opdrachthouder voor de sociale huisvesting.

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Dua dat luidt als volgt :

Artikel 31

Aan het derde lid de woorden ", of met de hoedanigheid van lid van het Vlaams Parlement" toevoegen.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 32

§ 1. De Vlaamse regering stelt de personeelsformatie van de VHM en, in voorkomend geval, van haar dochteronderneming, bedoeld in artikel 30, § 2, vast en regelt de rechtspositie van het personeel.

De Vlaamse regering bepaalt de regeling van de overdracht van het personeel van de VHM naar haar dochteronderneming en van haar dochteronderneming naar de VHM.

Ze benoemt de leidend ambtenaar en de adjunct-leidend ambtenaar.

Voorzitter

§ 2. De VHM en, in voorkomend geval, haar dochteronderneming, is ertoe gemachtigd deel te nemen aan de pensioenregeling ingesteld bij de wet van 28 april 1958 betreffende het pensioen van het personeel van zekere organismen van openbaar nut, alsmede van hun rechthebbenden.

– *Aangenomen.*

ONDERAFDELING B**Opdrachten****Artikel 33**

§ 1. De VHM moet erop toezien dat de sociale huisvestingsmaatschappijen :

- 1° de woonvoorwaarden van de woonbehoeftige gezinnen en alleenstaanden verbeteren, inzonderheid van de meest behoeftige gezinnen en alleenstaanden, door te zorgen voor een voldoende aanbod van sociale huurwoningen en sociale koopwoningen, eventueel met inbegrip van gemeenschappelijke voorzieningen, met aandacht voor hun integratie in de lokale woonstructuur ;
- 2° bijdragen tot de herwaardering van het woningbestand, door ongeschikte woningen of ongeschikte gebouwen te renoveren, te verbeteren en aan te passen of ze zo nodig te slopen en te vervangen ;
- 3° een doelgericht sociaal grond- en pandenbeleid voeren voor de realisatie van sociale woonprojecten en de terbeschikkingstelling van percelen in sociale verkavelingen .

Verder heeft de VHM als opdracht :

- 1° bijzondere sociale leningen toe te staan voor de verwerving en realisatie van sociale koopwoningen en van andere woningen, alsook voor de renovatie, de verbetering of de aanpassing van woningen ;
- 2° in aanvullende orde zelf te zorgen voor de opdrachten, vermeld in het eerste lid. In voorkomend geval moeten de sociale woonprojecten vernieuwend of experimenteel zijn ;

3° de sociale huisvestingsmaatschappijen te begeleiden, hen diensten te verlenen en te ondersteunen ;

4° te zorgen voor het beheer van het solidariteitsfonds, bedoeld in artikel 46 ;

5° te zorgen voor het beheer van de financiële middelen van de sociale huisvestingsmaatschappijen die niet noodzakelijk zijn voor hun dagelijkse werking, overeenkomstig een regeling die de Vlaamse regering vaststelt na raadpleging van de VHM en de sociale huisvestingsmaatschappijen. De VHM organiseert daartoe het overleg met de sociale huisvestingsmaatschappijen.

§ 2. Als toezichhoudende overheid over de sociale huisvestingsmaatschappijen moet de VHM :

- 1° erop toezien dat deze maatschappijen in hun werking rekening houden met de bijzondere doelstellingen van het woonbeleid, zoals vermeld in artikel 4 ;
- 2° erop toezien dat ze samenwerken, zowel onderling als met andere instanties die lokaal actief zijn inzake wonen ;
- 3° hun erkenning intrekken wanneer ze de voorwaarden voor hun erkenning niet nakomen, en eventueel nieuwe sociale huisvestingsmaatschappijen erkennen ;
- 4° de uitvoering waarborgen van de maatregelen, bedoeld in artikel 41 ;
- 5° vragen en krachten behandelen betreffende de sociale huisvestingsmaatschappijen.

§ 3. De VHM stelt een uitvoeringsprogramma op met betrekking tot de investeringsverrichtingen, vermeld in § 1, eerste lid en tweede lid, 1°. De VHM legt dit uitvoeringsprogramma ter goedkeuring voor aan de Vlaamse regering. Bij de woonprojecten die daarin opgenomen zijn, wordt in het bijzonder aandacht besteed aan de integratie in de lokale woonstructuur, zoals bedoeld in artikel 4, § 2.

Het uitvoeringsprogramma maakt een onderscheid tussen de verrichtingen die gericht zijn op de huursector en deze die gericht zijn op de eigendomssector.

De verrichtingen opgenomen in het uitvoeringsprogramma moeten voor een substantieel gedeelte

Voorzitter

betrekking hebben op de verwerving en/of de renovatie en zo nodig de slooping en vervanging van ongeschikte woningen of ongeschikte gebouwen en/of op de verbetering of aanpassing van woningen. Dat gedeelte wordt jaarlijks door de Vlaamse regering vastgesteld maar mag niet minder dan 30% bedragen.

Uit het uitvoeringsprogramma moet ook blijken dat bijzondere aandacht wordt besteed aan gemengde projecten.

– *Aangenomen.*

Artikel 34

§ 1. Om het uitvoeringsprogramma, bedoeld in artikel 33, § 3, te realiseren kan de VHM :

- 1° zakelijke rechten verwerven op alle onroerende goederen die nodig zijn voor de sociale huisvesting en voor het sociale grond- en pandenbeleid, of onroerende goederen huren ;
- 2° aan de sociale huisvestingsmaatschappijen financiële middelen voorschieten en de onroerende goederen die ze zelf verworven heeft, aan hen verkopen, in erfpacht afstaan of verhuren ;
- 3° gebouwen slopen en oprichten ;
- 4° gebouwen waarop ze een zakelijk of persoonlijk recht bezit, renoveren, verbeteren, aanpassen en inrichten, er zakelijke rechten op afstaan en ze verhuren ;
- 5° de bouwverplichting opleggen aan woonbehoeftige gezinnen en alleenstaanden aan wie ze zakelijke rechten op onroerende goederen afstaat en aan hen erfdienstbaarheden opleggen om het uitzicht en de functionele inrichting van groepen van woningen te behouden ;
- 6° voor de in de artikelen 78 en 79 vermelde sociale leningen tijdelijke overlijdensverzekeringen aanbieden en alle verrichtingen doen die daar rechtstreeks uit voortvloeien, met inbegrip van alle accessoire waarborgen die aan een dergelijke verzekering kunnen worden verbonden ;
- 7° overeenkomsten sluiten met betrekking tot onroerende goederen waarop of waarin woon-

projecten in de privé-sector worden gerealiseerd, zoals vermeld in artikel 75.

§ 2. De Vlaamse regering kan de VHM machtigen om onroerende goederen te onteigenen in de gevallen waarin zij oordeelt dat de verkrijging van de betrokken goederen noodzakelijk is in het algemeen belang.

Bij onteigening van onbebouwde terreinen wordt deze machtiging bij voorkeur verleend voor terreinen binnen een woonvernieuwings- of woningbouwgebied.

De VHM kan voor elke vestiging van een zakelijk recht op onroerende goederen, zowel ten behoeve van een sociale huisvestingsmaatschappij als van de VHM zelf, een beroep doen op het bestuur der Domeinen van de administratie van de BTW, Registratie en Domeinen. Dat bestuur oefent in naam en voor rekening van de maatschappij in kwestie alle bevoegdheden uit waarover het beschikt krachtens de regelgeving inzake de goederen van de staat. Het is bevoegd om de akten te verlijden.

§ 3. De VHM verkoopt haar onroerende goederen openbaar. Ze kan ze enkel uit de hand verkopen aan :

- 1° de sociale huisvestingsmaatschappijen ;
- 2° woonbehoeftige alleenstaanden en gezinnen, ter uitvoering van de bepaling van artikel 33, § 1, eerste lid, 1° of 3°, op voorwaarde dat ze rekening houdt met de chronologische volgorde waarin de aanvragen werden ingeschreven in de daartoe bestemde registers, en met de prioriteiten die de Vlaamse regering dienaangaande kan vaststellen ;
- 3° gemeenten of openbare centra voor maatschappelijk welzijn, voor doeleinden die te maken hebben met het sociale woonbeleid ;
- 4° andere personen, voor zover de onroerende goederen in kwestie niet meer van nut zijn voor huisvesting, en voor zover de kosten van een openbare verkoop niet in verhouding staan tot de geschatte verkoopprijs en de verkoopprijs ten minste gelijk is aan de schattingsprijs.

De VHM kan daarenboven in uitzonderlijke omstandigheden en onder de voorwaarden die de Vlaamse regering bepaalt, haar middelgrote woningen uit de hand verkopen. De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden waaraan een middelgrote woning dient te beantwoorden.

Voorzitter

– *Aangenomen.*

ONDERAFDELING C**Werking en middelen****Artikel 35**

De Vlaamse regering en de VHM sluiten een beheersovereenkomst af waarin de werking, de uitvoering van de opdrachten, de terbeschikkingstelling en de aanwending van de financiële middelen nader worden omschreven met het oog op de verwezenlijking van de algemene en bijzondere doelstellingen van het Vlaamse woonbeleid. De beheersovereenkomst bepaalt de regels voor het onderlinge overleg tussen de VHM en de sociale huisvestingsmaatschappijen. De beheersovereenkomst bepaalt de te bereiken resultaten, de evaluatiecriteria en de maatregelen en sancties bij niet-naleving van de overeengekomen verplichtingen en verbintenissen.

De beheersovereenkomst wordt ter kennisgeving aan het Vlaams Parlement meegedeeld.

Op dit artikel is er een amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen dat luidt als volgt :

Artikel 35

In het tweede lid op de eerste regel na het woord "wordt" de woorden "vóór de definitieve ondertekening" invoegen.

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Dua dat luidt als volgt :

Artikel 35

Het tweede lid vervangen door wat volgt :

"De beheersovereenkomst moet binnen zestig dagen na het afsluiten ervan door het Vlaams Parlement worden bekrachtigd."

De stemmingen over de amendementen en het artikel worden aangehouden.

Artikel 36

Behalve met eigen inkomsten wordt de werking van de VHM gefinancierd door bijdragen van de sociale huisvestingsmaatschappijen. Deze bijdragen moeten de VHM in staat stellen om haar opdrachten inzake toezicht op en dienstverlening aan de sociale maatschappijen behoorlijk te vervullen.

De VHM werkt nadere bepalingen uit voor die dienstverlening en voor de betaling van de bijdragen. Dat gebeurt na een overlegprocedure die de inbreng van de sociale huisvestingsmaatschappijen waarborgt. Die bepalingen worden ter bekrachtiging voorgelegd aan de Vlaamse regering.

– *Aangenomen.*

Artikel 37

De VHM kan leningen aangaan en kredieten opnemen onder de voorwaarden die de Vlaamse regering stelt. De Vlaamse regering kan ook de waarborg van het Vlaamse Gewest hechten aan deze leningen en kredieten, zowel voor het geheel als voor een gedeelte ervan.

De Vlaamse regering kan de VHM machtigen om roerende en onroerende giften en legaten te aanvaarden.

– *Aangenomen.*

ONDERAFDELING D**Financiering van de investeringsverrichtingen****Artikel 38**

§ 1. De Vlaamse regering kan aan de VHM subsidie verlenen om de VHM en de sociale huisvestingsmaatschappijen in staat te stellen de volgende investeringsprogramma's te financieren :

1° een door de Vlaamse regering goedgekeurd investeringsprogramma voor de verrichtingen bedoeld om sociale huurwoningen beschikbaar te stellen, waarvan het investeringsvolume 2341,1 miljoen frank bedraagt ;

2° een door de Vlaamse regering goedgekeurd investeringsprogramma voor de verrichtingen

Voorzitter

voor kredietverlening of verkoop te financieren, waarvan het investeringsvolume 2341,1 miljoen frank bedraagt.

De in het eerste lid, 1° en 2° vermelde bedragen worden vanaf 1998 en de daaropvolgende begrotingsjaren minstens aangepast met de aanpassingsfactor voor investeringssubsidies, die door de Vlaamse regering wordt gehanteerd voor de opmaak van de begroting van het Vlaamse Gewest.

De Vlaamse regering stelt de voorwaarden vast waaronder deze subsidie wordt verleend, waarbij ze een onderscheid maakt tussen enerzijds de verrichtingen bedoeld om sociale huurwoningen beschikbaar te stellen en anderzijds verrichtingen voor kredietverlening of verkoop.

Het subsidiepercentage voor de investeringsprogramma's wordt vastgesteld afhankelijk van de evolutie van de marktrentevoet, die wordt gemeten op basis van het voortschrijdend gemiddelde van de rentevoet OLO met een resterende looptijd van 10 jaar voor de periode van zes maanden die het tijdstip van de vaststelling van het subsidiepercentage voorafgaat. Het subsidiepercentage wordt een eerste maal vastgesteld op 1 juli van het jaar dat het begrotingsjaar voorafgaat en een tweede maal op 1 maart van het betreffende begrotingsjaar.

De VHM boekt de subsidie in twee interne financieringsfondsen, één ten behoeve van de verrichtingen voor sociale huurwoningen en één ten behoeve van de verrichtingen voor kredietverlening en verkoop. De middelen van die fondsen zijn bestemd voor de financiering van de investeringsverrichtingen van de sociale huisvestingsmaatschappijen en van de VHM zelf. De Vlaamse regering regelt het gebruik van eventuele saldi op de financieringsfondsen.

§ 2. De VHM kan de subsidie, bestemd voor verrichtingen voor kredietverlening en verkoop, zoals bedoeld in § 1, derde lid, volledig inzetten om kredieten te verlenen aan woonbehoeftige gezinnen en alleenstaanden, voor zover ze de realisatie van sociale koopwoningen volledig financiert met eigen middelen of met de opbrengsten van de verkoop van woningen.

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Dua dat luidt als volgt :

Artikel 38

A. In § 1, eerste lid, 1°, op de vierde en vijfde regel de woorden ", waarvan het investeringsvolume 2341,1 miljoen frank bedraagt" schrappen.

B. In § 1, eerste lid, 2°, op de vierde en vijfde regel de woorden ", waarvan het investeringsvolume 2341,1 miljoen frank bedraagt" schrappen.

C. In § 1 na het eerste lid een nieuw lid invoegen, dat luidt als volgt :

"Het investeringsvolume voor de in het eerste lid, 1° en 2°, vermelde investeringsprogramma's bedraagt gezamenlijk minstens 5 miljard frank. Minstens tweederden van dit bedrag wordt besteed aan het investeringsprogramma vermeld in het eerste lid, 1°."

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 39

De subsidie vermeld in artikel 38, § 1 kan de vorm aannemen van een kapitaalsinbreng van het Vlaamse Gewest in de VHM.

– *Aangenomen.*

AFDELING 2

De sociale huisvestingsmaatschappijen

ONDERAFDELING A

Statuut en erkenning

Artikel 40

§ 1. De VHM kan vennootschappen met een maatschappelijk doel dat beantwoordt aan de bijzondere doelstellingen van het Vlaams Woonbeleid, onder voorwaarden die worden vastgesteld door de Vlaamse regering, erkennen als sociale huisvestingsmaatschappij.

Voorzitter

Tegen de weigering van de erkenning kan binnen drie maanden na de kennisgeving van de beslissing beroep worden ingesteld bij de Vlaamse regering. De Vlaamse regering spreekt zich over het beroep uit binnen drie maanden na de ontvangst van het beroepschrift. Het beroep wordt geacht te zijn aanvaard wanneer er geen uitspraak is binnen deze termijn.

§ 2. De sociale huisvestingsmaatschappijen nemen, zonder hun burgerlijke karakter te verliezen, de vorm aan van coöperatieve of naamloze vennootschappen met een sociaal oogmerk. De gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen zijn op hen van toepassing voor zover daarvan niet wordt afgeweken in de Vlaamse Wooncode of in de statuten.

Artikel 164bis, § 1, eerste lid, 7° en 8° van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen is niet van toepassing op de sociale huisvestingsmaatschappijen.

§ 3. Het Vlaamse Gewest heeft het recht om bij de erkenning, fusie of omvorming van een sociale huisvestingsmaatschappij in te tekenen op ten hoogste één vierde van het maatschappelijk kapitaal van de sociale huisvestingsmaatschappij.

Wanneer het Vlaamse Gewest, de provincie, de gemeenten en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn gezamenlijk de meerderheid van het maatschappelijk kapitaal bezitten, moeten hun afgevaardigden gezamenlijk de meerderheid bezitten in de raad van bestuur. Artikel 164bis, § 1, eerste lid 4° van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen is niet op hen van toepassing.

§ 4. Aan de statuten van een sociale huisvestingsmaatschappij kan geen enkele wijziging worden aangebracht zonder de voorafgaande goedkeuring van de VHM.

Op dit artikel is er een eerste amendement van mevrouw Dua dat luidt als volgt :

Artikel 40

A. Aan § 3, tweede lid, de volgende zinnen toevoegen :

"Leden van de provincieraad, de gemeenteraad of de raad van een OCMW kunnen enkel in de

raad van bestuur van een sociale huisvestingsmaatschappij zetelen als afgevaardigde van hun bestuur. Leden van het Vlaams Parlement kunnen niet zetelen in de raad van bestuur van een sociale huisvestingsmaatschappij.".

Op dit artikel is er een tweede amendement van mevrouw Dua dat luidt als volgt :

B. Een § 5 toevoegen, die luidt als volgt :

"§ 5. Ten behoeve van de gemeenten, de OCMW's en de provincies, die op het kapitaal van een sociale huisvestingsmaatschappij hebben ingetekend, worden de jaarrekeningen, het verslag van de commissarissen alsmede het jaarverslag van de activiteiten van de sociale huisvestingsmaatschappij elk jaar binnen de maand na de goedkeuring ervan door de algemene vergadering van de sociale huisvestingsmaatschappij toegestuurd aan alle leden van de respectieve raden van deze gemeenten, OCMW's en provincies.

Wanneer een lid uit de respectieve raden het vraagt, worden de afgevaardigden in de raad van bestuur, aangeduid door de betrokken gemeente, OCMW of provincie op de betrokken raad gehoord over het beleid door de sociale huisvestingsmaatschappij gevoerd.".

De stemmingen over de amendementen en het artikel worden aangehouden.

Artikel 41

Op advies van de VHM kan de Vlaamse regering een huisvestingsmaatschappij, die de opdrachten, die haar bij decreet of besluit van de Vlaamse regering zijn opgelegd of de verbintenissen die ze is aangegaan in het kader van een beheersovereenkomst, manifest niet of niet behoorlijk uitvoert of waarvan de werking in gebreke blijft, verplichten te fusioneren met een andere sociale huisvestingsmaatschappij, hetzij door overneming, hetzij door oprichting van een nieuwe sociale huisvestingsmaatschappij. De Vlaamse regering bepaalt de maatregelen die de VHM moet nemen om de doelstellingen terzake te halen binnen een redelijke termijn die de Vlaamse regering bepaalt.

Wanneer de vennoten van de sociale huisvestingsmaatschappij die verplicht wordt te fusioneren, uitreden, krijgen ze tot uiterlijk drie maanden na de beslissing van de Vlaamse regering tot verplichte

Voorzitter

fusionering, hun deelbewijzen en aandelen terugbetaald tegen de waarde die ze op grond van de statuten zouden hebben indien hun vennootschap ontbonden was.

Op dit artikel is er een amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen tot schrapping dat luidt als volgt :

Artikel 41

Dit artikel schrappen.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 42

De intrekking van een erkenning van een sociale huisvestingsmaatschappij heeft van rechtswege de ontbinding ervan tot gevolg. Het vermogen van de ontbonden vennootschap gaat, na de aanzuivering van het passief en de eventuele terugbetaling aan de vennoten van hun inbreng, over op de VHM of een door de VHM aangewezen sociale huisvestingsmaatschappij.

Een sociale huisvestingsmaatschappij waarvan de erkenning werd ingetrokken, kan binnen drie maanden na de kennisgeving van de beslissing van de VHM, bij de Vlaamse regering beroep instellen tegen de intrekking van de erkenning. De Vlaamse regering doet over de intrekking een uitspraak binnen drie maanden na de datum van het beroep. Het beroep is ingewilligd wanneer er geen uitspraak is binnen die termijn.

Vanaf de datum van de intrekking van de erkenning door de VHM, worden alle bevoegdheden om de sociale huisvestingsmaatschappij te besturen en te verbinden toegewezen aan een door de VHM aangestelde gevolmachtigde.

Wanneer geen beroep werd ingesteld tegen de intrekking van de erkenning binnen de in het tweede lid bedoelde termijn, of wanneer dit beroep uitdrukkelijk of stilzwijgend werd verworpen, is de gevolmachtigde bevoegd om alle maatregelen te treffen en alle daden van bestuur en beschikking te stellen die noodzakelijk zijn voor de overgang van het patrimonium van de ontbonden vennootschap

op de VHM of de door de VHM aangewezen sociale huisvestingsmaatschappij.

Wanneer het beroep tegen de intrekking van de erkenning werd ingewilligd, maakt de gevolmachtigde een verslag op van de uitoefening van de hem toegewezen bevoegdheden met het oog op de overdracht van zijn bevoegdheden op de statutair bevoegde organen.

De Vlaamse regering bepaalt de verdere voorwaarden voor de toepassing van deze bepaling.

Op dit artikel is er een amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen tot schrapping dat luidt als volgt :

Artikel 42

Dit artikel schrappen.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

ONDERAFDELING B**Toezicht****Artikel 43**

§ 1. De VHM ziet erop toe dat de sociale huisvestingsmaatschappijen hun opdrachten uitvoeren. Dat toezicht kan gebeuren op verschillende manieren zoals machtiging vooraf, goedkeuring of bekrachtiging van een genomen beslissing of eventueel indeplaatsstelling. De Vlaamse regering bepaalt de specifieke regelingen dienaangaande met inachtneming van de autonome werking van de sociale huisvestingsmaatschappij.

§ 2. Wanneer het algemeen belang of de naleving van de wetten, decreten, reglementen of statuten het vereisen, kan de raad van bestuur van de VHM, hetzij op eigen initiatief, hetzij op voorstel van de opdrachthouder voor sociale huisvesting, bedoeld in artikel 44, de aangelegenheid bepalen waarover het beheersorgaan van de sociale huisvestingsmaatschappij moet beraadslagen en de termijn bepalen waarbinnen die beraadslaging moet plaatsvinden.

Werd binnen de gestelde termijn geen beslissing genomen, of stemt de raad van bestuur van de

Voorzitter

VHM niet in met de genomen beslissing, dan kan hij zich in de plaats stellen van de sociale huisvestingsmaatschappij. Hij kan in dat geval een of meer afgevaardigden ter plaatse sturen of de opdrachthouder voor sociale huisvesting met bijzondere macht bekleden. Deze bepaling is van rechtswege van toepassing wanneer de erkenning van een sociale huisvestingsmaatschappij wordt ingetrokken, onverminderd het recht van deze laatste om beroep in te stellen overeenkomstig artikel 42.

De VHM waarschuwt onmiddellijk de Vlaamse regering telkens als ze de bepaling van het tweede lid wenst toe te passen.

– *Aangenomen.*

Artikel 44

§ 1. De Vlaamse regering benoemt, op voordracht van de VHM, de opdrachthouders voor de sociale huisvesting. Onverminderd de andere bevoegdheden die hen bij de Vlaamse Wooncode worden toegekend, oefenen de opdrachthouders voor de sociale huisvesting elk in hun ambtsgebied toezicht uit over de sociale huisvestingsmaatschappijen.

De Vlaamse regering bepaalt, na advies van de VHM, het profiel en het statuut van de opdrachthouder voor de sociale huisvesting en bepaalt de ambtsgebieden. De Vlaamse regering stelt de procedure vast voor de toewijzing van de ambtsgebieden aan de opdrachthouders voor de sociale huisvesting. Een ambtsgebied kan voor hoogstens drie jaar worden toegewezen aan een opdrachthouder voor de sociale huisvesting.

De Vlaamse regering regelt, na advies van de VHM, het onderlinge overleg tussen de opdrachthouders voor de sociale huisvesting.

De opdrachthouders voor de sociale huisvesting brengen rechtstreeks verslag uit aan de leidend ambtenaar en de adjunct-leidend ambtenaar van de VHM over de uitoefening van hun opdrachten en de beslissingen en maatregelen die zij in de uitoefening van die opdrachten nemen of noodzakelijk achten.

De Vlaamse regering kan hen te allen tijde horen over de aangelegenheden die ze voor het Vlaamse woonbeleid noodzakelijk of nuttig acht.

§ 2. De opdrachthouder voor de sociale huisvesting ziet erop toe dat het beleid van de sociale huisvestingsmaatschappij wordt gecoördineerd met en geïntegreerd in het Vlaamse en gemeentelijke woonbeleid. Hij neemt deel aan de overlegvergaderingen tussen de woonorganisaties en de gemeenten, die hetzij door de gemeenten met toepassing van artikel 28, hetzij op zijn initiatief worden samengeroepen.

De opdrachthouder voor sociale huisvesting adviseert de VHM bij de totstandkoming van de investeringsprogramma's, vermeld in artikel 38, en de beheersovereenkomsten, vermeld in artikel 45, en volgt de uitvoering ervan op.

De opdrachthouder voor de sociale huisvesting houdt toezicht op de toewijzing van sociale huurwoningen, sociale koopwoningen en sociale kavels, en inzonderheid op de naleving van de bepalingen inzake de sociale huurwoningen van de sociale huisvestingsmaatschappijen. Hij brengt periodiek verslag uit over de sociale en maatschappelijke werking van de toewijzingen aan de VHM, alsook de sociale huisvestingsmaatschappijen en gemeenten die tot zijn ambtsgebied behoren.

§ 3. De opdrachthouder voor de sociale huisvesting kan met raadgevende stem de vergaderingen bijwonen van alle beheersorganen van de sociale huisvestingsmaatschappij. In het kader van zijn opdracht beschikt hij over de bevoegdheid om alle informatie te verkrijgen die noodzakelijk of nuttig is in verband met het functioneren van de maatschappij.

§ 4. De opdrachthouder voor de sociale huisvesting kan de uitvoering opschorten van elke beslissing die hij in strijd acht met de wetten, de decreten, de statuten of het algemeen belang. Hij kan terzake bezwaar aantekenen bij de VHM. Daarvoor beschikt hij over een termijn van zeven werkdagen vanaf de dag van de vergadering waarop de beslissing werd genomen, als hij erop aanwezig was. Was hij niet aanwezig, dan loopt de termijn vanaf de dag waarop hij bericht heeft gekregen van de beslissing. Hij stuurt een afschrift van het bezwaar aan de overheid die belast is met het toezicht op de VHM. De beslissing van de sociale huisvestingsmaatschappij wordt definitief als de raad van bestuur van de VHM, waarbij het bezwaar werd aangetekend, de nietigverklaring niet heeft uitgesproken binnen twintig werkdagen vanaf de dag van het bezwaar.

De opdrachthouder voor de sociale huisvesting meldt elke beslissing van een sociale huisvestings-

Voorzitter

maatschappij die rechtstreeks of onrechtstreeks gevolgen heeft voor het maatschappelijk kapitaal van de huisvestingsmaatschappij onmiddellijk aan de ambtenaren van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap die door de Vlaamse regering met bijzondere financiële en budgettaire controlebevoegdheden over de sociale huisvestingsmaatschappijen worden belast. Ze kunnen de opdrachtgever voor de sociale huisvesting verzoeken de uitvoering van de beslissing van de sociale huisvestingsmaatschappij op te schorten.

– *Aangenomen.*

ONDERAFDELING C**Oprachten****Artikel 45**

§ 1. De sociale huisvestingsmaatschappijen voeren binnen hun werkgebied de opdrachten uit, vermeld in artikel 33, § 1, eerste lid. De bepalingen van artikel 34, § 1, met uitzondering van 2° en 6°, en § 3, en van artikel 37, tweede lid zijn op hen van toepassing. Als aanvulling van artikel 34, § 3, kan een sociale huisvestingsmaatschappij haar onroerende goederen uit de hand verkopen aan de VHM.

§ 2. De VHM stelt, rekening houdend met de beheersovereenkomst bedoeld in artikel 35, een type-beheersovereenkomst voor de sociale huisvestingsmaatschappijen op. Deze type-beheersovereenkomst wordt ter goedkeuring aan de Vlaamse regering voorgelegd. De type-beheersovereenkomst bevat de minimale resultaatsverbintenissen van de sociale huisvestingsmaatschappij en van de VHM, de evaluatiecriteria en de maatregelen en sancties bij niet-naleving van de overeengekomen verplichtingen en verbintenissen. De bepalingen van de type-beheersovereenkomst zijn van toepassing op elke sociale huisvestingsmaatschappij die een beheersovereenkomst met de VHM afsluit. Een beheersovereenkomst, bedoeld in het tweede lid, kan specifieke bepalingen bevatten die de algemene bepalingen van de type-beheersovereenkomst aanvullen of verfijnen, zonder deze teniet te doen.

Zonder afbreuk te doen aan de bepalingen van het eerste lid, kan een sociale huisvestingsmaatschappij met de VHM een beheersovereenkomst afsluiten

waarin de werking, de uitvoering van de opdrachten, de terbeschikkingstelling en aanwending van de financiële middelen worden geregeld. Deze beheersovereenkomst houdt rekening met het Vlaamse woonbeleid en het woonbeleid van de gemeenten die tot het werkgebied van de maatschappij behoren. Ze kan slechts worden afgesloten na raadpleging van de gemeenten en openbare centra voor maatschappelijk welzijn en de andere sociale huisvestingsmaatschappijen die in het werkgebied actief zijn.

De beheersovereenkomst wordt ter kennisgeving aan de Vlaamse regering meegedeeld.

§ 3. Wanneer de VHM weigert een type-beheersovereenkomst af te sluiten met een sociale huisvestingsmaatschappij, kan deze hiertegen beroep instellen bij de Vlaamse regering binnen twee maanden volgend op de weigeringsbeslissing.

§ 4 Elke onroerende transactie van een sociale huisvestingsmaatschappij is onderworpen aan de voorafgaande machtiging door de VHM. Als het gaat om dringende verrichtingen, kunnen de overeenkomsten worden gesloten onder voorbehoud van goedkeuring door de VHM.

Een gedeelte van de sociale huurwoningen moet aangepast zijn aan de behoeften van grote gezinnen, bejaarden en personen met een handicap.

Op voorstel van de VHM stelt de Vlaamse regering de nadere regelen vast voor de eventuele verkoop van sociale huurwoningen door sociale huisvestingsmaatschappijen. Deze verkoop mag in geen geval plaatsvinden binnen 15 jaar nadat de woning als sociale huurwoning beschikbaar werd gesteld.

De sociale huisvestingsmaatschappijen kunnen hun rechten op grondreserves onder bezwarende titel afstaan aan derden om sociale woonprojecten in de privé-sector te realiseren, zoals bedoeld in artikel 75. Deze afstand is slechts mogelijk na de toestemming van de VHM.

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Dua dat luidt als volgt :

Artikel 45

Een § 5 toevoegen, die luidt als volgt :

"§ 5. De sociale huisvestingsmaatschappijen staan in voor een sociale en adequate dienstverlening aan hun huurders. Ze nemen tevens de

Voorzitter

nodige initiatieven die het woonklimaat en het samenwonen in de sociale wooncomplexen ten goede kunnen komen." .

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

ONDERAFDELING D**Solidariteitsfonds****Artikel 46**

Sociale huisvestingsmaatschappijen waarvan het jaarlijks totaal van de reële huurprijzen lager is dan het jaarlijks totaal van de basishuurprijzen kunnen, onder de voorwaarden die de Vlaamse regering na advies van de VHM bepaalt, een beroep doen op een solidariteitsfonds dat van de nodige bijdragen wordt voorzien door de bijdragen van de sociale huisvestingsmaatschappijen waarvan het jaarlijks totaal van de reële huurprijzen het jaarlijks totaal van de basishuurprijzen met een door de Vlaamse regering te bepalen percentage overschrijdt.

Onverminderd de voorwaarden, vermeld in het eerste lid, moet de sociale huisvestingsmaatschappij die een beroep wenst te doen op het solidariteitsfonds, blijk geven van behoorlijk bestuur. De VHM kan, op eigen initiatief of op verzoek van de Vlaamse regering, het bestuur van een sociale huisvestingsmaatschappij doorlichten of laten doorlichten.

De Vlaamse regering bepaalt, op voorstel van de VHM, de berekeningswijze van de bijdragen en regelt de werkwijze van het fonds.

– *Aangenomen.*

ONDERAFDELING E**Financiering van de investeringsverrichtingen****Artikel 47**

Onverminderd de mogelijkheid om, met goedkeuring van de VHM, de eigen middelen aan te wenden of om projectsubsidie aan te vragen over-

eenkomstig artikel 60 tot 73, financieren de sociale huisvestingsmaatschappijen hun investeringsverrichtingen met middelen die ze lenen bij de VHM. De VHM bepaalt de voorwaarden voor deze leningen in een algemeen reglement dat ter goedkeuring aan de Vlaamse regering wordt voorgelegd.

– *Aangenomen.*

Artikel 48

In afwijking van artikel 47 kan de VHM een sociale huisvestingsmaatschappij machtigen de investeringsverrichtingen geheel of gedeeltelijk te financieren met een lening, aangegaan bij derden. In dat geval worden de voorwaarden ter goedkeuring aan de VHM voorgelegd.

– *Aangenomen.*

Artikel 49

Wanneer een sociale huisvestingsmaatschappij op grond van de Vlaamse Wooncode een projectsubsidie ontvangt, kan de Vlaamse regering bijzondere regelen vaststellen om deze subsidie te verrekenen in de kostprijs van de woningen of percelen die beschikbaar worden gesteld voor gezinnen. Die regeling kan zowel betrekking hebben op het woonproject of de wijk in kwestie, als op het ganse patrimonium van de huisvestingsmaatschappij.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK III**Het Vlaams Woningfonds van de Grote Gezinnen****AFDELING 1****Statuut en opdracht****Artikel 50**

§ 1. De coöperatieve vennootschap "Vlaams Woningfonds van de Grote Gezinnen", hierna VWF te noemen, wordt erkend als sociale woonorganisatie. Het moet in zijn activiteiten voorrang

Voorzitter**Artikel 52**

geven aan de woonbehoeften van woonbehoefte grote gezinnen.

§ 2. Het VWF heeft de volgende opdrachten :

- 1° de woonvoorwaarden van grote gezinnen verbeteren door aangepaste woningen beschikbaar te stellen en door grote gezinnen te helpen een eigen woning te verwerven of in goede staat te behouden ;
- 2° mee te werken aan de strijd tegen verkrotting en leegstand ;
- 3° bij te dragen tot de aanpassing van woningen ;
- 4° bij te dragen tot de uitvoering van de specifieke maatregelen inzake het stedelijk beleid van de Vlaamse regering.

Afhankelijk van de kredieten die daartoe op de begroting van het Vlaamse Gewest worden ingeschreven draagt het Vlaamse Gewest, overeenkomstig artikel 52, bij in de financiering van de verrichtingen van het VWF die noodzakelijk zijn om voormelde opdrachten uit te voeren.

– *Aangenomen.*

Artikel 51

Om zijn opdrachten uit te voeren kan het VWF alle onroerende en roerende verrichtingen realiseren die daartoe rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen. Bedoeld worden onder meer :

- 1° onroerende goederen huren, kopen of ruilen of er andere zakelijke rechten op verwerven ;
- 2° deze onroerende goederen renoveren, vervangen of bebouwen en ze vervolgens verhuren, onderverhuren of er zakelijke rechten op afstaan ;
- 3° bijzondere sociale leningen toestaan.

– *Aangenomen.*

AFDELING 2**Financiering van de investeringsverrichtingen**

De Vlaamse regering kan het VWF binnen het plafond, vermeld in de begrotingsdecreten, machtigen om leningen uit te schrijven of aan te gaan of kredieten op te nemen onder waarborg van het Vlaamse Gewest. Ze stelt het bedrag en de voorwaarden van deze leningen en kredieten vast, bepaalt de hoogte van de eventuele waarborg en van het interestgedeelte dat het Vlaamse Gewest voor zijn rekening neemt en de wijze waarop ze deze ten laste neemt. Ze bepaalt tevens de duur van die tenlasteneming en behoudt zich daarbij het recht voor om op welk moment ook de resterende interestgedeelten geheel of gedeeltelijk te actualiseren en eventueel vervroegd aan het VWF te betalen.

Het VWF besteedt de opbrengst van deze leningen en kredieten, overeenkomstig de voorwaarden die de Vlaamse regering stelt, aan de hierna vermelde verrichtingen :

- 1° toestaan van bijzondere sociale leningen, zoals bedoeld in artikel 79, § 3 ;
- 2° zakelijke rechten verwerven op gebouwen of die gebouwen voor minstens 9 jaar huren, om ze na renovatie of vervanging als woningen beschikbaar te stellen voor grote gezinnen ;
- 3° binnen het kader van een renovatie- of opbouwproject dat de Vlaamse regering heeft goedgekeurd, woningen voor grote gezinnen bouwen, en zakelijke rechten verwerven op de daartoe noodzakelijke gronden of te slopen gebouwen ;
- 4° verbeteren of aanpassen van woningen ;
- 5° andere verrichtingen waartoe de Vlaamse regering opdracht geeft en die passen in het Vlaamse woonbeleid en in de specifieke opdracht van het VWF ten aanzien van grote gezinnen.

Het VWF kan sociale koopwoningen ter beschikking stellen van woonbehoefte grote gezinnen, voor zover ze samen met huurwoningen in een gemengd sociaal woonproject worden gerealiseerd, dat gelegen is in een woonvernieuwingsgebied.

De huurwoningen van het VWF kunnen bij uitzondering worden verhuurd aan andere begunstigden dan grote gezinnen, onder voorwaarden die de Vlaamse regering bepaalt.

Voorzitter

Een huurwoning, waarvan het VWF eigenaar is en die werd gerealiseerd met een projectsubsidie krachtens artikel 60 tot 73 of artikel 75, mag op zijn vroegst vijftien jaar nadat ze voor de eerste keer beschikbaar werd gesteld overeenkomstig het tweede lid, worden verkocht aan de zittende huurder onder de voorwaarden die de Vlaamse regering oplegt.

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Dua dat luidt als volgt :

Artikel 52

Aan het derde lid de volgende zin toevoegen :

"De sociale koopwoningen kunnen daarbij maximaal een derde van het aantal woningen in het gemengd sociaal woonproject omvatten."

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 53

Het VWF boekt elk jaar de noodzakelijke reservering voor de dekking van de lasten die het zelf moet dragen met betrekking tot de leningen en kredieten bedoeld in artikel 52. De manier van boeking en berekening van die reservering wordt ter goedkeuring aan de Vlaamse regering voorgelegd. De winsten die voortvloeien uit de besteding van die leningen en kredieten komen aan het Vlaamse Gewest ten goede. Ze worden geboekt in een onbeschikbare reserve waarvan de Vlaamse regering het gebruik regelt.

– *Aangenomen.*

Artikel 54

De gewestwaarborg kan alleen worden verleend als het VWF er zich vooraf toe verbindt om een gedeelte van de leningen of kredieten in kwestie te besteden aan de verwerving en/of de renovatie, en zo nodig de sloping en vervanging van ongeschikte woningen of ongeschikte gebouwen, aan de verbetering of aanpassing van woningen en/of het bestaan van leningen voor dergelijke verrichtingen aan grote gezinnen.

De Vlaamse regering stelt jaarlijks dat gedeelte vast, maar het mag niet minder dan 30% bedragen van de leningen of kredieten in kwestie.

– *Aangenomen.*

AFDELING 3

Toezicht

Artikel 55

Voor de naleving van de bepalingen van afdeling 1 en 2 van dit hoofdstuk, staat het VWF onder het toezicht van twee commissarissen die door de Vlaamse regering worden benoemd en die hun bevoegdheid uitoefenen overeenkomstig artikel 9 en 10 van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut.

De commissarissen toetsen de activiteiten van het VWF en de beslissingen van de raad van bestuur in verband met de aanwending van de leningen of kredieten, bedoeld in artikel 52, aan de regelgeving dienaangaande.

In het bijzonder zien zij erop toe dat het beleid van het VWF wordt gecoördineerd met en geïntegreerd in het Vlaamse woonbeleid. Zij waken erover dat het VWF deelneemt aan de overlegvergaderingen tussen de woonorganisaties, georganiseerd door een gemeente of een sociale opdracht houder, telkens het daartoe wordt uitgenodigd.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK IV

De erkende huurdiensten

Artikel 56

§ 1. De Vlaamse regering kan, rekening houdend met artikel 29, huurdersorganisaties en sociale verhuurkantoren erkennen als huurdiensten waarvan de salariskosten en de werking kunnen worden gesubsidieerd overeenkomstig de bepalingen van artikel 58.

De Vlaamse regering stelt de bijzondere voorwaarden vast, onder meer wat representativiteit, schaal-

Voorzitter

grootte en regionale spreiding betreft, waaraan de erkende huurdiensten, op straffe van intrekking van hun erkenning, moeten voldoen en ze regelt het toezicht erop.

§ 2. De erkende huurdiensten dragen bij tot het helpen realiseren van het recht op wonen en behartigen, zoals hierna bepaald, de belangen van de meest behoeftige gezinnen en alleenstaanden op de privé-huurwoningmarkt.

De huurdersorganisaties verstrekken op individuele en/of collectieve basis informatie en advies m.b.t. alle aangelegenheden inzake het wonen in huurwoningen, onder meer bevattelijke huurinformatie en huuradvies. Ze kunnen juridische bijstand verlenen aan huurders en aanstaande huurders in het algemeen en aan de meest behoeftige huurders in het bijzonder.

De sociale verhuurkantoren hebben als taak het inschakelen van privé-huurwoningen voor de huisvesting van woonbehoefte gezinnen en alleenstaanden. In het bijzonder huren ze met dit doel woningen op de private huurwoningmarkt om ze aan de woonbehoefte gezinnen en alleenstaanden onder te verhuren en ontwikkelen ze initiatieven op het vlak van de woonbegeleiding om hun huurders in de praktijk vertrouwd te maken met hun rechten en plichten als huurder.

– *Aangenomen.*

Artikel 57

§ 1. De Vlaamse regering kan haar erkenning verlenen aan één representatieve samenwerkings- en overlegstructuur voor de erkende huurdersorganisaties en sociale verhuurkantoren.

De samenwerkings- en overlegstructuur moet rechtspersoonlijkheid hebben en opgericht zijn als een vereniging zonder winstgevend doel, overeenkomstig de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstgevend doel en aan de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend. Ze zorgt op het hele grondgebied van het Vlaamse Gewest voor het overleg inzake bewonersbelangen.

De Vlaamse regering stelt de bijzondere voorwaarden vast, waaronder de erkenning wordt verleend. De erkenning kan te allen tijde worden ingetrok-

ken wanneer de gestelde voorwaarden niet worden nageleefd.

§ 2. Voor de uitvoering van de opdrachten, vermeld in § 3, staat de samenwerkings- en overlegstructuur onder het toezicht van een commissaris die door de Vlaamse regering wordt benoemd, en die zijn bevoegdheid uitoefent overeenkomstig artikel 9 en 10 van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut.

De in het eerste lid vermelde commissaris houdt toezicht op het gebruik van de subsidies die worden toegekend aan huurdersorganisaties en sociale verhuurkantoren.

§ 3. De erkende samenwerkings- en overlegstructuur heeft de hierna vermelde opdrachten :

- 1° het zorgen voor de uitwisseling van de ervaring van de erkende huurdiensten en doorstroming van de informatie over beleidsbeslissingen naar de erkende huurdiensten om de positie van woonbehoefte gezinnen en alleenstaanden juridisch, sociaal en economisch te versterken ;
- 2° de erkende huurdiensten begeleiden en ondersteunen door de regelgeving, de rechtsleer en de rechtspraak inzake wonen te bestuderen ;
- 3° de werking van de erkende huurdiensten ondersteunen door contacten te leggen met overheidsinstanties en andere sociale woonorganisaties ;
- 4° de erkende huurdiensten vertegenwoordigen in advies- en overlegorganen inzake wonen ;
- 5° vragen en klachten behandelen betreffende de activiteiten van de erkende huurdiensten.

– *Aangenomen.*

Artikel 58

Afhankelijk van de kredieten die daartoe op de begroting van het Vlaamse Gewest worden ingeschreven kan de Vlaamse regering, onder voorwaarden die ze zelf bepaalt, salariskosten- en werkingssubsidies toekennen, om de werking van de erkende huurdiensten in te passen in het Vlaamse en het gemeentelijke woonbeleid en om de uitvoering van de opdrachten, vermeld in artikel 57, § 3 mogelijk te maken.

Voorzitter

Artikel 60

De subsidies voor salariskosten en werking worden slechts toegekend voor het gedeelte van de kosten dat niet door andere subsidies wordt gedekt, zonder ooit meer dan 100 % van de totale kosten te mogen overschrijden.

– *Aangenomen.*

TITEL VI

Instrumenten van het woonbeleid

HOOFDSTUK I

Het Fonds voor de Huisvesting

Artikel 59

Onverminderd andersluidende bepalingen worden de terugbetalingen van subsidie of van tegemoetkomingen die krachtens de Vlaamse Wooncode verleend werden en die teruggevorderd worden omdat de begunstigden de aangegane verbintenissen of gestelde voorwaarden niet naleven, toegewezen aan het Fonds voor de Huisvesting bedoeld in artikel 26, § 1 van het decreet van 21 december 1990 houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991.

De middelen van dit Fonds moeten rechtstreeks bijdragen tot wat het woonbeleid ten goede kan komen, onder meer tot het wetenschappelijk onderzoek en tot vernieuwende of experimentele woonprojecten die aansluiten bij de doelstellingen van artikel 3 en 4 of die bijdragen tot de ontwikkeling van het woonbeleid in internationaal verband.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK II

Subsidiëring van overheidsinitiatieven

AFDELING 1

Algemene bepalingen

§ 1. Om het recht op wonen te bevorderen, kan de Vlaamse regering, afhankelijk van de kredieten die daartoe op de begroting van het Vlaamse Gewest worden ingeschreven, subsidie verlenen voor een aantal verrichtingen die betrekking hebben op een sociaal woonproject en die passen in :

- 1° het sociale grond- en pandenbeleid ;
- 2° de aanleg of de aanpassing van wooninfrastructuur ;
- 3° nieuwbouw en renovatie ;
- 4° de verhuring, verbetering en aanpassing van woningen.

Rekening houdend met de bepalingen van dit hoofdstuk stelt de Vlaamse regering de bijzondere voorwaarden vast waaronder ze subsidie verleent.

§ 2. Onverminderd de uitzonderingen die in dit hoofdstuk zijn bepaald en rekening houdend met de bepalingen van artikel 29, kan subsidie, zoals bedoeld in § 1, worden verleend aan de volgende initiatiefnemers :

- 1° de VHM en de sociale huisvestingsmaatschappijen ;
- 2° het VWF, behalve voor verrichtingen die betrekking hebben op sociale verkavelingen ;
- 3° de gemeenten, behalve voor de verrichtingen die betrekking hebben op sociale koopwoningen ;
- 4° de verenigingen van gemeenten, evenwel beperkt tot de subsidie voor wooninfrastructuur ;
- 5° de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, behalve voor verrichtingen die betrekking hebben op sociale koopwoningen of sociale verkavelingen.

§ 3. Wanneer de uitvoering van een verrichting, bedoeld in deze titel, de ontruiming van woningen vereist, is de initiatiefnemer verplicht de bewoners die voldoen aan de voorwaarden die worden vastgesteld op grond van artikel 95 en de bewoners van een woning die toebehoort aan een sociale woonorganisatie of de initiatiefnemer, te herhuisvesten onder de door de Vlaamse regering gestelde voorwaarden.

Voorzitter

– *Aangenomen.*

Artikel 61

De Vlaamse regering bepaalt het bedrag van de subsidies, vermeld in dit hoofdstuk. Behoudens een andersluidende decretale bepaling, mag dit bedrag nooit hoger zijn dan 85% van het subsidiabele bedrag.

Het bedrag van de subsidie mag in afwijking van het eerste lid tot 95% van het subsidiabele bedrag bedragen voor de sociale koopwoningen die deel uitmaken van een gemengd woonproject.

Behoudens andersluidende decretale bepaling, is elk ander voordeel dat de Vlaamse regering eventueel voor dezelfde verrichting toekent op grond van haar gewest- of gemeenschapsbevoegdheden in deze percentages begrepen.

In afwijking van het derde lid kan de subsidie, bedoeld in dit hoofdstuk, voor het niet gesubsidieerde gedeelte gecombineerd worden met de middelen die de VHM, de sociale huisvestingsmaatschappijen of het VWF verkrijgen op grond van de bepalingen van de artikelen 38, 39, 47, 49 of 52 betreffende de financiering van hun investeringsverrichtingen.

– *Aangenomen.*

Artikel 62

§ 1. De opdrachthouder voor de sociale huisvesting, bedoeld in artikel 44, is bevoegd om namens de Vlaamse regering controle uit te oefenen op de aanwending van de subsidies, vermeld in dit hoofdstuk.

§ 2. De Vlaamse regering stelt de bijzondere regels vast voor de eventuele terugbetaling van de ontvangen subsidie in de gevallen waarin, bij de realisatie van het sociaal woonproject, één of meer elementen werden gewijzigd, in het bijzonder de bestemming van gronden of gebouwen.

– *Aangenomen.*

AFDELING 2

Subsidie voor het sociale grond- en pandenbeleid

Artikel 63

De Vlaamse regering kan subsidie verlenen voor de verwerving van de eigendom, onder bezwarende titel, van een bebouwd of onbebouwd onroerend goed dat gelegen is in een woonvernieuwings- of een woningbouwgebied.

De VHM en de sociale huisvestingsmaatschappijen kunnen deze subsidie ook ontvangen voor de verwerving van de eigendom, onder bezwarende titel, van een onbebouwd onroerend goed gelegen buiten een woningbouwgebied.

Het VWF ontvangt deze subsidie enkel voor de verwerving van bebouwde onroerende goederen.

– *Aangenomen.*

AFDELING 3**Subsidie voor wooninfrastructuur****Artikel 64**

§1. De Vlaamse regering kan subsidie verlenen om initiatiefnemers in staat te stellen :

- 1° gronden die gelegen zijn in een woonvernieuwingsgebied bouwrijp te maken, in voorkomend geval door sloping van de aanwezige gebouwen ;
- 2° infrastructuurwerken uit te voeren, met name de wegenuitrusting, de nutsvoorzieningen en de inrichtingen voor afvoer en zuivering van afvalwater die voor de woningen in kwestie noodzakelijk zijn ;
- 3° gemeenschapsvoorzieningen op te richten ;
- 4° aanpassingswerkzaamheden aan de woonomgeving uit te voeren, behalve ten behoeve van sociale verkavelingen.

Als de verrichting, vermeld in het eerste lid, 1° betrekking heeft op de aanleg of de aanpassing van wooninfrastructuur voor woningen die worden gerenoveerd, verbeterd of aangepast of voor een renovatie- of opvulbouwproject dat goedgekeurd is door de Vlaamse regering, dan kan de subsidie eveneens worden verleend buiten een woonvernieuwingsgebied.

Voorzitter

§ 2. Wat de subsidie voor infrastructuurwerken of voor aanpassingswerkzaamheden aan de woonomgeving betreft, vermeld in § 1, eerste lid, 2° en 4°, maakt de Vlaamse regering onderscheid naar gelang het sociale woonproject binnen of buiten een woonvernieuwings- of woningbouwgebied wordt gerealiseerd. Dat onderscheid geldt niet wanneer die werkzaamheden worden uitgevoerd voor woningen die worden gerenoveerd, verbeterd of aangepast dan wel voor een renovatie- of opbouwproject dat goedgekeurd is door de Vlaamse regering, noch voor de werkzaamheden voor een sociaal woonproject van de VHM of een sociale huisvestingsmaatschappij.

§ 3. In afwijking van artikel 60 kan de subsidie voor infrastructuurwerken als vermeld in § 1, 2° ook worden verleend wanneer de initiatiefnemer in het kader van het Vlaamse welzijnsbeleid op zijn grond serviceflats, als bedoeld in artikel 2, 5° van de gecoördineerde decreten van 18 december 1991 inzake voorzieningen voor bejaarden, laat oprichten door een houder van een recht van opstal of erfpacht. De subsidie wordt eveneens toegekend wanneer de serviceflats in het kader van een leasingovereenkomst met de initiatiefnemer worden opgericht.

§ 4. In afwijking van artikel 60 kunnen de subsidies, vermeld in dit artikel, ook worden verleend aan initiatiefnemers, opgericht in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk, overeenkomstig de wet van 27 juni 1921, waarbij aan verenigingen zonder winstgevend doel en aan instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend.

§ 5. In afwijking van artikel 60 kunnen de subsidies, vermeld in dit artikel, ook worden verleend voor de verrichtingen in het kader van een renovatieproject voor woningen van een wijk of buurt, waaraan een in artikel 60 vermelde initiatiefnemer deelneemt.

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Dua dat luidt als volgt :

Artikel 64

In § 2 op de twaalfde, dertiende en veertiende regel de woorden ", noch voor de werkzaamheden voor een sociaal woonproject van de VHM of een sociale huisvestingsmaatschappij" schrappen.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 65

De subsidiëring van infrastructuurwerken en van aanpassingswerkzaamheden aan de woonomgeving, vermeld in artikel 64, § 1, eerste lid, 2° en 4° is slechts mogelijk als de initiatiefnemer er zich toe verbindt de wooninfrastructuur in kwestie, samen met de grond waarin of waarop ze wordt uitgevoerd, binnen de termijn die door de Vlaamse regering wordt bepaald aan de gemeente over te dragen om in het gemeentelijke openbare domein te worden ingelijfd.

De initiatiefnemer kan de gemeenschapsvoorzieningen die niet uitsluitend bedoeld zijn voor de bewoners van de woningen van het sociaal woonproject, aan de gemeente overdragen om in het gemeentelijke openbare domein te worden ingelijfd.

De initiatiefnemer mag voor de overdracht aan de gemeente, bedoeld in dit artikel, een vergoeding vragen die niet meer mag bedragen dan het niet-gesubsidieerde deel van de kostprijs van de werkzaamheden, verrichtingen en voorzieningen.

De overdracht gebeurt overeenkomstig een procedure die de Vlaamse regering uitwerkt en die voor de gemeente de nodige waarborgen biedt inzake overleg bij het ontwerp en de uitvoering van de verrichtingen.

De gemeente is onderhoudsplichtig voor de infrastructuur en gemeenschapsvoorzieningen die aan haar werden overgedragen.

– *Aangenomen.*

Artikel 66

§ 1. Elke koper, erfpachter of opstalhouder van een perceel binnen een sociale verkaveling, gerealiseerd met een subsidie overeenkomstig deze afdeling, moet voldoen aan de voorwaarden inzake inkomen en onroerend bezit die de Vlaamse regering bepaalt.

§ 2. De koper, erfpachter of opstalhouder moet zijn woning bouwen of laten bouwen en ze vervolgens

Voorzitter

zelf bewonen binnen de termijn en volgens de voorwaarden die de Vlaamse regering vaststelt.

Wanneer de koper zich niet aan deze termijn en deze voorwaarden houdt, moet hij het gedeelte van de kostprijs van de uitgevoerde verrichtingen, dat betrekking heeft op zijn perceel en een door de Vlaamse regering vast te stellen deel van de meerwaarde van het perceel, terugbetalen aan het Vlaamse Gewest en aan de betrokken initiatiefnemer, elk voor zijn aandeel, tenzij de initiatiefnemer het perceel wederinkoopt. De Vlaamse regering bepaalt de berekeningswijze voor het terug te betalen bedrag.

Wanneer de erfpachter of opstalhouder zich niet aan deze termijn en deze voorwaarden houdt, dan wordt de erfpacht- of opstalovereenkomst van rechtswege ontbonden.

– *Aangenomen.*

Artikel 67

De Vlaamse regering kan beslissen dat het Vlaamse Gewest zelf de verrichtingen, vermeld in artikel 64, § 1, uitvoert of laat uitvoeren. In dat geval neemt het Vlaamse Gewest de kosten voor zijn rekening voor een bedrag gelijk aan de subsidie.

– *Aangenomen.*

Artikel 68

In afwijking van artikel 61, eerste en tweede lid kan de subsidie die overeenkomstig deze afdeling wordt verleend, tot 100% bedragen van het subsidiabele bedrag als het Vlaamse Gewest zelf opdrachtgever is van de werkzaamheden.

– *Aangenomen.*

AFDELING 4

Subsidie voor nieuwbouw en renovatie

Artikel 69

De Vlaamse regering kan subsidie verlenen om initiatiefnemers te stimuleren één of meer sociale woningen te bouwen in een woonvernieuwings- of woningbouwgebied. Het VWF ontvangt deze subsidie alleen als de bouw bovendien past in een renovatie- of opvulbouwproject dat de Vlaamse regering heeft goedgekeurd.

– *Aangenomen.*

Artikel 70

De Vlaamse regering kan subsidie verlenen voor de renovatie van één of meer ongeschikte woningen of ongeschikte gebouwen om er sociale woningen van te maken.

– *Aangenomen.*

Artikel 71

De Vlaamse regering kan de in artikel 70 vermelde subsidie verlenen aan de in artikel 18, § 2 vermelde initiatiefnemers voor de renovatie van de woningen vermeld in de artikelen 18, § 1 en 90 en de woningen die zijn opgenomen in de lijst van de verwaarloosde gebouwen en/of woningen, bedoeld in artikel 28, § 1 van het decreet op de heffing ter bestrijding van leegstand en verkrouting. Deze bepaling geldt slechts voor zover de initiatiefnemers beschikken over een recht van opstal of erfpacht op deze woningen of de woningen voor minstens negen jaar huren om ze beschikbaar te stellen aan woonbehoeftige gezinnen of alleenstaanden.

– *Aangenomen.*

AFDELING 5

Subsidie voor de verhuring, verbetering en aanpassing van woningen

Artikel 72

De Vlaamse regering kan subsidie verlenen :

1° voor de verbetering of de aanpassing van sociale huurwoningen ;

Voorzitter

- 2° om sociale huurwoningen die in een sociale woonwijk geïntegreerd zijn uit te rusten voor de activiteiten van het dagelijkse leven van personen met een handicap, met inbegrip van de bouw en/of de inrichting van specifieke voorzieningen die daarvoor noodzakelijk zijn ;
- 3° om de verhuurder van sociale huurwoningen in staat te stellen huurverminderingen wegens gezinslast toe te kennen, volgens de voorwaarden die de Vlaamse regering bepaalt .

De Vlaamse regering kan de in het eerste lid, 1° vermelde subsidie verlenen aan de in artikel 18, § 2 vermelde initiatiefnemers die verbeterings- of aanpassingswerkzaamheden uitvoeren aan de in artikel 71 bedoelde woningen die de initiatiefnemer voor minstens negen jaar huurt of waarvoor de initiatiefnemer een recht van opstal of erfpacht heeft verworven om ze beschikbaar te stellen aan woonbehoeftige gezinnen of alleenstaanden.

– *Aangenomen.*

Artikel 73

De subsidie voor de verrichtingen, vermeld in artikel 72, 2° kan, in afwijking van artikel 61, eerste en tweede lid, meer dan 85% bedragen van het subsidiabele bedrag.

De subsidie, bedoeld in artikel 72, 3° is gelijk aan de toegekende huurvermindering.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK III

Subsidiëring van woonprojecten van sociale verhuurkantoren en van woonprojecten in de privé-sector

AFDELING 1

Woonprojecten van sociale verhuurkantoren

Artikel 74

De Vlaamse regering kan, binnen de perken van de

kredieten die daartoe op de begroting van het Vlaamse Gewest worden ingeschreven en onder de bijzondere voorwaarden die ze bepaalt, de subsidie, vermeld in artikel 72, eerste lid, 3°, verlenen aan sociale verhuurkantoren die erkend zijn overeenkomstig artikel 56, § 1. Artikel 73 is mede van toepassing op deze subsidie.

De subsidie heeft in dat geval betrekking op woningen uit de privé-sector die de sociale verhuurkantoren beschikbaar stellen van woonbehoeftige gezinnen of alleenstaanden.

– *Aangenomen.*

AFDELING 2

Woonprojecten in de privé-sector

Artikel 75

§ 1. Afhankelijk van de kredieten die daartoe op de begroting van het Vlaamse Gewest worden ingeschreven en rekening houdend met de bepalingen van de artikelen 61 en 65, kan de Vlaamse regering de subsidie, zoals bedoeld in de artikelen 64, §§ 1 en 2, 69 en 70, ook verlenen aan andere initiatiefnemers dan die vermeld in artikel 60, § 2 of 64, §§ 3, 4 of 5.

De subsidie wordt op grond van deze afdeling enkel verleend als de geplande verrichtingen bedoeld zijn om in een woonvernieuwings- of woningbouwgebied sociale huurwoningen te realiseren.

§ 2. Behoudens toepassing van artikel 64, § 3, worden de woningen die de begunstigde van de subsidie bouwt of renoveert, door een initiatiefnemer, vermeld in artikel 60, § 2, verhuurd of onderverhuurd aan woonbehoeftige gezinnen of alleenstaanden.

§ 3. Behoudens toepassing van artikel 64, §§ 3 en 4, engageert de begunstigde van de subsidie zich met betrekking tot de woningen tot een eenzijdige verkoopbelofte ten voordele van de initiatiefnemer, bedoeld in § 2, waarmee wordt samengewerkt. Voor het geval de koopoptie niet wordt gelicht, verleent hij aan de VHM en aan de sociale huisvestingsmaatschappij of -maatschappijen met een werkgebied waarin het woonproject gelegen is, een recht van voorkoop op deze woningen.

Voorzitter

De voorwaarden van de verkoopbelofte en van het recht van voorkoop, onder meer de termijn voor de lichte van de koopoptie en de berekening van de koopprijs, worden geregeld in een overeenkomst die de begunstigde van de subsidie sluit :

- hetzij met de VHM of met een sociale huisvestingsmaatschappij, wanneer met een van hen wordt samengewerkt ;
- hetzij, in de andere gevallen, met het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering.

De overeenkomst bevat verder alle regelingen inzake de beschikbaarstelling van de woningen aan de initiatiefnemer, bedoeld in § 2. Voor de verhuur of onderverhuur aan woonbehoefte gezinnen of alleenstaanden gelden de bepalingen van artikel 91 tot 99 en, naar gelang van het geval, van artikel 100, 101 of 102.

De overeenkomst met de VHM of met een sociale huisvestingsmaatschappij wordt ter goedkeuring aan de Vlaamse regering voorgelegd.

§ 4. De Vlaamse regering stelt de bijzondere voorwaarden vast voor de subsidie vermeld in dit artikel.

– *Aangenomen.*

Artikel 76

Behoudens toepassing van artikel 64, §§ 3 en 4, worden de bouwwerken die hij gerealiseerd heeft, ten voordele van het Vlaamse Gewest bezwaard met een hypotheek van de eerste rang ten belope van de subsidie, vermeerderd met de interesten tegen de wettelijke interestvoet, als waarborg voor de uitvoering van de prestaties waartoe de begunstigde van de subsidie zich verbonden heeft in de overeenkomst, vermeld in artikel 75, § 3.

De hypotheek wordt bij de vervreemding van de woningen doorgehaald, zoals door de Vlaamse regering bepaald.

Als de begunstigde van de subsidie erin toestemt, kan de hypotheek, vermeld in het eerste lid, gevestigd worden op andere onroerende goederen die hij in eigendom bezit. Ze kan, met instemming van de Vlaamse regering, ook vervangen worden door een bankgarantie ten belope van hetzelfde bedrag.

De bepalingen van het eerste lid zijn niet van toepassing als de bouwwerken vanaf de oprichting eigendom worden van het Vlaamse Gewest of van de initiatiefnemer, bedoeld in artikel 75, § 2, waarmee wordt samengewerkt.

– *Aangenomen.*

Artikel 77

De Vlaamse regering kan de waarborg van het Vlaamse Gewest hechten aan de leningen die de begunstigde van de subsidie aangaat of aan de kredieten die hij opneemt om de prestaties uit te voeren waartoe hij zich heeft verbonden. De waarborg bedraagt nooit meer dan 90% van het oorspronkelijke bedrag van de lening of het krediet. Hij heeft enkel betrekking op de terugbetaling van het kapitaal.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK IV**Andere steunmaatregelen****AFDELING 1****Sociale leningen en waarborgen****Artikel 78**

Het Vlaamse Gewest waarborgt, onder de voorwaarden die de Vlaamse regering stelt, de terugbetaling van de hoofdsom en de betaling van de interest en de extra kosten van sociale leningen, toegestaan door :

- 1° de kredietmaatschappijen die door de naamloze vennootschap "Algemene Spaar- en Lijfrentekas-bank" of, onder de voorwaarden die de Vlaamse regering bepaalt, door de VHM erkend zijn ;
- 2° het Centraal Bureau voor Hypothecair Krediet ;
- 3° elke kredietinstelling, erkend bij besluit van de Vlaamse regering, die zich ertoe heeft verbonden een met de Vlaamse regering overeen te komen gedeelte van haar deposito's bij voorrang te gebruiken voor deze leningen.

Voorzitter

De waarborg van het Vlaamse Gewest heeft ten hoogste betrekking op het gedeelte van de lening dat 60% van de verkoopwaarde van de woning overschrijdt. De kredietinstelling houdt op de geleende bedragen een bijdrage in ten behoeve van een waarborgfonds bij een financiële instelling die de Vlaamse regering kiest. De Vlaamse regering regelt het beheer van dit fonds en bepaalt de hoogte van de bijdrage, die in geen geval meer bedraagt dan 0,5% van de geleende bedragen.

Het geleende bedrag mag niet hoger zijn dan de verkoopwaarde van de woning. De Vlaamse regering stelt de overige voorwaarden vast, onder meer de minimum- en maximumnormen voor de woningen en de verhouding van de maximuminterestvoet voor de sociale leningen ten opzichte van de interestvoeten voor gewone hypothecaire leningen.

– *Aangenomen.*

Artikel 79

§1. De Vlaamse regering stelt voor elk van de verichtingen, vermeld in § 2, de voorwaarden vast waaronder woonbehoeftige gezinnen en alleenstaanden een bijzondere sociale lening kunnen aangaan bij de VHM of bij het VWF. Ze bepaalt onder meer de minimum- en maximumnormen voor de woningen, de berekeningswijze van de sociale interestvoeten en de voorwaarden voor de periodieke herziening van die interestvoet. De interestvoet en de herziening ervan zijn gekoppeld aan het inkomen.

§ 2. De VHM staat de leningen, vermeld in § 1, enkel toe aan woonbehoeftige gezinnen en alleenstaanden die :

- 1° een sociale koopwoning van de VHM of van een sociale huisvestingsmaatschappij kopen, of
- 2° hun woning renoveren, verbeteren of aanpassen, of
- 3° een woning met een bepaalde ouderdom, waarvoor de Vlaamse regering het minimum bepaalt, kopen, of
- 4° een woning bouwen.

De terugbetaling van deze leningen wordt gewaarborgd door een tijdelijke overlijdensverzekering,

die door de VHM of, in voorkomend geval, haar dochteronderneming, bedoeld in artikel 30, kan worden aangeboden aan de alleenstaanden of de gezinnen die de lening aangaan of hebben aangegaan. De Vlaamse regering keurt de algemene voorwaarden en de tarieven van deze verzekering goed.

De VHM kan in verhouding tot de gezinsgrootte een extra interestvermindering toekennen die de Vlaamse regering bepaalt.

§ 3. Het VWF staat de leningen, vermeld in § 1, enkel toe aan :

- 1° grote gezinnen die hun woning renoveren, verbeteren of aanpassen of die een woning kopen of bouwen ;
- 2° grote gezinnen die niet in staat zijn om vroeger aangegane schulden, voor de renovatie, de koop of de bouw van hun woning, terug te betalen, onder de voorwaarden die door de Vlaamse regering worden bepaald.

Het VWF kan in verhouding tot de gezinsgrootte een extra interestvermindering toekennen die de Vlaamse regering bepaalt.

§ 4. Voor leningen zoals bedoeld in § 2, eerste lid, 4° en § 3, eerste lid, 1°, die betrekking hebben op nieuwe woningen maakt de Vlaamse regering, als ze overeenkomstig § 1 de maximumnormen voor de woningen en de berekeningswijze van de sociale interestvoeten bepaalt, onderscheid naargelang de woningen al dan niet gelegen zijn in een woonvernieuwings- of woningbouwgebied. Dat onderscheid geldt niet wanneer de woning wordt gebouwd na afbraak van een ongeschikte woning op hetzelfde perceel.

– *Aangenomen.*

Artikel 80

De Vlaamse regering kan, binnen de perken van de kredieten die daartoe op de begroting van het Vlaamse Gewest worden ingeschreven, onder de door haar te bepalen voorwaarden en ten belope van een door haar te bepalen bedrag, de terugbetaling van de hoofdsom en de betaling van de interesten van hypothecaire leningen geheel of gedeeltelijk ten laste leggen van het Vlaamse Gewest als de leners niet in staat zijn hun contractuele verplichtingen na te komen ten gevolge van arbeids-

Voorzitter

ongeschiktheid of onvrijwillige werkloosheid. De lening moet betrekking hebben op een woning die de lener zelf bewoont of zal bewonen en waarvan de verkoopwaarde niet hoger ligt dan het bedrag dat de Vlaamse regering bepaalt. De lener mag bovendien geen andere woning in volle eigendom bezitten, tenzij ze ongeschikt is.

Het Vlaamse Gewest kan bij overeenkomst met de verzekeraar de verzekeringspremies voor zijn rekening nemen.

– *Aangenomen.*

AFDELING 2

Tegemoetkomingen

Artikel 81

§ 1. De Vlaamse regering kan, afhankelijk van de kredieten die daartoe op de begroting van het Vlaamse Gewest worden ingeschreven, tegemoetkomingen verlenen, zoals bedoeld in artikel 82 en 83, om woonbehoeftige gezinnen en alleenstaanden in staat te stellen een woning te bouwen, te huren of te kopen of hun woning te renoveren, te verbeteren of aan te passen.

De tegemoetkomingen die in deze afdeling worden vermeld, kunnen enkel worden verleend wanneer de alleenstaande of het gezin geen andere woning in volle eigendom bezit, tenzij het een ongeschikte woning betreft die door de alleenstaande of het gezin zelf werd bewoond. Naar gelang van het geval moet de huurprijs van de woning of de waarde of omvang ervan in overeenstemming zijn met de normen die de Vlaamse regering vaststelt.

De Vlaamse regering bepaalt de bijzondere voorwaarden voor de toepassing van deze afdeling.

§ 2. De openbare centra voor maatschappelijk welzijn en de verenigingen ervan, kunnen het deel van de huurprijs dat overeenstemt met de hulp die zij voor de huisvesting van de betrokken gezinnen verlenen, rechtstreeks betalen aan de gemeenten en de sociale woonorganisaties die woningen verhuren overeenkomstig titel VII.

Als een tegemoetkoming wordt verleend overeenkomstig artikel 82, betaalt het Vlaamse Gewest

deze, met toepassing van het eerste lid, aan het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn of aan de vereniging van die centra.

– *Aangenomen.*

Artikel 82

Om het verlaten van een voor bewoning ongeschikte of onaangepaste woning aan te moedigen kan er, met toepassing van artikel 81, een tegemoetkoming in de installatiekosten en in de huurprijs worden verleend ten behoeve van woonbehoeftige gezinnen en alleenstaanden om een woning te huren die voldoet aan de volgende drie voorwaarden :

1° de woning is geschikt om in te wonen ;

2° de woning is aangepast aan de gezinssamenstelling ;

3° de woning is aangepast aan de fysieke mogelijkheden van de huurder.

Als de betrokken huurders een sociale huurwoning krijgen toegewezen of hun oorspronkelijk ongeschikte of onaangepaste woning opnieuw betrekken nadat ze werd gerenoveerd of aangepast met toepassing van artikel 18 of 90, kan enkel de tegemoetkoming in de installatiekosten, vermeld in het eerste lid, worden verleend.

De in dit artikel vermelde tegemoetkoming kan, onder de voorwaarden die de Vlaamse regering bepaalt, worden toegekend aan dakloze gezinnen of alleenstaanden.

– *Aangenomen.*

Artikel 83

Om de verwerving en/of de renovatie, de verbetering en de aanpassing van woningen aan te moedigen, kan er, met toepassing van artikel 81, een tegemoetkoming in de kosten worden verleend ten behoeve van :

1° woonbehoeftige gezinnen en alleenstaanden die een ongeschikte woning of een ongeschikt gebouw renoveren, of kopen en renoveren ;

Voorzitter

- 2° woonbehoefte gezinnen en alleenstaanden die een sociale koopwoning, of een woning die beantwoordt aan de woonkwaliteitsnorm, kopen van een initiatiefnemer, vermeld in artikel 60, § 2 of die een woning bouwen dan wel een nieuwe woning in de privé-sector kopen ;
- 3° woonbehoefte gezinnen en alleenstaanden die verbeteringswerkzaamheden of aanpassingswerkzaamheden, andere dan bedoeld in 4°, uitvoeren aan hun woning ;
- 4° woonbehoefte bejaarden en personen met een handicap die hetzij zelf hun woning aanpassen aan hun fysieke mogelijkheden, hetzij inwonen bij een bloed- of aanverwant tot de tweede graad die de woning aanpast aan hun fysieke mogelijkheden.

De tegemoetkoming in de kosten van verbeterings- of aanpassingswerkzaamheden en de tegemoetkoming in de kosten van de aanpassing van woningen aan de fysieke mogelijkheden van bejaarden of van personen met een handicap, kunnen zowel aan de eigenaar als aan de huurder van de woning worden verleend. Met het inkomen van de bloed- of aanverwant, vermeld in het eerste lid, 4°, wordt geen rekening gehouden, behalve als deze de echtgenoot is van de persoon aan wiens fysieke mogelijkheden de woning wordt aangepast. De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden waaronder deze tegemoetkoming wordt verstrekt.

Als de Vlaamse regering een tegemoetkoming verleent voor het bouwen van een woning of voor het kopen van een nieuwe woning in de privé-sector, dan maakt ze onderscheid naargelang de woning al dan niet gelegen is in een woonvernieuwings- of woningbouwgebied.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK V**Het recht van wederinkoop****Artikel 84**

De VHM, de sociale huisvestingsmaatschappijen, het VWF, de gemeenten en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn beschikken, zonder enig uitdrukkelijk beding, gedurende twintig jaar

over het recht om de sociale huurwoningen en sociale koopwoningen die ze hebben verkocht aan woonbehoefte gezinnen of alleenstaanden terug te nemen wanneer die de voorwaarden en verbintenissen als koper die voortvloeien uit de Vlaamse Wooncode en de besluiten ter uitvoering ervan niet nakomen.

De woning kan worden teruggenomen van de eerste, en in voorkomend geval, van de tweede koper tegen de oorspronkelijke verkoopprijs, vermeerderd met de gemaakte kosten van de koop en van de kosten van de verbeterings- en herstellingswerkzaamheden, voor zover deze niet werden uitgevoerd in strijd met de bepalingen op de ruimtelijke ordening en de stedenbouw. De terugname van de woning gebeurt vrij van alle lasten en hypotheek waarmee de koper de woning mocht hebben bezwaard.

De woonbehoefte gezinnen en alleenstaanden kunnen de woningen slechts doorverkopen na een voorafgaande kennisgeving aan de initiatiefnemer die de woning heeft verkocht.

De instrumenterende ambtenaar leest dit artikel voor bij de verkoop van een woning, bedoeld in het eerste lid.

§ 2. Wanneer de in § 1 vermelde initiatiefnemers geen gebruik maken van hun recht van wederinkoop, hebben ze, onder de voorwaarden die de Vlaamse regering vaststelt, het recht om van de kopers van een sociale woning die deze woning wederverkopen of verhuren binnen een termijn van twintig jaar volgend op de aankoop, een vergoeding te vorderen waarvan de Vlaamse regering het minimum en het maximum bepaalt.

– *Aangenomen.*

HOOFDSTUK VI**Andere instrumenten****AFDELING 1****Recht van voorkoop****Artikel 85**

§ 1. De VHM, de sociale huisvestingsmaatschappijen, de gemeenten en de openbare centra voor

Voorzitter

maatschappelijk welzijn beschikken over een recht van voorkoop op de woningen waaraan ze renovatie-, verbeterings- of aanpassingswerkzaamheden hebben uitgevoerd met toepassing van artikel 18, § 2 en 90.

Onverminderd het eerste lid, krijgen de VHM, de sociale huisvestingsmaatschappijen binnen hun werkgebied, en de gemeenten op hun grondgebied, een recht van voorkoop op :

- 1° een woning die is opgenomen op een van de lijsten van de inventaris, bedoeld in artikel 28, §1 van het decreet op de heffing ter bestrijding van leegstand en verkrotting ;
- 2° de woning, bedoeld in artikel 19, die niet werd gesloopt binnen de door de Vlaamse regering bepaalde termijn ;
- 3° een perceel, bestemd voor woningbouw, dat gelegen is in een door de Vlaamse regering te bepalen bijzonder gebied.

§ 2. Het recht van voorkoop, vermeld in §1, tweede lid, 3°, geldt niet als het goed wordt verkocht aan een descendent of aan de echtgenoot van de eigenaar, aan een van de mede-eigenaars of aan een descendent van een van hen.

§ 3. Het goed kan slechts verkocht worden nadat de verkoper aan de begunstigden van het recht van voorkoop de gelegenheid heeft gegeven om hun recht uit te oefenen. Naargelang het gaat om een openbare verkoop of om een onderhandse verkoop wordt gehandeld overeenkomstig artikel 86 of artikel 87.

Op dit artikel is er een amendement van de heer Verougstraete dat luidt als volgt :

Artikel 85

In § 1, tweede lid, 3° vervangen door wat volgt :

"3° een perceel, bestemd voor woningbouw, dat gelegen is in het gebied bestaande uit de volgende gemeenten : Overijse, Hoeilaert, Sint-Genesius-Rode, Linkebeek, Beersel, Drogenbos, Halle, Sint-Pieters-Leeuw, Pepingen, Herne, Bever, Galmaarden, Gooik, Lennik, Roosdaal, Liedekerke, Ternat, Dilbeek, Affligem, Asse, Opwijk, Merchtem, Londerzeel, Kapelle-op-den-Bos, Zemst, Meise, Grim-

bergen, Wemmel, Vilvoorde, Machelen, Steenokkerzeel, Kampenhout, Zaventem, Kraainem, Wezembeek-Oppem, Tervuren, Huldenberg.".

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Op de artikelen 85, 86, 87, 88 en 89 is er een amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen tot schrapping dat luidt als volgt :

TITEL VI**Instrumenten van het woonbeleid****HOOFDSTUK VI****Andere instrumenten****Afdeling 1****Recht van voorkoop**

Afdeling 1, bestaande uit artikelen 85 tot 89, schrappen.

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

Artikel 86

§ 1. Bij een openbare verkoop geeft de instrumenterende ambtenaar ten minste dertig dagen vooraf kennis van plaats, dag en uur van de verkoop :

1° in het geval, bedoeld in artikel 85, §1, eerste lid, aan de begunstigde van het recht van voorkoop ;

2° in de andere gevallen aan de gemeente en aan de VHM, die op haar beurt de voorgenomen verkoop ter kennis brengt aan elke sociale huisvestingsmaatschappij met een werkgebied waarin het goed gelegen is.

§ 2. Als de verkoop wordt gehouden zonder voorbehoud van eventuele uitoefening van het recht van hoger bod, vraagt de instrumenterende ambtenaar bij het einde van de opbieding en vóór de toewijzing, in het openbaar aan de aanwezige gevolmachtigden van de begunstigden van het recht van

Voorzitter

voorkoop, of zij dat recht wensen uit te oefenen tegen de laatst geboden prijs.

Willen twee of meer begunstigen hun recht uitoefenen, dan wordt het goed in de hierna vermelde volgorde toegewezen :

1° de sociale huisvestingsmaatschappijen in de volgorde bepaald in het derde lid ;

2° de gemeente ;

3° de VHM.

Wanneer het goed gelegen is in het werkgebied van meerdere sociale huisvestingsmaatschappijen bepaalt de VHM, volgens de regels die door de Vlaamse regering worden vastgesteld, in welke volgorde die sociale huisvestingsmaatschappijen hun recht van voorkoop kunnen uitoefenen. De volgorde wordt samen met de kennisgeving, bedoeld in het eerste lid, 2° van § 1, meegedeeld aan de sociale huisvestingsmaatschappijen.

In geval van weigering, afwezigheid of stilzwijgen van de begunstigen van het recht van voorkoop, wordt de verkoop voortgezet.

§ 3. Als de verkoop wordt gehouden onder voorbehoud van eventuele uitoefening van het recht van hoger bod, beperkt de instrumenterende ambtenaar zich ertoe het hoger bod of, als er geen hoger bod gedaan wordt of als het niet wordt aanvaard, het laatste bod ter kennis te brengen van de begunstigde of de begunstigen, zoals bepaald in § 1.

Als geen van de begunstigen van het recht van voorkoop de aanvaarding van het hoger bod binnen één maand aan de instrumenterende ambtenaar heeft laten betekenen dan is de toewijzing definitief. Hebben twee of meer begunstigen de aanvaarding laten betekenen dan geldt de bepaling van § 2, tweede lid.

De stemming over het artikel wordt aangehouden.

Artikel 87

§ 1. Bij een onderhandse verkoop geeft de instrumenterende ambtenaar, naar gelang van het geval, aan de begunstigde vermeld in artikel 86, §1, 1° of aan de begunstigen vermeld in artikel 86, § 2, 2° kennis van de inhoud van de akte die wordt opge-

steld onder opschortende voorwaarde van niet-uitoefening van het recht van voorkoop.

§ 2. Het recht van voorkoop wordt via een aangetekende brief uitgeoefend binnen twee maanden na de kennisgeving. Als twee of meer begunstigen hun recht willen uitoefenen dan geldt de bepaling van artikel 86, §2, tweede lid.

De verkoop is voltrokken zodra de aanvaarding door middel van een deurwaardersexploot aan de begunstigde is betekend.

§ 3. Wordt het voorkooprecht niet uitgeoefend binnen die termijn, dan mag de eigenaar het goed niet ondershands verkopen tegen een lagere prijs of tegen gunstigere voorwaarden zonder nieuwe kennisgeving aan de begunstigen, bedoeld in § 1.

Na verloop van één jaar na het aanbod mag het goed niet ondershands worden verkocht, zelfs niet tegen de oorspronkelijke voorwaarden, zonder een nieuwe kennisgeving aan dezelfde begunstigen.

§ 4. De instrumenterende ambtenaar voor wie een akte van verkoop uit de hand wordt verleden met betrekking tot een woning waarop een recht van voorkoop rust, moet binnen één maand na de registratie, aan de begunstigen bedoeld in § 1, kennis geven van de prijs en van de voorwaarden van de verkoop.

De stemming over het artikel wordt aangehouden.

Artikel 88

§ 1. In geval van miskennis van het recht van voorkoop, heeft elke begunstigde het recht om in de plaats van de koper te worden gesteld. De vordering moet gelijktijdig tegen de verkoper en de eerste koper worden ingesteld. De bepaling van artikel 86, § 2, tweede lid geldt wanneer meerdere begunstigen een vordering instellen.

De vordering is eerst ontvankelijk na inschrijving op de kant van de overschrijving van de betwiste akte en, eventueel, op de kant van de overschrijving van de laatst overgeschreven titel.

De indeplaatsgestelde betaalt aan de koper de prijs terug die deze heeft betaald. De verkoper is gehouden aan de koper de kosten van de akte te vergoeden. De indeplaatsgestelde is slechts gebonden aan de verplichtingen die voor de koper voortvloeien uit de authentieke akte van verkoop en aan de las-

Voorzitter

ten waarin de koper heeft toegestemd, voor zover die lasten zijn ingeschreven of overgeschreven vóór de inschrijving van zijn eis. De vordering tot indeplaatsstelling verjaart, bij openbare verkoop, na drie maanden vanaf de definitieve toewijzing en, bij onderhandse uit de hand, na drie maanden vanaf de kennisgeving, vermeld in artikel 87, § 4. Bij gebrek aan deze kennisgeving verjaart de vordering na twee jaar vanaf de overschrijving van de akte.

Als de rechter de vordering tot indeplaatsstelling inwilligt, geldt het vonnis als titel. Elke uitspraak op een eis tot indeplaatsstelling wordt ingeschreven achter de inschrijving van de eis.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de nadere regelen voor de toepassing van deze afdeling.

De stemming over het artikel wordt aangehouden.

Artikel 89

Wanneer een begunstigde van een recht op voorkoop, bedoeld in artikel 85, § 1, eerste lid gebruik maakt van dit recht, wordt de verkoopprijs, bedoeld in de artikelen 86 en 87, verminderd met een bedrag dat gelijk is aan het resultaat van de volgende formule :

$sb - (a \times sb/27)$, waarbij sb staat voor het subsidia-bele bedrag van de kosten voor de renovatie-, verbeterings- of aanpassingswerken, en a voor het aantal volledige jaren gedurende de welke de begunstigde van het recht op voorkoop de beschikking had over de woning.

De stemming over het artikel wordt aangehouden.

AFDELING 2**Sociaal beheer van woningen****Artikel 90**

§ 1. De gemeente, het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn of een sociale woonorganisatie, met uitzondering van een huurdersorganisatie, verkrijgen onder de voorwaarden, vermeld in

dit artikel, van rechtswege een sociaal beheersrecht over de volgende woningen :

- 1° de woningen die opgenomen zijn op de lijst van de leegstaande gebouwen en/of woningen, bedoeld in artikel 28, § 1 van het decreet op de heffing ter bestrijding van de leegstand en verkrotting, en die beantwoorden aan de normen, bedoeld in artikel 5 ;
- 2° de woningen, bedoeld in artikel 18, § 1, die niet werden gerenoveerd, verbeterd of aangepast binnen de termijn die door de Vlaamse regering werd vastgesteld.

Het verkrijgen van het sociale beheersrecht over een woning, vermeld in § 1, eerste lid 1° is afhankelijk van de volgende voorwaarden :

- 1° de volle eigenaar, de houder van het recht van opstal of erfpacht, of de vruchtgebruiker, naar gelang van het geval, heeft het schriftelijk aanbod van de gemeente, het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn of de sociale woonorganisatie om de leegstaande woning te huren tegen een huurprijs, berekend volgens door de Vlaamse regering bepaalde objectieve criteria, niet aanvaard binnen een termijn van 1 maand volgend op de datum van het aanbod. Bij de vaststelling van de huurprijs wordt rekening gehouden met de heffing die op het ogenblik van het aanbod op de woning verschuldigd is overeenkomstig het decreet op de heffing ter bestrijding van de leegstand en verkrotting ;
- 2° binnen een maand volgend op de verwerping van het aanbod of, in voorkomend geval, het verstrijken van de termijn, vermeld in 1°, werd, naar gelang van het geval, de volle eigenaar, de houder van het recht van opstal of erfpacht, of de vruchtgebruiker schriftelijk verwittigd van het voornemen om het sociale beheersrecht uit te oefenen bij het verstrijken van een termijn van drie maanden volgend op deze kennisgeving ;
- 3° de woning staat leeg bij het verstrijken van de termijn van drie maanden volgend op de kennisgeving, bedoeld in 2°.

Het verkrijgen van het sociale beheersrecht over een woning, vermeld in § 1, eerste lid, 2° is afhankelijk van de volgende voorwaarden :

- 1° de volle eigenaar, de houder van het recht van opstal of erfpacht, of de vruchtgebruiker, naar gelang van het geval, heeft het schriftelijk aan-

Voorzitter

bod van de gemeente, het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn of de sociale woonorganisatie, om de vereiste werken uit te voeren onder de voorwaarden, vermeld in artikel 18, § 2 niet aanvaard binnen een termijn van 1 maand volgend op de datum van het aanbod ;

- 2° binnen een maand volgend op de verwerping van het aanbod of, in voorkomend geval, het verstrijken van de termijn, vermeld in 1°, werd, naar gelang van het geval, de volle eigenaar, de houder van het recht van opstal of erfpacht, of de vruchtgebruiker schriftelijk verwittigd van het voornemen om het sociale beheersrecht uit te oefenen bij het verstrijken van een termijn van drie maanden volgend op deze kennisgeving ;
- 3° de vereiste renovatie-, verbeterings- of aanpassingswerkzaamheden zijn niet uitgevoerd bij het verstrijken van de termijn van drie maanden, bedoeld in 2°.

De volle eigenaar, de houder van het recht van opstal of erfpacht, de vruchtgebruiker en hun bloed- of aanverwanten tot de tweede graad hebben, voor zover ze de betrokken woning zelf bewoonden en voldoen aan de voorwaarden die door de Vlaamse regering worden bepaald, een absolute prioriteit bij de toewijzing van deze woning.

§ 2. De gemeente, het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn of de sociale woonorganisatie brengt, naar gelang van het geval, de volle eigenaar, de houder van het recht van opstal of erfpacht, of de vruchtgebruiker schriftelijk in kennis van de verwerving van het sociale beheersrecht.

Vanaf de datum van de kennisgeving beschikt de gemeente, het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn of de woonorganisatie, onverminderd de toepassing van de bepaling van het derde lid, gedurende negen jaar over de bevoegdheid om de woning voorlopig te beheren, met inbegrip van de bevoegdheid om de woning te verhuren als sociale huurwoning overeenkomstig de bepalingen van titel VII en alle werkzaamheden uit te voeren met het oog op deze verhuring. Wanneer in of aan de woning werkzaamheden worden uitgevoerd met het oog op de verhuring, wordt de termijn van negen jaar verlengd met het aantal maanden dat nodig is om bij een betaling van de basishuurprijs, berekend overeenkomstig artikel 99, de kosten van die werkzaamheden te recupereren.

De eigenaar, houder van het recht van opstal of erfpacht en de vruchtgebruiker, evenals de verkrijger om niet of onder bezwarende titel van deze rechten, zijn verplicht de huurovereenkomsten die door de houder van het sociaal beheersrecht werden afgesloten na te leven. Wanneer de woning na het beëindigen van het sociale beheersrecht opnieuw te huur wordt gesteld, wordt deze bij voorrang aangeboden aan de zittende huurder tegen een huurprijs die de laatst betaalde huurprijs, berekend overeenkomstig artikel 99, met niet meer dan de helft ervan mag overschrijden. Wanneer de zittende huurder het aanbod weigert, kan de woning vrij te huur worden aangeboden.

§ 3. De volle eigenaar, houder van het recht van opstal of erfpacht of de vruchtgebruiker ontvangt vanaf het ogenblik van het afsluiten van de huurovereenkomst, bedoeld in § 2, een vergoeding die overeenkomt met het kadastraal inkomen van de woning, aangepast aan het in artikel 518 van het wetboek van de inkomstenbelasting bedoelde indexcijfer van de consumptieprijzen van het rijk dat van toepassing is op het ogenblik van de kennisgeving van de verkrijging van het sociale beheersrecht, bedoeld in § 2. De aldus berekende vergoeding wordt jaarlijks aangepast aan het in artikel 518 van het wetboek van de inkomstenbelasting bedoelde indexcijfer.

De vergoeding, berekend overeenkomstig het eerste lid, mag nooit hoger zijn dan de huurprijs die de zittende huurder aan de houder van het sociaal beheersrecht verschuldigd is.

§ 4. De volle eigenaar, houder van het recht van opstal of erfpacht, of de vruchtgebruiker kan tegen de verkrijging en uitoefening van het sociaal beheersrecht beroep instellen bij de Vlaamse regering. De betwisting schort de uitoefening van het sociaal beheersrecht niet op.

De Vlaamse regering regelt de procedure voor het instellen en het behandelen van het beroep.

Op dit artikel is er een amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen tot schrapping dat luidt als volgt :

Artikel 90

Dit artikel schrappen.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Voorzitter

TITEL VII

De verhuring van woningen in de sociale sector

HOOFDSTUK I

Gemeenschappelijke bepalingen inzake
de sociale huurwoningen

Artikel 91

§1. De bepalingen van deze titel zijn van toepassing op de woningen die worden verhuurd of onderverhuurd door de VHM en de sociale huisvestingsmaatschappijen en op de krachtens artikel 60 tot 75 gesubsidieerde woningen die worden verhuurd of onderverhuurd door het VWF, de gemeenten, de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en de sociale verhuurkantoren. Ze zijn niet van toepassing op woningen die als serviceflats beschikbaar worden gesteld in het kader van het Vlaamse Welzijnsbeleid.

Met toepassing van artikel 1717, tweede lid van het Burgerlijk Wetboek kunnen de instanties, vermeld in het eerste lid, de woningen die ze zelf hebben gehuurd, onderverhuren als sociale huurwoningen, met toepassing van de bepalingen van deze titel.

§ 2. De Vlaamse regering stelt de voorwaarden vast voor de verhuring van sociale huurwoningen, met inachtneming van de bepalingen van deze titel. De Vlaamse regering kan specifieke voorwaarden vaststellen voor de woningen die worden verhuurd door :

- 1° de VHM en de sociale huisvestingsmaatschappijen, na advies van de VHM ;
- 2° het VWF, na advies van het VWF ;
- 3° de gemeenten, openbare centra voor maatschappelijk welzijn en de sociale verhuurkantoren.

De Vlaamse regering bepaalt welke sancties worden opgelegd aan de verhuurder en de huurder die de voorwaarden, gesteld in of overeenkomstig deze titel, niet naleven of die hun verplichtingen niet nakomen.

§ 3. Voor de aspecten die niet geregeld zijn in deze titel of in de besluiten die genomen zijn ter uitvoe-

ring van deze titel, gelden de bepalingen van afdeling 1 en 2 van boek III, titel VIII, hoofdstuk II van het Burgerlijk Wetboek, voor zover ze niet afwijken van voormelde regelingen, noch in strijd zijn met de geest ervan.

– *Aangenomen.*

Artikel 92

Een sociale huurwoning wordt verhuurd op grond van een schriftelijke huurovereenkomst, die ten minste de hierna vermelde gegevens en regelingen bevat :

- 1° de datum waarop de woning beschikbaar wordt gesteld en waarop de huurovereenkomst ingaat ;
- 2° de verplichtingen van de huurder, onder meer in verband met de betaling van de huur en het onderhoud van de woning ;
- 3° de elementen voor de berekening van de bedragen die de huurder moet betalen en de manier waarop die betaling plaatsvindt ;
- 4° de territoriaal bevoegde rechtbank bij geschil.

Wanneer de huurovereenkomst betrekking heeft op een woning waarover de verhuurder slechts voor een beperkte termijn beschikt, vermeldt ze tevens de duur. Die mag niet minder bedragen dan 9 jaar, tenzij de verhuurder zelf maar voor een kortere periode over de woning kan beschikken. De Vlaamse regering kan uitzonderingen toestaan op voormelde minimumtermijn, onder meer voor de tijdelijke opvang van gezinnen die in een noodsituatie verkeren of wachten op een aangepaste woning.

– *Aangenomen.*

Artikel 93

§ 1. De verhuurder houdt een kandidatenregister bij dat de identiteit vermeldt van alle kandidaat-huurders, alsook van de huurders aan wie in de loop van het lopende en het vorige kalenderjaar een sociale huurwoning werd toegewezen. De inschrijving gebeurt in volgorde van de indiening van de aanvragen. Het register maakt verder melding van het bestaan van eventuele prioriteiten, zoals bedoeld in artikel 95.

Voorzitter

Artikel 95

Behalve wanneer de kandidaat-huurder uitdrukkelijk en schriftelijk te kennen geeft dat zijn kandidatuur enkel betrekking heeft op sociale huurwoningen in een welbepaald gebied of op sociale huurwoningen die voldoen aan specifieke kenmerken, geldt de inschrijving voor alle sociale huurwoningen van de verhuurder, dat wil zeggen voor zover deze sociale huurwoningen overeenstemmen met het door de kandidaat-huurder gewenste type van woning.

§ 2. De verhuurder houdt een woningregister bij waarin al zijn sociale huurwoningen zijn opgenomen, met vermelding van de specifieke kenmerken ervan. Voor de woningen waarover de verhuurder slechts voor een beperkte termijn beschikt, wordt eveneens de vervaldatum vermeld van de rechten die hij erop heeft.

§ 3. De Vlaamse regering kan de invoering regelen van een centraal woningregister met betrekking tot de sociale huurwoningen, hetzij op het niveau van het Vlaamse Gewest, hetzij op het niveau van gebieden die ze omschrijft.

In dat geval bezorgen de sociale woonorganisaties, de gemeenten en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn alle daartoe noodzakelijke gegevens aan de administratie van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap die door de Vlaamse regering met het beheer van dit register wordt belast.

– *Aangenomen.*

Artikel 94

De Vlaamse regering bepaalt de vorm en de inhoud van de registers bedoeld in artikel 93, de wijze waarop deze registers worden bijgehouden en periodiek bijgewerkt en hoe het toezicht erop wordt georganiseerd.

Elke huurder en kandidaat-huurder van een sociale huurwoning beschikt over een inzagerecht met betrekking tot de registers waarin hij is ingeschreven en hij kan zich daarvoor laten bijstaan. De Vlaamse regering regelt het inzagerecht.

– *Aangenomen.*

De kandidaat-huurder kan slechts worden toegelaten tot een sociale huurwoning wanneer hij voldoet aan de voorwaarden inzake onroerend bezit en gezinsinkomen, die de Vlaamse regering vaststelt. De verhuurder verleent voorrang aan diegenen die hij moet herhuisvesten overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 18, § 2, tweede lid, 26, en 60, § 3, en aan de personen bedoeld in artikel 90, § 1, vierde lid.

De sociale huurwoningen worden toegewezen door het bevoegd orgaan van de verhuurder, rekening houdend met de keuze van de kandidaat-huurders qua type en ligging van de woning en met de prioriteiten die de Vlaamse regering vaststelt. De Vlaamse regering besteedt bij de vaststelling van prioriteiten voor de toewijzing van sociale huurwoningen extra aandacht aan kandidaat-huurders die behoren tot de meest behoeftige gezinnen of alleenstaanden en aan bewoners van een sociale huurwoning die willen verhuizen naar een woning die aan de gezinssamenstelling is aangepast.

Behalve in de gevallen die de Vlaamse regering bepaalt, geldt binnen elke prioriteit de chronologische volgorde van inschrijvingen in het kandidatenregister, vermeld in artikel 93.

De Vlaamse regering stelt een verhaalprocedure in voor kandidaat-huurders die zich benadeeld achten bij de toewijzing van een sociale huurwoning.

– *Aangenomen.*

Artikel 96

§1. De huurder van een sociale huurwoning moet tijdens de hele duur van de huurovereenkomst voldoen aan de voorwaarden inzake onroerend bezit, bedoeld in artikel 95. De Vlaamse regering kan daarop evenwel algemene uitzonderingen toestaan voor bijzondere en tijdelijke situaties.

De Vlaamse regering bepaalt de overige voorwaarden waaraan de huurder van een sociale huurwoning blijvend moet voldoen.

§ 2. De huurder mag de bestemming, vermeld in de huurovereenkomst, niet wijzigen, tenzij met instemming van de verhuurder. Hij mag de huur niet overdragen, noch zijn woning geheel of, behalve met instemming van de verhuurder, gedeeltelijk onderverhuren.

Voorzitter

– *Aangenomen.*

Artikel 97

De huurder stelt bij de toewijzing van de sociale huurwoning een waarborg ter nakoming van zijn verbintenissen. De opbrengst van de waarborg is bestemd voor de huurder. De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden dienaangaande.

De Vlaamse regering bepaalt, na advies van de VHM en met inachtneming van de navolgende bepalingen, welke kosten en vergoedingen ten laste van de verhuurder kunnen worden gelegd en welke regels gelden voor de inning en de controle erop.

Alle kosten en vergoedingen die betrekking hebben op diensten of leveringen aan de huurder, die in de huurovereenkomst zijn omschreven, komen ten laste van de huurder ten bedrage van de reële uitgaven waarmee ze overeenstemmen. Ze zijn niet begrepen in de huurprijs.

Alle lasten die betrekking hebben op het bezit en de uitoefening van zakelijke rechten op het onroerend goed komen ten laste van de verhuurder.

– *Aangenomen.*

Artikel 98

§ 1. Behalve in het geval, bedoeld in artikel 92, tweede lid, wordt de huurovereenkomst gesloten voor onbepaalde duur. Ze neemt van rechtswege een einde op de laatste dag van de maand die volgt op de datum waarop de verhuurder het overlijden van de langstlevende huurder heeft vernomen.

§ 2. De huurder kan de huurovereenkomst te allen tijde beëindigen als hij een opzeggingstermijn van 3 maanden in acht neemt. Wanneer meerdere personen de woning huren, kan de opzegging door één van hen niet worden tegengeworpen aan de overige huurders.

§ 3. De verhuurder kan de lopende huurovereenkomst enkel beëindigen in de hierna vermelde gevallen :

1° wanneer de huurder niet meer voldoet aan de voorwaarden, gesteld overeenkomstig artikel 96, § 1 ;

2° bij een ernstige tekortkoming van de huurder met betrekking tot zijn verplichtingen ;

3° bij wanbetaling.

De opzeggingstermijn bedraagt 6 maanden.

Als de tekortkoming bedoeld in het eerste lid, 2° of 3° het gevolg is van het feit dat de huurder onvermogen is, dan kan de huurovereenkomst slechts beëindigd worden na overleg met het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn.

– *Aangenomen.*

Artikel 99

§ 1. De Vlaamse regering bepaalt, binnen door haar vastgestelde onder- en bovengrenzen, de wijze van berekening en aanpassing van het bedrag dat de huurder moet betalen om de sociale huurwoning te bewonen. Voor die berekening zijn bepalend :

1° een basishuurprijs die wordt berekend op basis van door de Vlaamse regering te bepalen criteria die enkel betrekking hebben op de woning zelf, en waarbij er rekening wordt gehouden met de financieringskosten van de sociale huurwoning ;

2° het gezinsinkomen en de gezinssamenstelling.

Voormeld bedrag wordt periodiek aangepast aan eventuele wijzigingen van de basishuurprijs, alsook bij wijzigingen in het gezinsinkomen of de gezinssamenstelling.

§ 2. Wanneer het bedrag, berekend overeenkomstig § 1, de basishuurprijs met een door de Vlaamse regering te bepalen percentage overschrijdt, dan wordt het surplus beschouwd als een solidariteitsbijdrage.

De solidariteitsbijdragen dienen de verhuurder als compensatie voor de huurprijzen die minder bedragen dan de basishuurprijs.

§ 3. Voor het gebruik van ruimten die van de woning afgezonderd zijn, kan een huurprijs worden aangerekend waarvoor de regeling van § 1 niet

Voorzitter

geldt, tenzij ze worden verhuurd aan een huurder van een sociale huurwoning van de verhuurder.

§ 4. De verhuurder informeert de huurder jaarlijks over de manier waarop het te betalen bedrag wordt berekend en geeft, op eenvoudig verzoek van de huurder, de noodzakelijke toelichting.

– *Aangenomen.*

Er is een amendement van mevrouw Dua tot toevoeging van een nieuw artikel 99bis dat luidt als volgt :

Artikel 99bis (nieuw)

Aan titel VII, hoofdstuk I, een nieuw artikel 99bis toevoegen, dat luidt als volgt :

"Artikel 99bis

Minstens eenmaal per jaar organiseert elke sociale woonorganisatie een openbare informatie- en hoorzitting ten behoeve van haar huurders.

De huurders kunnen er alle mogelijke vragen en klachten formuleren ten aanzien van de algemene dienstverlening, de verhuring, de sociale huurwoningen, het samenwonen in en de woonomgeving van de sociale wooncomplexen.

Sociale woonorganisaties met een groot aantal sociale huurwoningen kunnen de organisatie van de informatie- en hoorzitting opsplitsen naar deelgebieden."

De stemming over het amendement tot toevoeging van een nieuw artikel 99bis wordt aangehouden.

HOOFDSTUK II

Specifieke bepalingen

Artikel 100

§ 1. De VHM stelt een type-huurovereenkomst vast voor de woningen die worden verhuurd of onderverhuurd door de sociale huisvestingsmaatschappijen of door haarzelf.

De type-huurovereenkomst wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse regering.

Van de type-huurovereenkomst kan enkel worden afgeweken in de gevallen die de Vlaamse regering bepaalt.

§ 2. In afwijking van artikel 93, kan de Vlaamse regering de invoering regelen van een centraal kandidatenregister met betrekking tot de sociale huurwoningen van de VHM en de sociale huisvestingsmaatschappijen die op eenzelfde grondgebied actief zijn. Deze bepaling doet geen afbreuk aan de toewijzingsregels van artikel 95.

§ 3. Wanneer het jaarlijkse totaal van de reële huurprijzen hoger is dan het jaarlijkse totaal van de basishuurprijzen, dan worden de solidariteitsbijdragen, bedoeld in artikel 99, § 2 gebruikt voor de betaling van de eventuele bijdrage van de sociale huisvestingsmaatschappij in kwestie in het solidariteitsfonds, bedoeld in artikel 46.

– *Aangenomen.*

Artikel 101

Wanneer het jaarlijkse totaal van de reële huurprijzen hoger is dan het jaarlijkse totaal van de basishuurprijzen, dan worden de solidariteitsbijdragen van huurders van een sociale huurwoning die wordt verhuurd door het VWF, de gemeenten, de openbare centra voor maatschappelijk welzijn of een sociaal verhuurkantoor gestort in een bijzonder fonds waarvan de Vlaamse regering het gebruik en het beheer regelt.

De in dit artikel vermelde verhuurders zijn verplicht om de basishuurprijzen en de reële huurprijzen van hun sociale huurwoningen jaarlijks aan de beheerder van het bijzonder fonds mee te delen.

– *Aangenomen.*

Artikel 102

De erkende samenwerkings- en overlegstructuur, bedoeld in artikel 57, houdt een woningregister bij van alle sociale huurwoningen van de erkende sociale verhuurkantoren. Dat register wordt periodiek bijgewerkt op basis van de gegevens die de erkende sociale verhuurkantoren bezorgen.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

TITEL VIII

Opheffings-, overgangs- en slotbepalingen

Artikel 103

§ 1. Onverminderd § 3, worden de hierna vermelde bepalingen van de Huisvestingscode, gevoegd bij het koninklijk besluit van 10 december 1970, bekrachtigd door de wet van 2 juli 1971 en gewijzigd bij de wet van 18 mei 1973, voor het Vlaamse Gewest gewijzigd bij de wet van 1 augustus 1978 en bij de decreten van 16 november 1983, 30 oktober 1984, 30 november 1988, 5 juli 1989, 4 april 1990, 23 oktober 1991 en 22 december 1995 en 8 juli 1996 opgeheven voor het Vlaamse Gewest :

1° hoofdstuk 1 tot en met 4 van titel I, met uitzondering van artikel 9, tweede lid, 20, tweede lid en 23, alsook artikel 71, 79, 80 bis, 81 tot en met 82bis, 90, 92, 93 en 96bis, §1 tot en met §5 en §8 ;

2° artikel 67, 68 en 94bis ;

3° artikel 80ter en 96bis, §7 ;

4° hoofdstuk 5 van titel I, hoofdstuk 5 van titel III en artikel 91 en 96, §§ 1 en 2 ;

5° hoofdstuk 6 van titel I en artikel 96ter ;

6° artikel 80, 94, 95 en 96, §3.

§ 2. Zolang ze niet worden opgeheven, blijven de hierna vermelde bepalingen van de Huisvestingscode in het Vlaamse Gewest van toepassing, waarbij er rekening wordt gehouden met de latere wijzigingen ervan,

1° artikel 9, tweede lid, wat de woningen betreft die het Vlaamse Gewest, als rechtsopvolger van het Nationaal Instituut voor de Huisvesting, afgeschaft bij de wet van 28 december 1984, bouwt in het kader van vernieuwende en experimentele woonprojecten zoals bedoeld in artikel 59, tweede lid van de Vlaamse Wooncode ;

2° artikel 20, tweede lid, wat de onroerende verrichtingen van de VHM en de sociale huisvestingsmaatschappijen betreft ;

3° artikel 23, wat de akten betreffende de VHM en de sociale huisvestingsmaatschappijen betreft ;

4° artikel 89 ;

§ 3. In afwijking van § 1 blijven de hierna vermelde bepalingen van de Huisvestingscode gelden voor de ernaast vermelde verrichtingen, voor zover die verrichtingen dateren van vóór de inwerkingtreding van de opheffingsbepalingen van §1 die er betrekking op hebben :

1° artikel 38, tweede lid, 1°, a) en b), 41, 79, 80bis en 81 tot en met 82bis, wat de door de Staat en het Vlaamse Gewest te dragen lasten betreft inzake gewaarborgde leningen, aangegaan door de VHM, het VWF of hun rechtsvoorgangers ;

2° artikel 83, wat de gewaarborgde sociale leningen betreft en artikel 87, wat de gewaarborgde leningen voor middelgrote woningen betreft ;

3° artikel 57 tot en met 60, wat de leningen aangegaan door mijnwerkers betreft ;

4° artikel 80, 94, 95 en 96, § 3, wat de subsidiedossiers betreft waarvoor reeds een vastlegging van kredieten werd genomen, of waarvan operaties en werkzaamheden zijn opgenomen op een door de Vlaamse regering goedgekeurd programma ;

5° artikel 84 en 96, § 1 en § 2, wat betreft de door gezinnen of alleenstaanden ingediende aanvragen voor premies en tegemoetkomingen in de kosten.

– *Aangenomen.*

Artikel 104

Voor het Vlaamse Gewest worden opgeheven :

1° artikel 3 van de wet van 11 oktober 1919 tot oprichting van een Nationale Maatschappij voor goedkope woningen en woonvertrekken, voor haar wijziging door de wet van 27 juni 1956 ;

2° artikel 24 van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut, ingevoegd bij koninklijk besluit nr. 88 van 11 november 1967 en gewijzigd bij de wet van 22 juli 1970 ;

3° artikel 24 van de wet van 27 juni 1956 tot wijziging en aanvulling van de wetgeving betreffende de huisvesting ;

Voorzitter

4° artikel 4 van de wet van 2 juli 1971 tot bekrachtiging van het koninklijk besluit van 10 december 1970 houdende de Huisvestingscode.

– *Aangenomen.*

Artikel 105

Opgeheven worden :

1° het decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van een Vlaamse Huisvestingsmaatschappij, gewijzigd bij het decreet van 12 december 1990, met uitzondering van artikel 2, § 1 ervan alsook artikel 6, eerste lid ervan, voor zover deze bepaling betrekking heeft op de toewijzing aan de VHM van de goederen, de rechten en de verplichtingen van haar rechtsvoorgangers ;

2° artikel 26, §§ 2 en 3 van het decreet van 21 december 1990 houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991, gewijzigd bij decreet van 22 december 1995 ;

3° artikel 62 van het decreet van 22 december 1993 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994.

– *Aangenomen.*

Artikel 106

De sociale huisvestingsmaatschappijen die erkend zijn krachtens artikel 11, § 1, van het decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van een Vlaamse Huisvestingsmaatschappij, worden geacht erkend te zijn overeenkomstig artikel 40 van de Vlaamse Wooncode.

– *Aangenomen.*

Artikel 107

De kredietinstellingen die door de Vlaamse regering erkend zijn krachtens artikel 83 van de Huisvestingscode, worden geacht erkend te zijn overeenkomstig artikel 78, eerste lid, 3°, van de Vlaamse Wooncode, voor zover ze binnen een jaar beves-

tigen dat ze een met de Vlaamse regering overeen te komen gedeelte van hun deposito's bij voorrang zullen gebruiken voor sociale leningen.

– *Aangenomen.*

Artikel 108

Zolang artikel 23 niet in werking getreden is :

1° kunnen de subsidies, vermeld in artikel 63, eerste lid en 69 alleen worden verleend voor verrichtingen uitgevoerd binnen een bestaande woonkern of in een gebied waar op grond van criteria die de Vlaamse regering bepaalt, een ernstige woonbehoefte wordt vastgesteld ;

2° moeten de woorden "een woonvernieuwingsgebied" in artikel 64, § 1 en de woorden "een woonvernieuwings- of woningbouwgebied" in artikel 64, § 2, 75, § 1, tweede lid, 79, § 4 en 83, derde lid worden gelezen als "een bestaande woonkern".

– *Aangenomen.*

Artikel 109

De VHM-commissarissen, bedoeld in artikel 24 van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut, die voor de datum van inwerkingtreding van artikel 44 van de Vlaamse Wooncode door de Vlaamse regering werden aangesteld, blijven hun functie waarnemen tot het tijdstip dat door de Vlaamse regering wordt bepaald.

– *Aangenomen.*

Artikel 110

Zolang ze niet worden gewijzigd, vervangen of opgeheven blijven de besluiten en andere regelingen, genomen of vastgesteld ter uitvoering van de wettelijke en decretale bepalingen die worden opgeheven bij artikel 103, § 1, 104 en 105, gelden, voor zover ze niet zonder voorwerp zijn, noch in tegenstrijd zijn met de bepalingen van de Vlaamse Wooncode.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

Artikel 111

In artikel 34 van het decreet op de heffing ter bestrijding van leegstand en verkrotting wordt § 1 vervangen door wat volgt :

“§ 1. Onverminderd de toepassing van artikel 135 van de Nieuwe Gemeentewet, kan de burgemeester, op eigen initiatief of op verzoek, een woning die niet beantwoordt aan de vereisten, bedoeld in artikel 31, bij besluit ongeschikt of onbewoonbaar verklaren op voorwaarde dat de gewestelijk ambtenaar de ongeschikt- of onbewoonbaarverklaring heeft geadviseerd en na de eigenaar en de bewoner te hebben gehoord. De burgemeester beveelt in dat geval alle maatregelen die hij noodzakelijk acht ter uitvoering van het besluit.

Het verzoek om een woning ongeschikt of onbewoonbaar te verklaren, kan worden ingediend door het gemeentebestuur, de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn, de gewestelijk ambtenaar, de sociale woonorganisaties, de gezondheidsinspecteur van het ambtsgebied waarin de woning gelegen is of elkeen die blijk geeft van een belang.

De burgemeester neemt een beslissing binnen drie maanden na ontvangst van het verzoek vermeld in het tweede lid.

Tegen de beslissing of het stilzitten van de burgemeester kan beroep worden aangetekend bij de Vlaamse regering binnen dertig dagen volgend op de betekening van de beslissing, respectievelijk het verstrijken van de termijn, vermeld in het vorige lid.

De Vlaamse regering neemt een beslissing binnen drie maanden na ontvangst van het beroepschrift. Bij ontstentenis van een beslissing binnen deze termijn, wordt het beroep geacht te zijn ingewilligd.

De Vlaamse regering kan in beroep het besluit nemen om het gebouw ongeschikt of onbewoonbaar te verklaren en de nodige maatregelen bevelen. Ze kan onder meer de burgemeester gelasten het gebouw te doen ontruimen en de toegang ertoe te verbieden. Ze bepaalt eventueel de termijn die in acht moet worden genomen voordat die maatregel wordt uitgevoerd.

Als de burgemeester de maatregelen, uitgevaardigd krachtens vorig lid, niet uitvoert, dan zijn de bepalingen van artikel 34 van het decreet van 28

april 1993 houdende regeling, voor het Vlaamse Gewest, van het administratief toezicht op de gemeenten of van artikel 266 van de Nieuwe Gemeentewet, van toepassing. De kosten van het optreden van de commissarissen komen ten laste van de burgemeester en de kosten voor de uitvoering van de maatregelen ten laste van de gemeente.

De burgemeester deelt, volgens de bepalingen die door de Vlaamse regering worden vastgesteld, aan de administratie mee welke woningen op het grondgebied van zijn gemeente ongeschikt of onbewoonbaar werden verklaard.”.

– *Aangenomen.*

Artikel 112

De Vlaamse regering kan de bepalingen van de Vlaamse Wooncode en alle decretale bepalingen die betrekking hebben op het woonbeleid en het sociale grond- en pandenbeleid, en op de instellingen en besturen die daarbij betrokken zijn, coördineren met inachtneming van de wijzigingen die daarin uitdrukkelijk of stilzwijgend zijn aangebracht tot het tijdstip van de coördinatie.

Te dien einde kan zij :

- 1° de te coördineren bepalingen anders inrichten, inzonderheid opnieuw ordenen en vernummen ;
- 2° de verwijzingen in de te coördineren bepalingen dienovereenkomstig vernummen ;
- 3° de te coördineren bepalingen met het oog op onderlinge overeenstemming en eenheid van terminologie herschrijven, zonder te raken aan de erin neergelegde beginselen ;
- 4° in de bepalingen die niet in de coördinatie worden opgenomen, de verwijzingen naar de gecoördineerde bepalingen aanpassen.

– *Aangenomen.*

Artikel 113

De Vlaamse regering bepaalt welke personeelsleden ingevolge de gewijzigde opdrachten van de VHM, worden overgedragen aan de Vlaamse regering om geïntegreerd te worden in het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap of een andere

Voorzitter

Vlaamse openbare instelling, en welke personeelsleden vanuit het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap of een andere Vlaamse openbare instelling worden overgedragen naar de VHM of de dochteronderneming, bedoeld in artikel 30, § 2.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels inzake de overdracht van de betrokken personeelsleden.

– *Aangenomen.*

Artikel 114

§ 1. De hierna vermelde bepalingen treden in werking de eerste dag van de derde maand volgend op de bekendmaking van de Vlaamse Wooncode in het Belgisch Staatsblad :

1° titel I ;

2° titel II ;

3° titel V, met uitzondering van artikel 44 ;

4° artikel 84 van titel VI ;

5° artikel 103, § 1, 1° en 5°, § 2 en § 3, 1° en 3°, 104 met uitzondering van 2°, 105 met uitzondering van 2°, alsook artikel 106, 109, 110, 112 tot en met 114 van titel VIII.

§ 2. De hierna vermelde artikelen treden in werking op de eraanstaande data

1° artikel 103, § 1, 2° op de datum van inwerkingtreding van titel III ;

2° artikel 103, § 1, 3° op de datum van inwerkingtreding van titel VII ;

3° artikel 103, § 1, 4° op de datum van inwerkingtreding van hoofdstuk IV van titel VI ;

4° artikel 103, § 1, 6° op de datum van inwerkingtreding van hoofdstuk II van titel VI ;

5° artikel 103, § 3, 2° op de datum van inwerkingtreding van afdeling 1 van hoofdstuk IV van titel VI ;

6° artikel 103, § 3, 4° op de datum van inwerkingtreding van hoofdstuk II van titel VI ;

7° artikel 103, § 3, 5° op de datum van inwerkingtreding van afdeling 2 van hoofdstuk IV van titel VI ;

8° artikel 104, 2° op de datum van inwerkingtreding van artikel 44 ;

9° artikel 105, 2° op de datum van inwerkingtreding van artikel 59 ;

10° artikel 111 op de datum van inwerkingtreding van titel III.

§ 3. De bepalingen van artikel 107 en 108 treden in werking, telkens in de mate dat de erin aangehaalde bepalingen van titel VI in werking zijn gesteld.

§ 4. De Vlaamse regering regelt de inwerkingtreding van de overige bepalingen van de Vlaamse Wooncode. Voor titel III en hoofdstuk VI van titel VI gebeurt dit binnen een jaar na de inwerkingtreding van dit artikel.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van de heer Jan Caubergs houdende wijziging van artikel 6bis van het decreet van 7 november 1990 houdende vaststelling van het wapen, de vlag, het volkslied en de feestdag van de Vlaamse Gemeenschap – 436 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van de heer Caubergs houdende wijziging van artikel 6bis van het decreet van 7 november 1990 houdende vaststelling van het wapen, de vlag, het volkslied en de feestdag van de Vlaamse Gemeenschap.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Vanleenhove, verslaggever, heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, na het zwaarwichtige en omvangrijke decreet omtrent de Vlaamse Wooncode zal het voorstel van decreet van de heer Caubergs ongetwijfeld een verademing betekenen in dit halfroond.

De bedoeling van het voorstel van de heer Caubergs bestond erin dat de vlag van de Vlaamse Gemeenschap aan openbare gebouwen zou wapperen telkens als de Belgische vlag wordt gehesen, ongeacht de aanleiding of de gebeurtenis. De provinciegouverneur zou hierop toezicht uitoefenen.

De bekommernis van de heer Caubergs werd door alle aanwezige leden in de commissie voor Cultuur ruimschoots gedeeld. Op voorstel van de minister werd de tekst evenwel toch geamendeerd, niet om de inhoud ervan te wijzigen, maar wel om op wetgevend vlak voor een meer sluitende regeling te zorgen.

Zo werd geëxpliciteerd dat het voorstel werkelijk alle openbare gebouwen omvat, zonder enige uitzondering, inclusief de gebouwen van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel. Het hijsen van de vlag van de Vlaamse Gemeenschap werd in de amendering ook gekoppeld aan het hijsen van de Europese vlag en ten slotte werd het toezicht door de provinciegouverneurs in wetgevende zin wat nauwkeuriger omschreven.

Die amendering – en dat werd door de minister heel duidelijk verwoord – heeft allermist afbreuk gedaan aan de verdienste van de heer Caubergs zelf. Het voorstel werd overigens eenparig in de commissie goedgekeurd.

De voorzitter : De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove (*Op de tribune*) : Bij nogal wat Vlamingen roepen de symbolen van Vlaanderen – het wapen, het volkslied, de vlag, de gedenktoren – op emotioneel vlak en volkomen ten onrechte connotaties op met extreem-Vlaams activisme uit ons oorlogsverleden. Ze worden herleid tot een product van extreem eng nationalisme. Als volk moeten we losraken uit een dergelijke verkrampte houding.

Een vlag moet een teken zijn van fierheid om tot een volk te behoren, zonder te vervallen in achterhaalde romantiek of een misplaatst chauvinisme. De vlag van de Vlaamse Gemeenschap is het blaas van een nog jonge regio die bouwt aan haar

eigen toekomst op politiek, economisch, sociaal en cultureel vlak. Als jonge regio bouwt Vlaanderen aan eigen autonomie en zelfstandigheid, staat open voor samenwerking met anderen en heeft oog en oor voor de rest van de wereld. Als de Vlamingen als volwassen mensen die essentie, dat wezen van onze symboliek willen begrijpen, dan maken we allicht niet meer mee dat oudstrijders op 11 november de arena verlaten zodra er een leeuw verschijnt.

Ik neem aan dat de minister, als dit decreet straks wordt goedgekeurd, via een omzendbrief alle openbare besturen op de hoogte zal brengen van de nieuwe regeling. Ik wil hem vragen in die omzendbrief ook een aanbeveling te formuleren aan de gemeentebesturen opdat zij dezelfde regeling zouden voorstellen aan verenigingen en organisaties die op hun grondgebied speciale activiteiten organiseren en daarvoor een feestelijk vlaggamma ophangen.

Ten slotte wil ik de heer Caubergs gelukwensen met dit voorstel van decreet. Bij vroegere pogingen om een soortgelijk voorstel te laten goedkeuren, was hem dit niet gelukt. En ik wil best toegeven dat ik dit persoonlijk ook toen al een beetje betreurde. Maar de aanhouder wint blijkbaar, zodat de heer Caubergs thans toch in zijn opzet geslaagd is. Dat verheugt me dan ook. (*Applaus bij de CVP, de SP, het VB en de VU*)

De voorzitter : De heer Caubergs heeft het woord.

De heer Jan Caubergs (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in mei 1993 heb ik inderdaad voor het eerst een voorstel van decreet ingediend met quasi dezelfde inhoud : aan ieder openbaar gebouw in Vlaanderen waar de Belgische driekleur wappert, moet ook de Vlaamse leeuw wapperen.

Onze groei naar meer Vlaamse zelfstandigheid wettigt dit alleszins. Het is normaal dat we uiting geven aan ons Vlaams bewustzijn. Dit decreet zal daartoe een bijdrage leveren. In de commissie werd dit voorstel van decreet met eenparigheid goedgekeurd. Hopelijk volgt een gelijkaardige stemming in deze plenaire vergadering.

De minister beschikt met dit decreet over de wettelijke gegevens om, indien nodig, respect af te dwingen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Vandebussche heeft het woord.

De heer Michiel Vandenbussche (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, als Rode Leeuw sluit ik me aan bij de felicitaties aan de verslaggever en de indiener van dit voorstel. Het is niet merkwaardig dat het voorstel op dit ogenblik door een unanieme commissie is goedgekeurd. Het heeft te maken met een appreciatie voor andere politieke standpunten van de heer Caubergs.

Dit voorstel van decreet is de logische gedachtegang van het decreet van 7 november 1990, gewijzigd bij decreet van 13 juni 1996. Inhoudelijk staat onze fractie 100 percent achter dit voorstel van decreet. We zullen het dan ook goedkeuren.

Toch schuilt er een addertje onder het gras inzake het toezicht dat in dit voorstel van decreet is ingeschreven. Dit werd onder andere op vraag van de minister opgenomen. De provinciegouverneurs moeten erop toezien dat dit decreet wordt nageleefd, zowel door de provincies als door de gemeentes van het Nederlandse taalgebied.

Bij het in gebreke blijven van de provinciale of gemeentelijke overheden kunnen de gouverneurs de maatregelen in dit decreet voorgeschreven, ambtshalve ten uitvoer leggen. Er is dus een dwangtoezicht.

Collega's, u zult bij de lectuur van dit voorstel van decreet echter hebben opgemerkt dat dit in Brussel niet het geval is. Ik had dat nochtans gevraagd in de commissie. Dit is niet alleen een belangrijk vraagstuk voor dit decreet, maar een algemeen vraagstuk over hoe we de toepassing van de decreten via een toezicht van de gouverneurs ook in Brussel moeten waarmaken. Tot nu toe is men er nog niet uitgeraakt.

Nochtans stelt artikel 124 van de provinciewet dat de gouverneur belast is met de tenuitvoerlegging van onder meer de decreten, tenzij het decreet er anders over beschikt.

Hier moeten we ons vragen stellen. We weten dat de provinciegouverneur van Brussel – of beter gezegd de regeringscommissaris van Brussel, aangezien Brussel geen provincie meer is – van de Vlaamse regering niet de opdracht heeft gekregen om het uitvoeren van de decreten na te gaan. Dat kan dus niet meer na de jongste staatshervorming. Maar er moet wel een fundamenteel gegeven worden geregeld, namelijk dat van een intermediaire instantie tussen de regering en de andere overheden die op het uitvoeren van de decreten moet toezien.

Naar aanleiding van dit concrete decreet stel ik me vragen over de mate waarin dit decreet nog zal moeten worden gewijzigd om het toezicht in Brussel te regelen. Algemener vraag ik me af hoe de vergelijkbare rol tussen de Vlaamse provinciegouverneurs en de instantie die in Brussel het toezicht moet uitoefenen op de naleving van de decreten moet worden geregeld.

Laten we zeer duidelijk zijn : er is een toepassingsgebied, ook voor dit decreet. Het decreet van 1990 stelde dat de vlag op alle openbare gebouwen in Vlaanderen moet worden gehesen, maar dat dit ook geldt in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, op de openbare gebouwen waar diensten van de Vlaamse regering of het Vlaams Parlement zijn gevestigd – en ik neem aan dat daar geen toezicht nodig is – of instellingen die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaams Gewest.

Daar heeft men een vergelijkbaar niveau tussen de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel en de provincies. Aangezien de provinciegouverneurs er in Vlaanderen op moeten toezien dat de provincies het decreet naleven, moet er dus ook in Brussel toezicht worden gehouden. Verder vallen de openbare gebouwen waar instellingen zijn gevestigd die door hun activiteiten of hun organisatie moeten worden beschouwd als uitsluitend behorend tot de Vlaamse Gemeenschap, ook onder het toepassingsgebied voor dit decreet. Denken we maar openbare bibliotheken, openbare onderwijsinstellingen enzovoort. Het zou kunnen dat enkele zich niet conform het decreet opstellen, en daarom moet er toezicht zijn.

Er is dus op hetzelfde niveau als de provincies en de gemeenten toezicht nodig. Het lijkt ons dan ook logisch dat er moet worden voorzien in een specifiek toezicht. De provinciewet bepaalt dat als dit niet gebeurt door de gouverneurs, het decreet er anders over kan beschikken. Ik stel voor, mijnheer de minister, dat we samen met de commissieleden die dit voorstel van decreet hebben ingediend, vandaag geen amendement zoeken, omdat er dan misschien een technische discussie zou volgen. Ik vraag wel uw bereidheid om samen met ons te zoeken naar een wijziging van het decreet, waarbij de principiële aangelegenheid van het toezicht in Brussel niet alleen voor dit decreet maar ook voor alle volgende zou worden geregeld.

Ik feliciteer de indiener van het voorstel van decreet van harte. Ik ben van oordeel dat ook in Brussel de Vlaamse leeuwenvlaggen mogen wapperen en dat daar mag worden op toegezien. (*Applaus bij de SP, de CVP en de VU*)

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de Volksunie zal natuurlijk met veel enthousiasme dit voorstel van decreet goedkeuren, onafgezien van de persoon die het heeft ingediend. Wij beoordelen altijd de waarde van het decreet. Het decreet was vier jaar geleden waardevol en dat is het nu nog.

We zullen het dus zeker steunen. Iedereen moet immers goed beseffen dat het hier niet om een inhoudsloze symboliek gaat. We moeten ons er niet voor schamen dat we Vlamingen zijn. Integendeel, we mogen er trots op zijn. Ik hoop dan ook dat de minister ingaat op de suggestie van de verslaggever, en dat hij laat nakijken of de regeling eventueel kan worden uitgebreid naar de vlaggen die plaatselijke organisaties bij hun feestelijkheden uithangen.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, uiteraard is ook het Vlaams Blok het inhoudelijk volkomen eens met dit voorstel van decreet. Dit zal u uiteraard niet verbazen, want het werd op 14 mei 1993 ingediend door de heer Caubergs, toen nog lid van het Vlaams Blok. Hiermee zal dus voor de eerste keer een decreet dat afkomstig is van het Vlaams Blok, worden goedgekeurd.

De manier waarop dit alles is totstandgekomen, vind ik uitermate grappig. Op 14 mei 1993 diende de heer Caubergs het voorstel van decreet in. We hebben toen ontelbare keren moeten aandringen vóór het daadwerkelijk werd behandeld. Op 14 december 1994 heb ik zelfs een brief geschreven aan huidig minister Baldewijns, toen nog voorzitter van de Vlaamse Raad. Ik heb toen eveneens een brief geschreven aan huidig minister Peeters, toen nog voorzitter van de commissie voor Cultuur. In die brieven vroeg ik hun om dat voorstel van decreet toch eindelijk eens te behandelen in die commissie. Ik citeer uit die brieven : langer uitstel doet bij mij het vermoeden van kwade wil uwerzijds rijzen. Ik reken erop dat nu, na meer dan anderhalf jaar, eindelijk werk wordt gemaakt van de behandeling van dit voorstel.

Opnieuw gaat er een jaar voorbij zonder dat er iets gebeurt. Dan vinden de verkiezingen van mei 1995 plaats. Op 20 juni van dat jaar dient de heer Caubergs hetzelfde voorstel van decreet opnieuw in. Weer wordt het niet behandeld. Op 10 mei 1996

dienen we een technisch licht bijgeschaafd voorstel van decreet in. De behandeling blijft nog maar eens uit.

Dan komt het moment waarop de heer Caubergs uit het Vlaams Blok stapt. En wat gebeurt er ? Opeens wordt dit voorstel wel behandeld, en zelfs zeer vlug. Nog geen drie maanden nadat de heer Caubergs het Vlaams Blok heeft verlaten, komt het op de agenda. Tijdens twee commissievergaderingen wordt het technisch nog een klein beetje bijgeschaafd. In die commissie komt men dan zelfs tot unanimititeit.

Welke les kunnen we hieruit trekken ? De les is misschien dat we nu en dan een lid van onze fractie moeten vragen om ontslag te nemen – ik zie de voorzitter knikken – en een aantal decreten over te nemen. We zullen die dan aan u voorleggen. Wat niet kan als lid van het Vlaams Blok, kan dan wel onder om het even welke hoedanigheid.

U knikt allemaal instemmend. Ook de voorzitter van dit parlement, de grote bezieler van de nieuwe politieke cultuur, doet dit. Het is toch wel triest. Het komt dus uiteindelijk niet aan op de inhoud van een decreet, maar op wie het indient. Dat is ongetwijfeld grappig, mijnheer de voorzitter. Maar als dat nieuwe politieke cultuur is, dan wens ik u daar ontzettend veel succes mee. U bevestigt daarmee ondertussen wel dat in dit parlement en in deze schijn-democratie uiteindelijk niet de kiezer of de democratisch verkozenen beslist. Alles hangt af van het petje dat men draagt. Dat is een bijzonder pijnlijke vaststelling.

Vandaag wordt dit decreet overladen met loftuitingen. De betrokkene wordt gefeliciteerd. Het wierookvat wordt bovengehaald door de verslaggever en zelfs door de Rode Leeuw van Brussel, de heer Vandebussche. Het is trouwens altijd goed om zichzelf Rode Leeuw te noemen, dan gelooft misschien iemand daarin. Uiteindelijk beseffen we allemaal dat hier een huichelachtig, hypocriet spelletje wordt opgevoerd. Het parlement maakt zich hiermee alleen maar belachelijk. Het bevestigt wat we al zo lang zeggen : niet de boodschap is belangrijk, maar de boodschapper.

Ik wou daar maar even op wijzen, zeker op een moment dat men zo triomfantelijk doet over de nieuwe politieke cultuur.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer Dewinter, het voorstel van decreet van de heer Caubergs is in de com-

Stassen

missie behandeld. Dit is in deze zittingsperiode gebeurd, maar vóór de gebeurtenissen van vorig jaar op de IJzerweide. Het voorstel is toen weggestemd omdat een aantal zaken procedureel niet konden. U kunt niet zomaar beweren dat dit decreet nooit is behandeld in de periode dat de heer Caubergs nog tot uw partij behoorde. De commissie voor Cultuur heeft die behandeling wel degelijk uitgevoerd.

De heer Filip Dewinter : Ik heb het volledige relaas van alle feiten die zich hebben voorgedaan bij mij. Daaruit blijkt uitdrukkelijk dat het voorstel is behandeld op 29 mei en op 12 juni 1997 in de commissie Cultuur.

Uiteraard zijn we tevreden dat dit voorstel het uiteindelijk heeft gehaald. Uiteraard zijn we het er inhoudelijk volledig mee eens. Het is immers een voorstel van het Vlaams Blok. We hopen dat er vandaag unanimitieit over zal bestaan.

We zijn trouwens ook tevreden dat op deze manier de huichelachtigheid en hypocrisie van dit parlement nogmaals wordt aangetoond. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Caubergs heeft het woord.

De heer Jan Caubergs : Mijnheer de voorzitter, ik dank de heer Dewinter voor zijn duidelijkheid. Hij verwijt ons dat we een hypocriet spelletje spelen en beweert te beschikken over het volledig relaas van alle feiten. Ik moet hem wel zeggen dat ik op geen enkele commissievergadering iemand van de personeelsleden heb meegekregen om nota te nemen van wat er gebeurde. De gegevens waarover hij beschikt, heeft hij enkel van horen zeggen.

Ten tweede was dit voorstel van decreet bij de vorige indiening mede ondertekend door de fractie van het Vlaams Blok. Het voorstel is toen op zo een onkundige wijze ingediend, dat de minister me onmiddellijk heeft gezegd dat het bijna onmogelijk ter bespreking op de commissie kon komen. Dat was niet mijn fout, mijnheer Dewinter, maar dat van uw fractiesecretaris. Hij is volledig onkundig tewerk gegaan.

De heer Filip Dewinter : Beweert u nu dat u uw decreten zelf moet maken ?

De heer Jan Caubergs : Als u beweert dat dit een decreet van het Vlaams Blok is, dan beseft u niet

goed op welk ogenblik dit voorstel van decreet is neergelegd.

De heer Filip Dewinter : Als ik de heer Caubergs was, zou ik mijn onkunde niet zo etaleren.

De voorzitter : Minister Peeters heeft het woord.

Minister Leo Peeters : Mijnheer de voorzitter, ik zou terzake een dubbele getuigenis willen afleggen. Ik was tijdens de vorige zittingsperiode voorzitter van de commissie voor Cultuur en Sport. Ik heb toen de bespreking van het voorstel van de heer Caubergs meegemaakt. De heer Dewinter noemt het ogenblik waarop de heer Caubergs dat voorstel neerlegde, een historisch ogenblik. Hij verzwijgt wel bewust een stuk van de geschiedenis. Bij het neerleggen van het voorstel door de heer Caubergs heeft mijn voorganger, minister Kelchtermans, op de beperkingen gewezen. Hij heeft het gehad over de legistische moeilijkheden die ermee gepaard gingen. Terzelfder tijd heeft hij gezegd dat hij dat zou verwerken in een ontwerp van decreet. Dat ontwerp heeft hij niet meer zelf kunnen voorleggen. Als het voorstel van de heer Caubergs dus niet verder is behandeld, dan was dat om te vermijden dat het omwille van legistische redenen zou worden weggestemd.

Tijdens de huidige zittingsperiode stond de heer Caubergs altijd heel alleen om dit voorstel te verdedigen. We hebben hem onmiddellijk gezegd dat we zijn bedoeling goed vonden, maar dat terzelfder tijd dit voorstel niet kon worden aanvaard. De verschillende fracties hebben dus aangeboden om mee te werken aan een regelgeving die juridisch wel in orde is. Ik denk dat ik dit ter ere van de heer Caubergs moet zeggen dat hij nooit enige ondersteuning gekregen heeft. Mijnheer Dewinter, het is uitsluitend zijn verdienste dat dit voorstel werd gerealiseerd ; daarmee heeft uw fractie totaal niets te maken gehad.

Ik wil daaraan ook toevoegen dat ik in een omzendbrief aan de lokale besturen reeds heb melding gemaakt van het voorstel van de heer Caubergs, op een ogenblik dat dat hier nog niet was goedgekeurd. Ik heb de verschillende lokale besturen alvast gevraagd om de inhoud van het voorstel onmiddellijk toe te passen. Ik denk overigens dat daaraan quasi-unaniem gevolg wordt gegeven.

Zoals wordt gevraagd, zullen we de toepassing van dit decreet nog verder uitdiepen. Ik kan dat niet in een aparte omzendbrief doen. We zullen in samenspraak met de lokale besturen nagaan hoe we de verenigingen hier bij kunnen betrekken. De heer

Peeters

Vandenbussche heeft gezegd dat de toepassing op het Brussels grondgebied wel eens problemen zou kunnen opleveren. Dat is mogelijk. Maar dat probleem kan toch niet heel groot worden, want het voorstel van decreet voorziet erin dat het moet worden toegepast inzake gebouwen die afhankelijk zijn van de Vlaamse Gemeenschap. We mogen toch wel aannemen dat de betrokken instellingen iemand zullen aanduiden die de toepassing van dit decreet ter harte neemt. Om daarover absolute zekerheid te hebben, stel ik me graag ter beschikking om samen met de indieners van de amendementen, de heren Caubergs en Vandenbussche, de opvolging van dit voorstel waar te maken.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, ik betreur dat de discussie over dit voorstel van decreet dat straks wellicht met unanimiteit zal worden goedgekeurd, werd gestoffeerd met opmerkingen die getuigen van een keuterboerenmentaliteit. Dit is politiek bedrijven op zijn smalst, terwijl deze discussie eigenlijk met een zekere grandezza zou moeten plaatsvinden.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter : Mijnheer de voorzitter, ik ben werkelijk geëmotioneerd door de steun die de heer Caubergs hier vandaag krijgt van de gewezen voorzitter van de commissie voor Cultuur en Sport. Diezelfde voorzitter heeft het voorstel van decreet anderhalf jaar in zijn schuif laten liggen. Hij achtte het toen zelfs niet nodig om op mijn brief van 14 september 1994 te antwoorden. Maar vandaag zwaait hij met het wierookvat. Zo zie je maar dat niemand te oud is om te leren.

Tot slot wil ik uitdrukkelijk verwijzen naar de uiteenzetting van de Rode Leeuw van Brussel, de heer Vandenbussche, die zelf heeft gezegd dat de goedkeuring die zijn fractie aan dit decreet zal geven, niet alleen een inhoudelijke goedkeuring is maar ook een appreciatie inhoudt van de politieke stellingname van de betrokkene. Dit zegt meer dan voldoende.

De voorzitter : De heer Vandenbussche heeft het woord.

De heer Michiel Vandenbussche : Ik zou uitdrukkelijk willen onderstrepen dat er een onderscheid is – een onderscheid dat we overigens zullen blij-

ven maken – tussen de stellingen van fracties met een democratisch programma en fracties met een ondemocratisch programma.

Dit is een inhoudelijke stellingname. Jammer genoeg moeten we ook het geheel van uw politieke standpunten bekijken.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van de heer Caubergs houdende wijziging van artikel 6bis van het decreet van 7 november 1990 houdende vaststelling van het wapen, de vlag, het volkslied en de feestdag van de Vlaamse Gemeenschap.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

Artikel 6bis van het decreet van 7 november 1990 houdende vaststelling van het wapen, de vlag, het volkslied en de feestdagen van de Vlaamse Gemeenschap, ingevoegd bij het decreet van 13 juni 1996, wordt als volgt gewijzigd :

1° na het tweede lid wordt een nieuw lid ingevoegd, dat luidt als volgt :

"Wanneer de Belgische vlag of de Europese vlag wordt gehesen op een openbaar gebouw waarvan sprake in het eerste lid, dan dient de vlag van de Vlaamse Gemeenschap eveneens gehesen te worden, ook al betreft het geen officiële gebeurtenis." ;

2° wordt een nieuw lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

Voorzitter

"De provinciegouverneurs worden belast met het toezicht op de naleving van dit decreet door de provincies en gemeenten van het Nederlandse taalgebied. Bij in gebreke blijven van de provinciale of gemeentelijke overheden kunnen zij ambtshalve de maatregelen ten uitvoer brengen die door dit decreet zijn voorgeschreven."

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Nelly Maes en mevrouw Ria Van Den Heuvel houdende de oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en de benoeming van een Kinderrechtencommissaris bij het Vlaams Parlement – 510 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 6

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van mevrouw Lindekens, mevrouw Merckx-Van Goey, mevrouw Avontroodt, mevrouw Maes en mevrouw Van Den Heuvel houdende de oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en de benoeming van een Kinderrechtencommissaris bij het Vlaams Parlement, waarvan het opschrift door de commissie werd gewijzigd als volgt : " voorstel van decreet houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris".

Voor de volgende twee voorstellen van decreet hebben we identiek dezelfde sprekers. Opdat over deze voorstellen vandaag nog zou kunnen worden gestemd, stel ik voor dat we de spreektijd van elke spreker beperken tot 15 minuten. De voorstellen van decreet worden evenwel niet samengevoegd.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Stassen, verslaggever, verwijst naar het schriftelijk verslag.

Mevrouw Lindekens heeft het woord.

Mevrouw Kathy Lindekens (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik ben vandaag een gelukkige vrouw. Een droom die ik al meer dan tien jaar koester, kan vandaag in dit Vlaams Parlement worden waargemaakt, namelijk een volwaardige, onafhankelijke vertegenwoordiging van de kinderbevolking, die één vijfde van de totale bevolking vertegenwoordigt, op het hoogste vlak van het beleid. De oprichting van een parlementair Kinderrechtencommissariaat dat de stem van kinderen zal laten klinken in de door volwassenen georganiseerde maatschappij, zal ons permanent hun kwetsbaarheid laten zien.

Sinds de verschrikkelijke gebeurtenissen van het voorbije jaar is onze samenleving alerter geworden voor de problemen die kinderen hebben en de manier waarop met hen wordt omgegaan. Het lijkt alsof de samenleving aan het ontsporen is. Door sommigen wordt de oorzaak hiervan gezocht in media en reclame. Wie echter al langer intens met de rechten van kinderen is begaan, weet dat inbreuk op de kwetsbaarheid van kinderen geen nieuw fenomeen is en dat ook de schending van de integriteit van kinderen eerder te maken heeft met de manier waarop door volwassenen naar kinderen wordt gekeken.

Doorheen de hele geschiedenis lang zijn kinderen verheerlijkt en verstoten, uitgebuit en mishandeld. Dit wordt door verschillende historici bevestigd. Interessant is de studie van socioloog John Sommerville die de positie van het kind bestudeerde in de samenlevingen van de oudheid tot nu. Het is een verhelderend stuk geschiedenis. Zo leerde hij dat in het oude Griekenland jonge kinderen in rivieren werden verdronken, op mesthopen gegooid, achtergelaten als aas voor de gieren of bij religieuze rituelen geofferd. De Grieken waren onder de indruk van de wijsheid en de kinderopvoedingsprincipes van Sparta, waar ouders hun kinderen aanmoedigden om grote kwellingen te verdragen. Die Spartaanse gewoonten en gebruiken zijn doorheen de eeuwen blijven nazinderen. In Carthago bewees men de welvaart van de natie door het offeren van grote aantallen kinderen. Archeologen hebben massagraven blootgelegd waarin verkoolde beenderen zijn teruggevonden van duizenden kinderen onder de vier jaar.

Ook in de middeleeuwen waren kinderen onder de zes jaar niet van tel wegens te hoge kindersterfte. Als het kind die periode had overleefd, werd het tot de volwassenen gerekend en nam het deel aan het productieproces. Er was dus geen maatschap-

Lindekens

pelijk bewustzijn over een aparte kinderperiode. Toch werd toen al door geleerden nagedacht over de positie van het kind in de maatschappij. Dit zou een keerpunt blijken in de geschiedenis van de westerse beschaving.

In het midden van de zeventiende eeuw werd wanhopig gezocht naar manieren om op het armenbeleid te besparen en werden honderden wezen verscheept naar het om werkkrachten smekende Amerika, waar ze in werkhuizen werden gestopt. Twee eeuwen later zal Charles Dickens de situatie in de Europese kinderwerkhuisen beschrijven als de koude hel. Tot die conclusie kwam ook een Britse parlementaire enquête die in 1832 werd uitgevoerd naar de werkomstandigheden van kinderen.

Ook de verschillende nationale wetgevingen van de twintigste eeuw weerspiegelen de positie van kinderen als object. Het internationale Verdrag over de Rechten van het Kind kan een historische mijlpaal worden genoemd. Dit verdrag dat in 1989 werd goedgekeurd door de Verenigde Naties en dat ruim twee jaar later door ons land werd bekrachtigd, erkent voor het eerst in de geschiedenis het kind als rechtspersoon. Net als het Europees Verdrag inzake de Rechten van de Mens is het een juridisch bindend instrument.

Al vroeger in deze eeuw waren pogingen ondernomen om de bescherming van kinderen in de samenleving te verbeteren. Zo werd in 1924 de Verklaring van Genève over de rechten van het kind aangenomen. Deze verklaring was een rechtstreeks gevolg van de gebeurtenissen in de eerste wereldoorlog, waar lichamelijke verwaarlozing, gebrek aan onderwijs, ondervoeding en economische uitbuiting van kinderen schrijnende proporties had aangenomen. Deze verklaring van Genève wijst echter op de plichten van de volwassenen, zoals het voeden van een kind dat honger heeft of het verzorgen van een ziek kind, eerder dan op de rechten van het kind, dat dus wel beschermd werd, maar afhankelijk bleef van de goodwill van volwassenen om zijn rechten te laten gelden.

Na de tweede wereldoorlog was de opvatting over kinderrechten al behoorlijk gewijzigd. Door de inmiddels opgerichte Verenigde Naties werd in 1959 unaniem de Verklaring van de Rechten van het Kind aangenomen. Naast de materiële behoeften van het kind stelt deze morele code van 1959 de behoefte aan liefde en begrip centraal. Maar ook hier ging het nog bijna uitsluitend om beschermingsrechten en werden kinderen nog altijd gezien

als objecten, als aanhangsel van het gezin, de school enzovoort, als nog-niet-helemaal-mensen.

In het maatschappelijk debat werd wel steeds meer uitgegaan van de mondigheid van kinderen en werd de historische positie van kinderen in de samenleving steeds meer in vraag gesteld. Deze evolutie heeft uiteindelijk geleid tot het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, dat, nadat het 20 jaar lang was voorbereid, op 20 november 1989 werd aangenomen in New York. Het is momenteel in bijna alle lidstaten van de Verenigde Naties van kracht.

De drie pijlers van het kinderrechtenverdrag zijn provision – voorzieningen in verband met de overlevingsrechten en ontwikkelingsrechten -, protection – bescherming tegen alle vormen van verwaarlozing, mishandeling en uitbuiting -, en participation – de inspraakrechten die kinderen de kans geven een actieve rol te spelen in de gemeenschap. Hierdoor kan aan kinderen het recht op een eigen mening niet worden ontzegd en wordt hen de mogelijkheid geboden deel te nemen aan beslissingen die hun eigen leven betreffen, wat juridisch een belangrijke ontwikkeling is.

Het belang van het kind wordt vooropgesteld. Dit verdrag is dus een zeer nuttig instrument, vooral voor wie de stem van kinderen wil laten klinken in het beleid, in het onderwijs en in de hulpverlening. Het verdrag inzake de Rechten van het Kind roept op tot een algemene attitudeverandering ten opzichte van kinderen. Door zich te concentreren op de problemen van kinderen en jongeren heeft men het debat hierover intenser gemaakt.

Deze evoluerende houding van volwassenen ten opzichte van kinderen is een noodzakelijke voorwaarde om aan de rechten van kinderen tegemoet te komen. Zolang men kinderen blijft beschouwen als onmondig, zolang kinderen zichzelf niet kunnen beschouwen als volwaardige leden van de samenleving, wordt te weinig met hen rekening gehouden en is de kans groot dat hun rechten met voeten worden getreden.

Het is belangrijk dat de maatschappij en dus ook de politiek leert begrijpen dat bescherming en participatie van kinderen goed is voor de hele gemeenschap. Door kinderen, die 22 percent van de bevolking uitmaken, te laten participeren in de maatschappij, en ook vanuit hun problemen, gevoelens en verwachtingen te vertrekken in plaats van retorisch te werk te gaan, laten we hen meebouwen aan de toekomst – aan hun toekomst.

Lindekens

Het helpt ons ook om onzorgvuldige besluitvorming te vermijden. Zo ben ik er zelf vijftien jaar lang een bevoorrechte getuige van geweest hoe diepgaand en tegelijk relativerend kinderen en jongeren kunnen spreken over het leven en de samenleving vanuit hun ervaring, en hoe verrijkend dat ook is voor volwassenen. In die periode kwam ik in aanraking met kinderombudsinitiatieven in andere landen.

Tussen droom en daad staan niet altijd wetten in de weg, ze kunnen er ook toe leiden. Het eerste voorstel van decreet voor de oprichting van wat we toen een kinderombudsdienst noemden, door mij ingediend op 14 mei 1996, kwam tot stand met de actieve inbreng van alle grote kinderrechtenorganisaties in Vlaanderen. Sindsdien is een jaar voorbijgegaan, een jaar van onderhandelen met de andere democratische fracties in dit parlement : ik wou immers een zo groot mogelijk draagvlak voor die instelling. We zijn met vijf parlementsleden en één minister rond de tafel gaan zitten. Het is soms hard onderhandelen geweest, maar we zijn bij elkaar gebleven en we kunnen trots zijn op het behaalde resultaat.

Vandaag stemt het Vlaams Parlement over de instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris en de oprichting van een Kinderrechtencommissariaat. Het internationaal Comité voor de Rechten van het Kind, dat door de Verenigde Naties werd opgericht voor de controle op de implementatie van het verdrag, dringt er al geruime tijd bij alle lidstaten op aan een dergelijke instelling op te richten.

In een recent gepubliceerde internationale studie van Unicef, het kinderfonds van de VN, worden de kwaliteitscriteria opgesomd waaraan een kinderombudsdienst of kinderrechtencommissariaat – de beide termen worden wereldwijd door elkaar gebruikt voor hetzelfde soort dienst – moet voldoen. Het moet er om te beginnen voor zorgen dat de stem van kinderen wordt gehoord en aldus het vertrouwen van kinderen wekken. De persoonlijke en kindgerichte taal is hierbij belangrijk.

Ten tweede moet de klemtoon absoluut op kinderen en jongeren liggen, om hun fundamentele mensenrechten te beschermen en ervoor te zorgen dat ze als volwaardige mensen worden beschouwd.

Ten derde moet aan de instelling autoriteit worden toegekend, en de bij wet vastgestelde mogelijkheid om te onderzoeken, informatie te ontvangen en

door te geven, rapporten te maken en te worden geconsulteerd door de overheden over bestaand en toekomstig werk.

Het vierde kwaliteitscriterium is de onafhankelijkheid van de dienst. Hierbij wordt gestipuleerd dat de benoeming van een kinderombudsman of -commissaris niet in de handen van één minister mag liggen en best in overleg met de onafhankelijke kinderrechtenorganisaties gebeurt. De structuur wordt, zo zegt de studie, het best opgericht bij de wetgevende macht en de benoeming gebeurt voor een bepaalde termijn. De dienst moet vrij zijn van politieke beïnvloeding en de ombudsman of commissaris moet zijn of haar eigen agenda kunnen bepalen.

Ten slotte wordt gesteld dat de middelen best door het parlement worden vastgelegd en niet door de regering. Dit zijn de essentiële internationale kwaliteitscriteria zoals ze werden aangegeven in de Unicef-studie.

Wie ons voorstel van decreet goed leest, zal kunnen vaststellen dat het Kinderrechtencommissariaat dat hier bij het Vlaams Parlement zal worden opgericht, aan elk van deze criteria voldoet. De Vlaamse Kinderrechtencommissaris zal toezien op de naleving van het verdrag inzake de rechten van het kind op alle verschillende beleidsniveaus. Hij zal resoluut aan de kant van kinderen en jongeren gaan staan en als megafoon hun stem brengen op plaatsen waar ze niet steeds wordt gehoord.

Hij zal de positie van de kinderen in de samenleving als een goede navigator in het oog houden en aangeven waar gevaar dreigt. We hebben heel veel belang gehecht aan de onafhankelijkheid van het Kinderrechtencommissariaat. Daarom hebben we het bij het parlement geplaatst en in een neutrale aanwervingsprocedure voorzien. We hebben een statuut- en wedderegeling uitgewerkt die overeenkomen met die van een raadsheer van het Rekenhof. De commissaris mag drie jaar vóór zijn benoeming geen politiek mandaat hebben bekleed en mag zich tot drie jaar na zijn termijn geen kandidaat stellen voor zo een mandaat. Ook de Raad van State heeft de onafhankelijkheid van het Kinderrechtencommissariaat benadrukt door te suggereren dat de benoeming van de individuele personeelsleden aan de kinderrechtencommissaris zelf moet worden overgelaten.

Als we het profiel van de kinderombudsmannen en -commissarissen in de bestaande diensten over de hele wereld bekijken, zien we dat ze een totaal verschillende professionele achtergrond hebben. In

Lindekens

Noorwegen, de bakermat van deze initiatieven, was de eerste kinderombudsvrouw een kinderpsychologe. Nadien kwamen er een televisiemaker en een kinderarts. De huidige verantwoordelijke, Trond Wager, is gespecialiseerd in ontwikkelingspsychologie. In Denemarken wordt de functie vervuld door een juriste. De Zweedse Louise Sylwander, kinesist van opleiding, was jarenlang voorzitter van een niet-gouvernementele kinderrechtenorganisatie. De juiste professionele achtergrond is dus niet belangrijk, wel de kindgerichte ervaring en de ingebakken reflex om situaties vanuit het perspectief van kinderen te bespreken. Het zal van de persoonlijke opvattingen en vaardigheden van de aangestelde commissaris afhangen of het Kinderrechtencommissariaat een spreekbuis voor of van kinderen wordt.

Het eerste wat de kinderrechtencommissaris moet doen, is een voorstel opmaken van het algemeen personeelskader, het statuut en de begroting van zijn dienst. Er wordt nogal wat gespeculeerd over de gewenste grootte van het personeelskader. Als we de bezetting van de bestaande diensten in vijftien verschillende landen bekijken, komen we uit op een gemiddelde van zeven medewerkers. Er is een uitschieter naar boven in Noorwegen en Zweden, waar de kinderombudsdienst veertien personeelsleden telt en een uitschieter naar beneden in IJsland waar de ombudsman maar één medewerker heeft. Daar worden wel voor bepaalde opdrachten specialisten ingehuurd. In het Canadese British Columbia, dat 3 miljoen inwoners telt, zijn er bijvoorbeeld negen personeelsleden, in Nieuw-Zeeland acht, in Israël zes en in de Amerikaanse staat Michigan elf. De kinderrechtencommissaris van Guatemala leidt een dienst van vijf mensen. De Délégué Général in Wallonië heeft zeven personeelsleden. De kinderrechtencommissaris zal zelf moeten beslissen over het profiel van de mensen die hij of zij via examens wil aantrekken.

Om een idee te krijgen van de mogelijkheden ben ik eens in Stockholm gaan kijken naar het team van kinderombudsvrouw Louise Sylwander. Zij werkt op dezelfde manier als wij de kinderrechtencommissaris willen zien functioneren. Ze behandelt in eerste instantie geen individuele gevallen, maar staat wel open voor klachten. Waar mogelijk verwijst ze die door naar de bestaande hulpverlening. Ze fungeert dus als laatste strohalm. Ze luistert naar de problemen en suggesties van kinderen. Daaruit wil ze structurele patronen afleiden en zo

aanbevelingen formuleren aan het beleid en de samenleving.

In Zweden gaat het zoals gezegd om een erg uitgebreide dienst, terwijl wij van een voor ons realistisch perspectief moeten vertrekken. Maar los daarvan is het toch interessant om de samenstelling van dat team te bekijken. Mevrouw Sylwander wordt ondersteund door een persverantwoordelijke en een informatiedeskundige ; twee juristen, waarvan één is gespecialiseerd in seksueel misbruik en pornografie ; een onderzoeker die de invloed van kinderen op het politieke proces opvolgt ; een medewerker die contacten onderhoudt met de 286 gemeenten voor de implementatie van het verdrag op gemeentelijk niveau ; en een socioloog die het gegeven van de vluchtelingenkinderen in verband brengt met het thema kinderen en gezondheid. Twee medewerkers bestuderen de veiligheid van kinderen, onder meer de ongevallen in het verkeer en thuis. Twee andere personen houden statistieken bij over de algemene toestand van kinderen, zodat hierover een goed onderbouwd verslag kan worden opgesteld. Er zijn nog twee secretariaatsmedewerkers en een administratief diensthoofd. Deze mensen vormen geen studiedienst, maar een actieve en met jongeren communicerende groep.

Ook de heer Richard Bearup, de kinderombudsman van Michigan, zegt dat het belangrijk is een multidisciplinair team samen te stellen, met professionelen uit verschillende richtingen zoals juristen en mensen die gespecialiseerd zijn in het welzijn, de gezondheid en de ontwikkeling van kinderen. Het is natuurlijk essentieel dat ze allen kindvriendelijk zijn in hun omgang en taal, dat ze vertrouwen uitstralen, een natuurlijke houding ten opzichte van kinderen aannemen en hen niet uit de hoogte benaderen.

We kunnen vandaag alleen constateren dat we zeer weinig weten over kinderen. De informatie waarover we in verband met kinderen beschikken, is fragmentarisch. Ze houdt alleen de gegevens in die vanuit het oogpunt van de volwassenen als belangrijk worden beschouwd : kinderen in relatie tot het gezin, de schoolgemeenschap, de sportvereniging, enzovoort. Gegevens over kinderen als sociologische groep, over hun specifieke beleving, hun verlangens en verwachtingen vinden we maar in enkele publicaties terug.

Toch is het essentieel om een groter inzicht te krijgen in de gevoels- en denkwereld van kinderen indien we tot een meer geïntegreerd en doordacht beleid voor de jongste bevolkingsgroep willen

Lindekens

komen. Dit is de groep waarvan nogal gemakkelijk gezegd wordt dat hij onze wissel op de toekomst is, maar waarvan tegelijkertijd vergeten wordt dat zij op een heel eigen en kwetsbare manier deel uitmaakt van de samenleving van vandaag. Een evenwichtig samengestelde equipe en een goede communicatie met de kinderen kunnen de commissaris in de mogelijkheid stellen deze informatie naar boven te brengen.

Tijdens de hoorzitting met de sector werden alvast enkele bijzondere aandachtspunten aangedragen, zoals de problemen van vierdewereldkinderen en de sociale participatie van kinderen en jongeren. Vanuit de Vlaamse Gemeenschapscommissie werd ons ook gesuggereerd om de situatie van de Brusselselse kinderen, die vaak met Franstalige voorzieningen te maken hebben, in het oog te houden. Om overlappingsen, maar ook hiaten te vermijden, is het aangewezen dat de Vlaamse kinderrechtencommissaris – we zijn hem ook al Kireco gaan noemen, wat kindvriendelijker klinkt – hiervoor overlegt en samenwerkt met de Délégué Général in Wallonië.

De commissaris zal zijn of haar eigen agenda bepalen, alsook de manier van werken en communiceren. Ook hier zullen toetsingen aan de diverse ervaringen in het buitenland van groot nut zijn.

De nationale kinderombudsman van Oostenrijk – waar elke provincie een eigen kinderombudsdienst heeft – geeft bijvoorbeeld elk kwartaal een publicatie voor kinderen uit. In Noorwegen geeft en krijgt Trond Waager advies in een wekelijks vijf minuten durend televisieprogramma en op Internet. Via zijn website op Internet staat hij voortdurend in contact met 15.000 jongeren in de scholen die intensief meewerken. Ook Claude Lelièvre zit op Internet en brengt, net zoals zijn Zweedse collega, zeer veel schoolbezoeken. Hij stelt ook een groene lijn ter beschikking. Vermits we hier in Vlaanderen de kinderen- en jongerentelefoon hebben, zou het misschien geen slecht idee zijn een goede samenwerking tot stand te brengen tussen dat kinderrechtensecretariaat en de kinderen- en jongerentelefoon. De kinderrechtencommissarissen in Costa Rica en Australië verzorgen naast publicaties en programma's voor kinderen, ook seminars over het verdrag voor professionelen en geïnteresseerde volwassenen. Er zijn dus werkelijk mogelijkheden zat.

Met aangehouden inspanningen en een positieve aanpak hebben de verschillende kinderrechtencommissarissen en ombudsdiensten al een hele

weg afgelegd naar een kindvriendelijkere samenleving in de respectieve landen. Of het nu ging om het sensibiliseren van de publieke opinie omtrent geweld op kinderen, de bescherming van kinderen, misbruik in reclame en geweld op televisie, het promoten van meer speelruimte of het ondersteunen van de rechten van zieke kinderen door een betere hospitalisatiewetgeving, de ombudsmannen hebben ervoor gezorgd dat in hun land het begrip voor de problemen van kinderen en voor wat zij veranderd willen zien binnen de samenleving, groter werd. Zij worden geconsulteerd door de verschillende overheden in hun land in verband met nieuwe wetten en regelingen, en zij screenen de bestaande wetten op hun kindvriendelijkheid. Dag na dag blijven zij deze inspanningen voortzetten.

Vier maanden geleden werd in Trondheim de ENOC opgericht, een Europees netwerk dat kinderombudsdiensten en -commissarissen uit elf landen groepeerd om samen te werken aan de verbetering van de levensomstandigheden van de kinderen in Europa. Ook Wallonië is hierin met zijn Délégué Général vertegenwoordigd. Hun aandacht gaat vooral uit naar de strijd tegen discriminatie en tegen kinderporno – bijvoorbeeld via Internet – en naar de juiste communicatie met kinderen en jongeren, participatie en geweldloosheid. Ze wisselen ervaringen uit, willen een forum zijn voor nieuw opgerichte diensten en ijveren samen voor de implementatie van het verdrag op Europees niveau.

Collega's, het gebeurt niet elke dag dat in ons land in een parlement een nieuwe, onafhankelijke instelling wordt opgericht. Aan de voorbereiding van dit historisch ogenblik voor kinderen en jongeren is lang en intens gewerkt. Ik wil dan ook heel graag de vier collega's-parlementsleden en de minister bedanken, die mee in het project zijn gestapt en het met een gezamenlijke inbreng – over de partijgrenzen heen – steeds beter en completer hebben gemaakt.

Ik denk dat we hier allemaal iets van hebben geleerd. Ik wil ook de verslaggever, de andere leden van de commissie en de diensten bedanken die de uitstekende verslagen, ook van de hoorzitting, hebben voorbereid, en dat vorige week zeer snel hebben moeten doen.

Ten slotte wil ik hulde brengen aan Michel Maertens, die in 1995 in de Vlaamse Raad al een aanzet heeft gegeven met zijn voorstel van decreet over een Hoge Commissaris voor het Kind. Ik wil ook hulde brengen aan de mensen die in de Vlaamse

Lindekens

kinderrechtenorganisaties al jaren aan de weg timmeren en dit voorstel van decreet op de voet hebben gevolgd.

Je zet een kind op de wereld waarna dat kind een eigen leven gaat leiden. Zo gaat dat. Elk kind is kwetsbaar. Wanneer dit voorstel van decreet net als in de commissie unaniem wordt goedgekeurd door de plenaire vergadering, vraag ik u om er dan ook met zijn allen met heel ons hart achter te staan en te waken over de bekommernis die wij samen vorm hebben gegeven, de stevigheid, de autoriteit en de onafhankelijkheid. Ik vraag u dat we er open voor staan, er interesse voor betuigen en dat we de waarde van het Kinderrechtencommissariaat voldoende inschatten. Het brengt immers de kwetsbaarheid van de kinderen onder onze aandacht en het geeft een stem aan die grote bevolkingsgroep van kleine en opgroeiende mensen voor wie, en met wie, we samen aan de toekomst bouwen. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik was niet van plan enige verwijzing te maken naar de voorgeschiedenis, noch naar de totstandkoming van de voorstellen van decreet die we thans bespreken en straks zeker met overtuiging zullen goedkeuren.

Ik kan niet anders dan me verheugen over de ruime aandacht die het Vlaams Parlement de laatste maanden heeft besteed aan kinderen. Dankzij het initiatief, gedragen door alle fracties en mede gesteund door minister Martens, kunnen we aan het einde van dit parlementair jaar een indrukwekkend palmares van decreten en middelen, die het inclusief beleid ten voordele van kinderen kadert en vorm geeft, voorleggen.

Ooit was het anders. Toen ik op de vergadering van de Vlaamse Raad op 2 mei 1991 bij de bespreking van het ontwerp van decreet houdende de goedkeuring van het VN-verdrag voor de Rechten van het Kind namens mijn fractie het woord nam, was ik naast de verslaggever en minister Geens de enige spreker. Ik had het engagement en de vaste wil om verder mee te werken aan – en ik citeer : die punten in de conventie die nog verder aanleiding geven tot aanpassing van onze decretale wetgeving in de Vlaamse Raad. Einde citaat.

Dit en vooral de taak om nauwlettender toe te zien op de naleving van het verdrag en de uitgangspunten ervan, hebben ertoe geleid dat ik twee voorstellen mee heb ingediend, gepromoot en tot een goed einde heb gebracht.

In 1991 hoorde men af en toe vergoelijkend zeggen dat we in Vlaanderen formeel aan het verdrag tegemoetkwamen en dat de normen van onze Vlaamse en nationale wetgeving veel strenger waren dan de verdragsbepalingen. Hoogstens werd met een knipoogje toegegeven dat de concrete invulling een andere zaak was. Al bij al kon men zich zeer vrijblijvend houden aan het in de gaten houden van een en ander.

Door de oprichting van het Centrum voor de Bevordering van het Welzijn van kinderen en Gezinnen, poogde de vorige Vlaamse regering, op een onafhankelijke manier en zeer nadrukkelijk, om de aanwezigheid van de belangen van kinderen in het beleidsproces te waarborgen. Vlaanderen maakte een andere keuze dan Wallonië. Naast het oprichten en opstarten van dit centrum is er ons inziens echter weinig zichtbaar of tastbaar gebeurd. Nochtans is het toezicht op het naleven van het verdrag een essentieel onderdeel van de kinderrechten.

Gelukkig is de perceptie van kinderen en kinderrechten nu duidelijk veranderd. De oprichting van een structuur voor het opvolgen van de situatie van alle kinderen in Vlaanderen, is omwille van diverse redenen noodzakelijk en onvermijdelijk geworden.

Hoewel het goedkeuren van het VN-verdrag voor de Rechten van het Kind door het Vlaams Parlement gebeurde op 15 mei 1991, en wij bijgevolg verplicht werden een kindvriendelijk beleid te voeren en de in het verdrag toegekende rechten van het kind te respecteren, werden geen sancties voorzien in geval van niet-naleving, laat staan dat het uitvoeren van het verdrag werd aangemoedigd. Een echte opvolging ontbreekt vooralsnog in Vlaanderen. De enige controle is het verplicht overmaken van een rapport aan het comité voor de Rechten van het Kind. Het eerste rapport werd overgemaakt aan de Verenigde Naties en gaf een vrij beperkt overzicht van de levensomstandigheden van kinderen en van maatregelen ter naleving van het verdrag.

Bij de hoorzittingen van 24 oktober en 22 november 1996 in de commissie voor Welzijn hebben alle organisaties die in Vlaanderen de belangen van kinderen behartigen, uitdrukkelijk de oprichting gesteund van een onafhankelijke instantie die de

Merckx-Van Goey

situatie van kinderen in Vlaanderen moet opvolgen. Ze deden dit vooral met het oog op een meer gecoördineerd kindgericht beleid.

Ook het VN-comité voor de Rechten van het Kind sprak in zijn reactie op het eerste Belgisch rapport de bezorgdheid uit over het gebrek aan feitelijke informatie rond de effecten van het Belgisch beleid ten aanzien van kinderen. Daarenboven moedigt het comité België aan een permanente opvolgingsstructuur op te richten, om de volledige toepassing van het verdrag te garanderen in de gemeenschappen en op federaal niveau.

Ik vermeldde reeds het initiatief tot coördinatie en opvolging in de Franse Gemeenschap. Ten slotte is op federaal niveau een nationale commissie voor de rechten van het kind opgericht. Al de genoemde instanties en omstandigheden verantwoorden meer dan ooit de oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en de instelling van het ambt van een kinderrechtencommissaris bij het Vlaams Parlement, als belangenbehartiger voor kinderen. Belangenbehartiging is in deze tijden bijna een vies woord geworden. Nochtans hebben kinderen hieraan grote nood, om een betere maatschappelijke positie te verwerven, om zichtbaar te worden als groep en om respect af te dwingen voor hun rechten en hun eigenheid.

Dit betekent niet dat we van nul moeten beginnen. In Vlaanderen wordt heel wat gedaan voor kinderen en gezinnen. Dit is overduidelijk gebleken tijdens de hoorzittingen. Heel wat diensten, initiatieven, organisaties en verenigingen zijn hierbij betrokken. Vaak komt hun werk neer op het verstrekken van individuele hulp, informatie of advies. Er bestaat echter geen instantie die in naam van alle kinderen spreekt, hun belangen behartigt en permanent de aandacht voor de kinderen als groep vraagt. Daardoor wegen de belangen van kinderen niet efficiënt en systematisch op het beleid. Wie verdedigt de belangen van kinderen in het verkeersbeleid, het mediabeleid, de arbeidsorganisatie en de ruimtelijke ordening?

De rechten van kinderen zijn nochtans prachtig verwoord in het VN-verdrag. Door de ondertekening en de ratificatie heeft de overheid een aantal verplichtingen op zich genomen. Het komt erop aan deze ook waar te maken. De kinderrechtencommissaris zal er op toezien dat dit alvast in Vlaanderen gebeurt. Geleidelijk zal het tot iedereen moeten doordringen dat de dingen vanuit het standpunt van kinderen moeten worden gezien.

Hopelijk vergeten we niet gauw dat ons democratisch bestel op stelten werd gezet naar aanleiding van feiten die kinderen werden aangedaan. Een algemene terugkoppeling naar kinderen moet een vanzelfsprekendheid worden. Daarvoor is een mentaliteitswijziging nodig.

De kinderrechtencommissaris wordt aangesteld door het Vlaams Parlement en zal zijn of haar taak onafhankelijk uitvoeren.

Eenmaal het Kinderrechtencommissariaat is opgericht, moet er blijvend over worden gewaakt dat het Vlaams Parlement een dialoog voert met het commissariaat.

De commissaris dient te waken over de naleving van het VN-verdrag. Dat hoeft nauwelijks nog gezegd. Eveneens moet hij de diverse sectoren van het beleid die invloed hebben op de situatie van kinderen, stimuleren om rekening te houden met de rechten van kinderen. Hij moet ervoor zorgen dat de rechten, belangen en behoeften van kinderen voldoende aandacht krijgen op alle domeinen van de samenleving en niet alleen binnen welzijn en gezondheid. Er moet niet alleen voor maar ook met kinderen worden gewerkt.

Optreden als spreekbuis voor kinderen lijkt me een hoogst essentiële opdracht van de kinderrechtencommissaris. Voor de individuele belangenbehartiging en dienstverlening zal de kinderrechtencommissaris terecht gericht verwijzen naar de bestaande werking op dat vlak. Het Kinderrechtencommissariaat is inderdaad niet opgericht tegen de bestaande initiatieven, integendeel zelfs: het biedt meer mogelijkheden tot ondersteuning van die initiatieven. Dat neemt niet weg dat eventuele dublures inzake de effectieve opvolging van het verdrag moeten worden onderzocht of bijgestuurd.

De onafhankelijkheid en de deskundigheid van het commissariaat moeten buiten elke verdenking staan. Deze onafhankelijkheid is verankerd in het voorstel. Het commissariaat heeft een belangrijke opdracht te vervullen op het vlak van rapportering en informatieverspreiding.

Met de hulp van dit initiatief moeten kinderen er uiteindelijk in slagen hun rechtmatige positie in de samenleving op te eisen: deze van volwaardige medemensen met een specifieke, te respecteren eigenheid. Mede daardoor zal een oprecht gezinsbeleid mogelijk zijn. De volwaardige ontplooiing in het gezin houdt in dat het kind een eigen specifieke plaats bekleedt. Het welzijn van het kind staat

Merckx-Van Goey

daarbij centraal. We merken daar de laatste decennia een groeiende consensus over.

Tevens zien we hoe in deze discussie omtrent de positie van kinderen het concept mensenrecht werd geïntroduceerd. Kinderen zijn mensen, dus hebben ze ook alle mensenrechten. Er is evenwel nog steeds debat omtrent hun wettelijke bekwaamheden om deze rechten zelfstandig te kunnen uitoefenen. Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind vermeldt nergens expliciet dat mensenrechten gelden voor alle kinderen. Het verdrag kent wel voor het eerst in de geschiedenis expliciet een aantal fundamentele mensenrechten toe aan kinderen. Het debat omtrent mensenrechten versus kinderrechten, staat duidelijk nog in zijn kinderschoenen. De spanning tussen aparte kinderrechten en algemene kinderrechten blijft bestaan. De ontwikkeling van bescherming van kinderen naar bescherming van rechten van het kind zet zich door.

Deze generatie is de eerste in de westerse cultuur die rechten van kinderen vorm wil en kan geven. Het kan niet anders dan dat dit een zoekend gebeuren is. Die bezorgdheid voor een betere toekomst voor kinderen en dus voor een betere toekomstige samenleving, zorgt voor de oprichting van heel wat hulpverleningsstructuren, jeugdbijstand, kinderconsultaties, thuisbegeleiding, begeleid wonen, enzovoort. Dit zijn geen signalen van een maatschappij die verziekt, wel van een maatschappij die haar best doet om ook de minder fraaie kanten voor de dag te brengen.

Vertrouwenscentra horen hier ook bij. Kindermishandeling is allang geen taboe meer in Vlaanderen. Het organiseren van hulpverlening voor slachtoffers van kindermishandeling en -verwaarlozing, heeft geleid tot de ontdekking van een onvermoede put ellende waarvoor nog niet altijd een behoorlijke oplossing kan worden geboden. De enkele vertrouwensartscentra met een te beperkt werkingskrediet kunnen dit niet alleen oplossen. Er blijft een structureel tekort aan middelen. Mijnheer de minister, bijsturen hier en corrigeren daar zal niet doeltreffend zijn als de maatregelen niet worden geschraagd door een toekomstgerichte visie.

Op het congres Kinderen werden talloze suggesties geformuleerd om kinderen voorrang te geven in het beleid, niettegenstaande dat er op dat vlak reeds veel gebeurt. Er is vooral nood aan een betere afstemming en coördinatie, aan een grotere

zichtbaarheid van kinderen in de samenleving. Samen met vier Vlaamse parlementsleden heb ik namens de CVP een voorstel van decreet ingediend om een kinderdienst bij het Vlaams Parlement op te richten. Dit Vlaams Commissariaat voor de Rechten van het Kind zal optreden als vertolker van de rechten, noden en behoeften van kinderen en jongeren, als woordvoerder van de kinderen en als waakhond tegenover overheid en samenleving. Hij of zij zal het beleid kunnen wijzen op successen of tekortkomingen en suggesties formuleren op alle beleidsterreinen.

Er is inderdaad vooral nood aan een kindvriendelijk beleid. Kinderen hebben behoefte aan een thuis, aan een plek waar ze worden verwacht en verwelkomd. Het gezin moet de eerste plek zijn waar kinderen zich aanvaard weten. De samenhang die kinderen beleven in het gezin, is de basis van de samenhang in de samenleving. Dit maakt wezenlijk deel uit van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

De commissaris zal samen met het Vlaams Commissariaat uiterst onafhankelijk en nauwkeurig op de naleving ervan toezien. We hopen dat u dit initiatief unaniem zult goedkeuren. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt (*Op de tribune*) : De oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en de benoeming van een kinderrechtencommissaris houdt veel meer in dan alleen maar voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit het Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Uiteraard verleent de instelling ervan uitvoering aan artikel 41 tot en met 45 van het verdrag. Dat zijn de bepalingen die verband houden met de rapportering- en informatieverplichting. Het toezichtsmechanisme was immers de achillespees van het verdrag.

Maar er is meer. We zijn rond de tafel gaan zitten, niet om een zoveelste verplichting na te komen, maar wel om een methodiek en een kader aan te reiken voor de opvolging van de juridische en maatschappelijke positie van kinderen anno 1997. Ook de vooruitgang die geboekt wordt op het vlak van kinderrechten verdient terecht de volle aandacht van de commissaris.

Er werd ten gronde gepleit, geopteerd en tenslotte gekozen voor de vrijwaring van een aantal garanties van onafhankelijkheid. De commissaris wordt de onafhankelijke en onpartijdige derde. Hij of zij is bewaker van de contacten tussen de overheid en

Avontroodt

kinderen en ouders. Hij is adviseur bij het verbeteren van deze contacten. Zijn onafhankelijkheid wordt bevorderd doordat hij tijdens de uitoefening van het ambt geen onverenigbare functies mag vervullen. Binnen de grenzen van zijn bevoegdheid ontvangt de commissaris van geen enkele overheid instructies. De openbaarheid van zijn handeling wordt gewaarborgd door het jaarlijks aan het Vlaams Parlement te richten verslag. Het Vlaams Parlement heeft een duidelijk omlinjende verantwoordelijkheid omdat het de kredieten voor de werking van het Kinderrechtencommissariaat zal vastleggen. Hij zal geen bij verkiezing openbaar mandaat mogen vervullen.

Er moet zeker een voortdurende communicatie zijn met kinderen en kinderorganisaties. Hij moet als het ware grote oren hebben. Daarnaast verwachten we hem in de rol van kinderstemversterker. Een van de belangrijkste verzuchtingen blijft dat de commissaris geen instituut wordt, maar integendeel zeer verbonden blijft met de dagelijkse realiteit en voeling houdt met de hele samenleving. Ik zou hier het beeld durven gebruiken van een anemometer. Dit is een precisie-instrument, nauwkeurig en gevoelig voor kleine en grote luchtverplaatsingen. Het is een objectieve meter. Enerzijds mag de commissaris geen slakje zijn dat bij dreigend onweer veilig in zijn huisje kruipt, anderzijds verwachten we evenmin dat hij bij de eerste donder doelloos tekeer gaat als een bange hond.

We beseffen dat het mandaat dat we als parlement geven aan de commissaris, hoge verwachtingen oproept. De bevoegdheid voor materies die met kinderen te maken hebben, is in Vlaanderen gespreid over vele sectoren.

De versnippering van het bevoegdheidsdomein en van de financiële middelen maakt een geïntegreerd en doordacht beleid voor kinderen zeer moeilijk.

De commissaris zal zijn kritische en controlerende rol ten volle kunnen vervullen door op alle domeinen die het kind aanbelangen, als onafhankelijke derde een oordeel uit te spreken. Aan de hand daarvan zal zijn of haar gezag op spontane wijze groeien. Niet de functie op zich verleent hem gezag, maar wel de competentie.

De gebeurtenissen van vorige zomer hebben schrijnend duidelijk gemaakt dat de overheid onvoldoende zicht heeft op de maatschappelijke processen en op de wijze waarop ze daar met haar regelgeving kan op inspelen. In dat opzicht kan de com-

missaris fungeren als blikopener voor de overheid en voor de hele samenleving, zowel voor kinderen als volwassenen.

De omloop verliep niet zonder hindernissen. We zijn er echter niet omheen gegaan, maar hebben ze één voor één genomen. Ten slotte hebben we samen de eindmeet bereikt. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, als men het defilé op deze tribune bekijkt, zou men besluiten dat kinderrechten alleen een vrouwenzaak zijn. Ik ben mij er echter van bewust dat dat niet zo is. Als er iets is waar mannen en vrouwen samen verantwoordelijk voor zijn, is het wel het op de wereld zetten van kinderen. Als het er echter op aankomt om deze wereld tot een zachtere plek te maken, zoals Anton Van Wilderode zei, dan is de aandacht van mannen en vrouwen niet altijd even scherp op hetzelfde onderwerp gevestigd.

Het is een goede zaak dat we onder vrouwen en met de actieve aanwezigheid van een mannelijke minister, aan de totstandkoming van dit decreet hebben gewerkt. Ik wil nog op enkele specifieke verantwoordelijkheden wijzen, zonder in herhaling te vallen. Ik wil het eerst hebben over het initiatief. Met mijn niet zo korte ervaring in het parlement, is het toch de eerste keer dat ik op dergelijke wijze mocht samenwerken. Ik vind dit een goed voorbeeld van de drie letters die ik niet meer zal herhalen.

Ik ben mij er wel van bewust dat de goedkeuring van dit decreet nog maar het prille begin is. Mijnheer de voorzitter, het Bureau zal garant moeten staan voor de uitvoering. We hebben uitdrukkelijk een innovatie willen doorvoeren door het Kinderrechtencommissariaat aan het Vlaams Parlement te hechten. Zo willen we de onafhankelijkheid garanderen. Het parlement is echter geen uitvoerende instelling. Het zal nu van het Vlaams Parlement afhangen of het in staat is van dit Kinderrechtencommissariaat ook een werkbaar instrument te maken dat kan beantwoorden aan de hoge verwachtingen die hier vandaag worden gesteld.

Met grote overtuiging hebben we deze ankerplaats gekozen, maar we hebben er geen zicht op hoe het Bureau van het parlement de financiering van het Kinderrechtencommissariaat vanaf het begin en ook in de toekomst veilig zal stellen. In de loop van het totstandkomen van dit decreet is heel wat gebeurd. De vorige sprekers op deze tribune heb-

Maes

ben daarop geweest. Het voorstel van decreet werd ingediend in tempore non suspecto, op het moment dat de Verklaring van de Rechten van het Kind weliswaar reeds was goedgekeurd, maar voor de dramatische gebeurtenissen van augustus 1996.

Ik ben van oordeel dat deze gebeurtenissen een maatschappelijke omschakeling hebben veroorzaakt, voldoende om iedereen het belang van deze instelling en van de totstandkoming van een commissariaat voor de kinderrechten te laten inzien. Het zou echter kunnen dat eens de huidige belangstelling is weggeëbd, de belangstelling voor de kinderrechten op een wat lager pitje komt te staan. In onze samenleving worden kinderen vaak niet gehoord of gezien. In onze steden geven we hen maar weinig plaats. Kijk maar even naar de vierkante meter beschikbare speelruimte, kijk maar even hoeveel plaats er is in de huizen, hoeveel ruimte er is om lawaai te maken en om de dynamiek die eigen is aan kinderen tot ontwikkeling te laten komen.

De boodschap van onze maatschappij aan de kinderen lijkt zich te resumeren tot : wees stil, zwijg en kijk naar de televisie. Het Kinderrechtencommissariaat wil net het tegenovergestelde. Het wil dat kinderen gehoord en gezien worden en dat bij elke maatschappelijk ingreep het effect op kinderen ook wordt verrekend. De waarde van onze samenleving wordt immers het best gemeten met de waarde die ze geeft aan het milieu waarin ze kinderen grootbrengt. Heel dikwijls moeten we daarbij een beetje beschaamd zijn. De wereld ziet er voor kinderen niet zo fraai uit. Daarom is er een terechte bekommernis voor het kind in zijn milieu.

Zal de Kinderrechtencommissaris alles zelf moeten doen ? In godsnaam neen ! Ook daar mogen we geen verkeerde verwachtingen wekken. Een heleboel mensen en instellingen houden zich gelukkig met groot idealisme en in toenemende mate bezig met kinderen en hun problemen. Het Kinderrechtencommissariaat zal complementair en coördinerend zijn. Het zal op het hoogste niveau deze grassrootsinstellingen een stem geven.

We hopen ten slotte dat deze commissaris onafhankelijk zal optreden ten opzichte van ons als parlement, als regering, als volwassenen, als opvoeders en opvoedsters maar ook als ordehandhavers, als welzijnswerkers en als mensen die werken in de gerechtelijke sfeer. We hopen dat deze commissaris ons op de vingers kan tikken indien dat nodig is en indien hij of zij signalen heeft opgevangen uit de

wereld van degenen die wel een maatje kleiner maar o zo kwetsbaar zijn en dus minder weerbaar.

Onze instelling is uitermate geschikt om zichzelf tot uitvoerder uit te roepen van het decreet dat we zullen goedkeuren. In naam van alle vrouwen en mannen, moeders en vaders, grootmoeders en grootvaders, toekomstige moeders en vaders die hier aanwezig zijn en in naam van al die anderen in Vlaanderen vraag ik u, mijnheer de voorzitter, in uw Bureau onze tolk te zijn. Op die manier kan het Kinderrechtencommissariaat met bekwame en flexibele mensen, die oor hebben voor kinderen en die de zekerheid hebben dat ze volledig onafhankelijk de stem van de machtelozen macht zullen geven, snel van wal steken. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, net als de andere vrouwen die hier het woord hebben gevoerd, ben ook ik zeer verheugd te kunnen aankondigen dat mijn fractie met heel veel overtuiging dit voorstel van decreet zal goedkeuren. De oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en de benoeming van een kinderrechtencommissaris vormen immers het voorlopige sluitstuk van een VN-verhaal, waarbij eindelijk de noodzaak wordt erkend dat ook de Vlaamse kinderen moeten worden gezien als mensen met eigen rechten.

Het VN-verdrag over de rechten van het kind was een belangrijke stap in de erkenning van een volwaardige maatschappelijke en juridische positie van kinderen. Hoewel het VN-verdrag in België al van kracht is sinds 15 januari 1992, werd in de Vlaamse Gemeenschap tot nog toe niet overgegaan tot de oprichting van een permanent coördinatie-, evaluatie-, analyse- en opvolgingsmechanisme om de volledige toepassing van het verdrag te garanderen. Nu zijn we eindelijk zo ver.

Ik wil uiteraard mevrouw Lindekens bedanken, die het initiatief heeft genomen. Ik moet echter ook alle democratische fracties bedanken die hebben samengewerkt om tot dit uiteindelijke voorstel te komen.

De zorg voor de kinderrechten leefde al zeer lang in onze fractie. Mijn ex-collega Michiel Maertens diende al in 1993 een voorstel van decreet in voor de installatie van een Hoge Commissaris voor de Rechten van het Kind. De politieke gevoeligheid voor dit thema was toen jammer genoeg niet groot

Van Den Heuvel

genoeg om dit voorstel te steunen. Bovendien werd door de toenmalige minister van Welzijn met een afleidingsmanoeuvre het voorstel in de politieke ijskast gestopt. Met het woord afleidingsmanoeuvre bedoel ik dan uiteraard de oprichting van een Vlaams Centrum voor de Bevordering van het Welzijn van Kinderen en Gezinnen. Gelukkig hebben we dit met zijn allen weer uit de ijskast kunnen halen, en konden we het op een degelijke manier afwerken. Dit is misschien ook wel te danken aan het feit dat we nu een andere minister van Welzijn hebben.

Hoewel dit verdrag van het hoogste belang is, mag het toch geen doelstelling op zich zijn. De uiteindelijke doelstelling is het welzijn van de jongeren en de kinderen. Over de inhoud van het verdrag hebben we het al uitvoerig gehad. Laat me dan ook toe enige kanttekeningen te plaatsen bij een aantal zaken die we allemaal samen in het oog moeten houden, zodat we het goede spoor blijven volgen.

Eerst wil ik even stilstaan bij een aantal aspecten van het decreet zelf. Vervolgens wil ik stilstaan bij de vraag in wat voor soort van samenleving wij volwassenen onze kinderen laten opgroeien. Ten slotte wil ik ook nog even stilstaan bij onszelf. Hiermee bedoel ik iedereen die in het Vlaams Parlement zijn of haar werk doet.

Als we het hebben over de noodzakelijke randvoorwaarden bij dit decreet, is het belangrijk dat dit parlement ervoor zorgt dat het Kindercommissariaat en de kindercommissaris beschikken over voldoende middelen om dit decreet gestalte te geven. Er moet dus voldoende slagkracht zijn. Het volstaat niet dat de vijf indiensters echt geloven in de waarde van dit voorstel. Het is aan ieder van ons om er echt in te geloven. Ieder van ons zal immers mede bepalen over welke ruimte dit Kindercommissariaat zal beschikken, hoeveel mensen er zullen worden tewerkgesteld en in welke mate we ze echt volwaardig hun werk zullen laten doen.

Een goede samenwerking met de Vlaamse regering is ook noodzakelijk. Ik richt me hier in het bijzonder tot minister Martens. De commissaris zal de vertolker zijn van een aantal rechten, belangen en noden van kinderen. Hij zal een aantal vaststellingen doen. De regering heeft dan de taak om die vastgestelde noden in beleidsdaden om te zetten. Het beleid zal dus echt meer kinderrechten moeten implementeren. Er zal een goed uitgewerkte kindvisie tot stand moeten komen.

Tot nu toe staan we daar nog niet heel ver mee. Minister Martens zelf gaf aan dat het helemaal niet zo evident was om deze voorstellen ook door de regeringsploeg te laten goedkeuren. De minister mag me tegenspreken indien ik de waarheid niet zeg. Dit heeft niet enkel met budgettaire perikelen te maken, maar ook met een vernieuwde kijk op kinderen. Uw ambtgenoten, mijnheer de minister, moeten opnieuw kinderen leren bekijken : ze zullen hierin nog een hele weg moeten afleggen. Dit parlement zal dit mee moeten bewaken. Ook de parlementsleden zullen trouwens een kindvisie moeten ontwikkelen. Ik vrees dat die nog niet helemaal aanwezig is.

Een derde opmerking gaat over de plaats van de bestaande kinderorganisaties. Die moeten blijvend op hun waarde worden geschat en ondersteuning krijgen. Een billijke subsidiëring is daarbij uiteraard een eerste voorwaarde. Voor onze fractie en mezelf is het absoluut onaanvaardbaar dat het bestaan van een Kinderrechtencommissariaat of -commissaris als excuus zou worden gebruikt om aan de financiële draagkracht van kinderorganisaties te tornen. We zullen dit nauwgezet in het oog houden.

Collega's, ik wil in dit verband even stilstaan bij de samenleving waarin we kinderen en jongeren laten opgroeien. Ik kan met heel wat voorbeelden aantonen dat het met het welzijn niet bijster goed is gesteld. Er is eenzaamheid als gevolg van vervreemding. Er is chronisch tijdsgebrek, dat zowel bij jong als oud toeneemt. Steeds minder mensen komen toe aan een zinvolle tijdsbesteding. Ze draaien dol in de tredmolen van werk, inkomensverwerving, toenemende flexibiliteit, zorgen omwille van werkloosheid, armoede en sociale uitsluiting. Tijd kan steeds minder autonoom worden ingevuld. Vrije tijd is niet meer echt vrij en wordt meer en meer gecommmercialiseerd. In een aantal gevallen giert de stress door ons lijf. We hebben onvoldoende tijd om zorg te dragen voor onze kinderen, onszelf en onze ouders.

Ook onze kinderen ontsnappen hier niet aan. Steeds meer kinderen zijn verplicht het ritme van de onleefbare dag van hun ouders te volgen : kribbe van zeven tot zeven, voor- en naschoolse opvang, vakantieopvang en weekends met aanwezige maar niet beschikbare vaders en/of moeders. Kinderen en jongeren komen door de zwakke sociaal-economische positie van hun ouders als vanzelf in de cirkel van de generatiearmoede.

Ook voor kinderen neemt de druk om te presteren toe. Dit geldt niet alleen voor de school, maar ook

Van Den Heuvel

voor de zogenaamde vrije tijd : sport, muziekschool, huiswerk. Ook van hen wordt enorm veel verwacht. Eén puber op vijf kent naar verluidt een problematische ontwikkeling. Hij/zij komt in contact met drugs, pleegt winkeldiefstallen, spijbelt, loopt van huis weg, of moet zittenblijven. Hij/zij heeft een gebrek aan perspectief.

Het zelfmoordcijfer bij jongeren is erg hoog. Het geweld op scholen neemt almaar toe. En uiteraard wordt er geïnvesteerd in preventieve en curatieve hulpverlening. De boutade van Douglas Coupland, de auteur van Generation X, dat de huidige generatie jongeren de eerste generatie sinds de tweede wereldoorlog is die er zeker van is dat ze het minder goed zal hebben dan deze van haar ouders, bevat een grote kern van waarheid.

Ik zou hier een lange lijst van wantoestanden kunnen opsommen, gaande van kindermishandeling, plaatsing van kinderen, enzovoort. Ik zal dat echter niet doen. De commissaris en zijn of haar ploeg zal met dat alles worden geconfronteerd. Ze zullen vaststellingen doen en de noden opsommen. Alles zal in kaart worden gebracht. Hij of zij is evenwel niet bij machte om heel alleen dat alles te veranderen. We moeten met zijn allen een gigantische bocht nemen. We mogen immers niet enkel aan symptoombestrijding doen. Er is nood aan meer soberheid, aan meer stilte, aan een minder gejaagd leven. Er is nood – en sta me toe dat ik het zeg – aan anders gaan leven.

Ik wil nog even stilstaan bij onszelf. In dit parlement werd nog recent aangetoond welke opvatting sommigen er op nahouden over de plaats die kinderen innemen. Ik neem het voorbeeld van Klasse voor jongeren. Het katholiek onderwijs deed een poging om de verspreiding van dit gratis onderwijsblad te verbieden. De uitspraken van sommigen in dit halfroond over deze zaak vormen een schoolvoorbeeld van de mate waarin kinderen worden onderschat. Al te veel volwassenen koesteren de dwaze idee dat kinderen niets te weten komen over zaken waarover men met hen niet spreekt. Ook in dit parlement bezondigen we ons soms aan die opvatting. We presteren het bijvoorbeeld om over een aantal belangrijke maatschappelijke fenomenen uit de jongerencultuur te spreken en beslissingen te nemen zonder de jongeren zelf daarbij te betrekken. Drugspreventie is daarvan een duidelijk voorbeeld.

Straks keuren we dit decreet goed. Dat is een goede zaak. Maar tezelfder tijd moet ik vaststellen

dat we vorige week in dit parlement niet bij machte waren om afspraken te maken over het cumuleren van meerdere mandaten. We blijven het tolereren dat politici vijftig, zestig of meer uren per week werken. En we blijven de werkzaamheden van dit parlement afstemmen op de cumulars. We houden wel rekening met bijeenkomsten van schepencolleges en gemeenteraden. In niets houden we rekening met de cumulatie van het parlementaire mandaat met een andere zorg ; namelijk, met het hebben van kinderen en eventueel zorgbehoevende ouders of zieke familieleden. Sta me toe dat ik soms wel eens durf te twijfelen aan de werkelijke interesse en de bezorgdheid van de volksvertegenwoordigers over kinderen en hun rechten.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik wil mijn betoog toch hoopvol beëindigen. Ik hoop dat we goed beseffen dat we met de goedkeuring van dit decreet, als we straks met zijn allen het groene knopje zullen indrukken, een echte mentaliteitsverandering teweegbrengen. Ik hoop dat we – en ik sluit mezelf daarvan niet uit – tijdens het reces eens nadenken over hoe we de uitoefening van ons parlementair mandaat kunnen cumuleren met de zorg voor diegenen die ons lief zijn. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, voorafgaandelijk aan de bespreking van dit voorstel van decreet wens ik uitdrukkelijk te beklemtonen dat ik het betreur dat mijn fractie weedom bewust is uitgesloten bij de totstandkoming van dit voorstel van decreet. Bewust uiteraard omdat u allen weet dat onze fractie meer dan wie ook bezig is met de gezinsproblematiek in het algemeen en kinderen in het bijzonder. Mevrouw Lindekens, u hebt onze uitsluiting gemotiveerd met drogredenen. Uw verklaring in interviews en in de pers is niet correct, absoluut onvolledig en zelfs intellectueel oneerlijk. Het Vlaams Blok is helemaal geen tegenstander van de Conventie van de Rechten van het Kind. Integendeel.

Het Vlaams Blok is duidelijk de gezinspartij waar de belangen van het kind centraal staan. Steeds nemen we op nadrukkelijke wijze de verdediging van het kind op en dit zullen we blijven doen. Ook de inhoud van de Conventie van de Rechten van het Kind konden we en kunnen we inhoudelijk nog altijd onderschrijven. Bij de ratificatie in de Kamer van Volksvertegenwoordigers op 27 juni 1991 hebben we ons evenwel bewust onthouden. Niet omdat we geen verdediger zijn van de rechten van

Dillen

het kind. Ik zou zelfs durven zeggen dat ik daar een even vurig pleitbezorgster van ben, mevrouw Lindekens. Onze onthouding was duidelijk en ondubbelzinnig gemotiveerd, want de Conventie was op een aantal punten een grote stap vooruit maar op een ander belangrijk punt een immense stap achteruit. In de Conventie van 1989 is immers de bescherming van het ongeboren leven verdwenen waarvan voordien wel sprake was. Daarbij waren een aantal rechten voor het ongeboren kind ingeschreven. Terecht hebben we duidelijk gezegd, en ik wil het hier vandaag herhalen, dat het ongeboren leven door onze samenleving wordt gereduceerd tot het meest kansarme van de hele samenleving. Ook de rechten van het ongeboren kind zijn kinderrechten en verdienen aandacht en bescherming. Helaas niet voor iedereen in dit halfroond.

Een jaar geleden kwam de thematiek van de rechten van het kind in een stroomversnelling terecht, helaas in bijzondere trieste omstandigheden. Met de Dutroux-affaire werd Vlaanderen als het ware wakker geschud. Vooral de Witte Mars heeft veel losgemaakt. Jarenlang waren er initiatieven, werd er gewerkt omtrent kinderrechten en waren er grote verdedigers van de belangen van het kind. Jarenlang echter werkten ze op de achtergrond en kregen hun initiatieven weinig of geen aandacht. Nu is de ommekeer gekomen, evenwel in zeer pijnlijke omstandigheden.

Wie raakt aan het kind, raakt aan ons kostbaarste bezit en aan het bestaan zelf. Ononderbroken en consequent blijven ijveren voor het kind, zijn rechten en belangen en deze beschermen, is een belangrijke opdracht voor iedereen die het ernstig meent met de kinderen. Mevrouw Lindekens, uw initiatief kan alleen positief worden genoemd. Ondanks uw bekrompen houding ten aanzien van onze fractie heb ik er geen problemen mee dit toe te geven. Het is inderdaad belangrijk de stem van de kinderen meer te laten horen en te waken over de belangen en de rechten van de kinderen. Ook in Vlaanderen zijn er helaas nog al te veel kinderen die armoede kennen, kinderen voor wie een echt gezin onbestaande is en die nooit zullen weten wat echt geluk is. Echt kinderverdriet in de meest brede betekenis van het woord behoort helaas ook in onze zogenaamd beschaafde samenleving nog steeds tot de dagdagelijkse realiteit. De oprichting van het Kinderrechtencommissariaat krijgt dan ook onze volledige instemming.

De Kinderrechtencommissaris krijgt een belangrijke en zware verantwoordelijkheid waarbij een zeer

grote alertheid absoluut noodzakelijk zal zijn. Immers, een overheid wijzen op de belangen van het kind bij het uitstippelen van beslissingen en erover waken dat wetten en decreten beantwoorden aan het Internationaal Verdrag over de Rechten van het Kind, is geen gemakkelijke opdracht.

Het is belangrijk dat kinderen hier terecht kunnen met klachten, met vragen zonder dat dit uiteraard mag vervallen in een continue behandeling van individuele dossiers. Het is belangrijk dat kinderen hier ernstig worden genomen en dat naar hen wordt geluisterd, wat vaak niet het geval is. Het is ook belangrijk met de kinderen in dialoog te treden, wat in de praktijk, in het gezin, op school, maar ook daarbuiten onvoldoende gebeurt. Hier ligt een belangrijke opdracht.

Collega's, de inhoud is hier uitvoerig aan de orde gekomen. Ik sluit me er ook bij aan. Ik zal niet herhalingen vallen. Toch wil ik een aantal randbedenkingen kwijt.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mevrouw Dillen, u hebt hier een warm pleidooi gehouden voor kinderrechten. Ik heb een uitdrukkelijke vraag voor u en uw fractie. Hebt u het over alle kinderen die in Vlaanderen en in Brussel verblijven ? Over welke kinderen hebt u het precies ? Ik zou dat zeer graag van u vernemen.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mijnheer de voorzitter, ik protesteer tegen de manier waarop u hier de debatten leidt. Ik heb tijdens de uiteenzetting van mevrouw Van Den Heuvel twee keer het woord gevraagd. U hebt dat goed gezien, maar u hebt me het woord niet willen geven. Nu onderbreekt de heer Stassen en hij krijgt wel het woord. Dat bewijst nogmaals uw partijdigheid in dit halfroond.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer Stassen, ik kan daarop zeer kort antwoorden. Ik heb het over alle kinderen, niet alleen in Vlaanderen maar in heel de wereld. Een kind is een kind en de rechten van welk kind ook dienen absoluut te worden verdedigd.

De heer Jos Stassen : Dat geldt ook voor de kinderen van de mensen die hier illegaal verblijven. Veertien dagen geleden is er door uw fractie een motie ingediend om alle mensen die in Vlaanderen

Stassen

of in België illegaal verblijven op te sluiten in gesloten centra. Daar zijn ook heel wat kinderen bij. U neemt dus duidelijk afstand van de motie die u hier veertien dagen geleden hebt ingediend.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer Stassen, u moet de twee zaken niet door elkaar halen. Ik spreek hier heel duidelijk over de schending van de rechten van alle kinderen. Ik denk dat dat geen bijkomende verklaring behoeft.

Collega's, ik sluit me dus aan bij de inhoud die al uitvoerig aan de orde is gekomen. Ik wens hier niet in herhaling vallen. Toch wil ik hier een aantal randbedenkingen kwijt.

De eerste bedenking heb ik daarnet al in de marge van mijn inleiding gemaakt. Ik betreur dat ook in dit voorstel van decreet, net als in het volgende dat we straks behandelen, er niet het minste respect aan de dag wordt gelegd voor het ongeboren leven. Onze fractie zal daarvoor blijven ijveren in alle domeinen waar de verdediging van het kind en de bescherming van de rechten van het kind op het spel staan. Ongeboren kinderen zijn immers ook kinderen. Zij hebben dan ook recht op de verdediging van hun belangen. Reeds in het oude Romeinse Recht werd dit principe als absoluut en onvoorwaardelijk aanzien. Het oude Romeinse adagium *infans conceptus pro nato quotiens de commodis eis agitur* is daar een duidelijke en ondubbelzinnige vertaling van. Meer dan 2000 jaar later wordt dit voor mij onvoorwaardelijke principe meer en meer overboord gegooid en genegeerd. Ik betreur het dan ook dat de rechten van deze toch wel meest onmondige en uiterst kwetsbare groep van onze samenleving schaamteloos met de voeten wordt getreden. Ik zal hiervoor blijven vechten. Het recht op leven is immers het meest fundamentele kinderrecht.

Een tweede bedenking behelst een duidelijke informatiecampagne, die noodzakelijk is om de kinderen te informeren over dit initiatief, waarvoor ze hier terecht kunnen, hoe de werking verloopt, wat hun rechten zijn. In de marge, zonder er over uit te weiden, zou ik hier willen opmerken dat we ook moeten toegeven dat kinderen naast rechten ook plichten hebben en ook hierover dienen te worden geïnformeerd, wat soms te weinig gebeurt. Maar een duidelijke informatiecampagne is noodzakelijk, waarbij alles dient te verlopen op een duidelijke, eenvoudige wijze, in een voor kinderen verstaanbare taal. En met een qua toegankelijkheid lage drempel.

Ten derde, komt het er niet alleen op aan de rechten van het kind kenbaar te maken, te promoten, te beschermen. Het is ook belangrijk alle krachten die met deze kinderrechten te maken hebben te mobiliseren en wakker te schudden. Ik denk bijvoorbeeld aan advocaten en magistraten, aan leerkrachten, directie van scholen, leden van jeugdbescherming, aan politie en rijkswacht, aan administratie. Ik denk niet alleen aan professionelen, ik denk ook aan vrijwilligers.

Vandaag stel ik vast dat dit in de praktijk vaak veel te wensen overlaat, niet uit onkunde of onwil, maar door onwetendheid en vaak door een gebrek aan informatie. Informatie en permanente vorming van alle krachten die in het veld actief zijn, zijn en blijven absoluut noodzakelijk. Ook tegenover die veldwerkers waarvan vandaag al te gemakkelijk wordt aangenomen dat ze toch al op de hoogte zijn of zouden moeten zijn. Een goede samenwerking én wisselwerking – want ook de veldwerkers kunnen vaak nuttige en bruikbare informatie bijbrengen – met al deze krachten moet ook behoren tot de opdracht van de Kinderrechtencommissaris.

Ten vierde bepaalt het voorstel van decreet dat de Kinderrechtencommissaris, alvorens hij of zij de functie kan opnemen, een eed moet afleggen. Deze eed is evenwel totaal verouderd. Deze Kinderrechtencommissaris wordt aangesteld door het Vlaams Parlement en zal werken voor de Vlaamse Gemeenschap. Het is dan ook logisch en normaal dat hij dezelfde eed zou moeten afleggen als deze die wij als Vlaams volksvertegenwoordiger moeten afleggen, zoals bepaald door artikel 4 van het Reglement van het Vlaams Parlement. De heer Strackx, lid van onze fractie, had in die zin een duidelijk amendement ingediend naar aanleiding van de commissiebesprekingen. Dit amendement werd toen niet gesteund. Als jurist kan ik dit begrijpen. De eed opgenomen in het voorstel van decreet is de wettelijk opgelegde eed. Een aantal leden hebben in de commissie op dit probleem gewezen. Waarschijnlijk geïnspireerd door deze door onze fractie aan de orde gestelde discussie, ligt er thans op de banken een voorstel van resolutie van de Volksunie-fractie betreffende de eedformule. Onze fractie zal dit voorstel van resolutie, zij het enigszins aangepast, dan ook steunen en hoopt dat de verandering snel kan worden verwezenlijkt. Alhoewel, mevrouw Maes, ik me terzake bijzonder weinig begoochelingen maak.

Ten vijfde is het positief dat er een gedragsverandering ten aanzien van kinderen groeit. Kinderen moeten op een volwaardige wijze aan de samenleving kunnen deelnemen. Wij volwassenen moeten

Dillen

met kinderen rekening houden, en dit op een ernstige manier. Daarnaast moeten we ons ook eerlijk durven bezinnen over de oorzaak waarom kinderrechten ook in ons land nog zo dikwijls worden geschonden. Wordt het niet stilaan tijd dat we nadenken over een nieuwe ethiek ? Dit voorstel van decreet dient dan ook tegen de achtergrond van het geheel te worden geplaatst. Ik citeer : door de jammerlijke evolutie van onze consumptiemaatschappij en het overboord gooien van waarden dreigen we in een maatschappij terecht te komen waar moord en verkrachting voor sommigen pasmunt is en waar wantoestanden al te lang worden getolereerd. Einde citaat. Mevrouw Lindekens, dit zijn niet mijn woorden : dit verklaarde een van uw prominente partijgenoten, waarbij ik me voor één keer volkomen achter zijn verklaring kan scharen. De evolutie van de consumptiemaatschappij en het overboord gooien van belangrijke waarden zijn inderdaad mee oorzaken van de problematiek. Er is het steeds verder afbrokkelen van het gezin, van de waarde die door de beleids mensen wordt gehecht aan het gezin ; het toenemend aantal gezinsmoeilijkheden en echtscheidingen, met alle problemen die daaruit voortvloeien, zeker en op de eerste plaats voor de kinderen ; het groeiende gebrek aan gezag, aan respect, aan verantwoordelijkheidszin, thuis, op school, in de samenleving ; het toenemende probleem van de afwezigheden op school ; de consumptiemaatschappij die in een steeds sneller tempo evolueert terwijl velen vandaag dat bijna opgelegde consumptiepatroon niet langer kunnen volgen ; het toenemende geweld ; de steeds erger wordende criminaliteit ; de ontsprende drugsproblematiek.

Dames en heren, ik wil helemaal niet dramatiseren, maar we moeten durven erkennen dat dit slechts enkele voorbeelden zijn van hoe onze samenleving de laatste jaren is geëvolueerd en waarvan kinderen het eerste en grootste slachtoffer zijn geworden. Kinderen en jongeren zijn hun houvast, hun zekerheden kwijt. Wanneer men spreekt met mensen op het terrein – bijvoorbeeld uit onderwijs, de jeugdbescherming, met jeugdrechters enzovoort – dan is dit een vaststelling die telkens opnieuw terugkeert. Het wordt tijd dat we hierover nadenken en lessen trekken. Wanneer we het echt eerlijk als mensen willen benaderen en willen werken en sleutelen aan een oplossing voor het integrale probleem, volstaat het initiatief dat we vandaag bespreken niet. De oorzaken van de kinderevende, van alle echt kinderverdriet, moet worden weggevoerd, of minstens tot een minimum worden herleid. We moeten werken aan een herwaardering

van onze waarden. We moeten durven toegeven dat een aantal zeden en gewoonten verloederd zijn. We moeten durven zeggen dat niet alles kan en niet alles mag. Slechts met een grondige mentaliteitsverandering als individu, als lid van de samenleving, thuis of op school, op het werk en binnen de maatschappij, kan er een verandering komen. Zoniet blijven we tegen windmolens vechten.

Het initiatief krijgt de volledige en onvoorwaardelijke steun van onze fractie. We mogen ons alleen niet al te veel begoochelingen maken en alle verwachtingen in dit voorstel leggen. Het is een belangrijke stap vooruit, maar het is slechts een kleine schakel in de hele problematiek.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, onze fractie zal dit voorstel van decreet goedkeuren. Het moet me wel nog van het hart dat het eigenlijk beschamend is dat zo'n initiatief nog broodnodig is op de drempel van de 21ste eeuw in een zogezegd ontwikkeld land zoals Vlaanderen. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : Mevrouw Lindekens heeft het woord.

Mevrouw Kathy Lindekens : Ik wilde mevrouw Dillen niet onderbreken. Ik wil alleen nog verduidelijken dat ik mijn voorstel van decreet heb voorgesteld aan de mensen die in de commissie duidelijk hun bezorgdheid over de diverse kindereproblemen hebben geuit. Dat is mijn goed recht. Ik heb het inderdaad ook gegeven aan de mensen die de rechten van alle kinderen respecteren. Ik wordt daarin gesteund door mijn collega's.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van mevrouw Lindekens, mevrouw Merckx-Van Goey, mevrouw Avontroodt, mevrouw Maes en mevrouw Van Den Heuvel houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Voorzitter

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

1° het Verdrag : het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen in New York op 20 november 1989 ;

2° het Kinderrechtencommissariaat : de Kinderrechtencommissaris en het personeel dat hem bijstaat in de uitoefening van zijn opdrachten ;

3° het Kind : elke minderjarige ;

4° de administratieve overheid : de administratieve overheid in de zin van artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, afhankelijk van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest ;

5° de voorzieningen : alle door de Vlaamse regering of door de Vlaamse openbare instellingen erkende particuliere organisaties.

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Dillen en de heer Strackx dat luidt als volgt :

Artikel 2

3° vervangen door wat volgt :

"3° het Kind : iedere persoon vanaf zijn conceptie tot het bereiken van de meerderjarigheid ;".

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 3

1. Het ambt van Kinderrechtencommissaris, hierna Commissaris genoemd, wordt ingesteld.

2. De Commissaris wordt benoemd door het Vlaams Parlement.

3. De personeelsformatie en het statuut van het personeel van het Kinderrechtencommissariaat worden door het Vlaams Parlement vastgesteld op voorstel van de Commissaris.

– *Aangenomen.*

Artikel 4

De Commissaris verdedigt de rechten en behartigt de belangen van het kind.

Daartoe :

1° ziet hij toe op de naleving van het Verdrag ;

2° staat hij in voor de opvolging, de analyse, de evaluatie en de bekendmaking van de levensomstandigheden van het kind ;

3° treedt hij op als vertolker van de rechten, de belangen en de noden van het kind.

– *Aangenomen.*

Artikel 5

Bij de uitoefening van de in artikel 4 bepaalde opdrachten besteedt de Commissaris, met het Verdrag als leidraad, in het bijzonder aandacht aan :

1° de dialoog met het kind en met de organisaties actief rond individuele en collectieve dienstverlening aan of belangenbehartiging van het kind ;

2° de maatschappelijke participatie van het kind en de toegankelijkheid voor het kind van alle diensten en organisaties die met het kind te maken hebben ;

3° het toezicht op de conformiteit met het Verdrag van de wetten, decreten, besluiten en verordeningen, met inbegrip van de procedurele regels welke een aangelegenheid regelen waarvoor de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaams Gewest bevoegd is ;

4° de verspreiding van informatie over de inhoud van het Verdrag, in het bijzonder ten behoeve van het kind.

De Commissaris kan hiertoe onder meer een beroep doen op de wetenschappelijke expertise en

Voorzitter

ervaring van het Vlaams Centrum voor de Bevordering van het Welzijn van Kinderen en Gezinnen, voor zover geen afbreuk gedaan wordt aan het geheel van de opdrachten van het Centrum.

– *Aangenomen.*

Artikel 6

Bij de uitoefening van de in artikel 4 bepaalde opdrachten is de Commissaris bevoegd om :

1° op eigen initiatief of op verzoek van het Vlaams Parlement een onderzoek in te stellen met betrekking tot de naleving van het Verdrag ;

2° klachten die betrekking hebben op de niet-naleving van het Verdrag, te onderzoeken en zo mogelijk gericht door te verwijzen naar de voorzieningen. Het onderzoek van een klacht wordt opgeschort wanneer omtrent die klacht een beroep bij de rechtbank of georganiseerd administratief beroep wordt ingesteld. De administratieve overheid stelt de Commissaris in kennis van het ingesteld beroep. De indiening en het onderzoek van de klacht schorsen noch stuiten termijnen voor het instellen van beroepen bij de rechtbank of van georganiseerde administratieve beroepen. De Commissaris informeert de klager omtrent het gevolg dat aan de klacht werd gegeven.

– *Aangenomen.*

Artikel 7

§ 1. Bij de benoeming en de verdere uitoefening van zijn mandaat moet de Commissaris voldoen aan de volgende voorwaarden :

1° de Belgische nationaliteit bezitten, zijn woonplaats hebben in het Vlaamse Gewest of het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad en in het bezit zijn van een Nederlandstalig diploma ;

2° van onberispelijk gedrag zijn ;

3° de burgerlijke en politieke rechten genieten ;

4° in het bezit zijn van een universitair of daarmee gelijkgesteld diploma ;

5° minstens vijf jaar nuttige beroepservaring hebben, die dienstig is voor de uitoefening van het ambt ;

6° beantwoorden aan het profiel zoals omschreven door het Vlaams Parlement.

§ 2. Het Vlaams Parlement benoemt de Commissaris voor een éénmalige hernieuwbare termijn van 5 jaar.

§ 3. Alvorens in functie te treden, legt de Commissaris in handen van de Voorzitter van het Vlaams Parlement de volgende eed af :

"Ik zweer getrouwheid aan de Koning, gehoorzaamheid aan de Grondwet en aan de wetten van het Belgische volk."

– *Aangenomen.*

Artikel 8

§ 1. Het ambt van de Commissaris is onverenigbaar met elk ander mandaat, of ambt of elke andere functie, ook als die onbezoldigd zijn.

Drie jaar voor zijn benoeming mag de Commissaris geen bij verkiezing verleend openbaar mandaat hebben vervuld.

Het is de Commissaris verboden, door het feit van zijn benoeming, om gedurende 3 jaar na het uitoefenen van zijn ambt, kandidaat te zijn voor een bij verkiezing verleend openbaar mandaat. Voor de toepassing van deze paragraaf wordt met een bij verkiezing verleend openbaar mandaat gelijkgesteld : het ambt van buiten de gemeenteraad benoemde burgemeester, een mandaat van bestuurder in een instelling van openbaar nut, het ambt van regeringscommissaris, het ambt van gouverneur, adjunct-gouverneur of vice-gouverneur.

§ 2. De Commissaris geniet hetzelfde statuut als een raadsheer van het Rekenhof.

De wedderegel van de raadsheren van het Rekenhof, vervat in de wet van 21 maart 1964 betreffende de wedden van de leden van het Rekenhof, is van toepassing op de Commissaris.

§ 3. Binnen de grenzen van zijn bevoegdheid ontvangt de Commissaris van geen enkele overheid instructies. De Commissaris werkt in de uitoefening van het ambt volledig onafhankelijk.

Voorzitter

De Commissaris kan niet van zijn ambt worden ontheven voor meningen geuit of daden gesteld in de uitoefening van zijn ambt.

– *Aangenomen.*

Artikel 9

Het Vlaams Parlement kan in één van de volgende gevallen een einde maken aan het mandaat van de Commissaris :

1° op verzoek of met akkoord van de betrokkene ;

2° wanneer de betrokkene de leeftijd van 65 jaar bereikt ;

3° in een geval van onverenigbaarheid, zoals bepaald in artikel 8, § 1 ;

4° om zwaarwichtige redenen, onverminderd artikel 8, § 3.

– *Aangenomen.*

Artikel 10

§ 1. De overheid stelt de Commissaris alle informatie ter beschikking die voor het volbrengen van zijn opdrachten vereist is. Op eenvoudig verzoek van de Commissaris verstrekt zij alle dienstige inlichtingen en documenten.

§ 2. De Commissaris kan, in de uitvoering van zijn opdrachten, het advies inwinnen van de overheid.

§ 3. Onverminderd artikel 15 van de Grondwet, heeft de Commissaris vrije toegang tot alle overheidsgebouwen en tot de voorzieningen. De verantwoordelijken en de personeelsleden zijn ertoe gehouden aan de Commissaris de stukken en de informatie die hij noodzakelijk acht, mee te delen, met uitzondering van die welke door het medisch geheim beschermd zijn of waarvan ze kennis hebben genomen in hun hoedanigheid van noodzakelijke vertrouwenspersoon.

– *Aangenomen.*

Artikel 11

Artikel 458 van het Strafwetboek is van toepassing op de Commissaris en zijn personeelsleden.

– *Aangenomen.*

Artikel 12

§ 1. De Commissaris brengt aan de Voorzitter van het Vlaams Parlement jaarlijks verslag uit over de opdrachten zoals bepaald in artikel 4.

Het verslag wordt door het Vlaams Parlement in plenaire vergadering besproken. Het verslag wordt openbaar gemaakt. Bovendien kan de Commissaris, wanneer hij dit nuttig acht, tussentijdse verslagen bezorgen aan de Voorzitter van het Vlaams Parlement met het oog op een bespreking in plenaire vergadering.

§ 2. De Commissaris bezorgt zijn verslagen aan de federale overheid opdat deze ermee rekening zou kunnen houden bij het opstellen van het rapport dat België om de vijf jaar moet indienen bij het Comité voor de rechten van het kind, met toepassing van artikel 44 van het Verdrag. De Commissaris evalueert dat rapport.

– *Aangenomen.*

Artikel 13

Het Vlaams Parlement stelt jaarlijks op voorstel van de Commissaris de kredieten vast die nodig zijn voor de werking van het Kinderrechtencommissariaat.

– *Aangenomen.*

Artikel 14

Binnen zes maanden na zijn benoeming, stelt de Commissaris een voorstel van huishoudelijk reglement op. Dat reglement en de wijzigingen erin worden goedgekeurd door het Vlaams Parlement en bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

Voorzitter

We zullen later de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Ik stel voor dat we nu overgaan tot de stemmingen en hetgeen nog overblijft op de agenda, verplaatsen we tot na de stemmingen. We behandelen dat nog allemaal vandaag, maar de stemmingen zijn voor morgen. Is iedereen het eens met deze regeling ? (*Neen*)

Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Ik ben het daar niet mee eens, maar aangezien het leeuwendeel van de aanwezigen mannen zijn en daarvoor pleiten, wil ik me daar wel naar voegen. Als u vraagt of iedereen akkoord gaat, moet ik evenwel zeggen dat ik het daar in mijn hart niet mee eens ben.

De voorzitter : Als u het niet eens bent, bent u het niet eens en hebt u het recht dat te zeggen. Ik ben ook bereid nog te wachten met de stemmingen.

Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik wil heel nadrukkelijk aansluiten bij hetgeen mevrouw Avontroodt zegt. Ik vind ook dat deze twee voorstellen een samenhang vertonen. Ik vind het ook heel belangrijk dat de collega's horen wat er wordt verteld. Ze moeten immers met zijn allen hetgeen we hier beslissen, dragen.

De voorzitter : Mevrouw Lindekens heeft het woord.

Mevrouw Kathy Lindekens : Mijnheer de voorzitter, in een klas moeten de kinderen ook blijven zitten tot de les gedaan is. Ik merk dat de interesse niet bijzonder groot is als het over de problemen van kinderen gaat. Het lijkt me niet onzinnig om dat vol te houden. We doen dat voor andere zaken ook dikwijls.

De voorzitter : Is iedereen het eens met de stellingname van de drie vrouwelijke collega's ? Ofwel is er duidelijkheid, ofwel stemmen we erover.

De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer de voorzitter, ik kan enig begrip opbrengen voor de opmerkingen die hier worden geformuleerd, maar in het Bureau waren we tot de duidelijke afspraak gekomen dat we in de loop van deze week tweemaal zouden stemmen.

Het kan donderdag bij de eindstemming laat worden, iets waar iedereen wel begrip voor zal opbrengen. Er was in ieder geval een duidelijke afspraak gemaakt dat we woensdag om 16.30 uur zouden stemmen.

De voorzitter : Die afspraak was juist. Mevrouw Lindekens weet dus ook dat we afgesproken hadden om 16.30 uur te stemmen. Wat in behandeling was, zoals dit hier, moest uiteraard wel eerst worden afgehandeld.

Mag ik aannemen dat iedereen ermee akkoord gaat om te stemmen, ook al is het niet met hart ? Mevrouw Avontroodt, u lijkt me nog niet helemaal tevreden, maar u moet begrijpen dat ik de in het Bureau gemaakte afspraak moet honoreren.

De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter : Mijnheer de voorzitter, mag ik hierover de stemming vragen ?

De voorzitter : Neen, hier hoeft niet over te worden gestemd, vermits ik duidelijke intenties heb ontvangen.

We beginnen nu met de stemming. Dit betekent dat we het eerst zullen hebben over een reeks voorstellen tot aanvulling van de agenda voor morgen. Er is in de eerste plaats een voorstel van resolutie van de heer Decaluwé betreffende een beleidsplan voor de Vlaamse audiovisuele industrie.

Gaat men ermee akkoord om dit aan de agenda van morgen toe te voegen ?

De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, ik meen begrepen te hebben dat wij in het Bureau een vijftal voorstellen hebben aangekondigd waarvan men de hoogdringendheid al op voorhand vroeg.

Ik heb nu gemerkt dat er – tenzij ik me vergis – veertien voorstellen zijn. Ik zou toch willen vragen

Denys

ons te beperken tot de voorstellen die reeds een week of twee geleden waren aangekondigd. Zo niet krijgen we morgen een debat dat geen debat zal kunnen worden genoemd.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, uiteraard ga ik ermee akkoord de binnen het Bureau gemaakte afspraken te honoreren.

Dit mag evenwel niet tot gevolg hebben dat dit parlement ondergeschikt wordt aan de vergadering van het Bureau. Er moet toch altijd een politieke evaluatie kunnen plaatsvinden op het moment zelf. Daarmee wil ik niet ingaan tegen de beslissing die we nemen, maar een bijna ijzeren rechtlijnigheid in wat het Bureau heeft gezegd – zoals een soort bureau in andere systemen – stoort mij. Ik denk niet dat dit uw bedoeling is, noch de bedoeling van de afspraken die binnen het Bureau worden gemaakt.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer de voorzitter, namens de commissie voor Welzijn en Gezondheid zou ik de spoedbehandeling willen vragen over een voorstel van resolutie waarover overleg is gepleegd betreffende de nood aan een inclusief beleid ten aanzien van kinderen, kindermishandeling, kinderrechten en slachtoffer- en daderhulp in Vlaanderen.

Ik kan de collega's geruststellen dat deze resolutie in de plenaire vergadering geen aanleiding zal geven tot een debat, omdat ze precies de afronding is van een debat naar aanleiding van een door de regering ingediend actieplan.

Mag ik toch om de agendering van dit voorstel van resolutie vragen ?

De voorzitter : Laat ons de voorstellen een voor een afhandelen en eerst bekijken wat ik op dit ogenblik heb ontvangen. Iedereen kan dan in eer en geweten oordelen over het geheel.

Ik heb de volgende voorstellen tot aanvulling van de agenda ontvangen : het voorstel van resolutie van de heer Decaluwé en consoorten betreffende een beleidsplan voor de Vlaamse audiovisuele industrie, en het voorstel van resolutie van mevrouw Grouwels, mevrouw Van Lindt, mevrouw

Verwimp, de heren Swinnen en Van Dijk betreffende het Nederlandstalig onderwijs in Brussel.

Ik heb ook de volgende voorstellen tot spoedbehandeling ontvangen : het voorstel van bijzonder decreet van de heren De Roo, Denys, Bossuyt, Van Grembergen en Geysels houdende wijziging van artikel 33 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen ; het voorstel van de heren De Roo, Denys, Bossuyt, Van Grembergen en Geysels tot wijziging van artikel 2 van het Reglement van het Vlaams Parlement ; het voorstel van resolutie van de heren Coens, Gabriels, Voorhamme, Penris, Lauwers en Ramoudt betreffende de IJzeren Rijn ; het voorstel van resolutie van mevrouw Maes en de heer Van Grembergen betreffende de eedformule ; het voorstel van decreet van de heren Beysen en Lachaert houdende wijziging van het decreet van 24 juli 1996 houdende de ruimtelijke planning ; het voorstel van bijzonder decreet van de heren Dewinter, Huybrechts en Van Hauthem houdende wijziging van het bijzonder decreet van 19 december 1988 betreffende de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs ; het voorstel van resolutie van de heren Coens, Denys, Van Nieuwerkerke, Van Dijk, Stassen en Bril betreffende de krachtlijnen voor een Strategisch Plan voor de Sport ; het voorstel van resolutie van de heren Huybrechts, Van Hauthem en Penris betreffende het advies met betrekking tot het ontwerp van Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen ; het voorstel van resolutie van de heren Lachaert, Gabriels en Beysen betreffende de vaststelling van het standpunt van het Vlaams Parlement aangaande het ontwerp van Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen ; het voorstel van resolutie van mevrouw Tyberghien, de heren Coens, Decaluwé, Doomst, Tobback en Voorhamme betreffende het standpunt over het ontwerp van Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen ; en het voorstel van resolutie van mevrouw Merckx, mevrouw Avontroodt, mevrouw Lindekens, de heer Van Varenbergh en mevrouw Van Den Heuvel betreffende de nood aan een inclusief beleid ten aanzien van kinderen, kindermishandeling, kinderrechten en slachtoffer- en daderhulp in Vlaanderen.

De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, onze fractie stelt voor om drie van de aangekondigde voorstellen te behandelen, namelijk die over de IJzeren Rijn, de sportaanbevelingen en het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, in elk geval gaat het over onderwerpen waaromtrent de discussie reeds heeft plaatsgevonden of die voortvloeien uit eerdere werkzaamheden. Daarom stel ik voor om deze voorstellen algemeen in spoedbehandeling aan te nemen.

De voorzitter : Het betreft dertien voorstellen tot spoedbehandeling. We kunnen afspreken dat we de uiteenzettingen kort houden. Ik stel voor om ze alle dertien nu af te handelen. Over een aantal zijn al afspraken gemaakt, maar ik neem aan dat de spoedbehandelingen die op dat ogenblik nog niet waren gekend, van het Bureau dezelfde behandeling moeten krijgen. Ik stel voor om af te spreken dat iedere spreker over vijf minuten spreektijd beschikt.

De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, ik kan uw voorstel slechts gedeeltelijk aanvaarden. Hier liggen drie resoluties over het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen klaar. In het planningsdecreet wordt gevraagd dat het Vlaams Parlement een standpunt bepaalt en dat overmaakt aan de Vlaamse regering, opdat een definitieve versie van het RSV kan worden opgesteld. Over geen enkele van deze drie resoluties heeft de commissie een debat gevoerd. Het is toch onaanvaardbaar dat resoluties van acht of negen bladzijden, waarin een uitgebreid standpunt wordt ingenomen over het dikke boek dat het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is, op een drafsje worden besproken en afgehandeld.

De voorzitter : De heer Gabriels heeft het woord.

De heer Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, ik deel de bezorgdheid van de heer Sannen. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen werd wel in heel wat commissievergaderingen onder de loep genomen, maar over de eindtekst werd geen consensus bereikt. We hebben dan afgesproken om dit belangrijke thema zonder verslag, maar met hoogdringendheid in de plenaire vergadering te bespreken. In de commissie hebben we ook unaniem afgesproken om de vier voorstellen terzake, drie standpuntbepalingen en één voorstel van decreet tot uitstel, op een gelijke manier te behandelen.

Het voorstel om dit alles in vijf minuten per spreker af te werken, lijkt me niet ernstig. Hier wordt immers het ruimtelijk beslag in Vlaanderen voor de volgende tien jaar vastgelegd. Indien we dit op een drafsje bespreken, zal dit ons niet in dank worden afgenomen door de betrokkenen. Er werd een

campagne gevoerd rond de democratische inslag van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Toen hebben we 33.750 bezwaren ontvangen. Over deze tekst, waarover we pas beschikken, kunnen we niet in vijf minuten beslissen.

De voorzitter : Dan stel ik voor dat we alles agenderen, behalve de vier stukken over het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Voor al de rest kunnen we ons aan de vijf minuten spreektijd per fractie houden.

Voor de behandeling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen stel ik voor dat we de twee verslaggevers elk een inleiding van vijftien minuten geven, en dat elke fractie daarna over vijftien minuten beschikt om te repliceren.

De heer Gabriels heeft het woord.

De heer Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, indien wij de vier voorstellen aan elkaar koppelen, mag de spreektijd wat worden uitgebreid. Ze hebben immers recht op een evenwaardige behandeling. Daartoe werd in de commissie met unanimité besloten. Indien we hieraan niet meer tijd besteden, maken wij het debat waardeloos.

De voorzitter : Dan stel ik voor om vanavond nog een aantal zaken met spoed te behandelen, waaronder ook het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Dan hebben we ruim de tijd en moet ik het spreekrecht niet inbinden. We moeten kiezen, mijnheer Gabriels : of men wenst dit morgen in normale orde te behandelen en dan kan één punt niet alle tijd benemen, of men doet het vandaag en dan heeft men alle tijd. Ik ben bereid om hier tot deze nacht te blijven zitten en aandachtig te luisteren.

De heer Gabriels heeft het woord.

De heer Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, ik wil er voor pleiten om morgen om 10 uur te beginnen met de bespreking van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, zoals dit ook werd aangekondigd. In juli vorig jaar werd dit ontwerp goedgekeurd door de ministerraad. Daarna werd de onderzoeksprocedure ingezet. Het ligt niet aan ons dat we nu zo laat zijn. Omdat de regering heeft beslist dat Vlacoro twee maanden extra kreeg om de bezwaren te onderzoeken, hebben we pas vanaf 23 juni de werkzaamheden in de commissie kunnen aanvatten. Dit is niet onze verantwoordelijkheid.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de voorzitter, kunnen we met de fractievoorzitters gedurende 10 minuten bijeenkomen om een aantal praktische zaken te regelen ? Het heeft geen zin om in de plenaire vergadering te discussiëren over minuten.

De voorzitter : De vergadering wordt geschorst.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.53 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 18.11 uur.*

De voorzitter : Na de stemmingen zullen we de agenda van vandaag afwerken met het voorstel van decreet van mevrouw Avontroodt, mevrouw Lindkens, mevrouw Merckx, mevrouw Maes en mevrouw Van Den Heuvel betreffende het kindefctrapport.

Daarna behandelen we het voorstel van decreet van de heer Swennen en mevrouw Becq inzake de successietarieven. Vervolgens komt het voorstel van resolutie van de heer Coens over de verzoening van de behoeften aan energie en aan zuivere lucht in onze maatschappij. De agenda is dan afgehandeld.

We zullen vervolgens doorgaan met de voorstellen waarvoor de spoedbehandeling werd gevraagd. Hiervoor geldt een spreektijd van 5 minuten per spreker. Dit geldt dus voor het voorstel van bijzonder decreet van de heren De Roo, Denys, Bossuyt, Van Grembergen, Geysels houdende wijziging van artikel 33 van de bijzondere wet, en voor het voorstel van reglementswijziging dat daarbij aansluit. Er is evenveel spreektijd voor het voorstel van resolutie betreffende de IJzeren Rijn, voor het voorstel van resolutie betreffende het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, voor het voorstel van resolutie betreffende een inclusief beleid ten aanzien van kinderen, voor het voorstel van resolutie betreffende de eedformule, voor het voorstel van bijzonder decreet betreffende ARGO en voor het beleidsplan voor de audiovisuele industrie. Daarna beëindigen we onze werkzaamheden.

Morgen beginnen we onze werkzaamheden om 10 uur met een voorstel van decreet van de heren Lachaert en Beysen betreffende de ruimtelijke planning en de drie daarbij aansluitende resoluties. Voor deze vier punten krijgt iedereen samen 30 minuten spreektijd. Vervolgens handelen we het voorstel van resolutie af betreffende krachtlijnen voor een strategisch plan voor de sport. Iedere fractie krijgt hiervoor 15 minuten.

Om 14.00 uur staan de actuele vragen op het programma, die wellicht zullen duren tot 17.30 uur. Daarna zullen we stemmen. Ik heb vernomen dat de Senaat om 16.30 uur zou stemmen. Wij kunnen dan stemmen om 17.00 uur.

De heer Marc Olivier : Het is mogelijk te stemmen vanaf 16.00 uur. We kunnen morgen het exacte uur van stemming aankondigen. We vermoeden dat met de Senaat een regeling kan worden getroffen.

De voorzitter : Dat zullen we dan morgen bepalen. We zullen alleszins stemmen vóór 18.00 uur.

We gaan nu over tot de stemmingen. Ik veronderstel dat alle voorstellen tot spoedbehandeling en alle voorstellen tot aanvulling van de agenda aanvaard zijn. (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende de eindregeling van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap en van instellingen van openbaar nut voor het begrotingsjaar 1992

– 23-D (1996-1997) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houdende de eindregeling van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap en van instellingen van openbaar nut voor het begrotingsjaar 1992.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat voor wat betreft de aangelegenheden bedoeld in artikel 39 van de Grondwet :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
70 leden hebben ja geantwoord ;
7 leden hebben zich onthouden ;
39 leden hebben neen geantwoord.

Voorzitter

Ziehier het resultaat voor wat betreft de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 127 tot 129 van de Grondwet :

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
73 leden hebben ja geantwoord ;
7 leden hebben zich onthouden ;
42 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Becq Sonja
Beerden Georges
Bogaert Jean-Marie
Bossuyt Gilbert
Candries Herman
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Caubergs Jan
Coens Joachim
De Batselier Norbert
De Loor Herman
De Meyer Jos
De Ridder Peter
De Roo Johan
De Schamphelaere Mia
De Vilder Freddy
Decaluwé Carl
Delcroix Leo
Deprez Paul
Desmet Peter
Dielens Fred
Doomst Michel
Dumez Paul
Goos Johnny
Grouwels Brigitte
Heeren Veerle
Hostekint Patrick
Kenzeler André
Lauwers Herman
Lindekens Kathy
Lisabeth Carlos
Logist Marcel
Maes Jacky
Maes Nelly
Marsoul Hugo
Matthijs Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goey Trees
Olivier Marc
Quintelier Leonard
Raskin Gerda
Sarens Freddy
Sauwens Johan
Schuermans Eddy

Sleeckx Jef
Stevaert Steve
Suykerbuyk Herman
Swennen Guy
Swinnen René
Taylor John
Timmermans Jacques
Tobback Bruno
Tyberghien-Vandenbussche Maria
Van Cleuvenbergen Riet
Van der Poorten Mark
Van Dijk Kris
Van Grembergen Paul
Van Hecke Mieke
Van Looy Jef
Van Nieuwenborgh Gracienne
Van Nieuwerkerke André
Van Peel Marc
Van Rompaey Hugo
Van Vaerenbergh Etienne
Van Wallendael Tuur
Vandenbossche Walter
Vandenbroeke Chris
Vandenbussche Michiel
Vandendriessche Bart
Vanleenhove Gilbert
Vanvelthoven Peter
Voorhamme Robert
Weyts Johan

NEEN hebben geantwoord :

Aers Wilfried
Avontroodt Yolande
Beysen Ward
Bril Louis
Browaeyts Jozef
Ceysens Patricia
Cordeel Marc
Creyelman Frank
De Groot Etienne
De Gucht Karel
De Maght-Aelbrecht Anny
De Reuse Herman
Demeulenaere Julien
Denys André
Deswaene Roland
Dewinter Filip
Dillen Marijke
Feytons Freddy
Gabriels Jaak
Goovaerts Leo
Huybrechts Pieter
Keulen Marino
Lachaert Patrick
Laverge Jacques
Lootens-Stael Dominiek

Voorzitter

Penris Jan
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Strackx Felix
 Van Aperen Arnold
 Van Eyken Christian
 Van Hauthem Joris
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Van Walleghem Roeland
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Wymeersch Frans

Zich ONTHOUDEN hebben :

Dua Vera
 Geysels Jos
 Malcorps Johan
 Sannen Ludo
 Stassen Jos
 Van Den Heuvel Ria
 Verwimp-Sillis Cecile

Dientengevolge neemt het parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot goedkeuring van de volgende internationale akte : Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Socialistische Republiek Vietnam inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Hanoï op 24 januari 1991

– 532 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot goedkeuring van de volgende internationale akte : Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Socialistische Republiek Vietnam inzake de wederzijdse

bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Hanoï op 24 januari 1991.

Mevrouw Verwimp heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer de voorzitter, ik wens een stemverklaring af te leggen bij dit en drie volgende ontwerpen van decreet. Mijn fractie zal de ontwerpen goedkeuren. Wij staan in principe achter internationale samenwerking en overeenkomsten. Ik zal me echter onthouden om de aandacht te vestigen op twee gevoelige punten.

Het eerste is dat het respect voor de mensenrechten in de vier betrokken landen vaak afwezig is. In de tweede plaats wil ik waarschuwen voor het heilige geloof in de vrije wereldhandel. Al te zelden worden economische normen gecorrigeerd door sociale, culturele en ecologische. Ik hoop dat hiermee rekening wordt gehouden bij overeenkomsten die op stapel staan.

De voorzitter : Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 101 leden hebben ja geantwoord ;
     1 lid heeft zich onthouden ;
   14 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
 Becq Sonja
 Beerden Georges
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bossuyt Gilbert
 Bril Louis
 Browaeys Jozef
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Ceysens Patricia
 Coens Joachim
 Cordeel Marc
 De Batselier Norbert
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Loor Herman
 De Maght-Aelbrecht Anny
 De Meyer Jos

Voorzitter

De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schampelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Deswaene Roland
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dua Vera
 Dumez Paul
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Maes Nelly
 Malcorps Johan
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Platteau Stefaan
 Quintelier Leonard
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sarens Freddy
 Sauwens Johan
 Schuermans Eddy
 Sleenckx Jef
 Stassen Jos
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria

Van Aperen Arnold
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van Den Heuvel Ria
 Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbroeke Chris
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

NEEN hebben geantwoord :

Aers Wilfried
 Caubergs Jan
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter
 Penris Jan
 Strackx Felix
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Verougstraete Christian
 Wymeersch Frans

Zich ONTHOUDEN heeft :

Verwimp-Sillis Cecile

Dientengevolge neemt het parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende goedkeuring van de volgende internationale akte : Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Republiek Chili inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen en Protocol, ondertekend te Brussel op 15 juli 1992

– 533 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de volgende internationale akte : Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Republiek Chili inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen en Protocol, ondertekend te Brussel op 15 juli 1992.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
115 leden hebben ja geantwoord ;
1 lid heeft zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
Avontroodt Yolande
Becq Sonja
Beerden Georges
Beysen Ward
Bogaert Jean-Marie
Bossuyt Gilbert
Bril Louis
Browaeyns Jozef
Candries Herman
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Caubergs Jan
Ceysens Patricia
Coens Joachim
Cordeel Marc
Creyelman Frank
De Batselier Norbert
De Groot Etienne
De Gucht Karel
De Loor Herman
De Maght-Aelbrecht Anny
De Meyer Jos

De Reuse Herman
De Ridder Peter
De Roo Johan
De Schamphelaere Mia
De Vilder Freddy
Decaluwé Carl
Delcroix Leo
Demeulenaere Julien
Denys André
Deprez Paul
Desmet Peter
Deswaene Roland
Dewinter Filip
Dielens Fred
Dillen Marijke
Doomst Michel
Dua Vera
Dumez Paul
Feytons Freddy
Gabriels Jaak
Geysels Jos
Goos Johnny
Heeren Veerle
Hostekint Patrick
Huybrechts Pieter
Kenzeler André
Keulen Marino
Lachaert Patrick
Lauwers Herman
Laverge Jacques
Lindekens Kathy
Lisabeth Carlos
Logist Marcel
Maes Jacky
Maes Nelly
Malcorps Johan
Marsoul Hugo
Matthijs Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goey Trees
Olivier Marc
Penris Jan
Platteau Stefaan
Quintelier Leonard
Ramoudt Didier
Raskin Gerda
Sannen Ludo
Sarens Freddy
Sauwens Johan
Schuermans Eddy
Sleeckx Jef
Stassen Jos
Stevaert Steve
Strackx Felix
Suykerbuyk Herman
Swennen Guy
Swinnen René

Voorzitter

Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Aperen Arnold
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van Den Heuvel Ria
 Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Hauthem Joris
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Nieuwkerke André
 Van Overmeire Karim
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbroeke Chris
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan
 Wymeersch Frans

Zich ONTHOUDEN heeft :

Verwimp-Sillis Cecile

Dientengevolge neemt het parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende goedkeuring van de volgende internationale akte : Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Republiek ten oosten van de Uruguay inzake de wederzijdse bevordering en

bescherming van investeringen en Protocol, ondertekend te Brussel op 4 november 1991 – 534 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de volgende internationale akte : Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Republiek ten oosten van de Uruguay inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen en Protocol, ondertekend te Brussel op 4 november 1991.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 115 leden hebben ja geantwoord ;
 1 lid heeft zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
 Avontroodt Yolande
 Becq Sonja
 Beerden Georges
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bossuyt Gilbert
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Caubergs Jan
 Ceysens Patricia
 Coens Joachim
 Cordeel Marc
 Creyelman Frank
 De Batselier Norbert
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Loor Herman
 De Maght-Aelbrecht Anny
 De Meyer Jos
 De Reuse Herman
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia

Voorzitter

De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Deswaene Roland
 Dewinter Filip
 Dielens Fred
 Dillen Marijke
 Doomst Michel
 Dua Vera
 Dumez Paul
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Huybrechts Pieter
 Kenzeler André
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Maes Nelly
 Malcorps Johan
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Penris Jan
 Platteau Stefaan
 Quintelier Leonard
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sarens Freddy
 Sauwens Johan
 Schuermans Eddy
 Sleenckx Jef
 Stassen Jos
 Stevaert Steve
 Strackx Felix
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques

Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Aperen Arnold
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van Den Heuvel Ria
 Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Hauthem Joris
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Nieuwerkerke André
 Van Overmeire Karim
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbroeke Chris
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan
 Wymeersch Frans

Zich ONTHOUDEN heeft :

Verwimp-Sillis Cecile

Dientengevolge neemt het parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende goedkeuring van de Euro-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds, en de republiek Tunesië anderzijds, en de bijlagen I, II, III, IV, V, VI, VII, de protocollen 1, 2, 3, 4 en 5, en de slotakte, ondertekend in Brussel op 17 juli 1995

– 622 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2

Voorzitter**Hoofdelijke stemming**

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de Euro-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds, en de republiek Tunesië anderzijds, en de bijlagen I, II, III, IV, V, VI, VII, de protocollen 1, 2, 3, 4 en 5, en de slotakte, ondertekend in Brussel op 17 juli 1995.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat voor wat betreft de aangelegenheden bedoeld in artikel 39 van de Grondwet :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
102 leden hebben ja geantwoord ;
14 leden hebben zich onthouden.

Ziehier het resultaat voor wat betreft de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 127 tot 129 van de Grondwet :

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
106 leden hebben ja geantwoord ;
16 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande

Becq Sonja

Beerden Georges

Beysen Ward

Bogaert Jean-Marie

Bossuyt Gilbert

Bril Louis

Browaeyns Jozef

Candries Herman

Cannaerts Leo

Cardoen Georges

Caubergs Jan

Ceysens Patricia

Coens Joachim

Cordeel Marc

De Batselier Norbert

De Groot Etienne

De Gucht Karel

De Loor Herman

De Maght-Aelbrecht Anny

De Meyer Jos

De Ridder Peter

De Roo Johan

De Schamphelaere Mia

De Vilder Freddy

Decaluwé Carl

Delcroix Leo

Demeulenaere Julien

Denys André

Deprez Paul

Desmet Peter

Deswaene Roland

Dielens Fred

Doomst Michel

Dua Vera

Dumez Paul

Feytons Freddy

Gabriels Jaak

Geysels Jos

Goos Johnny

Goovaerts Leo

Grouwels Brigitte

Heeren Veerle

Hostekint Patrick

Kenzeler André

Keulen Marino

Lachaert Patrick

Lauwers Herman

Laverge Jacques

Lindekens Kathy

Lisabeth Carlos

Logist Marcel

Maes Jacky

Maes Nelly

Malcorps Johan

Marsoul Hugo

Matthijs Erik

Maximus Lydia

Merckx-Van Goey Trees

Olivier Marc

Platteau Stefaan

Quintelier Leonard

Ramoudt Didier

Raskin Gerda

Sannen Ludo

Sarens Freddy

Sauwens Johan

Schuermans Eddy

Sleeckx Jef

Stassen Jos

Stevaert Steve

Suykerbuyk Herman

Swennen Guy

Swinnen René

Taylor John

Timmermans Jacques

Tobback Bruno

Voorzitter

Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Aperen Arnold
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van Den Heuvel Ria
 Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwerkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbossche Walter
 Vandenbroeke Chris
 Vandenbussche Michiel
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter
 Lootens-Stael Dominiek
 Penris Jan
 Strackx Felix
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Van Walleghem Roeland
 Verougstraete Christian
 Verwimp-Sillis Cecile
 Wymeersch Frans

Dientengevolge neemt het parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot goedkeuring van het Protocol bij het Verdrag betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, van 1979, inzake de beheersing van emissies van vluchtige organische stoffen of hun grensoverschrijdende stromen, ondertekend te Genève op 19 november 1991

– 620 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot goedkeuring van het Protocol bij het Verdrag betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, van 1979, inzake de beheersing van emissies van vluchtige organische stoffen of hun grensoverschrijdende stromen, ondertekend te Genève op 19 november 1991.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 116 leden hebben ja geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
 Avontroodt Yolande
 Becq Sonja
 Beerden Georges
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bossuyt Gilbert
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Caubergs Jan
 Ceysens Patricia
 Coens Joachim
 Cordeel Marc
 Creyelman Frank
 De Batselier Norbert
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Loor Herman
 De Maght-Aelbrecht Anny
 De Meyer Jos

Voorzitter

De Reuse Herman
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Deswaene Roland
 Dewinter Filip
 Dielens Fred
 Dillen Marijke
 Doomst Michel
 Dua Vera
 Dumez Paul
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Huybrechts Pieter
 Kenzeler André
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Maes Nelly
 Malcorps Johan
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Penris Jan
 Platteau Stefaan
 Quintelier Leonard
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sarens Freddy
 Sauwens Johan
 Schuermans Eddy
 Sleecx Jef
 Stassen Jos
 Stevaert Steve
 Strackx Felix
 Suykerbuyk Herman

Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Aperen Arnold
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van Den Heuvel Ria
 Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Hauthem Joris
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Nieuwerkerke André
 Van Overmeire Karim
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbroeke Chris
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan
 Wymeersch Frans

Dientengevolge neemt het parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot goedkeuring van het Verdrag inzake milieu-effectrapportage in grensoverschrijdend verband en van de aanhangsels I, II, III, IV, V, VI en VII, ondertekend te Espoo op 25 februari 1991 – 621 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot goedkeuring van het Verdrag inzake milieu-effectrapportage in grensoverschrijdend verband en van de aanhangsels I, II, III, IV, V, VI en VII, ondertekend te Espoo op 25 februari 1991.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
116 leden hebben ja geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
Avontroodt Yolande
Becq Sonja
Beerden Georges
Beysen Ward
Bogaert Jean-Marie
Bossuyt Gilbert
Bril Louis
Browaeyts Jozef
Candries Herman
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Caubergs Jan
Ceysens Patricia
Coens Joachim
Cordeel Marc
Creyelman Frank
De Batselier Norbert
De Groot Etienne
De Gucht Karel
De Loor Herman
De Maght-Aelbrecht Anny
De Meyer Jos
De Reuse Herman
De Ridder Peter
De Roo Johan
De Schamphelaere Mia
De Vilder Freddy
Decaluwé Carl
Delcroix Leo
Demeulenaere Julien
Denys André
Deprez Paul
Desmet Peter
Deswaene Roland
Dewinter Filip
Dielens Fred

Dillen Marijke
Doomst Michel
Dua Vera
Dumez Paul
Feytons Freddy
Gabriels Jaak
Geysels Jos
Goos Johnny
Heeren Veerle
Hostekint Patrick
Huybrechts Pieter
Kenzeler André
Keulen Marino
Lachaert Patrick
Lauwers Herman
Laverge Jacques
Lindekens Kathy
Lisabeth Carlos
Logist Marcel
Maes Jacky
Maes Nelly
Malcorps Johan
Marsoul Hugo
Matthijs Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goey Trees
Olivier Marc
Penris Jan
Platteau Stefaan
Quintelier Leonard
Ramoudt Didier
Raskin Gerda
Sannen Ludo
Sarens Freddy
Sauwens Johan
Schuermans Eddy
Sleeckx Jef
Stassen Jos
Stevaert Steve
Strackx Felix
Suykerbuyk Herman
Swennen Guy
Swinnen René
Taylor John
Timmermans Jacques
Tobback Bruno
Tyberghien-Vandenbussche Maria
Van Aperen Arnold
Van Cleuvenbergen Riet
Van Den Heuvel Ria
Van der Poorten Mark
Van Dijck Kris
Van Eyken Christian
Van Grembergen Paul
Van Hauthem Joris
Van Hecke Mieke
Van Lindt Sonja

Voorzitter

Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Nieuwerkerke André
 Van Overmeire Karim
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbroeke Chris
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan
 Wymeersch Frans

Dientengevolge neemt het parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende invoering van een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in adviesorganen – 666 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 5

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houdende invoering van een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in adviesorganen.

Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte ministers, collega's, ik weet dat het een riskante onderneming is om nog een stemverklaring af te leggen op dit ontielgelijke moment. Gezien het belang van de zaak en de afspraak met diverse vrouwelijke collega's, kom ik dat toch doen. Ik richt me in hoofdzaak tot de heren.

Het feit dat we straks waarschijnlijk met quasi-unanimiteit dit voorstel zullen goedkeuren, is een teken van een gelukkige mentaliteitsverandering. Het werd niet altijd als vanzelfsprekend beschouwd dat vrouwen aan de publieke besluitvorming deelnemen. Weliswaar gaat het hier slechts over de adviesorganen, waarbij we vragen dat de aanwezigheid van vrouwen voor minstens één derde wordt gegarandeerd. Anders zullen de adviezen als ongeldig worden beschouwd. Dit zijn de fameuze vrouwenquota.

Dames en heren, gisteren werd hier een uitdrukking gebruikt waartegen we protesteren. Er is een tijd geweest dat men niet over quota wou spreken. Er zal een tijd komen dat men dit een voorbijgestreefde maatregel vindt. Het zal ooit vanzelfsprekend zijn dat in een democratie die zichzelf respecteert, de ware afspiegeling van de maatschappij wordt teruggevonden op alle niveaus.

Mijnheer Denys, denigrerende opmerkingen die seksistisch zijn gekleurd, nemen we niet langer. (*Applaus bij de VU, de CVP, de SP en AGALEV*)

Het applaus, mijnheer Denys, is een applaus van mannen en vrouwen. U hebt gisteren met uw denigrerende opmerking getoond dat u een steeds slinkende minderheid vertegenwoordigt. We hebben daar enigszins medelijden mee. (*Applaus bij de VU, de CVP, de SP en AGALEV*)

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord. (*Gelach*)

Mevrouw Nelly Maes : Minder dan een publiek excuus kan nu niet.

De heer André Denys (*Op de tribune*) : Lieve Nelly ... (*Gelach*)

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : En de anderen ? (*Gelach*)

De heer André Denys : Lieve Trees. (*Gelach*)

En alle andere vrouwelijke collega's, ik voel me niet goed in mijn vel.

Als ik sommigen van u gekwetst zou hebben, bied ik hiervoor mijn verontschuldiging aan. (*Applaus*)

Maar ik heb de indruk, lieve collega's, dat men door dat incident opnieuw naar voren te brengen insinueert dat ik te kwader trouw ben. Ik geef grif toe dat ik een vergelijking heb gemaakt die niet correct is, en die in zijn spontaneïteit zelfs kwet-

Denys

send zou kunnen zijn. Ik geef toe dat ik de gevoeligheid hiervoor pas achteraf heb gemerkt. Een vrouwelijke collega zei me toen dat als ik over tomatenquota had gesproken er geen probleem zou zijn geweest. Maar melkquota kan u niet gebruiken, zei ze. (*Gelach*)

Ik geef dus toe dat ik de gevoeligheden verkeerd heb ingeschat. Maar, mevrouw Maes, als u dat bestempelt als een denigrerende en seksistische houding, dan ben ik het daar helemaal niet mee eens. Ik sta inderdaad denigrerend tegenover quota, maar niet tegenover vrouwelijke collega's. Wie het debat heeft bijgewoond, zal moeten toegeven dat ik samen met de heren Vandenbussche en Decaluwé als enige mannelijke collega een inhoudelijke interventie heb gehouden. Als we denigrerend hadden willen doen, dan zouden we ook afwezig zijn gebleven.

Ik denk eerlijk dat u dat incident – en laat me toe het woord opnieuw te gebruiken – uitmelkt om toe te dekken dat u een beetje jaloers bent op wat er in de VLD gebeurt. (*Gelach*)

In plaats van met quota werkt de VLD bijvoorbeeld inzake de bestuursvergaderingen op een andere manier. Men betreft er alle leden bij. Die krijgen volledige inspraak om een bestuur aan te duiden. Mevrouw Ceysens heeft overvloedig aangetoond dat dit de juiste manier is om de vrouwelijke vertegenwoordiging te verhogen. Als men de basis volledig bij de samenstelling van besturen en lijsten betreft en de kopstem afschaft, zal de vrouwelijke vertegenwoordiging op een natuurlijke manier verhogen, dat is mijn vaste overtuiging.

Ik hoop dat we in de toekomst samen met zoveel mogelijk vrouwelijke collega's hier aanwezig zullen zijn. (*Applaus bij de VLD*)

De voorzitter : Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat voor wat betreft de aangelegenheden bedoeld in artikel 39 van de Grondwet :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
77 leden hebben ja geantwoord ;
39 leden hebben zich onthouden.

Ziehier het resultaat voor wat betreft de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 127 tot 129 van de Grondwet :

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
80 leden hebben ja geantwoord ;
42 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Becq Sonja
Beerden Georges
Bogaert Jean-Marie
Bossuyt Gilbert
Candries Herman
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Coens Joachim
De Batselier Norbert
De Gucht Karel
De Loor Herman
De Meyer Jos
De Ridder Peter
De Roo Johan
De Schamphelaere Mia
De Vilder Freddy
Decaluwé Carl
Delcroix Leo
Deprez Paul
Desmet Peter
Dielens Fred
Doomst Michel
Dua Vera
Dumez Paul
Geysels Jos
Goos Johnny
Grouwels Brigitte
Heeren Veerle
Hostekint Patrick
Kenzeler André
Lauwers Herman
Lindekens Kathy
Lisabeth Carlos
Logist Marcel
Maes Jacky
Maes Nelly
Malcorps Johan
Marsoul Hugo
Matthijs Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goey Trees
Olivier Marc
Quintelier Leonard
Raskin Gerda
Sannen Ludo
Sarens Freddy
Schuermans Eddy

Voorzitter

Sleeckx Jef
 Stassen Jos
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van Den Heuvel Ria
 Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbossche Walter
 Vandenbroeke Chris
 Vandenbussche Michiel
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Caubergs Jan
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 Creyelman Frank
 De Groot Etienne
 De Maght-Aelbrecht Anny
 De Reuse Herman
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak

Goovaerts Leo
 Huybrechts Pieter
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Laverge Jacques
 Lootens-Stael Dominiek
 Penris Jan
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Sauwens Johan
 Strackx Felix
 Van Aperen Arnold
 Van Hauthem Joris
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Van Walleghem Roeland
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Wymeersch Frans

Dientengevolge neemt het parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET inzake interlandelijke adoptie
 – 677 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet inzake interlandelijke adoptie.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 72 leden hebben ja geantwoord ;
 50 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Voorzitter

Becq Sonja
 Beerden Georges
 Bogaert Jean-Marie
 Bossuyt Gilbert
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dumez Paul
 Goos Johnny
 Grouwels Brigitte
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Lauwers Herman
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Maes Nelly
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Raskin Gerda
 Sarens Freddy
 Sauwens Johan
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris

Van Grembergen Paul
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwerkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbossche Walter
 Vandenbroeke Chris
 Vandenbussche Michiel
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Caubergs Jan
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 Creyelman Frank
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Maght-Aelbrecht Anny
 De Reuse Herman
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Dua Vera
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Goovaerts Leo
 Huybrechts Pieter
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Laverge Jacques
 Lootens-Stael Dominiek
 Malcorps Johan
 Penris Jan
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Sannen Ludo
 Stassen Jos
 Strackx Felix
 Van Aperen Arnold
 Van Den Heuvel Ria

Voorzitter

Van Eyken Christian
 Van Hauthem Joris
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Van Wallegghem Roeland
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Verwimp-Sillis Cecile
 Wymeersch Frans

Dientengevolge neemt het parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende oprichting van een Gezins- en Welzijnsraad en van een adviserende beroepscommissie inzake gezins- en welzijnsaangelegenheden
 – 681 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 4

Aangehouden stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de aangehouden stemming over het amendement tot toevoeging van een nieuw artikel 4bis in het ontwerp van decreet houdende oprichting van een Gezins- en Welzijnsraad en van een adviserende beroepscommissie inzake gezins- en welzijnsaangelegenheden.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van mevrouw Van Den Heuvel tot toevoeging van een nieuw artikel 4bis.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 43 leden hebben ja geantwoord ;
 16 leden hebben zich onthouden ;
 63 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Maght-Aelbrecht Anny
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Dua Vera
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Goovaerts Leo
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Maes Nelly
 Malcorps Johan
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sauwens Johan
 Stassen Jos
 Van Aperen Arnold
 Van Den Heuvel Ria
 Van Dijk Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Van Vaerenbergh Etienne
 Vandenbroeke Chris
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verwimp-Sillis Cecile

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja
 Beerden Georges
 Bossuyt Gilbert
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Caubergs Jan
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert

Voorzitter

De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dumez Paul
 Goos Johnny
 Grouwels Brigitte
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Sarens Freddy
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwerkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbossche Walter
 Vandenbussche Michiel
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter
 Lootens-Stael Dominiek
 Merckx-Van Goey Trees
 Penris Jan
 Strackx Felix
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Van Walleghem Roeland
 Verougstraete Christian
 Wymeersch Frans

Het amendement tot toevoeging van een nieuw artikel 4bis is niet aangenomen.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer de voorzitter, onze fractie heeft tegen dit amendement gestemd. Hiervoor hebben we een aantal goede redenen.

Ten eerste geeft dit amendement op ongenueanceerde wijze het parlement de macht om de Gezins- en Welzijnsraad om advies te vragen. Aan deze mogelijkheid zijn geen voorwaarden of modaliteiten verbonden. Deze ruime omschrijving houdt het gevaar in dat het parlement te veel vragen aan deze raad zal stellen. De raad zal deze, bovenop de vragen van de regering, moeten beantwoorden. Daardoor bestaat het gevaar dat hij overbelast raakt, waardoor een blokkering kan ontstaan.

De Gezins- en Welzijnsraad die we willen oprichten, is een nieuwe raad. Hij vervangt een aantal andere raden die worden afgeschaft. De raad moet zich nog waarmaken. Hij moet zich nog inwerken in zijn nieuwe opdracht : beleidsvoorbereidend werk verrichten en daartoe een algemene visie ontwikkelen op de welzijnssector. De raad staat voor een totaal nieuwe aanpak, die het sectorale overstijgt. Deze kans mogen we niet laten liggen.

Een tweede reden om het amendement niet goed te keuren, vinden we in de besluiten van het NPC-overleg. Daar is men tot de conclusie gekomen dat de adviesraden die aan de regering zijn toegevoegd en de regering in haar opdrachten bijstaan, ook zouden moeten openstaan voor het parlement. Dit dient uiteraard te gebeuren onder bepaalde voor-

Merckx-Van Goey

waarden en met het oog op een betere werking van het parlement.

Daarmee overstijgt dit probleem het decreet op de Gezins- en Welzijnsraad. We moeten dus naar een algemene oplossing streven, die de verhouding tussen de regering en het parlement voor alle adviesraden vastlegt. Hoe dan ook verwachten we dat adviezen toegankelijk zijn voor het parlement.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houdende oprichting van een Gezins- en Welzijnsraad en van een adviserende beroepscommissie inzake gezins- en welzijnsaangelegenheden.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
119 leden hebben ja geantwoord ;
3 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
Avontroodt Yolande
Becq Sonja
Beerden Georges
Beysen Ward
Bogaert Jean-Marie
Bossuyt Gilbert
Bril Louis
Browaeyns Jozef
Candries Herman
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Caubergs Jan
Ceysens Patricia
Coens Joachim
Cordeel Marc
Creyelman Frank
De Batselier Norbert
De Groot Etienne
De Gucht Karel
De Loor Herman
De Maght-Aelbrecht Anny
De Meyer Jos

De Reuse Herman
De Ridder Peter
De Roo Johan
De Schamphelaere Mia
De Vilder Freddy
Decaluwé Carl
Delcroix Leo
Demeulenaere Julien
Denys André
Deprez Paul
Desmet Peter
Deswaene Roland
Dewinter Filip
Dielens Fred
Dillen Marijke
Doomst Michel
Dumez Paul
Feytons Freddy
Gabriels Jaak
Goos Johnny
Goovaerts Leo
Grouwels Brigitte
Heeren Veerle
Hostekint Patrick
Huybrechts Pieter
Kenzeler André
Keulen Marino
Lachaert Patrick
Lauwers Herman
Laverge Jacques
Lindekens Kathy
Lisabeth Carlos
Logist Marcel
Lootens-Stael Dominiek
Maes Jacky
Maes Nelly
Malcorps Johan
Marsoul Hugo
Matthijs Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goey Trees
Olivier Marc
Penris Jan
Platteau Stefaan
Quintelier Leonard
Ramoudt Didier
Raskin Gerda
Sannen Ludo
Sarens Freddy
Sauwens Johan
Schuermans Eddy
Sleeckx Jef
Stassen Jos
Stevaert Steve
Strackx Felix
Suykerbuyk Herman
Swennen Guy

Voorzitter

Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Aperen Arnold
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Hauthem Joris
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Nieuwerkerke André
 Van Overmeire Karim
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallegem Roeland
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbossche Walter
 Vandenbroeke Chris
 Vandenbussche Michiel
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan
 Wymeersch Frans

Zich ONTHOUDEN hebben :

Dua Vera
 Geysels Jos
 Van Den Heuvel Ria

Dientengevolge neemt het parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

De voorzitter : Reden voor onthouding ?

Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van den Heuvel : Mijnheer de voor-

zitter, ik heb dit amendement ingediend omdat ik dit als een principekwestie beschouw. Ik kan ermee akkoord gaan dat er nog een regeling moet worden uitgewerkt voor de manier waarop het parlement de adviesraden kan raadplegen. Dit decreet voor de Gezins- en Welzijnsraad is een bijzonder belangrijk decreet dat veel andere raden vervangt. Ik dacht dat we het principeakkoord van het Uitgebreid Bureau hier konden inschuiven. Daarom heb ik dan ook dit amendement ingediend. Dit is de verklaring voor mijn onthouding.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de sociale integratie van personen met een handicap – 705 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de sociale integratie van personen met een handicap.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 122 leden hebben ja geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
 Avontroodt Yolande
 Becq Sonja
 Beerden Georges
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bossuyt Gilbert
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges

Voorzitter

Caubergs Jan	Penris Jan
Ceysens Patricia	Platteau Stefaan
Coens Joachim	Quintelier Leonard
Cordeel Marc	Ramoudt Didier
Creyelman Frank	Raskin Gerda
De Batselier Norbert	Sannen Ludo
De Groot Etienne	Sarens Freddy
De Gucht Karel	Sauwens Johan
De Loor Herman	Schuermans Eddy
De Maght-Aelbrecht Anny	Sleeckx Jef
De Meyer Jos	Stassen Jos
De Reuse Herman	Stevaert Steve
De Ridder Peter	Strackx Felix
De Roo Johan	Suykerbuyk Herman
De Schamphelaere Mia	Swennen Guy
De Vilder Freddy	Swinnen René
Decaluwé Carl	Taylor John
Delcroix Leo	Timmermans Jacques
Demeulenaere Julien	Tobback Bruno
Denys André	Tyberghien-Vandenbussche Maria
Deprez Paul	Van Aperen Arnold
Desmet Peter	Van Cleuvenbergen Riet
Deswaene Roland	Van Den Heuvel Ria
Dewinter Filip	Van der Poorten Mark
Dielens Fred	Van Dijck Kris
Dillen Marijke	Van Eyken Christian
Doomst Michel	Van Grembergen Paul
Dua Vera	Van Hauthem Joris
Dumez Paul	Van Hecke Mieke
Feytons Freddy	Van Lindt Sonja
Gabriels Jaak	Van Looy Jef
Geysels Jos	Van Mechelen Dirk
Goos Johnny	Van Nieuwenborgh Gracienne
Goovaerts Leo	Van Nieuwenhuysen Luk
Grouwels Brigitte	Van Nieuwkerke André
Heeren Veerle	Van Overmeire Karim
Hostekint Patrick	Van Peel Marc
Huybrechts Pieter	Van Rompaey Hugo
Kenzeler André	Van Vaerenbergh Etienne
Keulen Marino	Van Wallegem Roeland
Lachaert Patrick	Van Wallendael Tuur
Lauwers Herman	Vandenbossche Walter
Laverge Jacques	Vandenbroeke Chris
Lindekens Kathy	Vandenbussche Michiel
Lisabeth Carlos	Vandendriessche Bart
Logist Marcel	Vanderpoorten Marleen
Lootens-Stael Dominiek	Vanleenhove Gilbert
Maes Jacky	Vanvelthoven Peter
Maes Nelly	Verlinden Mandus
Malcorps Johan	Vermeiren Francis
Marsoul Hugo	Verougstraete Christian
Matthijs Erik	Verwimp-Sillis Cecile
Maximus Lydia	Voorhamme Robert
Merckx-Van Goey Trees	Weyts Johan
Olivier Marc	Wymeersch Frans

Dientengevolge neemt het parlement het ontwerp

Voorzitter

van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen van het gewoon basisonderwijs – 685 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 5

Aangehouden stemmingen

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingen over het amendement op artikel 3 en over artikel 3 van het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen van het gewoon basisonderwijs.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van de heer Sannen en mevrouw Vanderpoorten op artikel 3.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
36 leden hebben ja gestemd ;
2 leden hebben zich onthouden ;
84 leden hebben neen gestemd.

JA hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
Beysen Ward
Bril Louis
Browaeyts Jozef
Ceysens Patricia
Cordeel Marc
De Groot Etienne
De Gucht Karel
De Maght-Aelbrecht Anny
De Reuse Herman
Demeulenaere Julien
Denys André
Deswaene Roland
Dua Vera

Feytons Freddy
Gabriels Jaak
Geysels Jos
Goovaerts Leo
Keulen Marino
Lachaert Patrick
Laverge Jacques
Malcorps Johan
Platteau Stefaan
Ramoudt Didier
Sannen Ludo
Stassen Jos
Van Aperen Arnold
Van Den Heuvel Ria
Van Eyken Christian
Van Lindt Sonja
Van Mechelen Dirk
Vanderpoorten Marleen
Verlinden Mandus
Vermeiren Francis
Verougstraete Christian
Verwimp-Sillis Cecile

NEEN hebben geantwoord :

Aers Wilfried
Becq Sonja
Beerden Georges
Bogaert Jean-Marie
Bossuyt Gilbert
Candries Herman
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Caubergs Jan
Coens Joachim
Creyelman Frank
De Batselier Norbert
De Loor Herman
De Meyer Jos
De Ridder Peter
De Roo Johan
De Schamphelaere Mia
De Vilder Freddy
Decaluwé Carl
Delcroix Leo
Deprez Paul
Desmet Peter
Dewinter Filip
Dielens Fred
Dillen Marijke
Doomst Michel
Dumez Paul
Goos Johnny
Grouwels Brigitte
Heeren Veerle
Hostekint Patrick
Kenzeler André

Voorzitter

Lauwers Herman
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Lootens-Stael Dominiek
 Maes Jacky
 Maes Nelly
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Penris Jan
 Quintelier Leonard
 Raskin Gerda
 Sarens Freddy
 Sauwens Johan
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stevaert Steve
 Strackx Felix
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris
 Van Grembergen Paul
 Van Hauthem Joris
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Nieuwerkerke André
 Van Overmeire Karim
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallegem Roeland
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbossche Walter
 Vandenbroeke Chris
 Vandenbussche Michiel
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Huybrechts Pieter
 Wymeersch Frans

Het amendement is niet aangenomen.

Geen opmerkingen ? (*Neen*)

Dan is artikel 3 aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen van het gewoon basisonderwijs.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 73 leden hebben ja geantwoord ;
 34 leden hebben zich onthouden ;
 15 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Becq Sonja
 Beerden Georges
 Bogaert Jean-Marie
 Bossuyt Gilbert
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Caubergs Jan
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dumez Paul
 Goos Johnny
 Grouwels Brigitte

Voorzitter

Heeren Veerle
Hostekint Patrick
Kenzeler André
Lauwers Herman
Lindekens Kathy
Lisabeth Carlos
Logist Marcel
Maes Jacky
Maes Nelly
Marsoul Hugo
Matthijs Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goey Trees
Olivier Marc
Quintelier Leonard
Raskin Gerda
Sarens Freddy
Sauwens Johan
Schuermans Eddy
Sleeckx Jef
Stevaert Steve
Suykerbuyk Herman
Swennen Guy
Swinnen René
Taylor John
Timmermans Jacques
Tobback Bruno
Tyberghien-Vandenbussche Maria
Van Cleuvenbergen Riet
Van der Poorten Mark
Van Dijck Kris
Van Grembergen Paul
Van Hecke Mieke
Van Looy Jef
Van Nieuwenborgh Gracienne
Van Nieuwerkerke André
Van Peel Marc
Van Rompaey Hugo
Van Vaerenbergh Etienne
Van Wallendael Tuur
Vandenbossche Walter
Vandenbroeke Chris
Vandenbussche Michiel
Vandendriessche Bart
Vanleenhove Gilbert
Vanvelthoven Peter
Voorhamme Robert
Weyts Johan

NEEN hebben geantwoord :

Aers Wilfried
Creyelman Frank
De Reuse Herman
Dewinter Filip

Dillen Marijke
Huybrechts Pieter
Lootens-Stael Dominiek
Penris Jan
Strackx Felix
Van Hauthem Joris
Van Nieuwenhuysen Luk
Van Overmeire Karim
Van Walleggem Roeland
Verougstraete Christian
Wymeersch Frans

Zich ONTHOUDEN hebben :

Avontroodt Yolande
Beysen Ward
Bril Louis
Browaeyts Jozef
Ceysens Patricia
Cordeel Marc
De Groot Etienne
De Gucht Karel
De Maght-Aelbrecht Anny
Demeulenaere Julien
Denys André
Deswaene Roland
Dua Vera
Feytons Freddy
Gabriels Jaak
Geysels Jos
Goovaerts Leo
Keulen Marino
Lachaert Patrick
Laverge Jacques
Malcorps Johan
Platteau Stefaan
Ramoudt Didier
Sannen Ludo
Stassen Jos
Van Aperen Arnold
Van Den Heuvel Ria
Van Eyken Christian
Van Lindt Sonja
Van Mechelen Dirk
Vanderpoorten Marleen
Verlinden Mandus
Vermeiren Francis
Verwimp-Sillis Cecile

Dientengevolge neemt het parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende een afwijkingsprocedure voor de ontwikkelingsdoelen en eindtermen

– 699 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet betreffende een afwijkingsprocedure voor de ontwikkelingsdoelen en eindtermen.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
81 leden hebben ja geantwoord ;
26 leden hebben zich onthouden ;
15 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Becq Sonja
Beerden Georges
Bogaert Jean-Marie
Bossuyt Gilbert
Candries Herman
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Caubergs Jan
Coens Joachim
De Batselier Norbert
De Loor Herman
De Meyer Jos
De Ridder Peter
De Roo Johan
De Schamphelaere Mia
De Vilder Freddy
Decaluwé Carl
Delcroix Leo
Deprez Paul
Desmet Peter
Dielens Fred
Doomst Michel
Dua Vera
Dumez Paul
Geysels Jos
Goos Johnny
Grouwels Brigitte
Heeren Veerle
Hostekint Patrick
Kenzeler André

Lauwers Herman
Lindekens Kathy
Lisabeth Carlos
Logist Marcel
Maes Jacky
Maes Nelly
Malcorps Johan
Marsoul Hugo
Matthijs Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goey Trees
Olivier Marc
Quintelier Leonard
Raskin Gerda
Sannen Ludo
Sarens Freddy
Sauwens Johan
Schuermans Eddy
Sleeckx Jef
Stassen Jos
Stevaert Steve
Suykerbuyk Herman
Swennen Guy
Swinnen René
Taylor John
Timmermans Jacques
Tobback Bruno
Tyberghien-Vandenbussche Maria
Van Cleuvenbergen Riet
Van Den Heuvel Ria
Van der Poorten Mark
Van Dijck Kris
Van Eyken Christian
Van Grembergen Paul
Van Hecke Mieke
Van Looy Jef
Van Nieuwenborgh Gracienne
Van Nieuwerkerke André
Van Peel Marc
Van Rompaey Hugo
Van Vaerenbergh Etienne
Van Wallendael Tuur
Vandenbossche Walter
Vandenbroeke Chris
Vandenbussche Michiel
Vandendriessche Bart
Vanleenhove Gilbert
Vanvelthoven Peter
Verwimp-Sillis Cecile
Voorhamme Robert
Weyts Johan

NEEN hebben geantwoord :

Aers Wilfried
Creyelman Frank
De Reuse Herman

Voorzitter

Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter
 Lootens-Stael Dominiek
 Penris Jan
 Strackx Felix
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Van Wallegem Roeland
 Verougstraete Christian
 Wymeersch Frans

Zich ONTHOUDEN hebben :

Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Maght-Aelbrecht Anny
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Goovaerts Leo
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Laverge Jacques
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Van Aperen Arnold
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis

Dientengevolge neemt het parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende het onderwijs VIII
 – 697 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 5

Aangehouden stemmingen

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingen over het amendement op artikel 69 en over artikel 69 van het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs VIII.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van de heer Sannen op artikel 69.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 34 leden hebben ja geantwoord ;
 25 leden hebben zich onthouden ;
 61 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Maght-Aelbrecht Anny
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Dua Vera
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Goovaerts Leo
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Laverge Jacques
 Malcorps Johan
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Sannen Ludo
 Stassen Jos
 Van Aperen Arnold
 Van Den Heuvel Ria
 Van Eyken Christian
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus

Voorzitter

Vermeiren Francis
Verwimp-Sillis Cecile

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja
Beerden Georges
Bossuyt Gilbert
Candries Herman
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Coens Joachim
De Batselier Norbert
De Loor Herman
De Meyer Jos
De Ridder Peter
De Roo Johan
De Schamphelaere Mia
De Vilder Freddy
Decaluwé Carl
Delcroix Leo
Deprez Paul
Desmet Peter
Dielens Fred
Doomst Michel
Dumez Paul
Goos Johnny
Grouwels Brigitte
Heeren Veerle
Kenzeler André
Lindekens Kathy
Lisabeth Carlos
Maes Jacky
Marsoul Hugo
Matthijs Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goey Trees
Olivier Marc
Quintelier Leonard
Sarens Freddy
Schuermans Eddy
Sleeckx Jef
Stevaert Steve
Suykerbuyk Herman
Swennen Guy
Swinnen René
Taylor John
Timmermans Jacques
Tobback Bruno
Tyberghien-Vandenbussche Maria
Van Cleuvenbergen Riet
Van der Poorten Mark
Van Hecke Mieke
Van Looy Jef
Van Nieuwenborgh Gracienne

Van Nieuwkerke André
Van Peel Marc
Van Rompaey Hugo
Van Wallendael Tuur
Vandenbossche Walter
Vandenbussche Michiel
Vandendriessche Bart
Vanleenhove Gilbert
Vanvelthoven Peter
Voorhamme Robert
Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
Bogaert Jean-Marie
Caubergs Jan
Creyelman Frank
De Reuse Herman
Dewinter Filip
Dillen Marijke
Huybrechts Pieter
Lauwers Herman
Lootens-Stael Dominiek
Maes Nelly
Penris Jan
Raskin Gerda
Sauwens Johan
Strackx Felix
Van Dijck Kris
Van Grembergen Paul
Van Hauthem Joris
Van Nieuwenhuysen Luk
Van Overmeire Karim
Van Vaerenbergh Etienne
Van Walleghem Roeland
Vandenbroeke Chris
Verougstraete Christian
Wymeersch Frans

Het amendement is niet aangenomen.

Geen opmerkingen ? (*Neen*)

Dan is artikel 69 aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs VIII.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Voorzitter

Ziehier het resultaat :

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
63 leden hebben ja geantwoord ;
59 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Becq Sonja
Beerden Georges
Bossuyt Gilbert
Candries Herman
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Coens Joachim
De Batselier Norbert
De Loor Herman
De Meyer Jos
De Ridder Peter
De Roo Johan
De Schamphelaere Mia
De Vilder Freddy
Decaluwé Carl
Delcroix Leo
Deprez Paul
Desmet Peter
Dielens Fred
Doomst Michel
Dumez Paul
Goos Johnny
Grouwels Brigitte
Heeren Veerle
Hostekint Patrick
Kenzeler André
Lindekens Kathy
Lisabeth Carlos
Logist Marcel
Maes Jacky
Marsoul Hugo
Matthijs Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goey Trees
Olivier Marc
Quintelier Leonard
Sarens Freddy
Schuermans Eddy
Sleeckx Jef
Stevaert Steve
Suykerbuyk Herman
Swennen Guy
Swinnen René
Taylor John
Timmermans Jacques
Tobback Bruno
Tyberghien-Vandenbussche Maria

Van Cleuvenbergen Riet
Van der Poorten Mark
Van Hecke Mieke
Van Looy Jef
Van Nieuwenborgh Gracienne
Van Nieuwkerke André
Van Peel Marc
Van Rompaey Hugo
Van Wallendael Tuur
Vandenbossche Walter
Vandenbussche Michiel
Vandendriessche Bart
Vanleenhove Gilbert
Vanvelthoven Peter
Voorhamme Robert
Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
Avontroodt Yolande
Beysen Ward
Bogaert Jean-Marie
Bril Louis
Browaeyts Jozef
Caubergs Jan
Ceysens Patricia
Cordeel Marc
Creyelman Frank
De Groot Etienne
De Gucht Karel
De Maght-Aelbrecht Anny
De Reuse Herman
Demeulenaere Julien
Denys André
Deswaene Roland
Dewinter Filip
Dillen Marijke
Dua Vera
Feytons Freddy
Gabriels Jaak
Geysels Jos
Goovaerts Leo
Huybrechts Pieter
Keulen Marino
Lachaert Patrick
Lauwers Herman
Laverge Jacques
Lootens-Stael Dominiek
Maes Nelly
Malcorps Johan
Penris Jan
Platteau Stefaan
Ramoudt Didier
Raskin Gerda
Sannen Ludo
Sauwens Johan

Voorzitter

Stassen Jos
 Strackx Felix
 Van Aperen Arnold
 Van Den Heuvel Ria
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Hauthem Joris
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Walleghem Roeland
 Vandenbroeke Chris
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Verwimp-Sillis Cecile
 Wymeersch Frans

Dientengevolge neemt het parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN BIJZONDER DECREET houdende wijziging van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen – 698 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houdende wijziging van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 122 leden hebben ja geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
 Avontroodt Yolande
 Becq Sonja
 Beerden Georges
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bossuyt Gilbert
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Caubergs Jan
 Ceysens Patricia
 Coens Joachim
 Cordeel Marc
 Creyelman Frank
 De Batselier Norbert
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Loor Herman
 De Maght-Aelbrecht Anny
 De Meyer Jos
 De Reuse Herman
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Deswaene Roland
 Dewinter Filip
 Dielens Fred
 Dillen Marijke
 Doomst Michel
 Dua Vera
 Dumez Paul
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Goos Johnny
 Goovaerts Leo
 Grouwels Brigitte
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Huybrechts Pieter
 Kenzeler André
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques

Voorzitter

Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Lootens-Stael Dominiek
 Maes Jacky
 Maes Nelly
 Malcorps Johan
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Penris Jan
 Platteau Stefaan
 Quintelier Leonard
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sarens Freddy
 Sauwens Johan
 Schuermans Eddy
 Sleenckx Jef
 Stassen Jos
 Stevaert Steve
 Strackx Felix
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Aperen Arnold
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van Den Heuvel Ria
 Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Hauthem Joris
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Nieuwerkerke André
 Van Overmeire Karim
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallegghem Roeland
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbossche Walter
 Vandenbroeke Chris

Vandenbussche Michiel
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan
 Wymeersch Frans

Dientengevolge neemt het parlement het ontwerp van bijzonder decreet aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende de Vlaamse Wooncode – 654 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 8

Aangehouden stemmingen

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingen over de amendementen op diverse artikelen en over die artikelen van het ontwerp van decreet houdende de Vlaamse Wooncode.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van mevrouw Dua op artikel 4.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 17 leden hebben ja geantwoord ;
 15 leden hebben zich onthouden ;
 81 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Bogaert Jean-Marie
 Dua Vera
 Geysels Jos
 Lauwers Herman
 Maes Nelly

Voorzitter

Malcorps Johan
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sauwens Johan
 Stassen Jos
 Van Den Heuvel Ria
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Vaerenbergh Etienne
 Vandenbroeke Chris
 Verwimp-Sillis Cecile

NEEN hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
 Becq Sonja
 Beerden Georges
 Beysen Ward
 Bossuyt Gilbert
 Bril Louis
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Ceysens Patricia
 Coens Joachim
 Cordeel Marc
 De Batselier Norbert
 De Groot Etienne
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Demeulenaere Julien
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Deswaene Roland
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dumez Paul
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Laverge Jacques
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos

Logist Marcel
 Maes Jacky
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Platteau Stefaan
 Quintelier Leonard
 Ramoudt Didier
 Sarens Freddy
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Aperen Arnold
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Wallendael Tuur
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Caubergs Jan
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Denys André
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter
 Penris Jan
 Strackx Felix
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim

Voorzitter

Verougstraete Christian
Wymeersch Frans

Het amendement is niet aangenomen.

Geen opmerkingen ? (*Neen*)

Dan is artikel 4 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen op artikel 5.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
25 leden hebben ja geantwoord ;
23 leden hebben zich onthouden ;
68 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
Beysen Ward
Bril Louis
Browaeyts Jozef
Ceysens Patricia
Cordeel Marc
De Groot Etienne
De Gucht Karel
De Maght-Aelbrecht Anny
Demeulenaere Julien
Denys André
Deswaene Roland
Feytons Freddy
Gabriels Jaak
Keulen Marino
Lachaert Patrick
Laverge Jacques
Platteau Stefaan
Ramoudt Didier
Van Aperen Arnold
Van Lindt Sonja
Van Mechelen Dirk
Vanderpoorten Marleen
Verlinden Mandus
Vermeiren Francis

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja
Beerden Georges
Bossuyt Gilbert
Candries Herman
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Coens Joachim
De Batselier Norbert
De Loor Herman
De Meyer Jos
De Ridder Peter
De Roo Johan
De Schamphelaere Mia
De Vilder Freddy
Decaluwé Carl
Delcroix Leo
Deprez Paul
Desmet Peter
Dielens Fred
Doomst Michel
Dua Vera
Dumez Paul
Geysels Jos
Goos Johnny
Heeren Veerle
Hostekint Patrick
Kenzeler André
Lindekens Kathy
Lisabeth Carlos
Logist Marcel
Maes Jacky
Malcorps Johan
Marsoul Hugo
Matthijs Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goey Trees
Olivier Marc
Quintelier Leonard
Sannen Ludo
Sarens Freddy
Schuermans Eddy
Sleeckx Jef
Stassen Jos
Stevaert Steve
Suykerbuyk Herman
Swennen Guy
Swinnen René
Taylor John
Timmermans Jacques
Tobback Bruno
Tyberghien-Vandenbussche Maria
Van Cleuvenbergen Riet
Van Den Heuvel Ria
Van der Poorten Mark
Van Eyken Christian
Van Hecke Mieke
Van Looy Jef

Voorzitter

Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwerkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Wallendael Tuur
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Bogaert Jean-Marie
 Caubergs Jan
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter
 Lauwers Herman
 Maes Nelly
 Penris Jan
 Raskin Gerda
 Sauwens Johan
 Strackx Felix
 Van Dijck Kris
 Van Grembergen Paul
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Van Vaerenbergh Etienne
 Vandenbroeke Chris
 Verougstraete Christian
 Wymeersch Frans

Het amendement is niet aangenomen.

Geen opmerkingen ? (*Neen*)

Dan is artikel 5 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van de heren Vermeiren, Demeule-naere en Beysen op artikel 6.

Zelfde stemming ? (*Instemming*)

Het amendement is niet aangenomen.

Geen opmerkingen ? (*Neen*)

Dan is artikel 6 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van mevrouw Dua tot toevoeging van een nieuw artikel 6bis.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 17 leden hebben ja geantwoord ;
 14 leden hebben zich onthouden ;
 85 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Bogaert Jean-Marie
 Dua Vera
 Geysels Jos
 Lauwers Herman
 Maes Nelly
 Malcorps Johan
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sauwens Johan
 Stassen Jos
 Van Den Heuvel Ria
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Vaerenbergh Etienne
 Vandenbroeke Chris
 Verwimp-Sillis Cecile

NEEN hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
 Becq Sonja
 Beerden Georges
 Beysen Ward
 Bossuyt Gilbert
 Bril Louis
 Browaeys Jozef
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Ceysens Patricia
 Coens Joachim
 Cordeel Marc
 De Batselier Norbert
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Loor Herman
 De Maght-Aelbrecht Anny

Voorzitter

De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Deswaene Roland
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dumez Paul
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Laverge Jacques
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Platteau Stefaan
 Quintelier Leonard
 Ramoudt Didier
 Sarens Freddy
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Aperen Arnold
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne

Van Nieuwkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Wallendael Tuur
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Caubergs Jan
 Crevelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter
 Penris Jan
 Strackx Felix
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Verougstraete Christian
 Wymeersch Frans

Het amendement tot toevoeging van een nieuw artikel 6bis is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen tot toevoeging van een nieuw artikel 14bis.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 43 leden hebben ja geantwoord ;
 13 leden hebben zich onthouden ;
 60 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bril Louis

Voorzitter

Browaeyts Jozef
 Caubergs Jan
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Maght-Aelbrecht Anny
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Dua Vera
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Maes Nelly
 Malcorps Johan
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sauwens Johan
 Stassen Jos
 Van Aperen Arnold
 Van Den Heuvel Ria
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Van Vaerenbergh Etienne
 Vandenbroeke Chris
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verwimp-Sillis Cecile

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja
 Beerden Georges
 Bossuyt Gilbert
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia

De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dumez Paul
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Sarens Freddy
 Schuermans Eddy
 Sleenckx Jef
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwerkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Wallendael Tuur
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter
 Penris Jan

Voorzitter

Strackx Felix
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Verougstraete Christian
 Wymeersch Frans

Het amendement tot toevoeging van een nieuw artikel 14bis is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen tot schrapping van artikel 17. Bijgevolg stemmen we over artikel 17.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 69 leden hebben ja geantwoord ;
 21 leden hebben zich onthouden ;
 26 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Becq Sonja
 Beerden Georges
 Bogaert Jean-Marie
 Bossuyt Gilbert
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dumez Paul
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick

Kenzeler André
 Lauwers Herman
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Maes Nelly
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Raskin Gerda
 Sarens Freddy
 Sauwens Johan
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris
 Van Grembergen Paul
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwerkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbroeke Chris
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

NEEN hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Maght-Aelbrecht Anny
 Demeulenaere Julien

Voorzitter

Denys André
 Deswaene Roland
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Laverge Jacques
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Van Aperen Arnold
 Van Eyken Christian
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Caubergs Jan
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Dua Vera
 Geysels Jos
 Huybrechts Pieter
 Malcorps Johan
 Penris Jan
 Sannen Ludo
 Stassen Jos
 Strackx Felix
 Van Den Heuvel Ria
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Verougstraete Christian
 Verwimp-Sillis Cecile
 Wymeersch Frans

Dan is artikel 17 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen op artikel 18.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 36 leden hebben ja geantwoord ;
 13 leden hebben zich onthouden ;
 67 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Caubergs Jan
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Maght-Aelbrecht Anny
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Maes Nelly
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sauwens Johan
 Van Aperen Arnold
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Van Vaerenbergh Etienne
 Vandenbroeke Chris
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja
 Beerden Georges
 Bossuyt Gilbert
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter

Voorzitter

De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dua Vera
 Dumez Paul
 Geysels Jos
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Malcorps Johan
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Sannen Ludo
 Sarens Freddy
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stassen Jos
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van Den Heuvel Ria
 Van der Poorten Mark
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwerkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Wallendael Tuur
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert

Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter
 Penris Jan
 Strackx Felix
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Verougstraete Christian
 Wymeersch Frans

Het amendement is niet aangenomen.

Geen opmerkingen ? (*Neen*)

Dan is artikel 18 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van de heren Vermeiren, Demeule-naere en Beysen op artikel 19.

Zelfde stemming ? (*Instemming*)

Het amendement is niet aangenomen.

Geen opmerkingen ? (*Neen*)

Dan is artikel 19 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van de heren Vermeiren, Demeule-naere en Beysen op artikel 21.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 36 leden hebben ja geantwoord ;
 20 leden hebben zich onthouden ;
 60 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
 Beysen Ward

Voorzitter

Bogaert Jean-Marie
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Caubergs Jan
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Maght-Aelbrecht Anny
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Maes Nelly
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sauwens Johan
 Van Aperen Arnold
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Van Vaerenbergh Etienne
 Vandenbroeke Chris
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja
 Beerden Georges
 Bossuyt Gilbert
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Deprez Paul
 Desmet Peter

Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dumez Paul
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Sarens Freddy
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Wallendael Tuur
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Dua Vera
 Geysels Jos
 Huybrechts Pieter
 Malcorps Johan
 Penris Jan
 Sannen Ludo
 Stassen Jos

Voorzitter

Strackx Felix
 Van Den Heuvel Ria
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Verougstraete Christian
 Verwimp-Sillis Cecile
 Wymeersch Frans

Het amendement is niet aangenomen.

Geen opmerkingen ? (*Neen*)

Dan is artikel 21 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van mevrouw Dua op artikel 22.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 43 leden hebben ja geantwoord ;
 13 leden hebben zich onthouden ;
 60 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Caubergs Jan
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Maght-Aelbrecht Anny
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Dua Vera
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques

Maes Nelly
 Malcorps Johan
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sauwens Johan
 Stassen Jos
 Van Aperen Arnold
 Van Den Heuvel Ria
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Van Vaerenbergh Etienne
 Vandenbroeke Chris
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verwimp-Sillis Cecile

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja
 Beerden Georges
 Bossuyt Gilbert
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dumez Paul
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees

Voorzitter

Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Sarens Freddy
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwerkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Wallendael Tuur
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter
 Penris Jan
 Strackx Felix
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Verougstraete Christian
 Wymeersch Frans

Het amendement is niet aangenomen.

Geen opmerkingen ? (*Neen*)

Dan is artikel 22 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van mevrouw Dua tot toevoeging van een nieuw artikel 22bis.

Zelfde stemming ? (*Instemming*)

Het amendement tot toevoeging van een nieuw artikel 22bis is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen op artikel 26.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 36 leden hebben ja geantwoord ;
 13 leden hebben zich onthouden ;
 66 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Caubergs Jan
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Maght-Aelbrecht Anny
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Maes Nelly
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sauwens Johan
 Van Aperen Arnold
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Van Vaerenbergh Etienne
 Vandenbroeke Chris
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus

Voorzitter

Vermeiren Francis

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja
 Beerden Georges
 Bossuyt Gilbert
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dua Vera
 Dumez Paul
 Geysels Jos
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Malcorps Johan
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Sannen Ludo
 Sarens Freddy
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stassen Jos
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet

Van Den Heuvel Ria
 Van der Poorten Mark
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Wallendael Tuur
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter
 Penris Jan
 Strackx Felix
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Verougstraete Christian
 Wymeersch Frans

Het amendement is niet aangenomen.

Geen opmerkingen ? (*Neen*)

Dan is artikel 26 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van mevrouw Dua op artikel 29.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 43 leden hebben ja geantwoord ;
 13 leden hebben zich onthouden ;
 58 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande

Voorzitter

Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Caubergs Jan
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Maght-Aelbrecht Anny
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Dua Vera
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Maes Nelly
 Malcorps Johan
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sauwens Johan
 Stassen Jos
 Van Aperen Arnold
 Van Den Heuvel Ria
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Van Vaerenbergh Etienne
 Vandenbroeke Chris
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verwimp-Sillis Cecile

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja
 Beerden Georges
 Bossuyt Gilbert
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos

De Ridder Peter
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Desmet Peter
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dumez Paul
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Sarens Freddy
 Schuermans Eddy
 Sleenckx Jef
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwerkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Wallendael Tuur
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter

Voorzitter

Penris Jan
 Strackx Felix
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Verougstraete Christian
 Wymeersch Frans

Het amendement is niet aangenomen.

Geen opmerkingen ? (*Neen*)

Dan is artikel 29 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van mevrouw Dua op artikel 31.

Zelfde stemming ? (*Instemming*)

Het amendement is niet aangenomen.

Geen opmerkingen ? (*Neen*)

Dan is artikel 31 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van de heren Vermeiren, Demeule-naere en Beysen op artikel 35.

Zelfde stemming ? (*Instemming*)

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van mevrouw Dua op artikel 35.

Zelfde stemming ? (*Instemming*)

Het amendement is niet aangenomen.

Geen opmerkingen ? (*Neen*)

Dan is artikel 35 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van mevrouw Dua op artikel 38.

Zelfde stemming ? (*Instemming*)

Het amendement is niet aangenomen.

Geen opmerkingen ? (*Neen*)

Dan is artikel 38 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het eerste amendement van mevrouw Dua op artikel 40.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 17 leden hebben ja geantwoord ;
 39 leden hebben zich onthouden ;
 59 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Bogaert Jean-Marie
 Dua Vera
 Geysels Jos
 Lauwers Herman
 Maes Nelly
 Malcorps Johan
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sauwens Johan
 Stassen Jos
 Van Den Heuvel Ria
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Vaerenbergh Etienne
 Vandenbroeke Chris
 Verwimp-Sillis Cecile

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja
 Beerden Georges
 Bossuyt Gilbert
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Deprez Paul
 Desmet Peter

Voorzitter

Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dumez Paul
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Sarens Freddy
 Schuermans Eddy
 Sleenckx Jef
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwerkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Wallendael Tuur
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Caubergs Jan
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 Creyelman Frank
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel

De Maght-Aelbrecht Anny
 De Reuse Herman
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Huybrechts Pieter
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Laverge Jacques
 Penris Jan
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Strackx Felix
 Van Aperen Arnold
 Van Hauthem Joris
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Wymeersch Frans

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het tweede amendement van mevrouw Dua op artikel 40.

Zelfde stemming ? (*Instemming*)

Het amendement is niet aangenomen.

Geen opmerkingen ? (*Neen*)

Dan is artikel 40 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen tot schrapping op artikel 41. Bijgevolg stemmen we over artikel 41.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;

Voorzitter

70 leden hebben ja geantwoord ;
 20 leden hebben zich onthouden ;
 26 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Becq Sonja
 Beerden Georges
 Bogaert Jean-Marie
 Bossuyt Gilbert
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dumez Paul
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Maes Nelly
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Raskin Gerda
 Sarens Freddy
 Sauwens Johan
 Schuermans Eddy
 Sleenckx Jef
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John

Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris
 Van Grembergen Paul
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwerkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbroeke Chris
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

NEEN hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Caubergs Jan
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Maght-Aelbrecht Anny
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Van Aperen Arnold
 Van Eyken Christian
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip

Voorzitter

Dillen Marijke
 Dua Vera
 Geysels Jos
 Huybrechts Pieter
 Malcorps Johan
 Penris Jan
 Sannen Ludo
 Stassen Jos
 Strackx Felix
 Van Den Heuvel Ria
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Verougstraete Christian
 Verwimp-Sillis Cecile
 Wymeersch Frans

Dan is artikel 41 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen tot schrapping op artikel 42. Bijgevolg stemmen we over artikel 42.

Zelfde stemming ? (*Instemming*)

Dan is artikel 42 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van mevrouw Dua op artikel 45.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 42 leden hebben ja geantwoord ;
 14 leden hebben zich onthouden ;
 60 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bril Louis
 Browaeyns Jozef
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel

De Maght-Aelbrecht Anny
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Dua Vera
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Maes Nelly
 Malcorps Johan
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sauwens Johan
 Stassen Jos
 Van Aperen Arnold
 Van Den Heuvel Ria
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Van Vaerenbergh Etienne
 Vandenbroeke Chris
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verwimp-Sillis Cecile

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja
 Beerden Georges
 Bossuyt Gilbert
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dumez Paul

Voorzitter

Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Sarens Freddy
 Schuermans Eddy
 Sleenckx Jef
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Wallendael Tuur
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Caubergs Jan
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter
 Penris Jan
 Strackx Felix
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Verougstraete Christian

Wymeersch Frans

Het amendement is niet aangenomen.

Geen opmerkingen ? (*Neen*)

Dan is artikel 45 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van mevrouw Dua op artikel 52.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 8 leden hebben ja geantwoord ;
 23 leden hebben zich onthouden ;
 83 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Dua Vera
 Geysels Jos
 Malcorps Johan
 Sannen Ludo
 Stassen Jos
 Van Den Heuvel Ria
 Van Eyken Christian
 Verwimp-Sillis Cecile

NEEN hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
 Becq Sonja
 Beerden Georges
 Beysen Ward
 Bossuyt Gilbert
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Ceysens Patricia
 Coens Joachim
 Cordeel Marc
 De Batselier Norbert
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Loor Herman
 De Maght-Aelbrecht Anny
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter

Voorzitter

De Roo Johan
 De Schampelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Deswaene Roland
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dumez Paul
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Laverge Jacques
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Platteau Stefaan
 Quintelier Leonard
 Ramoudt Didier
 Sarens Freddy
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Van Aperen Arnold
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwerkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Wallendael Tuur

Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Bogaert Jean-Marie
 Caubergs Jan
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter
 Lauwers Herman
 Maes Nelly
 Penris Jan
 Raskin Gerda
 Sauwens Johan
 Strackx Felix
 Van Dijck Kris
 Van Grembergen Paul
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Van Vaerenbergh Etienne
 Vandenbroeke Chris
 Verougstraete Christian
 Wymeersch Frans

Het amendement is niet aangenomen.

Geen opmerkingen ? (*Neen*)

Dan is artikel 52 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van mevrouw Dua op artikel 64.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 33 leden hebben ja geantwoord ;
 23 leden hebben zich onthouden ;
 60 leden hebben neen geantwoord.

Voorzitter

JA hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Maght-Aelbrecht Anny
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Dua Vera
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Laverge Jacques
 Malcorps Johan
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Sannen Ludo
 Stassen Jos
 Van Aperen Arnold
 Van Den Heuvel Ria
 Van Eyken Christian
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verwimp-Sillis Cecile

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja
 Beerden Georges
 Bossuyt Gilbert
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Deprez Paul

Desmet Peter
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dumez Paul
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Sarens Freddy
 Schuermans Eddy
 Sleenckx Jef
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Wallendael Tuur
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Bogaert Jean-Marie
 Caubergs Jan
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter
 Lauwers Herman
 Maes Nelly
 Penris Jan

Voorzitter

Raskin Gerda
 Sauwens Johan
 Strackx Felix
 Van Dijck Kris
 Van Grembergen Paul
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Van Vaerenbergh Etienne
 Vandenbroeke Chris
 Verougstraete Christian
 Wymeersch Frans

Het amendement is niet aangenomen.

Geen opmerkingen ? (*Neen*)

Dan is artikel 64 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van de heer Verougstraete op artikel 85.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 13 leden hebben ja geantwoord ;
 26 leden hebben zich onthouden ;
 77 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter
 Penris Jan
 Strackx Felix
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Verougstraete Christian
 Wymeersch Frans

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja

Beerden Georges
 Bogaert Jean-Marie
 Bossuyt Gilbert
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dua Vera
 Dumez Paul
 Geysels Jos
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Lauwers Herman
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Maes Nelly
 Malcorps Johan
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sarens Freddy
 Sauwens Johan
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stassen Jos
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van Den Heuvel Ria

Voorzitter

Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwerkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbroeke Chris
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Caubergs Jan
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Maght-Aelbrecht Anny
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Laverge Jacques
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Van Aperen Arnold
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen tot schrapping van de artikelen

85, 86, 87, 88 en 89. Bijgevolg stemmen we over de artikelen 85, 86, 87, 88 en 89.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 67 leden hebben ja geantwoord ;
 14 leden hebben zich onthouden ;
 35 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Becq Sonja
 Beerden Georges
 Bossuyt Gilbert
 Candries Herman
 Cannaearts Leo
 Cardoen Georges
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dua Vera
 Dumez Paul
 Geysels Jos
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Malcorps Johan
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Sannen Ludo

Voorzitter

Sarens Freddy
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stassen Jos
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van Den Heuvel Ria
 Van der Poorten Mark
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwerkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Wallendael Tuur
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

NEEN hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Maght-Aelbrecht Anny
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Maes Nelly
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sauwens Johan

Van Aperen Arnold
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Van Vaerenbergh Etienne
 Vandenbroeke Chris
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Caubergs Jan
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter
 Penris Jan
 Strackx Felix
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Verougstraete Christian
 Wymeersch Frans

Dan zijn de artikelen 85, 86, 87, 88 en 89 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van de heren Vermeiren, Demeulenaere en Beysen tot schrapping van artikel 90. Bijgevolg stemmen we over artikel 90.

Zelfde stemming ? (*Instemming*)

Dan is artikel 90 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van mevrouw Dua tot toevoeging van een nieuw artikel 99bis.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 34 leden hebben ja geantwoord ;
 22 leden hebben zich onthouden ;
 60 leden hebben neen geantwoord.

Voorzitter

JA hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Maght-Aelbrecht Anny
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Dua Vera
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Laverge Jacques
 Malcorps Johan
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Sannen Ludo
 Stassen Jos
 Van Aperen Arnold
 Van Den Heuvel Ria
 Van Eyken Christian
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verwimp-Sillis Cecile

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja
 Beerden Georges
 Bossuyt Gilbert
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo

Deprez Paul
 Desmet Peter
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dumez Paul
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Sarens Freddy
 Schuermans Eddy
 Sleenckx Jef
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwerkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Wallendael Tuur
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Caubergs Jan
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter
 Lauwers Herman
 Maes Nelly
 Penris Jan

Voorzitter

Raskin Gerda
 Sauwens Johan
 Strackx Felix
 Van Dijck Kris
 Van Grembergen Paul
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Van Vaerenbergh Etienne
 Vandenbroeke Chris
 Verougstraete Christian
 Wymeersch Frans

Het amendement tot toevoeging van een nieuw artikel 99bis is niet aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houdende de Vlaamse Wooncode.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 60 leden hebben ja geantwoord ;
 22 leden hebben zich onthouden ;
 34 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Becq Sonja
 Beerden Georges
 Bossuyt Gilbert
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Deprez Paul
 Desmet Peter

Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dumez Paul
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Sarens Freddy
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Wallendael Tuur
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

NEEN hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Caubergs Jan
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Maght-Aelbrecht Anny
 Demeulenaere Julien
 Denys André

Voorzitter

Deswaene Roland
 Dua Vera
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Laverge Jacques
 Malcorps Johan
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Sannen Ludo
 Stassen Jos
 Van Aperen Arnold
 Van Den Heuvel Ria
 Van Eyken Christian
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verwimp-Sillis Cecile

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Bogaert Jean-Marie
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter
 Lauwers Herman
 Maes Nelly
 Penris Jan
 Raskin Gerda
 Sauwens Johan
 Strackx Felix
 Van Dijck Kris
 Van Grembergen Paul
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Van Vaerenbergh Etienne
 Vandenbroeke Chris
 Verougstraete Christian
 Wymeersch Frans

Dientengevolge neemt het parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van de heer Jan Caubergs houdende wijziging van artikel 6bis van het decreet van 7 november 1990 houdende vaststelling van het wapen, de vlag, het volkslied en de feestdag van de Vlaamse Gemeenschap – 436 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet van de heer Caubergs houdende wijziging van artikel 6bis van het decreet van 7 november 1990 houdende vaststelling van het wapen, de vlag, het volkslied en de feestdag van de Vlaamse Gemeenschap.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 120 leden hebben ja geantwoord ;
 1 lid heeft zich onthouden ;
 1 lid heeft neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
 Avontroodt Yolande
 Becq Sonja
 Beerden Georges
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bossuyt Gilbert
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Caubergs Jan
 Ceysens Patricia
 Coens Joachim
 Cordeel Marc
 Creyelman Frank
 De Batselier Norbert
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Loor Herman
 De Maght-Aelbrecht Anny
 De Meyer Jos
 De Reuse Herman
 De Ridder Peter

Voorzitter

De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Deswaene Roland
 Dewinter Filip
 Dielens Fred
 Dillen Marijke
 Doomst Michel
 Dua Vera
 Dumez Paul
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Goos Johnny
 Goovaerts Leo
 Grouwels Brigitte
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Huybrechts Pieter
 Kenzeler André
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Lootens-Stael Dominiek
 Maes Jacky
 Maes Nelly
 Malcorps Johan
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Penris Jan
 Platteau Stefaan
 Quintelier Leonard
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sarens Freddy
 Sauwens Johan
 Schuermans Eddy
 Sleenckx Jef
 Stassen Jos
 Stevaert Steve
 Strackx Felix

Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Aperen Arnold
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van Den Heuvel Ria
 Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris
 Van Grembergen Paul
 Van Hauthem Joris
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Nieuwerkerke André
 Van Overmeire Karim
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallegem Roeland
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbossche Walter
 Vandenbroeke Chris
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan
 Wymeersch Frans

NEEN heeft geantwoord :

Van Eyken Christian

Zich ONTHOUDEN heeft :

Vandenbussche Michiel

Dientengevolge neemt het parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

Redenen voor onthouding ?

De heer Vandenbussche heeft het woord.

De heer Michiel Vandenbussche : Mijnheer de voorzitter, ik ben het uiteraard volkomen eens met de inhoud van dit decreet. Er ontbreekt wel een heel belangrijk element : er wordt niet voorzien in een toezicht op de toepassing van dit decreet in Brussel. Dit is ook voor andere decreten een gevaarlijk precedent. De minister heeft toegezegd dat we dit moeten verhelpen, vandaar mijn onthouding.

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Nelly Maes en mevrouw Ria Van Den Heuvel houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris

– 510 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 6

Aangehouden stemmingen

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingen over het amendement van mevrouw Dillen en de heer Strackx op artikel 2 en over artikel 2 van het voorstel van decreet van mevrouw Lindekens, mevrouw Merckx, mevrouw Avontroodt, mevrouw Maes en mevrouw Van Den Heuvel houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer de voorzitter, het voorstel gebruikt de tekst van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, zoals het internationaal is geconsacreerd, als definitie. Ook de preambule van dit verdrag hoort bij het verdrag. Hierin wordt gezegd dat het kind op grond van zijn lichamelijke en geestelijke onrijpheid bijzondere bescherming en zorg nodig heeft, met inbegrip van geëigende wettelijke bescherming, zowel voor als na de geboorte. Het amendement van de heer Strackx is derhalve overbodig. We verwijzen naar het verdrag, met inbegrip van de preambule.

De voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van mevrouw Dillen en de heer Strackx op artikel 2.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat voor wat betreft de aangelegenheden bedoeld in artikel 39 van de Grondwet :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
13 leden hebben ja geantwoord ;
2 leden hebben zich onthouden ;
101 leden hebben neen geantwoord.

Ziehier het resultaat voor wat betreft de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 127 tot 129 van de Grondwet :

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
15 leden hebben ja geantwoord ;
2 leden hebben zich onthouden ;
104 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
Creyelman Frank
De Reuse Herman
Dewinter Filip
Dillen Marijke
Huybrechts Pieter
Lootens-Stael Dominiek
Penris Jan
Strackx Felix
Van Hauthem Joris
Van Nieuwenhuysen Luk
Van Overmeire Karim
Van Walleghem Roeland
Verougstraete Christian
Wymeersch Frans

NEEN hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
Becq Sonja
Beerden Georges
Beysen Ward
Bogaert Jean-Marie
Bossuyt Gilbert
Bril Louis
Browaeyts Jozef
Candries Herman
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Ceysens Patricia
Coens Joachim
Cordeel Marc
De Batselier Norbert
De Groot Etienne

Voorzitter

De Gucht Karel
 De Loor Herman
 De Maght-Aelbrecht Anny
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Deswaene Roland
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dua Vera
 Dumez Paul
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Goos Johnny
 Grouwels Brigitte
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Maes Nelly
 Malcorps Johan
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sarens Freddy
 Sauwens Johan
 Schuermans Eddy
 Sleenckx Jef
 Stassen Jos
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René

Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Aperen Arnold
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van Den Heuvel Ria
 Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwerkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbossche Walter
 Vandenbroeke Chris
 Vandenbussche Michiel
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Caubergs Jan
 Platteau Stefaan

Het amendement is niet aangenomen.

Geen opmerkingen ? *(Neen)*

Dan is artikel 2 aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet van mevrouw Lindekens, mevrouw Merckx-Van Goey, mevrouw Avontroodt, mevrouw Maes en mevrouw Van Den Heuvel houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris.

Begin van de stemming.

Voorzitter

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat voor wat betreft de aangelegenheden bedoeld in artikel 39 van de Grondwet :

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
115 leden hebben ja geantwoord.

Ziehier het resultaat voor wat betreft de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 127 tot 129 van de Grondwet :

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
121 leden hebben ja geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
Avontroodt Yolande
Becq Sonja
Beerden Georges
Beysen Ward
Bogaert Jean-Marie
Bossuyt Gilbert
Bril Louis
Browaeyts Jozef
Candries Herman
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Caubergs Jan
Ceysens Patricia
Coens Joachim
Cordeel Marc
Creyelman Frank
De Batselier Norbert
De Groot Etienne
De Gucht Karel
De Loor Herman
De Maght-Aelbrecht Anny
De Meyer Jos
De Reuse Herman
De Ridder Peter
De Roo Johan
De Schamphelaere Mia
De Vilder Freddy
Decaluwé Carl
Delcroix Leo
Demeulenaere Julien
Denys André
Deprez Paul
Desmet Peter
Deswaene Roland
Dewinter Filip

Dielens Fred
Dillen Marijke
Doomst Michel
Dua Vera
Dumez Paul
Feytons Freddy
Gabriels Jaak
Geysels Jos
Goos Johnny
Goovaerts Leo
Grouwels Brigitte
Heeren Veerle
Hostekint Patrick
Huybrechts Pieter
Kenzeler André
Keulen Marino
Lachaert Patrick
Lauwers Herman
Laverge Jacques
Lindekens Kathy
Lisabeth Carlos
Logist Marcel
Lootens-Stael Dominiek
Maes Jacky
Maes Nelly
Malcorps Johan
Marsoul Hugo
Matthijs Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goey Trees
Olivier Marc
Penris Jan
Platteau Stefaan
Quintelier Leonard
Ramoudt Didier
Raskin Gerda
Sannen Ludo
Sarens Freddy
Sauwens Johan
Schuermans Eddy
Sleeckx Jef
Stassen Jos
Stevaert Steve
Strackx Felix
Suykerbuyk Herman
Swennen Guy
Swinnen René
Taylor John
Timmermans Jacques
Tobback Bruno
Tyberghien-Vandenbussche Maria
Van Aperen Arnold
Van Cleuvenbergen Riet
Van Den Heuvel Ria
Van der Poorten Mark
Van Dijk Kris
Van Eyken Christian

Voorzitter

Van Grembergen Paul
 Van Hauthem Joris
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Nieuwerkerke André
 Van Overmeire Karim
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Walleghem Roeland
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbossche Walter
 Vandenbroeke Chris
 Vandenbussche Michiel
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Verougstraete Christian
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan
 Wymeersch Frans

Dientengevolge neemt het parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heer Jos Geysels tot besluit van de op 26 juni 1997 door de heer Jos Geysels in commissie gehouden interpellatie tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de opmerkingen van het Rekenhof met betrekking tot verschillende sensibiliseringscampagnes in de periode 1991-1993 – 721 (1996-1997) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie van de heer Geysels tot besluit van de op 26 juni 1997 door de heer Geysels in commissie gehouden interpellatie tot de heer Kelchtermans,

Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de opmerkingen van het Rekenhof met betrekking tot verschillende sensibiliseringscampagnes in de periode 1991-1993.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 54 leden hebben ja geantwoord ;
 60 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
 Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Caubergs Jan
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 Creyelman Frank
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Maght-Aelbrecht Anny
 De Reuse Herman
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Huybrechts Pieter
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Maes Nelly
 Malcorps Johan
 Penris Jan
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sauwens Johan
 Stassen Jos
 Strackx Felix
 Van Aperen Arnold

Voorzitter

Van Den Heuvel Ria
 Van Dijck Kris
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Hauthem Joris
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Van Vaerenbergh Etienne
 Vandenbroeke Chris
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Verougstraete Christian
 Verwimp-Sillis Cecile
 Wymeersch Frans

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja
 Beerden Georges
 Bossuyt Gilbert
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dumez Paul
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Marsoul Hugo
 Matthijs Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Sarens Freddy

Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van der Poorten Mark
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwerkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Wallendael Tuur
 Vandendriessche Bart
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Dientengevolge neemt het parlement de motie niet aan.

MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heren Dominiek Lootens-Stael en Jan Penris tot besluit van de op 1 juli 1997 door de heer Dominiek Lootens-Stael in commissie gehouden interpellatie tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de naleving door TV Brussel van de decretale bepalingen inzake organisatie en erkenning van niet-openbare regionale televisieverenigingen
 – 724 (1996-1997) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie van de heren Lootens-Stael en Penris tot besluit van de op 1 juli 1997 door de heer Lootens-Stael in commissie gehouden interpellatie tot de heer Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de naleving door TV Brussel van de decretale bepalingen inzake organisatie en erkenning van niet-openbare regionale televisieverenigingen.

Voorzitter

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;

15 leden hebben ja geantwoord ;

26 leden hebben zich onthouden ;

80 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
Creyelman Frank
De Reuse Herman
Dewinter Filip
Dillen Marijke
Huybrechts Pieter
Lootens-Stael Dominiek
Penris Jan
Strackx Felix
Van Hauthem Joris
Van Nieuwenhuysen Luk
Van Overmeire Karim
Van Walleghem Roeland
Verougstraete Christian
Wymeersch Frans

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja
Beerden Georges
Bogaert Jean-Marie
Bossuyt Gilbert
Candries Herman
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Coens Joachim
De Batselier Norbert
De Loor Herman
De Meyer Jos
De Ridder Peter
De Roo Johan
De Schamphelaere Mia
De Vilder Freddy
Decaluwé Carl
Delcroix Leo
Deprez Paul
Desmet Peter
Dielens Fred
Doomst Michel
Dua Vera

Dumez Paul
Geysels Jos
Goos Johnny
Grouwels Brigitte
Heeren Veerle
Hostekint Patrick
Kenzeler André
Lauwers Herman
Lindekens Kathy
Lisabeth Carlos
Logist Marcel
Maes Jacky
Maes Nelly
Malcorps Johan
Marsoul Hugo
Matthijs Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goey Trees
Olivier Marc
Quintelier Leonard
Raskin Gerda
Sannen Ludo
Sarens Freddy
Sauwens Johan
Schuermans Eddy
Sleeckx Jef
Stassen Jos
Stevaert Steve
Suykerbuyk Herman
Swennen Guy
Swinnen René
Taylor John
Timmermans Jacques
Tobback Bruno
Tyberghien-Vandenbussche Maria
Van Cleuvenbergen Riet
Van Den Heuvel Ria
Van der Poorten Mark
Van Dijck Kris
Van Eyken Christian
Van Grembergen Paul
Van Hecke Mieke
Van Looy Jef
Van Nieuwenborgh Gracienne
Van Nieuwerkerke André
Van Peel Marc
Van Rompaey Hugo
Van Vaerenbergh Etienne
Van Wallendael Tuur
Vandenbossche Walter
Vandenbroeke Chris
Vandenbussche Michiel
Vandendriessche Bart
Vanleenhove Gilbert
Vanvelthoven Peter
Verwimp-Sillis Cecile
Voorhamme Robert

Voorzitter

Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Avontroodt Yolande
 Beysen Ward
 Bril Louis
 Browaeyts Jozef
 Caubergs Jan
 Ceysens Patricia
 Cordeel Marc
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Maght-Aelbrecht Anny
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deswaene Roland
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Goovaerts Leo
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Laverge Jacques
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Van Aperen Arnold
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus

Dientengevolge neemt het parlement de motie niet aan.

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Kathy Lindekens, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Nelly Maes en mevrouw Ria Van Den Heuvel houdende instelling van het kindeffectrapport en de toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind – 657 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van mevrouw Avontroodt, mevrouw Lindekens, mevrouw Merckx-Van Goey, mevrouw Maes en mevrouw Van Den Heuvel houdende instelling van het kindeffectrapport en de

toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Becq, verslaggever, verwijst naar het verslag.

Mag ik vragen aan diegenen die niet in dit debat zijn geïnteresseerd om de zaal te verlaten, om de anderen niet te storen.

Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Mijnheer de voorzitter, ik wil de collega's die gehoor geven aan uw oproep en geïnteresseerd zijn, danken. Ik heb niemand een pintje beloofd om te blijven zitten.

We kunnen lezen dat de politiek worstelt met een brede, ongrijpbare golf van maatschappelijk ongenoegen en dat niets meer is zoals voorheen. Mijns inziens is de stap die we vandaag zetten anders. Het is wel een stap die ons dwingt om een vernieuwende keuze te maken. Het opkomen voor meer respect voor kinderen en hen beschouwen als volwaardige deelnemers van de samenleving staat hierbij centraal. Dit kwam reeds uitvoerig aan de orde bij de vorige bespreking van het voorstel van decreet. Toch moeten we ons behoeden voor nieuwe clichés zoals : rechten van het kind, onze kinderen, veiligheid, verkeersagressie en gebrek aan bescherming.

De immuniteit van sommigen ten aanzien van de problematiek van de kinderrechten is beangstigend. Nochtans staan die rechten van het kind al meer dan veertig jaar op de agenda van de Verenigde Naties. Ik zal niet in herhaling vallen wat de geschiedenis betreft, maar wil u toch graag een verklaring uit 1959 citeren, omdat deze vandaag meer dan actueel is. In deze afkondiging werd via algemene, morele principes gesteld dat, ik citeer : kinderen kansen moeten krijgen om zich geestelijk, lichamelijk, zedelijk, intellectueel en maatschappelijk te ontwikkelen op een gezonde en normale wijze en in omstandigheden van vrijheid en waardigheid, omdat de mensheid aan het kind het beste wat ze kan geven, verschuldigd is, opdat het een gelukkige jeugd zou kennen. Men kan zich geen eenvoudiger woorden indenken. Deze veertig jaar oude tekst is nog even ontroerend en actueel.

Het verdrag dat dertig jaar later een juridisch bindend instrument vormt waardoor de basisrechten van kinderen afdwingbaar werden gemaakt, heeft nu zeker zijn waarde gevonden. Ik ben de laatste

Avontroodt

om te zeggen dat dit uitsluitend het gevolg is van de zaak Dutroux. Het meest essentiële kenmerk van het verdrag is het zogenaamde comprehensief karakter. Hierover is al meer dan voldoende gezegd. Het is gericht op de bescherming van kinderen in al zijn aspecten en op alle domeinen.

Nochtans mag er niet te vroeg victorie worden gekraaid. Nog nooit is de wereldbevolking door de media zo visueel geconfronteerd met geweld, ellende en schendingen van elementaire rechten.

In de wereld ontberen miljoenen kinderen dagelijks de meest elementaire zaken. We gaan zo vlug over de berichten heen over kinderen die leven op de smoking mountain, de grote vuilnisbelt van Manila, de kinderprostituees in Kinshasa, de kindersoldaten in Oeganda en Iran, de straatkinderen in Rio, de miljoenen kinderen die in mensonterende omstandigheden voor een hongerloon arbeid moeten verrichten.

Dit schreeuwend onrecht doet zich ver van ons voor. Dit wil geenszins zeggen dat onze maatschappij vrij te pleiten is van een kindonvriendelijke aanpak. Worden bij ons ook geen kinderen dagelijks slachtoffer van het verkeer? Leven er niet nog steeds en meer kinderen onder de armoedegrens? Komen er geen kinderen meer in de gevangenis terecht? Bestaan er geen berichten over gebruik en misbruik van kinderen in de media en de amusementswereld? Het lijstje is nog lang.

Ondanks alle inspanningen en verwezenlijkingen is ook bij ons de positie van kinderen op vele terreinen op zijn minst nog dubieus te noemen. We stellen nog onrechtvaardigheid vast, die toch het resultaat is van de mechanismen van de macht. Eén van de mechanismen is de wetgeving waarin echter nog veel te weinig aandacht is weggelegd voor het kind als subject, als betrokken partij en als medeparticipant in de samenleving.

Collega's, ik wil in de meest negatieve kritiek toch een positieve boodschap te herkennen. Als mensen ontgoocheld zijn, wil dit niet zeggen dat ze niets meer verwachten. Woede en emoties kunnen waardevolle signalen zijn en tevens de eerste katalysator voor vernieuwing. Emoties zijn synoniem voor kwetsbaarheid, geraakt zijn en geconfronteerd zijn met de eigen gevoelens. Een kunstenaar zou ze in een kunstwerk vertalen. Politici, gesteund door de dialoog en de communicatie in alle kringen, kunnen dit vertalen in een politiek antwoord. Het

kindeffectrapport is een principe dat een duidelijke mentaliteitswijziging voor de toekomst inhoudt.

Het milieueffectrapport was een aantal jaren geleden een grote onbekende en onbeminde. Nu is dat het basisinstrument geworden op micro- en macro-niveau. Men kan er niet omheen, van waspoeder tot TGV. Het invoeren van effectrapportering heeft geleid tot het ontwikkelen van een deskundigheid terzake waar we ontegensprekelijk het algemeen belang dienen. Het effect van een beslissing inzake de positie van kinderen is even broos en niet evident meetbaar. Dat hebben we erkend. Daarom is de a priori stellingname, het a priori rekening houden met het belang van het kind zo belangrijk.

Kiezen voor kinderen dient te geschieden op basis van welomlijnde factoren en elementen waarvan de interactie dient te worden nagegaan. Het heden ter bespreking voorliggende voorstel van decreet beoogt de invoering van een rapportering aan de hand waarvan kan worden nagegaan of een vooropgestelde of getroffen beslissing voldoet aan de bepalingen van het verdrag.

Door het kindeffectrapport kan er dus niet enkel worden nagegaan of een bepaald ontwerp van decreet daadwerkelijk de positie van kinderen in economische, organisatorische en sociaal-cultureel opzicht versterkt maar ook of het hun fysieke autonomie wel ten goede komt. Vanuit die optiek dient dan ook elk ontwerp van decreet op het ogenblik van indiening bij het Vlaams Parlement vergezeld te zijn van een kindeffectrapport. Van deze algemene verplichtingen kan slechts worden afgeweken wanneer kennelijk blijkt dat het betrokken ontwerp van decreet het belang van het kind niet rechtstreeks raakt. Het kindeffectrapport vormt zo een beleidsinstrument voor de uitvoerende macht waar er a priori naar gestreefd wordt om maximaal tegemoet te komen aan de bepalingen van het verdrag zodat er daadwerkelijk rekening zal moeten worden gehouden met de plaats van kinderen in de samenleving.

Het behoeft geen betoog dat het preventieve karakter van een dergelijk rapport niet enkel meebrengt dat het ontwerpen van een decreet bewuster en inzake uitwerking beter zal geschieden maar ook dat de kwaliteit van het logistieke en het beleidsmatige werk er wel zal bij varen. Het KER is met andere woorden een incentive om het beleid rechtstreeks te stimuleren om rekening te houden met kinderen.

Bovendien zullen de kindeffectrapporten eveneens als bron van informatie fungeren voor nieuwe ini-

Avontroodt

tatieve en projecten. Dit is niet enkel een stap voorwaarts doch ook een trendbreuk. In deze tijd van adultocentrisme is sensibilisatie van het beleid op alle terreinen, dus ook voor de niet voor de hand liggende, noodzakelijk want tegenstrijdige doelstellingen leiden onvermijdelijk tot tegenstrijdige wetten en decreten. Effectrapportering is immers studiewerk en omvat een doelomschrijving, een middelenomschrijving en de omschrijving van mogelijke of te verwachten effecten.

Een KER mag geen brave tekst worden, die geen aandacht waard is, maar moet een keerpunt betekenen voor het beleid. Het moet eerst in de hoofden beginnen, daarna worden vertaald in decreetgeving en de gevolgen zullen dan duidelijk zichtbaar en merkbaar worden, dag na dag. Aan voorbeelden ontbreekt het niet: het effect voor beleidsmaatregelen meten is niet nieuw, maar staat nog in de kinderschoenen.

De gebeurtenissen ten aanzien van kinderen die het land de voorbije maanden zo diep geschokt hebben, hebben dit op dramatische en extreme wijze aan het licht gebracht. Het debat moet echter worden opengetrokken naar alle domeinen van het maatschappelijke leven. Waar is nu de aandacht voor de belangen en behoeften van kinderen in het verkeer, in de media, in de reclame, in een hervorming van de sociale zekerheid, bij de steeds verdergaande versoepeling van de arbeidsorganisatie die aan ouders vaak wordt opgedrongen, in de ruimtelijke ordening?

Ook recente concrete voorbeelden zijn legio en staan dringend op het agenda. Ik denk hierbij aan het belang van het kind bij de instapleeftijd in het kleuteronderwijs, de buitenschoolse kinderopvang, de marginalisering van kinderen, de specifieke kwetsbaarheid van kinderen voor de vervuiling van het milieu met zware metalen, de problematiek inzake de bijzondere jeugdzorg, de buitengewone zwembaden, recht op onderwijs versus de acceptatieplicht, invoeren van huisarbeid, de seksuele meerderjarigheid? Wat is de invloed van omgevingslawaai op studieprestatie? Wat is de invloed van de inplanting van zendmasten in de nabijheid van scholen? Wat zijn de risico's van laagfrequente elektromagnetische stralen op de gezondheid van kinderen?

Rapportering mag niet leiden tot een aantal goed-gekozen volzinnen. Het sleutelbegrip, met name het belang van het kind, is moeilijk in te vullen maar zal gaandeweg, onder meer via jurisprudentie

en ontwikkeling van deskundigheid terzake, gestalte krijgen. Daarentegen is er voor de jaarlijkse regeringsrapporten een zeer hanteerbaar instrument: het verdrag waarin concrete referentiepunten zijn opgegeven.

Wat vragen we aan het parlement? We vragen twee verslagen. Een eerste waarin de Vlaamse regering melding maakt van alle maatregelen in verband met de gezondheid, het welzijn, het onderwijs, de vrije tijd en de culturele activiteiten en een tweede verslag dat betrekking heeft op de eerbiediging van de kinderrechten in die landen of regio's waarmee de Vlaamse Gemeenschap een decretaal goedgekeurd exclusief samenwerkingsverdrag heeft gesloten.

Zoals men kan vaststellen, is er bij het concipiëren van het kindeffectrapport duidelijk geopteerd voor het instellen van een kaderdecreet. Daarmee zal de regering en haar administratie ten behoeve van een efficiënt bestuur een flexibele regelgeving kunnen waarmaken. Het voorstel tot institutionalisering van een kindeffectrapport is slechts een eerste stap in de reële verwezenlijking van de bepalingen van het Verdrag voor de Rechten van het Kind in Vlaanderen. Zo blijven we in de traditie. In België was Vlaanderen de eerste om het verdrag goed te keuren. Vlaanderen zal dan ook als eerste, zelfs op Europees niveau, de uitdaging aangaan om voor het gevoerde beleid een kindeffectrapport op te maken.

Op een drafje belangrijke beslissingen afhandelen zonder voorafgaandelijk rekening te houden met kinderen wordt nu beteugeld. Niet om extra regulerend op te treden, integendeel: de kwaliteit van decreten verhoogt indien men nadenkt over het effect ervan a priori. Ik ben daarom helemaal niet akkoord met de stelling dat de huidige maatschappelijke crisis, het huidige wantrouwen, de politiek overstijgt. Neen, toegegeven, het debat moet op een brede maatschappelijke basis worden gevoerd, maar verdient ook een politieke vertaling.

Mensen wachten erop, maar zoals Vaclav Havel stelt: het wachten heeft zin omdat het voortkomt uit de hoop, niet de wanhoop; uit het geloof en niet uit de radeloosheid; uit de nederigheid en niet uit de vrees. Einde citaat.

Er is vaak gewezen op het belang van de coördinatie van de diverse maatregelen ten aanzien van de rechten van het kind. Nochtans zijn de kinderen de meest broze schakel in de samenleving. Wat goed is voor hen, is automatisch goed voor hun onmiddell-

Avontroodt

lijke omgeving, en hiermee bedoel ik in de eerste plaats hun gezin.

In die zin legt het KER de lat bijzonder hoog. Dit kan een stimulans voor de Vlaamse regering zijn, een uitnodiging of uitdaging. Hopelijk zal het regeringslid, dat in de beste conditie vertoeft na de vakantie, de beste prestatie leveren. De koers voor een beleid bepalen, is ook de mentaliteit van de burgers bepalen. En dat is een ontzettend moeilijke opgave.

Ten slotte citeer ik nog Pierre Mendes-France. Het is niet waar, schreef hij, dat het land de waarheid niet verdraagt. Wel voelt het land aan dat men het niet openhartig en eerlijk durft benaderen en niet in vertrouwen durft te nemen. Maar morgen zal zijn eerbied gaan naar hen die het de werkelijkheid niet hebben onthouden. Einde citaat.

Respect tonen voor onze kinderen is meer dan alleen maar praten over onze kinderen. We moeten bereid zijn met hen te praten. Enkel op die manier verdienen we het respect van de generatie na ons.

We hebben het parcours uitgereden en af en toe een strafpunt gekregen. Uiteindelijk werden we niet uitgebeld. Ik wil de pistebouwer hiervoor bedanken.

In september 1996 schreef ik dat ik hoopte dat er inzake de rechten van het kind een consensus zou worden bereikt. Als lid van een minderheidspartij kan ik nu getuigen dat dat mogelijk is. De stap van verdrag naar gedrag is gezet. Voor de minister heb ik nog een toemaatje : dictum factum. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goeij (*Op de tribune*) : Voorzitter, mijnheer de minister, collega's, als medeondertekenaar van dit voorstel ben ik samen met mijn fractie verheugd over de grote aandacht die we aan kinderen besteden. Ik ben blij dat die aandacht niet van voorbijgaande aard is.

We willen vertrekken vanuit een coherente visie en tegelijkertijd op een structurele wijze het respect voor de rechten van kinderen garanderen. Zoals bij het kinderrechtencommissariaat is ook hier het referentiepunt het Verdrag voor de Rechten van het Kind. Die rechten zijn zeer concreet.

Dit voorstel van decreet is in dezelfde geest ontstaan als het voorstel van decreet houdende de

oprichting van een kinderrechtencommissariaat. De besprekingen verliepen trouwens in hoge mate parallel. Het is enkel bij de stemming dat er een dag verschil zal zijn. Toch ben ik ervan overtuigd dat ook hier een unanieme goedkeuring zal volgen.

In het regeerakkoord van de Vlaamse regering van 1992 en 1995 staat de intentie om de effecten van alle beleidsbeslissingen te onderzoeken in de context van gezinsvorming en -ondersteuning. Om dit te lanceren, deed u al een beroep op het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudien. Bij de voorbereiding hebben we kunnen kennismaken met de heer Lambrechts, die hieromtrent al op ervaring kan bogen. Men heeft blijkbaar al wat zicht op de methodiek van gezinseffectrapportering.

Maar anderzijds is toch zeker gebleken dat het niet zo evident is om zo een ruime gezinseffectenrapportering op een even dwingende wijze aan alle ministers op te leggen. Deze rapportering blijft een belangrijk instrument voor een actief, volwaardig en anticiperend gezinsbeleid, maar werpt meteen het probleem van de afbakening op. Door de formulering van het voorstel van decreet hebben we zeker geen afstand gedaan van de bredere aanpak. De band met het gezin blijft bestaan doordat het kind steeds wordt gesitueerd in zijn eerste omgeving, en dat is het gezin.

Het Verdrag voor de Rechten van het Kind duidt overigens als eerste recht het recht op een gezin aan. Juridisch zitten er in het voorstel van decreet derhalve voldoende mogelijkheden voor het gezin. Om die reden heeft onze fractie heel uitdrukkelijk dit voorstel van decreet over de instelling van de kindeffectrapportering en de toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind mee onderschreven. Het is nu mogelijk een verplichting tot rapportering op te leggen aan de Vlaamse regering. Naarmate een en ander duidelijk werd over de datum en inhoud van die rapportering, hebben we begrepen dat het niet zo vanzelfsprekend is om alles in één stap te realiseren.

Het principe ligt hoe dan ook vast, namelijk dat elk ontwerp van decreet bij indiening in het parlement vergezeld moet zijn van een kindeffectrapport voor zover de beslissing een aanwijsbaar belang van het kind raakt. De regering kan hiervan slechts afwijken na een advies van een door haar aan te wijzen deskundige commissie. We hebben zowel bij de bespreking als bij de stemming nog een appreciatiemogelijkheid en de gelegenheid om het ontwerp van decreet al dan niet aan te nemen. We hebben dan ook de kans om de politieke verantwoordelijkheid van de regering terzake vast te stellen.

Merckx-Van Goey

We hebben de formulering enigszins geamendeerd na de besprekingen. Samen met de indieners en met de minister hebben we gekozen voor een werkbare methode, een methode die in een filter voorziet. Er werd gelukkig afgestapt van de aanvankelijke opsplitsing volgens de bevoegdheden of de materies. Men maakte daar een indeling naargelang harde en zachte aangelegenheden. Het volstaat nu dat het belang van het kind kennelijk en rechtstreeks wordt geraakt. Dat kan evengoed bij een zaak van ruimtelijke ordening zijn als bij welzijn en gezondheid.

Op een bepaald ogenblik werd ook in een afwijking voorzien wanneer de regering de urgentie of dringendheid kon invoeren. Het is goed dat deze uitzondering eveneens is verdwenen. Het dringend karakter van een ontwerp, door welke omstandigheden ook, maakt het niet minder noodzakelijk dat het parlement dient te beschikken over een kindeffectrapport telkens als het belang van het kind rechtstreeks op het spel staat.

Tijdens de bespreking en via de amendering hebben we ook uitdrukkelijk gezegd dat de appreciatie van de noodzaak van dit kindeffectrapport wordt verlegd naar het parlement zelf, naar de politieke controle. We hebben minder belang gehecht aan de vormvereisten die ook kunnen worden opgelegd. Als een ontwerp aan de Raad van State wordt voorgelegd, moet het rapport daar al worden bijgevoegd. De expertise voor het opstellen van deze kindeffectrapportering zal gaandeweg worden opgebouwd. Op dat moment zullen we het decreet misschien nog wel eens bekijken. Op dit moment kan er echter geen onduidelijkheid bestaan. De klemtoon ligt dus meer op het parlementaire werk. De parlementsleden zullen zich met een stemming over bepaalde ontwerpen uitspreken als blijkt dat men onvoldoende kan inschatten wat de effecten op kinderen zullen zijn.

Ten slotte wil ik er nog de aandacht op vestigen dat in het voorstel heel uitdrukkelijk wordt bepaald dat binnen de zes maanden na de bekendmaking van het decreet, de regering aan het Vlaams Parlement een beleidsplan moet voorleggen. In dit plan moeten de beleidsprincipes worden geschetst met betrekking tot het in dit decreet geregelde onderwerp. Dus zelfs wanneer in het laatste artikel wordt bepaald dat de dwingende verplichtingen slechts trapsgewijs worden ingevoerd, met een eindtermijn van vijf jaar, blijft het hoe dan ook belangrijk dat dit beleidsplan binnen zes maanden moet worden ingediend. Ik ga er dus van uit dat we ons vrij snel

een indruk zullen kunnen vormen van de manier waarop het systeem trapsgewijs door de Vlaamse regering zal worden ingevoerd. Het Vlaams Parlement – en zeker ook onze fractie – zal er over waken dat er voldoende coherentie bestaat tussen het algemene beleidsplan en de stapsgewijze implementatie van het decreet.

Hoe dan ook wordt hier een belangrijke stap gezet. Men zet een stap naar het verplicht – trapsgewijs, maar toch concreet en effectief – indienen van kindeffectrapporten bij het voorleggen van ontwerpen door de regering aan het parlement. Ten eerste is er de rapportering van de regering aan het parlement. De regering moet ons inlichten over haar werkzaamheden en over het effectief invoeren van en rekening houden met de rechten van kinderen. Ten tweede is er ook de werking van de kinderrechtencommissaris binnen het parlement. Samen vormen ze een schitterende tandem. Hierdoor komt de structuur van het parlement versterkt uit het debat. Bovendien beschikt de minister van Welzijn en Gezin, samen met zijn administratie, over de mogelijkheden om zijn collega's te verplichten in hun concrete werkzaamheden preventief aandacht te besteden aan deze materie.

Ik wil bij deze gelegenheid heel uitdrukkelijk zeggen dat onze fractie achter dit voorstel tot invoering van kindeffectrapportering staat, en dit ook graag zal goedkeuren. (*Applaus bij de CVP en de VU*)

De voorzitter : Mevrouw Lindekens heeft het woord.

Mevrouw Kathy Lindekens (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, vorig jaar ontvingen we tijdens een hoorzitting in de commissie voor Welzijn Gertrud Flekkoy, de eerste kinderombudsvrouw ter wereld. Zij noemde als een van haar verwezenlijkingen dat de Noorse regering sinds de jaren tachtig elk jaar een afzonderlijke sectie van haar begroting wijdt aan het beleid voor kinderen. Samen met de begroting wordt aan het parlement ook een kindeffectrapport voorgelegd.

De Scandinavische landen zijn, zoals altijd bij dit soort zaken, ver voorop. Wij hebben dan toch, dankzij het voorstel van decreet van mevrouw Avontroodt, niet op de suggestie van onze kinderrechtencommissaris moeten wachten om dit vanuit het parlement aan onze regering op te leggen.

Het gaat hier niet om een periodieke effectrapportering zoals in Noorwegen, maar om een rapport

Lindekens

dat wordt toegevoegd aan elk decreet dat kennelijk het belang van het kind rechtstreeks raakt. Voor beide opties is iets te zeggen. Een effectrapport bij decreten sluit een aantal belangrijke beslissingen uit die niet bij decreet maar bij besluit worden geregeld. Een voorbeeld hiervan is het aanleggen van straten en wegen. Het is echter wel belangrijk dat deze benadering voor de decreten waarop ze van toepassing is, concreter is. Het rapport zal duidelijk op de inhoud van het decreet slaan en minder ruimte laten voor vaagheid. Door een selectie in te bouwen hebben we er ook voor gezorgd dat het haalbaar en relevant blijft. Zo verwordt het niet tot een verplichte, maar blijft het een vrijblijvende oefening.

Veel zal natuurlijk afhangen van hoe deze kindeffectrapportering zal worden benaderd, zowel door de minister als door de parlementsleden. Het is met dergelijke rapporten als met kinderen zelf : men kan ze verwaarlozen of stimuleren. Men ziet ze of ziet ze niet tussen alle belangrijke en gewichtige zaken waarmee men bezig is. In het ergste geval worden kinderen gebruikt als pasmunt in echtscheidingszaken, als de twee partijen lijnrecht tegenover elkaar staan.

Ik hoop alleen dat de ministers nu en in de toekomst het kindeffectrapport niet als een last, maar integendeel als een hulpmiddel zullen zien om hun beleid kind- en dus ook mensvriendelijker te maken. Ik hoop dat de oppositieleiden nu en later het kindeffectrapport nooit zullen gebruiken voor andere belangen dan die van het kind zelf. Het is misschien onnozelen om dat hier te zeggen tegen twaalf van de 124 leden, maar deze zullen het -als ze geluisterd hebben -misschien onthouden.

Als die regels in acht worden genomen, zijn ze een zeer goed instrument om aan de mentaliteitsverandering van politici en volwassenen in het algemeen te werken. Wat de noden, belangen en kwetsbaarheid van kinderen betreft, zijn alle beleidsdomeinen relevant.

Er wordt bijvoorbeeld bij het verkeersbeleid erg weinig rekening gehouden met de belangen van kinderen. Kinderen zijn nochtans de eerste slachtoffers van de verkeersonveiligheid. Weinig planologen en urbanisten houden rekening met het feit dat open ruimten, speelpleinen en veilige brede voetpaden voor kinderen van levensbelang zijn. Ook de arbeidssituatie van ouders en de grote flexibiliteit kunnen worden bekeken vanuit de nood die kinderen hebben aan de aandacht van hun ouders. De

bedrijfscultuur is nog teveel gebaseerd op de vroegere gezinsstructuur, waar vaders vele uren werkten en moeders voor de kinderen zorgden. Ook de arbeidstijd en schooltijd zijn veel te weinig op elkaar afgestemd. Er moet blijvend worden nagedacht over een betere voor- en naschoolse kinderopvang en een zinvolle vrijetijdsbesteding, zowel wat cultuur als sport betreft. Dit is maar een kleine greep uit de vele ongeziene mogelijkheden die opduiken als men de samenleving ook eens van onderuit bekijkt. Meestal zijn het de mensen die zich bezighouden met de harde materies die de zaken graag van bovenuit en op een technische wijze bekijken.

Het heeft eigenlijk ook allemaal met emotionele intelligentie te maken. Ik hoop dat de ministers niet zullen wachten tot ze met hun ontwerp voor de deur van het parlement staan om de invalshoek van de kinderen bij de uitwerking van hun projecten te betrekken. Wie deze invalshoek hanteert stopt even met denken en praten, kijkt rond, luistert, relateert, en voelt zijn eigen kwetsbaarheid in het heelal. Voor de een zal dat al moeilijker zijn dan voor de ander, maar het is voor ons allen een absoluut nuttige oefening. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de instelling van een kindeffectrapport is nieuw. Mevrouw Avontroodt heeft er reeds op gewezen dat op een bepaald ogenblik ook een milieueffectenrapport nieuw was. We zouden ons nu niet meer kunnen voorstellen dat belangrijke maatregelen inzake infrastructuur tot stand zouden komen zonder een milieueffectenrapport. Ik hoop dat op dezelfde wijze, doorheen de praktijk, een gewoonte van inclusief denken zal groeien. Daarbij zal rekening worden gehouden met alle effecten : niet enkel met de effecten op ecologisch vlak, maar ook met alle effecten die direct of indirect van belang zijn voor het kind en zijn onmiddellijke omgeving waarmee het in osmose leeft.

Het lijkt wel alsof op dit ogenblik een hele reeks maatregelen in verband met kinderen worden getroffen. De Jeugdraad heeft ons een eerder kritisch rapport toegestuurd. Daarin wordt gesteld dat de raad voorstander is van kindeffectrapportering. De Jeugdraad verheugt zich trouwens over de grote aandacht die het Vlaams Parlement de voorbije maanden aan kinderen besteedde.

De goede bedoelingen van de parlementsleden moeten natuurlijk ook geloofwaardig blijven. De Jeugdraad hoopt dat dit alles geen tijdelijk fenomeen

Maes

meen is. Als een groot aantal maatregelen worden genomen zonder een coherente visie, dan zou hun introductie wel eens ten koste van de goede bedoelingen kunnen gaan. Als we deze regels herlezen, dan weten we dat bij hen een kritische instelling leeft. We hopen natuurlijk, samen met de Jeugdraad, dat wat we vandaag meemaken – een eenstemmigheid over maatregelen rond kinderen – ook in de praktijk zal ressorteren in een nieuwe houding inzake wetgeving en inzake het kijken naar kinderen door de wetgever en de beleidsvoerder.

We kunnen ons gelukkig prijzen dat de regering ons op de goede weg heeft gezet door de scheiding op te heffen die aanvankelijk in ons ontwerp was voorzien. Het gaat over de scheiding tussen de harde en de zachte sectoren. We zijn tevreden dat de regering akkoord gaat om het mechanisme van de kindeffectrapportering voor alle domeinen in te voeren. Ook de Jeugdraad zou het een storende zaak vinden als alleen de zachte sector onder de kindeffectrapportering zou vallen. Ze vermelden in dat verband onder meer de afwezigheid van de economie in het toepassingsdomein. De inplanting van een stinkfabriek of een afvalverbrandingsoven in een woonzone is allicht heel wat hinderlijker voor kinderen dan het asfalteren van een weg.

Wat dat laatste betreft kan men zich misschien wel vragen stellen. Als de auto's voor de deur 50 kilometer per uur sneller beginnen te rijden dan ten tijde van het slecht kasseiweggetje, dan heeft de introductie van die asfaltweg duidelijk een invloed op de woonomgeving van de kinderen.

We voelen hier toch aan dat het niet enkel over wetgeving zou mogen gaan. Echte kindeffectrapportering zou zo inclusief moeten zijn dat ook de uitvoerende maatregelen, en de besluiten die voortvloeien uit een bepaalde wetgeving, zoveel mogelijk worden onderzocht. Zo moet in het kader van onze bevraging van de bevolking meer aandacht worden geschonken aan deze vorm van inspraak. Wellicht zullen anderen die moeten organiseren, en enkel voor zover de graad van mondigheid van kinderen niet toelaat dat ze zelf spreken. Ik heb immers de indruk dat kinderen hun leefmilieu nogal rechtlijnig verdedigen. Men kan verbaasd zijn over de helderheid en de duidelijkheid van hun oordeel waar volwassenen – waarschijnlijk ten onrechte – bijzonder ingewikkelde constructies gebruiken om zaken te verdedigen die eigenlijk niet door de beugel kunnen. Kinderen zijn niet

hypocriet en daardoor is hun oordeel niet gekleurd.

We zijn niet alleen verheugd over de eensgezindheid en de samenwerking bij de totstandkoming van dit decreet. We zijn eveneens van oordeel dat het een goede zaak is dat dit niet als een soort van vormvereiste naar voren werd geschoven. Op dit ogenblik worden vooral wetten ingediend met preambules waarin wordt verwezen naar de hoogdringendheid, dit om vormvereisten niet te moeten naleven. Dit wordt nu niet gevraagd. We vragen niet aan de regering om bij wijze van formaliteit een kindeffectrapport uit de lade te halen. We vragen een concreet engagement, een zorg en een verantwoording daarvan aan het parlement bij elk stuk dat hier wordt ingediend. We zijn dan ook verheugd dat de regering hieraan tegemoet komt.

Aangezien het hier om een nieuw mechanisme gaat, zijn we benieuwd hoe snel alles zal verlopen. Sommige ministers zijn voortrekkers en zullen vrij snel worden beloond. De ministers die met maatregelen voor de dag komen waarvan ze op voorhand kunnen zeggen dat ze een gunstig effect hebben op de situatie van kinderen, zullen snel naar een kindeffectrapport grijpen zonder dat ze daartoe moeten worden aangepord. Het wordt echter moeilijker om als minister van een ondankbare sector en belast met zware infrastructuurwerken, industriegebieden of maatregelen inzake leefmilieu, een kindeffectrapport op te stellen. Nochtans zal het precies van die ministers en die maatregelen afhangen of het kindeffectrapport al dan niet een succes wordt. De kwaliteit van het wetgevend werk zou dermate moeten worden verbeterd dat men op voorhand kan zien wat het maatschappelijk effect is voor de zwaksten van onze samenleving, zelfs indien dit zou resulteren in drastische wijzigingen.

Wat we in geen geval beogen, is vertraging. Dit was reeds vanaf het begin een van onze grootste zorgen. Men kan zich natuurlijk voorstellen dat bepaalde ongewenste maatregelen door een aanslepende effectrapportering nooit tot bespreking komen. De opgestelde weg kan dergelijke ondoeltreffendheid vermijden. Het is natuurlijk de minister die door de kwaliteit van de kindeffectrapporten moet aantonen dat het parlement geen maatregelen vraagt die alleen maar loze praat en proza zijn, maar maatregelen die in de wetgeving effecten ressorteren. Met andere woorden, het kindeffectrapport moet effect hebben op het wetgevend werk. *(Applaus)*

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, dit voorstel van decreet biedt samen met het vorige voorstel voor het kinderrechtencommissariaat een mooie kans voor de Vlaamse Gemeenschap om een duidelijke visie op de plaats van kinderen en hun rechten uit te werken. U zult mij niet horen zeggen dat er nu géén aandacht is voor kinderen, maar ik zeg wel dat er tot nu toe geen systematische, uitgewerkte kindvisie bestond.

Ik ben dan ook bijzonder blij dat ik door mevrouw Avontroodt werd uitgenodigd om samen met de andere democratische fracties mee te werken aan het op punt stellen van dit decreet. Dat was een prettige, leerrijke en boeiende ervaring. Ik hoop nog zulke kansen te krijgen.

Ook de minister wil ik bedanken. De samenwerking met de minister en zijn medewerkers verliep in een constructieve sfeer. We kwamen wellicht zo snel tot een akkoord doordat we in een kleine groep hebben gewerkt. Toch hebben we door dit werken en petit comité de discussie niet echt uitvoerig kunnen voeren in de commissie. Dat vind ik een beetje jammer omdat een aantal collega's daardoor de kans hebben gemist om zich in het debat te mengen. Ik hoop dat ze dit decreet daarom niet minder hard zullen steunen. Ik blijf erbij dat een voorstel van decreet eigenlijk binnen de commissie vorm zou moeten krijgen, ook al duurt alles dan wat langer.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, ik denk dat de tijdsdruk daar voor iets tussen zat. Ik vind zelf ook dat we in normale omstandigheden een breder gesprek moeten kunnen hebben. Het voorbereiden in een kleine groep betekent niet dat men het voorstel zo snel moet afhandelen in de commissie. Maar we wilden het zeker goedkeuren vóór de vakantie.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Dat heeft meegepeeld, maar ik zou die werkwijze niet graag veralgemenen voor alle voorstellen.

Mevrouw Nelly Maes : Ik evenmin.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Dan zijn we het eens.

Voorts wil ik nog een aantal kanttekeningen maken. Dit decreet kan men op een maximalistische wijze invullen, maar ook op een minimalistische wijze. Dus ook de commissie die moet advise-

ren of een minister een kindeffectrapport zal opmaken, kan dat op een minimalistische of op een maximalistische manier doen. Wij hebben er geen zicht op hoe die commissie zal worden samengesteld. Misschien kan de minister daar nog iets over vertellen. Ik wil hier wel een fel pleidooi houden om die commissie te bemannen met mannen en vrouwen die vertrouwd zijn met het VN-verdrag en die al lang voor en met kinderen werken. Maar ik pleit er evenzeer voor om serieus te onderzoeken hoe we kinderen en jongeren zelf, en dus niet alleen hun organisaties, bij dit alles kunnen betrekken en hoe we ze eventueel kunnen bevragen. Ik ben er immers van overtuigd dat zij zelf, mits begeleiding en goede informatie, ook aan kunnen geven welke invloed ze van welke beslissing ervaren. Voor de geloofwaardigheid van ons, volwassenen, lijkt het me noodzakelijk dat we trachten hen daar op een of andere wijze bij te betrekken.

Ik wil een gelijkaardige opmerking maken als daarnet over de volgende zinsnede uit het voorstel -en ik citeer : ... voor zover de voorgenomen beslissing kennelijk het belang van het kind rechtstreeks raakt. Je kan ook dit begrip minimaal of maximaal invullen. Het zal duidelijk zijn waar ik voor pleit : het mag niet minimalistisch worden ingevuld.

Ik wil nog een opmerking maken over de band met het gezinseffectrapport, dat reeds twee maal in de regeringsverklaring werd genoemd. Mijnheer de minister, u hebt veel moeite gedaan om deze band met dat reeds langer aangekondigde rapport aan te tonen. Er werd niet voor gekozen een gezinseffectrapportering in te voeren, al moet ik zeggen dat de redenen voor deze keuze eerder negatief waren. Men verklaarde dat dit een veel te brede aanpak was, dat men onvoldoende voorbereid was om adequaat invulling te geven aan een gezinseffectrapport, dat de zaak nu werkbaarder werd enzovoort.

Ik wil hier toch beklemtonen dat, mochten deze redenen er niet zijn geweest, mijn fractie nog steeds niet zou instemmen met een omschakelen van kindeffect- naar gezinseffectrapportering. Voor ons is het bijzonder belangrijk dat we zijn gebleven bij een kindeffectrapport. Het belang van het kind stemt jammer genoeg nog steeds niet overeen met het belang van het gezin. Dan heb ik het niet alleen over extreme gevallen, waarbij het gezinsleven zo georganiseerd is of zo verloopt dat het manifest tegen de belangen van kinderen of jongeren indruist; ik heb het ook over het gewone, het dagdagelijkse.

Kinderen hebben nog steeds te weinig invloed op de wijze waarop het gezinsleven wordt georgani-

Van Den Heuvel

seerd. Wie modelleert dat gezinsleven, wie bepaalt het ritme, wie bepaalt hoe een en ander wordt georganiseerd, hoe reëel is de inspraak van kinderen? Men kan nog niet zeggen dat de gezinsbelangen altijd overeenstemmen met de belangen van het kind. Daarom zijn we bijzonder blij dat we het bij kindeffectrapportering hebben gehouden.

Ik wil mijn uiteenzetting beëindigen door nogmaals een pleidooi te houden om de kinderrechten zo ruim mogelijk en echt vanuit het kind in te vullen. Onze fractie heeft daar reeds aan gewerkt en wil die kinderrechten ondersteunen door het invullen van ecologische kinderrechten. Dat zijn niet gewoon groene kinderrechten. Dit soort rechten verbinden voor ons drie belangrijke elementen: milieuzaken, sociale zaken en democratische zaken.

Bijna elke genomen beslissing heeft repercussies op dit terrein: wat dat betreft werden reeds voorbeelden opgesomd. We hebben zelf reeds een waslijst van ecologische kinderrechten uitgewerkt, waarover we reeds parlementair werk verrichten. De heer Malcorps heeft daarin het voortouw genomen en ik zal hem daarin volgen. Ik wil u vragen enkele voorbeelden te willen aanhoren.

Alle kinderen hebben bijvoorbeeld het recht om zich veilig te verplaatsen. Mevrouw Avontroodt had het reeds over het verkeer. Ik zal hier niet de cijfers aanhalen die aantonen hoe moordend dat verkeer is voor kinderen en jongeren: dat zult u zelf ook wel weten. Kinderen zullen wel binnen een kindeffectrapportering moeten kunnen aangeven wat zij belangrijk vinden in die verkeersorganisatie. Wanneer men vanuit een kindvisie kijkt naar die hele problematiek zal duidelijk worden dat niet het kind zich moet aanpassen aan het verkeer, maar dat de auto of de autobestuurder zich zal moeten aanpassen. Een ander voorbeeld betreft het recht dat alle kinderen hebben op geborgenheid en een gezonde affectieve ontwikkeling, of op een leefbare dag. Wij pleiten ook voor die kinderrechten.

In onze samenleving worden kinderen van jongs af aan geïntegreerd in de wereld van de volwassenen. Ze worden niet langer afgeschermd in een eigen veilige leefwereld. Er is sprake van een eigen kinderwereld in een nieuw kleedje, niet langer binnen het huishouden maar wel in specifieke organisaties. We pleiten ervoor dat in de organisaties waar kinderen opgroeien -zoals school, de buitenschoolse kinderopvang, het jeugdwerk, de sportclub, de

speelpleinwerking en de buurt -zowel pedagogisch als materieel, het natuurlijke proces van de spontane sociale ontwikkeling met informele relaties en sociale normen mogelijk wordt gemaakt.

Daarbij laat ik het. Het wordt laat en niet iedereen luistert. We zullen dit decreet morgen heel nadrukkelijk goedkeuren. Ik ben er immers van overtuigd dat wat goed is voor volwassenen, niet altijd goed is voor kinderen. Maar wat goed is voor kinderen, is wel altijd goed voor volwassenen. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik zal echt kort zijn. Ik denk dat het belangrijkste daarnet al, bij de behandeling van het voorstel van decreet over de oprichting van het Kinderrechtencommissariaat, ter sprake is gebracht. Eigenlijk is ook over dit voorstel het belangrijkste al door de vorige sprekers gezegd.

Ook nu weer betreur ik de bekrompen houding van de indieners om onze fractie bewust uit te sluiten. Mevrouw Lindekens is er op dit ogenblik niet, maar ik wil haar toch wel zeggen dat niet ik een onderscheid maak tussen kinderen. Ik heb u dat daarnet klaar en duidelijk gezegd. Ik herhaal het ook nu weer. U maakt duidelijk wel een onderscheid. Voor u zijn er blijkbaar wel twee categorieën van kinderen: kinderen van ouders die hun stem en steun geven aan wat u democratische partijen noemt en andere kinderen. Ik blijf zo'n houding betreuren.

Met betrekking tot de inhoud kan ik ook nu weer zeggen dat onze fractie zich morgen volledig achter dit voorstel van decreet zal scharen. Er wordt vandaag een interessante en nuttige principebeslissing genomen. Ik vind het positief dat bij een aantal beleidshandelingen en beslissingen rekening zal moeten worden gehouden met de gevolgen, de invloed en de weerslag die die beslissingen kunnen hebben op de concrete leefwereld van het kind. Onze fractie vindt het positief dat er daadwerkelijk rekening zal worden gehouden met de belangen, verwachtingen en noden van het kind. Dit laat vandaag vaak veel te wensen over. We zijn dan ook overtuigd van het nut van zo'n kindeffectrapport.

Ik zal maar één voorbeeld aanhalen om dit te illustreren. Talrijke voorgaande sprekers hebben al voorbeelden gegeven. Mijnheer de minister, onlangs werd in Antwerpen een van de belangrijkste en drukste invalswegen volledig heraangelegd. Het gaat om een bijzonder drukke weg: de Turn-

Dillen

houtsebaan, waar veel scholen langs liggen en die bijna alle scholen in en rond Antwerpen aandoet. Het is een heel drukke baan die ook naar het centrum van de stad leidt. U kent de weg waarschijnlijk wel, want het is een van de belangrijkste banen van de stad Antwerpen.

Welnu, er werd dus beslist tot een volledige heraanleg van die weg met uiteraard de nodige ruimte voor auto's, maar ook met een enorm brede strook voor trams en bussen die daar een hoge een bijzonder gevaarlijke snelheid halen. Het onbegrijpelijke is dat niet in een fietspad werd voorzien. Niet alleen een onbegrijpelijke, maar ook een absoluut onverantwoorde beslissing voor de talrijke kinderen die daar dagelijks op de fiets langsrijden. Die beslissing had misschien kunnen worden vermeden indien er vooraf een kindeffectrapport was opgesteld.

Gelet op de tijd en rekening houdend met het feit dat alles al uitvoerig aan de orde is gekomen, zal ik me dus beperken tot dit ene voorbeeld. Ik meen wel te mogen stellen dat het een bijzonder veelzeggend voorbeeld is. Het toont aan dat er systematisch aan het beleid moet worden gesleuteld om het kindvriendelijk te maken. Vandaag ontbreekt deze aandacht voor het kind helaas maar al te dikwijls.

Mijnheer de minister, het thans voorliggende initiatief kan hierin verbetering brengen. Alleen druk ik de hoop uit dat het niet bij een rapport zal blijven, maar dat de overheid ook bereid zal zijn er daadwerkelijk rekening mee te houden en het rapport niet naast zich zal neerleggen. Ook hoop ik dat er voldoende financiële middelen voorhanden zullen zijn om dit telkenmale te volgen en in de praktijk om te zetten.

Collega's, ik hoop dat dit initiatief in het bijzonder zal bijdragen tot een gezinsvriendelijker beleid op alle domeinen die tot onze bevoegdheden behoren. Alleen al met die hoop voor ogen is het voorstel belangrijk genoeg om onze steun te krijgen. *(Applaus bij het VB)*

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer de voorzitter, bij het slot van deze bespreking zou ik als voorzitter van de commissie voor Welzijn en Gezondheid niet alleen de collega's, maar ook de minister willen danken voor hun aanwezigheid en bijdrage rond de gesprekstafel.

Een en ander heeft geleid tot het indienen en aanvragen in de commissie van een consensusvoorstel. Het is zeker niet de bedoeling het debat van de commissie voor Welzijn en Gezondheid te verplaatsen naar een subcommissie, om de tafel bij de minister.

Het ging hier om twee voorstellen die een duo vormen, die duidelijk aan elkaar gekoppeld zijn en die duidelijk enerzijds de taken van het parlement en anderzijds de verwachtingen ten aanzien van de uitvoerende macht weergeven.

Ik wens ook de minister te danken voor het snel opnemen van de beide voorstellen in het Vlaams Actieplan dat we van de regering gevraagd hebben na de gebeurtenissen in augustus vorig jaar.

Het initiatief kwam voort uit het parlement en ook de beslissing ligt bij de collega's hier aanwezig. Toch wens ik uitdrukkelijk de minister te danken voor zijn essentiële en substantiële bijdrage. *(Applaus)*

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik wil nauw aansluiten bij de bespreking van twee belangrijke decreten. Ik richt mij dus evenzeer tot mevrouw Lindekens, ook al heeft zij de buit al binnengehaald. De stemming van dat decreet verliep krachtig en eenduidig. Ik wil mijn blijheid en dankbaarheid uiten over zowel de aanpak als de inhoud van de twee decreten.

Ik ben dankbaar omdat ik, als minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, deze decreten nodig heb als werkinstrumenten. Het zijn twee instrumenten die ons wat doen aarzelen, omdat de uitdaging die ervan uitgaat bijzonder groot is. Het tweede decreet zal morgen wellicht met dezelfde eenduidigheid worden gestemd, en beide zullen bijdragen tot een omslag van de cultuur. Hier is geen kleine, algemene wijziging gebeurd, maar wij zullen worden gedwongen na te denken over de finaliteit van onze samenleving.

In de naoorlogse jaren kende onze samenleving een bloei en hadden wij de ambitie om de economische groei op de eerste plaats te zetten. Vandaag gebeurt dit nog steeds, op een ietwat eenzijdige wijze. Economische groei en de dynamiek ervan zijn natuurlijk wezenlijk, maar het uiteindelijke doel van onze samenleving moet het bijdragen aan de humanisering ervan zijn, zodat wij de mogelijkheid krijgen om de volle rijkdom van de menselijk-

Martens

heid te beleven. Kiezen voor het kind is de beste invalshoek om dit te bereiken.

Ik zou kinderen willen vergelijken met seismografen van de maatschappij. Seismografen zijn wonderlijke instrumenten die een aardbeving kunnen aankondigen. Kinderen beschikken over een gelijkaardige gevoeligheid. Via vorming en scholing vervreemden we hier vaak van. We leren veel bij, maar we leren ook veel af. Vorming kan ook leiden tot vervorming. Het is belangrijk dat wij die enorme gevoeligheid van kinderen in het beleid proberen op te nemen en dat we nauwlettend toekijken op de betekenis ervan voor de kinderen.

Dit waarmaken vereist het ontwikkelen van een goede methodiek, een nieuwe attitude, een nieuwe vorm van dialoog voeren, het betrekken van nieuwe partners in gesprek -mevrouw Van Den Heuvel heeft hiervoor verwezen naar de jongeren. Aan dit alles zijn wij nog niet toe. Ik besef dat wij een enorme uitdaging tot de onze maken. Daarom begrijp ik zeer goed dat de regering dit soort voorstellen kritisch onthaalt. Er niet zomaar euforisch en overenthousiast over doen, is de enige juiste en natuurlijke houding. Men moet waakzaam zijn.

Het is dus goed dat het parlement vertrouwen heeft gesteld in de regering, zodat we ten aanzien van het kindereffectrapport de kans krijgen om er een aantal jaren aan te werken. Zo zullen wij, onze administratie, het parlement en de andere partners de nodige expertise en vaardigheden ontwikkelen. Dit is een enorme uitdaging, maar ook een unieke kans. Onze samenleving stelt aan het einde van een millennium vragen over het nieuw millennium. We weten dat de maatschappij fundamenteel anders zal moeten zijn. Dit wil niet zeggen dat de vorige niet betekenisvol was, maar we weten dat de toekomst niet zomaar het verlengde van het verleden mag zijn. De decreten bieden ons de instrumenten om deze cultuurverandering mogelijk te maken.

Ik ben erg dankbaar voor de samenwerking, het gemeenschappelijk engagement en de manier waarop men te werk is gegaan. Ook toen het wat moeilijk werd heeft men de conflicten niet in de media uitgespeeld. Hiermee had men grote krantenkoppen kunnen halen en hadden de betrokkenen zichzelf kunnen ophemelen en hun tegenstanders als slechteriken kunnen voorstellen. Dit is niet gebeurd, men heeft heel wat discipline aan de dag gelegd, omdat niet de eigen profilering en het eigen gelijk, maar de dienstbaarheid aan de samenleving, via het kind, de motivatie was.

Ik dank u dus zeer oprecht en hoop dat we de decreten samen, en onder de beste omstandigheden, in praktijk zullen kunnen omzetten. (*Applaus*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van mevrouw Avontroodt, mevrouw Lindkens, mevrouw Merckx-Van Goey, mevrouw Maes en mevrouw Van Den Heuvel houdende instelling van het kindereffectrapport en de toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewest- en gemeenschapsaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

- a) het Verdrag : het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen te New York op 20 november 1989 ;
- b) het kind : elke persoon jonger dan achttien jaar ;
- c) de regering : de Vlaamse regering ;
- d) het kindereffectrapport : een openbaar document dat de situatie van het kind in zijn onmiddellijke omgeving beschrijft alsmede de te verwachten gevolgen hierop van een voorgenomen beslissing en de alternatieven ervoor.

Op dit artikel is er een amendement van mevrouw Dillen en de heer Strackx dat luidt als volgt :

Voorzitter

Artikel 2

b) schrappen en vervangen door :

b) het kind : iedere persoon vanaf zijn conceptie tot het bereiken van de meerderjarigheid;”.

De stemmingen over het amendement en het artikel worden aangehouden.

Artikel 3

Het regeringsbeleid wordt overeenkomstig de bepalingen van dit decreet getoetst op de naleving van het Verdrag.

– *Aangenomen.*

Artikel 4

Elk ontwerp van decreet wordt op het ogenblik van indiening bij het Vlaams Parlement vergezeld van een kindeffectrapport, voor zover de voorgenomen beslissing kennelijk het belang van het kind rechtstreeks raakt.

De regering kan hiervan afwijken na advies van een door haar aan te wijzen terzake deskundige commissie.

Het Vlaams Parlement beoordeelt deze afwijking samen met en ter gelegenheid van de bespreking en de stemming over het al dan niet aannemen van het ontwerp van decreet.

Voor de opmaak van het kindereffectrapport kan de regering een beroep doen op haar administratie of een overeenkomst sluiten met één of meerdere centra gespecialiseerd in effectrapportage.

– *Aangenomen.*

Artikel 5

Het in artikel 4 bedoelde kindeffectrapport moet ten minste de volgende informatie verstrekken:

1. het effect op het kind van de voorgenomen beslissing;

2. alternatieven voor de voorgestelde beslissing, inzonderheid een beschrijving van de beoogde maatregelen om belangrijke nadelige gevolgen van de beslissing te vermijden, te beperken en zo mogelijk te verhelpen ;

3. een opgave van de moeilijkheden die er ondervonden werden bij het verzamelen van de vereiste informatie.

– *Aangenomen.*

Artikel 6

De regering maakt jaarlijks, vóór 30 september, aan het Vlaams Parlement en aan de Kinderrechtencommissaris een schriftelijk verslag over omtrent de implementatie van het Verdrag.

– *Aangenomen.*

Artikel 7

Het verslag zoals vermeld in artikel 6, omvat minstens de volgende elementen :

1. de maatregelen genomen ter verwezenlijking van de rechten gewaarborgd bij het Verdrag;
2. elke nuttige informatie in verband met de eerbiediging van het beginsel van niet-discriminatie van het kind en in verband met het recht van het kind om zelf bepaalde handelingen te stellen alsmede met zijn recht op inspraak;
3. gezondheids- en welzijnsindicatoren;
4. aspecten met betrekking tot het onderwijs, de vrije tijd en culturele activiteiten;
5. bijzondere maatregelen inzake de bescherming van het kind;
6. een jaarlijkse evaluatie van het instrument van de effectrapportage en de verhouding van de kindeffectrapportage ten aanzien van de emancipatie-effectrapportage.

– *Aangenomen.*

Artikel 8

De regering legt jaarlijks, vóór 31 maart, aan het

Voorzitter

Vlaams Parlement een schriftelijk verslag voor omtrent de eerbiediging van de rechten zoals omschreven in het Verdrag, in die landen of regio's waarmee de Vlaamse Gemeenschap een decretaal goedgekeurd exclusief en algemeen samenwerkingsakkoord heeft gesloten.

Dit verslag wordt samengesteld op basis van documenten die publiek worden gemaakt betreffende voormelde landen door het Comité van de Rechten van het Kind zoals opgericht bij artikel 43 van het Verdrag.

– *Aangenomen.*

Artikel 9

Het verslag zoals bedoeld is in de artikelen 6 en 8 wordt vergezeld van de door de regering geformuleerde specifieke beleidsconclusies.

– *Aangenomen.*

Artikel 10

Binnen zes maanden na de bekendmaking van dit decreet dient de regering in het Vlaams Parlement een beleidsplan in die de beleidsprincipes schetst met betrekking tot het in dit decreet geregelde onderwerp.

– *Aangenomen.*

Artikel 11

De in artikel 4 bepaalde verplichting wordt trapsgewijze uitgevoerd, in die zin dat de regering jaarlijks bepaalt op welke van de bevoegdheden van elk van haar leden zij toepasselijk is of tot welke van deze bevoegdheden zij wordt uitgebreid, en dit tot uiterlijk 5 jaar na de inwerkingtreding van dit decreet.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen morgen de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

De vergadering wordt geschorst gedurende 30 minuten.

– *De vergadering wordt geschorst om 20.09 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 20.44 uur.*

VOORSTEL VAN DECREET van de heer Guy Swennen en mevrouw Sonja Becq houdende regeling van de successietarieven tussen samenwonenden

– 694 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 6

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van de heer Swennen en mevrouw Becq houdende regeling van de successietarieven tussen samenwonenden.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Vanvelthoven, verslaggever, verwijst naar het schriftelijk verslag.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Het dossier successierechten tussen samenwonenden heeft al een lange weg afgelegd. Aangezien het een van de kernpunten van onze maatschappijvisie raakt, hebben wij met de CVP veel aandacht besteed aan dit debat. We hebben ons steeds laten leiden door inhoudelijke argumenten. We opteerden daarbij voor een globale visie, met als uitgangspunt de ondersteuning met een wettelijk kader van duurzame relaties die steunen op wederzijdse verantwoordelijkheid en bescherming van de financieel en/of emotioneel zwakkere partij. We denken dat de uitbouw en de verdieping van een relatie die relatie ten goede komt en kan zorgen voor geborgenheid en stabiliteit. Dat is een belangrijk gegeven, ook voor de kinderen. Vandaar de klemtoon op duurzaamheid. Daarom denken we ook dat het huwelijk op dit moment het beste antwoord biedt. Dit neemt niet weg dat de CVP nadenkt over andere vormen van samenwonen.

Onaanvaardbaar in de oorspronkelijke voorstellen was voor ons het fragmentair regelen van één specifiek financieel voordelig aspect voor samenwonenden. We konden niet aanvaarden dat het finan-

Becq

cieel onevenwicht tussen gehuwden en samenwonenden nog vergroot zou worden. Niet omdat huwelijken worden aangegaan om financiële redenen, wel omdat wie via het huwelijk een engagement aangaat, het financieel niet lastiger moet hebben dan een samenwonende. We geven de voorkeur aan de ondersteuning van het huwelijk en het gezin, maar zijn niet blind voor andere vormen van samenwonen.

Dit voorstel, dat ik samen met de heer Swennen heb ingediend, voldoet aan onze uitgangspunten. Het kadert in een globale visie, die weliswaar federaal nog geconcretiseerd moet worden, maar waarover de meerderheidspartijen al een duidelijk engagement hebben aangegaan. Er werd een successietarief uitgedokterd voor samenwonenden dat ligt tussen dat voor gehuwden enerzijds en voor broers en zussen anderzijds. Er wordt niet uitgegaan van het louter formele samenwonen, doch van het begrip gemeenschappelijk huishouden. Dit laatste moet het mogelijk maken dat louter formele en fiscaal geïnspireerde engagementen worden geminimaliseerd. Gevolg hiervan is dan ook dat samenwonende broers en zussen en meer dan twee relaties van dit gunsttarief gebruik kunnen maken.

Om voor het nieuwe tarief in aanmerking te komen, moet men een duurzaam engagement aangaan – minimum drie jaar werd overeengekomen – en moet men een gemeenschappelijke huishouding voeren. Over dit laatste werd in de commissie uitvoerig gediscussieerd. Het gaat om een begrip waarvan de inhoud met de ellebogen wordt aangevoeld, doch dat niet eenvoudig te omschrijven is. Samenwonen is meer dan wonen onder hetzelfde dak. Samen lief en leed delen, uit dezelfde confituurpot eten, samen de afwas doen – in de wandelingen waren er kleurrijke omschrijvingen genoeg die de onderliggende betekenis lieten aanvoelen. Dergelijke omschrijvingen kunnen uiteraard geen deel uitmaken van het decreetgevend werk. De Raad van State adviseerde uitdrukkelijk criteria in de teksten op te nemen. In de Nederlandse wetgeving wordt het gemeenschappelijk huishouden als volgt omschreven : hun hoofdverblijf in dezelfde woning hebben en blijk geven van zorg te dragen voor mekaar door middel van het leveren van een bijdrage in de kosten van de huishouding, dan wel anderszins. Er wordt specifiek bepaald dat samenwonenden die samen een kind hebben of opvoeden, worden geacht een gemeenschappelijke huishouding te voeren.

De heer Lachaert haalde daaruit op grond van de Nederlandse rechtspraak drie criteria : het delen van dezelfde woonst, de bijdrage in de kosten van de huishouding en de voortgezette wil – ik noem het de blijvende intentie – om samen te leven. Het delen van dezelfde woonst wordt in ons voorstel als een onweerlegbaar vermoeden bewezen via de gezamenlijke inschrijving gedurende drie jaar op hetzelfde adres.

Deze criteria kunnen op een aantal situaties worden toegepast. Drie zussen wonen bijvoorbeeld al jaren in onverdeeldheid in de ouderlijke woning en zorgen voor elkaar. De ene werkt buitenshuis, de andere werkt bijvoorbeeld in de tuin en levert op haar manier een bijdrage in de huishouding. Ze vormen een gemeenschappelijke huishouding. Ook wanneer een van hen hulpbehoevend is en geen substantiële bijdrage kan leveren aan de gemeenschap, vormen ze nog steeds een gemeenschappelijke huishouding.

Hoe zit het dan met de bejaarden in een home ? Een koppel dat op een gemeenschappelijke kamer verblijft met de intentie lief en leed te delen, zal voor de berekening van de successierechten anders worden behandeld dan twee personen die toevallig, bijvoorbeeld omwille van onvoldoende eenpersoonskamers, in één kamer terechtkomen. De bejaarden die elk op een eigen kamer leven, goed overeenkomen en heel vaak samen zijn, zullen zeker niet vanzelfsprekend onder deze definitie vallen.

Voor het overgrote deel van de gevallen zal er echter geen enkele twijfel bestaan of er al dan niet sprake is van een gemeenschappelijke huishouding.

Terecht werd in de loop van de besprekingen in de commissie de zorg uitgedrukt om mensen voldoende te beschermen tegen een fiscaal te indringende overheid. We denken dat hieraan wordt tegemoetgekomen door het creëren van een onweerlegbaar bewijs, namelijk een uittreksel uit het bevolkingsregister, en een weerlegbaar vermoeden van de gemeenschappelijk huishouding. Dit laatste zal door de fiscus slechts kunnen worden weerlegd door ernstige indicaties. Het feit dat bijvoorbeeld de telefoonrekening steeds door één en dezelfde partner wordt betaald op wiens naam de rekening staat, is zeker geen voldoende argument. De partijen zelf zullen met alle middelen van recht het tegenbewijs kunnen leveren.

Ik weet dat de discussies die aan deze vergadering voorafgingen, vaak emotioneel geladen waren en niet altijd even rimpelloos verliepen. Standpunten

Becq

zijn geëvolueerd, verfijnd en genuanceerd; ook het onze. Ik dank al wie, over de partijgrenzen heen, in functie van de duidelijkheid en de juridische consistentie constructief heeft meegewerkt, zodat dit nieuwe voorstel maximaal beantwoordt aan onze bedoelingen. Het heeft mij ook doen besluiten dat meer dan enkel de meerderheidspartijen voorliggend voorstel genegen zijn, zelfs toen de anderen zich formeel onthielden bij de stemming in de commissie. Ik apprecieer dit des te meer omdat sommigen in de wandelgangen steun betuigen aan ons voorstel, doch ter zitting zelf nog tegenvoorstellen formuleren, wat ik overigens niet goed begrijp.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Weet u waar ik het nu echt moeilijk mee heb, mevrouw Becq ? Dat de CVP altijd een gezinsmodel te laat komt. Ik vind het logisch dat er voor de tweeverdienersgezinnen een lastenvermindering komt. Ze werden immers jarenlang fiscaal uitgebuit. Men paste de belastingschalen niet aan, en liet de mensen onrechtstreeks steeds maar hogere belastingen betalen. Nu de tweeverdienersgezinnen algemeen verspreid zijn, en zelfs het samenwonen, een nieuwe gezinsvorm, ook al vrij goed is ingeburgerd, ontdekt de CVP hen. Ik geef het niet op, hoor. Er komt ooit een moment dat de CVP de maatschappelijke werkelijkheid onder ogen ziet.

Mevrouw Sonja Becq : Er ligt op dit moment op initiatief van de CVP in de Senaat een voorstel neer dat daarmee rekening houdt.

Mevrouw Nelly Maes : Maar geef toch toe dat dat laat is. Voor de CVP bestond het echte gezinsmodel uit éénverdieners. De tweeverdieners werden gestraft.

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Dat voorstel in de Senaat komt van senaatsvoorzitter Vandenberghe, mevrouw Maes. U mag echter het prijskaartje niet vergeten. Dit kost ongeveer 20 miljard frank.

Mevrouw Nelly Maes : Het belasten van het steeds groeiend aantal tweeverdieners was een zeer lucratieve niet-activiteit. Men liet ze maar betalen. Men moest de belastingen niet verhogen, omdat de inkomsten vanzelf verhoogden.

Mevrouw Sonja Becq : Ik wil nog eens herhalen dat een dergelijk voorstel werd ingediend. Het vol-

gende zal misschien ook nog een antwoord zijn op uw vraag, mevrouw Maes.

Huwelijk, echtscheiding, gezinsvorming en partnerrelaties zijn aangelegenheden die mensen raken en waarbij iedereen betrokken is. Wijzigingen terzake vragen dan ook tijd en omzichtigheid. Ook in goede huwelijken kunnen tussentijdse stormen woeden en zelfs in afgebakende partnerrelaties. Toch denk ik dat we er uiteindelijk in geslaagd zijn om een evenwichtige regeling uit te werken. *(Applaus bij de CVP en de SP)*

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, mevrouw de minister, collega's, de eindstemming in de commissie laat hopen dat de finish na een maandenlange turbulente aanloop nabij is. Daar heeft mijn partner in dit voorstel, mevrouw Becq, ook al op gealludeerd. We zijn bij wijze van spreken op dit late uur in de stoïcijnse fase beland.

Mevrouw Nelly Maes : Ik dacht in de wittebroodsweken.

De heer Guy Swennen : We hebben al enige voorgeschiedenis, als u me toestaat dat te verklappen.

Met dit nieuwe voorstel van decreet wordt een tarifiering inzake successierechten van samenwonenden ingesteld, die het onevenredige en onverantwoorde karakter inzake ongelijkheid met gehuwden drastisch afbouwt. Vooral voor de kleinere erfenissen is dit substantieel. Het zijn vooral die beelden, die op het netvlies van velen zijn gebrand.

Voorts is dit voorstel een verbreding ten aanzien van mijn partneriaatsvoorstel. Ten eerste is er geen uitsluiting meer van de categorie van de bloed- en aanverwanten. Ten tweede is er geen beperking van het aantal.

De vergelijking met de ongehuwde tweerelatie is niet het uitgangspunt van dit voorstel. Het gegeven van het samenwonen staat centraal. Dit botst niet met de technisch-juridische bezwaren van het gelijkheidsbeginsel, zoals dat in het partneriaatsvoorstel wel het geval was.

Bij de behandeling in de commissie werd er terecht op gewezen dat het partneriaatsvoorstel uitging van volstrekt objectieve parameters, terwijl de in dit voorstel gehanteerde notie gemeenschappelijke huishouding slechts een weerlegbaar vermoeden is.

Swennen

Het is dus een veel minder objectief en deels subjectief gegeven.

Het moet me van het hart dat vooral dankzij de constructieve medewerking van de fracties, die deel uitmaakten van de veelbesproken wisselmeerderheid, de notie gemeenschappelijke huishouding concreet werd verfijnd en dus zoveel mogelijk werd geobjectiveerd. Na alles wat hier is gebeurd, siert hen dit.

Als dit voorstel hopelijk morgen een door dit Vlaams Parlement gestemd decreet wordt, zullen samenwonenden niet langer een door de wet- en decreetgever straal genegeerde grote groep zijn. Voor de eerste keer krijgt de notie samenwonenden duidelijke rechtsgevolgen vanuit een parlementair halffrond. Ik weet dat dit in de sociale zekerheid het geval is, maar nooit eerder is dit na een zo fundamenteel debat klaar en duidelijk vanuit een parlementair halffrond beslist.

Ik zou er toch op willen wijzen dat de scharnier-symboliek die samenhangt met de tastbare gevolgen op het vlak van de tarieven voor de successie-rechten nog belangrijker is. Het is de symboliek – en meer dan dat – van de doorbraak in het voor-nemen alle discriminaties aan te pakken tussen vergelijkbare samenlevingsvormen. Dit is hoofdzakelijk een federale bevoegdheid.

Partner en collega Becq, als u zegt dat de CVP altijd voorstander is geweest van een globale regeling, antwoord ik dat ik dat ook steeds ben geweest. Maar iemand moet ergens beginnen, ik stel enkel vast dat u bent gevolgd. Ik kan dat alleen maar toejuichen, maar we hebben op dat vlak altijd op dezelfde golflengte gezeten. Ik vind ook dat discriminaties van gehuwden ten opzichte van ongehuwden moeten worden afgeschaft. Hadden we echter nu niet door deze zure appel gebeten, dan heerste er op dit moment nog altijd volstrekke rust in het federaal huis.

Het verheugt me vast te stellen dat de commissie Justitie in de Kamer onmiddellijk na het fameuze akkoord bijna een volledige dagzitting heeft besteed aan de globale problematiek en een concrete kalender heeft vastgelegd. Na het reces zal men hieraan maandelijks een zitting besteden. Men begint, zoals bij ons reeds de gewoonte is, met een aantal hoorzittingen waarna men in zeer snel tempo tot concrete wetgevende initiatieven wenst

over te gaan. Met één zitting per maand zal men snel tot wetgevend werk kunnen overgaan.

Het heeft er alle schijn van dat de trein eindelijk goed en wel op de rails staat. Ik dank iedereen in dit Vlaams Parlement die daaraan heeft meege-werkt. (*Applaus bij de SP en de CVP*)

De voorzitter : De heer De Reuse heeft het woord.

De heer Herman De Reuse (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, mevrouw de minister, geachte collega's, ik ben van oordeel dat als we een wet willen beoordelen we moeten nagaan wat er in die wet staat.

De essentie van de desbetreffende wet is toepasbaar op al wie met de erflater woonde als aan twee voorwaarden wordt voldaan : men moet drie jaar hebben samengewoond, en er moet met de decujus een gemeenschappelijke huishouding zijn gevoerd. Het samenwonen gedurende drie jaar, zoals het in het voorstel van decreet is vervat, komt eigenlijk op iets anders neer. Het enige bewijsmiddel is een uittreksel uit het bevolkingsregister. We mogen in feite dus niet spreken over samenwonen, wel over twee mensen die samen gedomicilieerd zijn. Een domicilie is natuurlijk iets volledig anders dan het feitelijke samenwonen. Men kan feitelijk samenwonen zonder samen gedomicilieerd te zijn. Men kan ook samen gedomicilieerd zijn zonder samen te wonen. Er zijn dus verschillende uitwijk-mogelijkheden. Dat is een eerste kritiek op de gehanteerde wettelijke terminologie.

Ons tweede punt van kritiek gaat over het zogenaamde voeren van een gemeenschappelijke huishouding. Daarover is in de commissie nogal wat discussie geweest. Oorspronkelijk zei men dat het weerlegbaar vermoeden hier niet terzake deed. Men stelde dat dit te maken had met de periode van drie jaar samenwonen. De Raad van State heeft daar toen een oordeel over moeten vellen. In zijn uitspraak stelde de raad dat men dit wettelijk vermoeden kon mee laten tellen bij het voeren van die gemeenschappelijke huishouding, maar niet bij de domicilie. Die bewijst men immers aan de hand van een uittreksel uit het bevolkingsregister.

Degenen die victorie kraaiden, zijn toch wel aan iets fundamenteels voorbijgegaan. Het systeem waarin we terecht komen, stelt een wettelijk vermoeden dat er een gemeenschappelijke huishouding is, voorop wanneer men drie jaar samen is gedomicilieerd. Dan zou de administratie eventueel het tegenbewijs moeten leveren. Onderaan op

De Reuse

bladzijde 9 van het advies van de Raad van State lees ik in dit verband, en ik citeer : overigens zal het bewijs dat er geen gemeenschappelijke huishouding voorhanden is, moeilijk kunnen worden geleverd zonder zich op het domein van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen te begeven. De eerbiediging van het privé-leven is evenwel grondwettelijk en internationaal-rechterlijk beveiligd. Zie onder meer artikel 22 van de Grondwet, artikel 8 van het EVRM en artikel 17 van het internationaal verdrag voor burgerrechten en politieke rechten. De voornoemde bewijsvoering dreigt dus door de bescherming van het privé-leven te worden bemoeilijkt, zo niet onmogelijk gemaakt, zodat vragen kunnen worden gesteld bij de werkbaarheid van de ontworpen regeling. Einde citaat.

Men is dan inderdaad verder gegaan. Men heeft gezegd dat men dit aspect beter moest omschrijven. Men heeft dat dan willen definiëren. In se is dat echter niet nodig. Die bepaling in de wet is namelijk niet meer dan een dode letter. Wanneer men gewoon drie jaar samen is gedomicilieerd, bestaat immers dat wettelijk vermoeden; en dat wettelijk vermoeden kan volgens de Raad van State niet worden weerlegd, omdat men botst op de wet op de privacy en op een aantal internationaal-rechterlijke zaken.

Men heeft dat niet gezien. In de commissie is dat probleem niet aan bod gekomen. Toch staat dit duidelijk in het advies van de Raad van State.

De voorzitter : De heer Cannaerts heeft het woord.

De heer Leo Cannaerts : Mijnheer De Reuse, ik wil u toch op het volgende wijzen. In de toepassing van de sociale zekerheid, bijvoorbeeld voor werkloosheidsuitkeringen, wordt een dergelijk feit van samenwonen regelmatig gecontroleerd. Dat stuit dan toch niet op de bezwaren die u hier aanhaalt ?

De heer Herman De Reuse : Dat is iets heel anders.

De heer Leo Cannaerts : Het gaat weliswaar niet om fiscaal, maar om sociaal recht. Maar die controle wordt toch daadwerkelijk toegepast ?

De heer Herman De Reuse : Dat is niet wettelijk geregeld. We hebben daar wel te maken met een beginnende rechtspraak, waarbij sommige rechters oordelen dat er inderdaad een feitelijk samenwonen of een feitelijk gezin is. Dat is echter een volledige andere situatie.

In dit geval bekomt men door het bewijzen van zijn feitelijke gezinssituatie een voordeel. Dat is iets heel anders. De persoon in kwestie oordeelt dat hij argumenten uit zijn privé-leven mag aanvoeren om in zijn voordeel te bewijzen. De administratie mag zijn privacy niet schenden om het vermoeden, dat hier wettelijk is vastgelegd, te ontkrachten en te weerleggen. Dat is een andere kwestie. Ik geloof dat we het daar toch over eens zijn. Het is een totaal andere, tegenovergestelde invalshoek.

Het staat zo te lezen in het advies van de Raad van State. Ik denk niet dat u het anders kunt interpreteren. De voorwaarde die daar is gesteld, komt op niets neer. De Raad van State zegt dan ook, ik citeer : in die zin is het toepassingsgebied van de ontworpen regeling dermate ruim dat het voorstel zijn doel dreigt voorbij te schieten, te weten een grotere gelijkheid tot stand brengen tussen gehuwden en niet-gehuwden, waarvan de levenssituatie vergelijkbaar is. Einde citaat.

Het is trouwens belangrijk na te gaan voor wie deze voorstellen van decreet oorspronkelijk waren bedoeld. Het eerste voorstel kwam van de heren De Gucht, Sannen en Lachaert. Ik verwijs naar het verslag van de besprekingen in de commissie, wanneer men de vraag stelt wat het doel van de wet is. We hebben al een discussie gevoerd over de formulering ervan, over wie er al dan niet onder zou ressorteren. Ik citeer : de heer Patrick Lachaert antwoordt bevestigend maar stelt dat dit niet de hoofdbedoeling is van dit voorstel van decreet. De hoofdbedoeling, zegt de heer Lachaert, bestaat erin dat gescheiden mensen, die vijftien tot twintig jaar samenwonen na het op de klippen lopen van hun huwelijk, ook zouden kunnen genieten van het fiscale gunstregime, net zoals gehuwde mensen. Einde citaat. Dat heeft dus de indieners van een dergelijk voorstel van decreet gedreven.

Waarover gaat het in het voorstel van de heer Swennen ? Ik citeer : als men het ongehuwd samenwonen definieert als een leefgemeenschap tussen twee personen, ongeacht hun geslacht, gekenmerkt door een bestendigheid, of minstens een intentie van bestendigheid, dan is dat ongehuwd samenwonen een zeer vergelijkbare situatie met de toestand waarin gehuwden zich bevinden. Het betreft in beide gevallen een situatie waar twee mensen uit liefde voor elkaar samenleven, hun verantwoordelijkheid opnemen en hun verbondenheid ook na de dood van een van beiden gestalte wensen te geven ten bate van de overlevende partner. Einde citaat.

De Reuse

Dat was de bedoeling van het voorstel. Op een andere plaats zegt de heer Swennen nogmaals iets over zijn bedoelingen. Ik citeer uit het verslag : de heer Guy Swennen antwoordt dat hij de groeps-kwestie heeft willen uitsluiten. Hij wil uitgaan van een zo nauw mogelijk met het huwelijk vergelijkbare samenlevingsvorm. Einde citaat.

Wat is er van deze intenties overgebleven ? Ik geef toe dat aan de bekommernissen van zowel de ene als van de andere is voldaan. Door die veel te ruime tekst is nu een bijzonder ruime groep gevormd. Daartoe behoren natuurlijk de vroeger gescheiden mensen die al geruime tijd samenwonen. De homoparen voor wie de heer Swennen zijn voorstel van decreet had ontworpen, horen er ook bij.

Wie hoort er niet bij ? Het doet me genoegen dat ik de heer De Roo nog zie zitten, die te gelegener tijd zoveel heeft gepraat over de broers en zusters. Welnu, dat is niet geregeld, mijnheer De Roo. De toestand van broers en zusters is geregeld, op voorwaarde dat ze drie jaren samenwonen. Maar voor de anderen is er niets geregeld. Nochtans hebt u het steeds gehad over de noodzaak om de toestand van de categorie van de broers en zusters in haar geheel te regelen. Dat hebt u dus niet gedaan. Evenmin hebt u de toestand geregeld van de samenwonenden die niet op hetzelfde adres zijn gedomicilieerd. Voor hen hebt u geen regeling gevonden.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Ik wil deze discussie gerust voeren. Onze zorg bestaat erin om diegenen die samenwonen op voet van gelijkheid te behandelen. Samenwonenden die familie zijn van elkaar, en dus een relatie van bloedverwantschap met elkaar hebben, moeten ten minste van dezelfde tarieven kunnen genieten als andere samenwonenden. Het nieuwe decreet van de heer Swennen en van mevrouw Becq heeft dat wel degelijk geregeld.

De heer Herman De Reuse : Dat is juist. Wat u destijds hebt gezegd was echter iets heel anders. Toen sprak u over de hele categorie van broers en zusters.

De heer Johan De Roo : Neen. We hebben aangevaard dat broers en zusters die niet samenwonen een iets hoger tarief betalen.

De heer Herman De Reuse : U hebt in elk geval niet de toestand van alle samenwonenden geregeld, want u legde zich enkel toe op de op hetzelfde adres gedomicilieerde samenwonenden. Waar-toe leidt de terminologie die in deze decreettekst wordt gebruikt ? Nergens kwam dit ter sprake in de discussies in de commissie en in de toelichtingen bij deze voorstellen van decreet. Het gaat om het geval van de rijke suikertante die men op hetzelfde adres domicilieert. Dat is niet moeilijk : een aanvraag en het is zo gebeurd. Die suikertante zal wellicht wat sneller sterven dan het jonge koppel. Dat heb ik hier al gezegd : de voorwaarde van het voeren van een gemeenschappelijk huishouden is van geen belang. Dat weerlegbaar vermoeden wordt in feite onweerlegbaar. In hoofde van de administratie zijn er geen mogelijkheden om het tegenovergestelde te bewijzen; om te bewijzen dat er geen gemeenschappelijk huishouden wordt gevoerd.

Ik kan niet akkoord gaan met datgene wat mevrouw Becq heeft gezegd over de kloosterorden en de ouderlingentehuizen. De regeling zou in ouderlingentehuizen enkel van toepassing zijn als twee mensen – toevallig – op dezelfde kamer wonen. Dat is niet waar en u kunt het tegendeel niet bewijzen. Laten we de zaak toch eens even vanuit een juridische invalshoek bekijken. De administratie kan dat immers niet bewijzen, want ze loopt zich te pletter op de betonnen muur van de wet op de privacy en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. De tekst die voorligt is dus onzinnig; hij beantwoordt niet aan datgene wat de opstellers er oorspronkelijk mee bedoelden. Ik heb de commissie reeds op een aantal knelpunten gewezen. Op dat laatste probleem had ik u nog niet gewezen. Ik denk toch dat u dat had kunnen anticiperen. U had toch ook het arrest van de Raad van State kunnen lezen ? Daarin staat dat zeer duidelijk.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer de voorzitter, ik vind niet dat men op deze wijze afbreuk mag doen aan essentiële nieuwe elementen die zijn opgenomen na de bespreking in de commissie. Na een uiteenzetting van onder meer de heer Lachaert is er nu nauwkeuriger omschreven wat het betekent om gezamenlijk een huishouden te voeren. Het actieve element is daarmee ingebracht. Er wordt nu verwezen naar elementen die ook in de Nederlandse rechtspraak zijn verworven. Dat is uitdrukkelijk de bedoeling geweest. U geeft het voorbeeld van mensen die verblijven in een rustoord. Het volstaat inderdaad niet dat men op hetzelfde adres woont ; een adres in rustoord X in gemeente Y. Men moet

De Roo

een gezamenlijke huishouding voeren om recht te hebben op het gunstige tarief inzake successierechten.

De heer Herman De Reuse : Mijnheer De Roo, we praten naast elkaar. U luistert misschien wel naar mijn argument, maar u weerlegt het niet.

Inzake het principe van de gezamenlijke huishouding, wordt gezegd dat dit onder meer moet blijken uit de voortgezette wil van de partijen. Nu moet u mij eens zeggen wat dat op juridisch vlak betekent. Dat is niet meer of niet minder dan drie jaar samen gedomicilieerd zijn. Andere elementen hebt u niet.

Een van de vereisten is dat wordt bijgedragen in de kosten van de huishouding. Maar dit heeft geen enkel belang, want u mag het tegendeel niet bewijzen. Dit heeft bijgevolg geen enkele zin. Men heeft het weerlegbaar vermoeden ingebouwd terwijl het de facto een onweerlegbaar vermoeden is. Uiteindelijk blijft er slechts één voorwaarde om onder de toepassing te vallen van het decreet. Men moet met twee of meer mensen, onder wie uiteraard de decujus die u nog een legaat verschaft, gedurende drie jaar samen gedomicilieerd zijn.

Bijgevolg vraag ik me af wat er overblijft van de CVP-principes. Tijdens de totstandkoming van het decreet werd nog gezegd : geen lusten zonder lasten. Dat was een van de geveleugelde uitspraken. Men zou het statuut regelen van de samenwonenden en het vergelijkbaar maken met het statuut van de gehuwden. Mijnheer De Roo, u hebt tijdens de besprekingen gezegd dat dit voor u essentieel was. Mevrouw Becq wilde niet van zaprelaties weten, ze wilde verantwoordelijkheid. U kon het allemaal zo mooi zeggen. U was aan de andere kant niet blind voor bepaalde feitelijke toestanden en die wilde u inkapselen in structuren. Daaraan moesten voorwaarden worden verbonden.

Geen rechten zonder plichten, dat was het fundamentele standpunt van de CVP. Van dat standpunt blijft niet veel over. Er blijft uiteindelijk maar één voorwaarde over. En er is wel beloofd dat alles in een globaal kader zal worden geregeld. Ik herinner me dat de heer Van Grembergen ons bij een vorige discussie vertelde wat hij op dat vlak had meege maakt naar aanleiding van de derde fase van de staatshervorming. Er is trouwens geen enkel overleg geweest met de Franstalige partijen van de federale regering. U belooft dit wel, maar eigenlijk betekent het niet meer dan een doekje voor het bloeden. U hebt in feite geen enkele garantie dat u

iets kunt waarmaken. Tegenover uw kiezers moet u dit natuurlijk kunnen verantwoorden. U hebt immers een bocht gemaakt van meer dan 180 graden. U bent compleet van richting veranderd. Dat moet u nu aanvaardbaar maken, maar ik vrees dat dat niet lukt.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Als u daarnet goed had geluisterd naar wat ik heb gezegd, dan wist u ten eerste dat het gaat om een visie die vanuit het federale niveau mee moet worden ingevuld omdat we dat hier niet kunnen. We kunnen er nog veel demagogie aan besteden, maar we kunnen dat hier niet invullen. Dat hebben wij van in het begin gezegd. Daarom hebben we gesteld dat we ook een engagement nodig hebben vanuit het federale niveau, en daarom hebben we die afspraken gemaakt in aanwezigheid van de partijvoorzitters.

Ten tweede had u het over de lusten en de lasten. In dit voorstel van decreet is een tarief voorgesteld dat verschilt van het tarief van gehuwden. Dat zeg ik om u duidelijk te maken dat het niet om een gelijkschakeling met de situatie van gehuwden gaat. Het gaat om een specifieke groep die duidelijk afgescheiden is van de gehuwden.

Het gaat dan ook niet om de formele inschrijving, maar om de gemeenschappelijke huishouding. Die gemeenschappelijke huishouding maakt het immers mogelijk dat het om een relatie tussen twee mensen gaat die niet noodzakelijk seksueel-emotioneel is, maar die wel meer is dan samen ingeschreven zijn op hetzelfde adres.

De voorzitter : De heer De Reuse heeft het woord.

De heer Herman De Reuse : Ik zou hierop willen reageren met een paar citaten. Ik citeer het verslag.

De heer Cannaerts vraagt verduidelijking over de term duurzaam samenwonen. Daarnaast betwijfelt de spreker of het aanmoedigen van samenwonen een maatschappelijk goede keuze is. Een beetje verder in het verslag staat : mevrouw De Schamp-helaere vreest dat de voorgestelde hervorming aanleiding zal geven tot nieuwe discriminaties bovenop de bestaande, indien men niet eerst op het federale niveau tot een globale regeling komt. En even verder : het gelijkstellen van huwelijk en bepaalde vormen van samenwonen voor de successierechten schakelt dus leefvormen gelijk die qua rechten en plichten niet gelijk zijn, want de plichten uit het huwelijk als de solidariteit, de onderhoudsplicht, de verplichting tot hulp en bijstand,

De Reuse

het opnemen van elkaars schuld ten opzichte van de samenleving en dergelijke meer worden niet overgenomen. Het beleid kan door het maken van bepaalde keuzes de huwelijkswaarden beschermen en bevorderen.

Ik wil u ook nog citeren, mevrouw Becq. Ik zal niet het ganse citaat voorlezen. Er staat : het lid – u dus mevrouw Becq – wijst elke aparte toevoeging van rechtsgevolgen aan het feitelijk gegeven van samenwonen, dat zo summier is geregeld, categoriek van de hand. Dat zijn uw eigen teksten. En zo is het.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mijnheer De Reuse, als u iets citeert is het ook belangrijk dat u zegt in welk kader u het citeert, over welk voorstel van decreet het gaat en dat u ook het volledige citaat geeft. Ik denk dat u een aantal dingen uit hun context ruikt.

De voorzitter : Mevrouw De Schamphelaere heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Ik zou nog eens willen beklemtonen dat dit decreet geen gelijk-schakeling is van samenwonenden met de kinderen of de gehuwden in eerste lijn. Het voeren van een huishouding gedurende een paar jaar wordt voor om het even wie fiscaal gehonoreerd. Dat is voor ons belangrijk. Het gaat hier niet om een omschrijving van een nieuw statuut, van een relatie.

De heer Herman De Reuse : Daarvoor hebt u gezegd : wij doen niet mee, dat wordt niet omschreven. Dat was essentieel in uw verzet dat u tot op het einde hebt gevoerd. Dat weet u toch ook als u eerlijk wilt zijn met uzelf. Daar ligt de essentie.

Daarom hebt u gezegd dat u aan gewoon samenwonen geen rechtsgevolgen wilt verbinden die eigenlijk alleen aan het huwelijk kunnen worden verbonden. Dat heeft u altijd bestreden en nu zou u dat gaan verheerlijken. Dat kan toch niet.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Het gaat hier om het gewone samenwonen zoals het ook op federaal vlak in de sociale zekerheid wordt beschouwd voor bepaalde toelagen. Hier wordt geen nieuw soort relatie omschreven.

De voorzitter : De heer De Reuse heeft het woord.

De heer Herman De Reuse : Waarom stemt men dergelijke dingen die technisch-juridisch eigenlijk

een vloek zijn ? Ik heb het al gezegd en ik ben ook niet de enige die dat zegt. Ik ben ook niet de enige jurist die dat zegt. Ik zie dat sommige juristen afwezig blijven op de discussie vandaag, omdat ze eigenlijk ook wel weten dat hier eigenlijk geen vakwerk wordt afgeleverd. Men kan daar verder over discussiëren, maar ik vind dat men beschaamd moet zijn als men de bedoeling van die teksten vergelijkt met hun feitelijke gevolgen, die men toch zou durven goedkeuren. U krijgt totaal andere resultaten dan u oorspronkelijk had gezien.

Ik ben hier niet tot dat punt gekomen, maar ik heb reeds vaker gezegd dat het Vlaams Blok het huwelijk als pijler van de maatschappij en van het samenleven ziet. Ook om die inhoudelijke reden zullen we dit voorstel natuurlijk niet goedkeuren. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, ik zal beduidend korter zijn dan mijn voorganger. Ik weet trouwens niet of de CVP het voorstel van decreet handhaaft na de vorige uiteenzetting.

De voorzitter : Mijnheer Bogaert, het is beter niets uit te lokken.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, voor ons is het in elk geval een verdienste van dit voorstel van decreet dat het de notie van samenwonenden introduceert in de regelgeving van de successierechten. Gezien de voorliggende definitie speelt het dus blijkbaar geen rol meer met hoeveel men echt samenwoont, met welk geslacht men dat doet en welke graad van verwantschap er tussen de samenwonenden is.

Ik kan dit alleen maar vaststellen. Niettemin hebben we twee fundamentele punten van kritiek. Een eerste punt betreft het feit dat met dit decreet lang niet alle vormen van discriminatie worden weggevoerd. Ik heb het over de discriminatie tussen mensen die hun leven lang een zorgzame en duurzame relatie hebben opgebouwd maar door omstandigheden van fysieke of maatschappelijke aard niet in het huwelijk kunnen treden, en degenen die dat toevallig wel kunnen.

Ten tweede hebben we kritiek op de wijze waarop dit decreet tot stand is gekomen. Ons geheugen is niet zo kort dat we zouden hebben vergeten hoe partijvoorzitters en -cenakels dit parlement buitenspel hebben gezet; hoe een democratische meer-

Bogaert

derheid in dit parlement werd ongedaan gemaakt; met welke chantagemiddelen een van de regeringspartijen onder druk werd gezet om haar initiatief af te blazen; hoe de initiatiefnemer in dit Vlaams Parlement, de heer Swennen, werd teruggefloten en belachelijk gemaakt. Ik zou niet graag in zijn plaats zijn geweest. Om al deze redenen, mijnheer De Roo, zult u van ons willen aanvaarden dat we het voorliggend voorstel niet kunnen goedkeuren. Omwille van de positieve elementen die het bevat, zullen we echter ook niet tegenstemmen. We zullen ons dus onthouden. (*Applaus bij de VU*)

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, er wordt terecht beweerd dat er een grote concensus bestaat over de noodzaak het huidige systeem van tarifiering te wijzigen ten gunste van duurzaam samenwonenden. Nochtans ontbrak het precies de CVP aan een constructieve houding bij de bespreking van de vorige twee gelijkaardige voorstellen van decreet. U kunt dit de oppositie zeker en vast niet verwijten. Mijnheer De Roo, ik heb al enkele keren gezegd dat, als uw fractie op dat ogenblik amendementen had ingediend of voorstellen had geformuleerd ter verbetering van de voorliggende decreten, we waarschijnlijk samen tot een oplossing waren gekomen in één tekst en één voorstel van decreet. Gedurende heel die periode heeft uw partij echter geen enkel initiatief genomen. Dat betekent voor mij niet-constructief.

Het is trouwens ook omwille van het veto dat de partijvoorzitters van de CVP en de SP hebben ingeroepen – om een parlementaire meerderheid mogelijk te maken, die toevallig geen regeringsmeerderheid was – dat deze twee voorstellen werden verworpen, dit na een parlementaire schertsvertoning waarin de twee indieners van het huidige decreet de nar moesten spelen.

Het voorstel dat nu voorligt, is natuurlijk een belangrijke stap in het wegwerken van de ongelijkheden tussen gehuwden en ongehuwd samenwonenden. Een daadwerkelijke opheffing ervan zit er blijkbaar nog niet in. Twee personen die jaren lief en leed hebben gedeeld, die samen één huishouden voerden en een zorgzame relatie met elkaar opbouwden, krijgen blijkbaar niet het recht om bij het overlijden van een van de partners gelijk behandeld te worden, zoals gehuwden, op het vlak van de successierechten. Zij hebben nochtans een relatie die bijna identiek is aan het huwelijk – een

huwelijk is voor hen onmogelijk – maar ze worden niet identiek behandeld.

Van een globale regeling, zoals die door de CVP als zo belangrijk naar voren werd geschoven bij de bespreking van de vorige voorstellen van decreet is geen sprake meer. De CVP stelde dat ze eigenlijk a priori zou moeten zijn geregeld voor we in het Vlaams Parlement een initiatief mogen nemen. Op dit ogenblik is daar nog geen sprake van. Men kan het zelfs niet garanderen. Ik heb wel gehoord dat eraan wordt gewerkt, maar dat is nog geen garantie. De nadelen voor gehuwden die in de sociale en fiscale wetgeving terug te vinden zijn, worden blijkbaar ook nu nog niet kordaat aangepakt. Nochtans moesten deze zaken gelijktijdig gebeuren volgens de CVP. Ook de mogelijke financiële gevolgen van dit decreet zijn op dit ogenblik even onduidelijk als bij de vorige voorstellen van decreet. Mevrouw de minister, het is nu eenmaal onmogelijk dit juist in te schatten. U begrijpt dan ook waarschijnlijk mijn ongenoegen over de aanpak van dit dossier, vooral door de CVP. De verdeeldheid daar heeft ons maanden gekost om te komen tot een decreet over successierechten voor samenwonenden. Dit decreet dat een grote overeenkomst vertoont met het voorstel dat ik eerder met de heren Lachaert en De Gucht heb ingediend en dat door de CVP werd bestempeld als onaanvaardbaar en de promiscuïteit bevorderend – ik citeer hier letterlijk – wordt nu door dezelfde CVP ingediend.

Het grote verschil is echter dat de principiële ongelijkheid blijft bestaan, waar wij voorstander waren van een principieel gelijke behandeling. Al is dit decreet een stap vooruit, wij voelen ons genoodzaakt om ons te onthouden omwille van het behoud van de ongelijkheid. (*Applaus bij de VU en AGALEV*)

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : Ik wil deze discussie op dit late uur niet rekken. Maar we moeten toch eens stilstaan bij de teneur die los van dit probleem achter de woorden van de heer Sannen schuilgaat. Ik heb het niet over een specifiek geval of over een of andere vergelijking. Maar het voortdurend streven naar de grootst mogelijke gelijkheid maakt het kleinste verschil in onze samenleving ondraaglijk. Dat moeten we los van deze specifieke discussie, waar ik me niet in wil mengen, beseffen.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer Coens, ik ben het volledig met u eens dat niet alles moet worden

Sannen

gelijkgeschakeld. Een gelijkaardige relatie moet echter wel gelijk worden behandeld. Er zijn mensen die door bepaalde omstandigheden geen gebruik kunnen maken van het huwelijk als instituut. Als ze een gelijkaardige relatie hebben als gehuwden, moeten ze ook op dezelfde manier worden behandeld.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van de heer Swennen en mevrouw Becq houdende regeling van de successietarieven tussen samenwonenden.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

Wat het Vlaamse Gewest betreft wordt in artikel 48 van het Wetboek der Successierechten de tekst na tabel I vervangen door wat volgt :

"Voor de toepassing van dit artikel wordt onder samenwonenden verstaan een persoon of personen die op de dag van het openvallen van de nalatenschap minstens drie jaar ononderbroken met de erflater samenwonen, te bewijzen met een uittreksel uit het bevolkingsregister, en er een gemeenschappelijke huishouding mee voeren, hetgeen een weerlegbaar vermoeden inhoudt. Het voeren van een gemeenschappelijke huishouding blijkt onder meer uit de voortgezette wil van de partijen daartoe en de bijdrage van de partijen in de kosten van deze huishouding.

Tabel II bevat het tarief tussen samenwonenden. Dit tarief wordt voor elk van de rechtverkrijgen-

den toegepast op het overeenstemmende gedeelte van het netto-aandeel, zoals voorkomend in kolom A.

Tabel II

Tarief tussen samenwonenden

A	Tarief, toepasselijk op het overeenstemmende gedeelte zoals voorkomend in kolom A	Totale bedrag van de belasting over de voorgaande gedeelten	
		van	tot
1 F – 3 miljoen F	10%		
3 miljoen F – 5 miljoen F	35%		300.000 F
boven de 5 miljoen F	50%		1.000.000 F

Tabel III bevat het tarief tussen andere personen dan personen in rechte lijn, echtgenoten en samenwonenden. Dit tarief wordt, wat broers en zusters betreft, toegepast op het overeenstemmende gedeelte van het netto-aandeel van elk der rechtverkrijgenden zoals voorkomend in kolom A. Wat alle anderen betreft, wordt dit tarief toegepast op het overeenstemmende gedeelte van de som van de netto-aandelen, verkregen door de rechtverkrijgenden van deze groep.

Tabel III

Tarief tussen andere personen dan personen in rechte lijn, echtgenoten en samenwonenden

A	Tarief, toepasselijk op het overeenstemmende gedeelte zoals voorkomend in kolom A	Totale bedrag van de belasting over de voorgaande gedeelten			
		van	tot	tussen broers en zusters	tussen anderen
1 F – 3 miljoen F	30%	45%			
3 miljoen F – 5 miljoen F	55%	55%	900.000 F	1.350.000 F	
boven de 5 miljoen F	65%	65%	2.000.000 F	2.450.000 F	

"

– *Aangenomen.*

Voorzitter

Artikel 3

Wat het Vlaamse Gewest betreft worden in artikel 56 van hetzelfde wetboek de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° in het derde lid wordt het woord "Tabel II" vervangen door het woord "Tabel III" ;
- 2° in het vierde lid wordt het woord "Tabel II" vervangen door het woord "Tabel III" en wordt tussen de woorden "in rechte lijn of echtgenoten," en de woorden "broers of zusters" het woord "samenwonenden," ingevoegd.

– *Aangenomen.*

Artikel 4

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 1998.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16.30 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer Joachim Coens c.s. betreffende de verzoening van de behoeften aan energie en aan zuivere lucht in onze maatschappij
– 543 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3

Bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van de heer Coens c.s. betreffende de verzoening van de behoeften aan energie en aan zuivere lucht in onze maatschappij dat luidt als volgt :

Het Vlaams Parlement,

- gelet op de Verkenningsnota voor het energiedebat in het Vlaams Parlement, ingediend door de heer Eric Van Rompu, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media (Stuk

306 (1995-1996) – Nr. 1), waarin onder meer wordt gesteld :

"Het gebruik van energie is essentieel voor onze samenleving. Industriële processen vereisen energie en ook voor het transport van personen en goederen is energiegebruik onontbeerlijk. Het gebruik van energie heeft echter nadelige milieueffecten. Voorbeelden zijn verzuring (emissies SO₂ en NO_x), versterking van het broeikas effect (uitstoot CO₂, methaangas en andere broeikasgassen), afvalproblematiek (vliegias, kolenreststoffen), stofemissies en geluidsoverlast. Een adequate oplossing voor de energie/milieuproblematiek is enkel mogelijk door de gebundelde inzet van de aanbieders van energie (producenten en distributeurs), de vragers van energie (ondernemingen, burgers), de overheid (sensibiliseren, reguleren) en de wetenschappelijke wereld (technologische vernieuwing)."

en

"Vandaag is de voornaamste doelstelling van het Vlaamse energiebeleid de aanmoediging van het rationeel energieverbruik en de terugdringing van de CO₂-uitstoot met 5 % tegen het jaar 2000 in vergelijking met het niveau van het jaar 1990."

en

"In het kader van een duurzaam energiebeleid in het algemeen en een CO₂-arm beleid in het bijzonder, moet het mogelijk zijn om op langere termijn de inzet van hernieuwbare energiebronnen in Vlaanderen relatief te versterken."

en

"Milieubekommernissen en duurzame ontwikkeling moeten meer en meer geïntegreerd worden in het economisch denken. De bedoeling van het Vlaamse energiedebat is in deze context een strategie te ontwikkelen voor het Vlaamse energiebeleid." ;

- gelet op de Beleidsbrief Het leefmilieu in Vlaanderen – Een duurzame ontwikkeling voor de generaties van morgen, ingediend door de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling (Stuk 166 (1995-1996) – Nr. 1), waarin onder meer wordt gesteld :

"Het beleid zal gericht zijn op de bronnen van grootste vervuiling : de energiesector, de chemi-

Voorzitter

sche nijverheid, de basismetaalsector en de sector land- en bosbouw. Laatst maar niet het minst is ook de sector verkeer en vervoer verantwoordelijk voor een groot deel van de luchtverontreiniging. Vanuit milieutechnisch oogpunt zullen deze verschillende sectoren thematisch worden aangepakt. Vooraan staan daarbij :

- het verder verminderen van verzurende emissies ;
- het verminderen van de emissies van organische stoffen en dioxines ;
- de bescherming van de ozonlaag ;
- het treffen van structurele maatregelen ter vermindering van de ozonverontreiniging ;
- het verminderen van de emissies van broeikasgassen ;
- het verminderen van de emissies van het verkeer."

en

"De bevolking, de bedrijven en de overheden moeten overtuigd worden van de noodzaak van een meer milieubewust gedrag. "Overtuigen" is noodzakelijk om het maatschappelijk draagvlak te verbreden en te verdiepen. Een verbetering van het milieu kan ten gronde enkel door een gedragsverandering van de geresponsabiliseerde burgers gerealiseerd worden." ;

- gelet op de specifieke acties opgenomen in het milieubeleidsplan 1997-2001 (MINA-plan 2) ;
- overwegende dat de energiepolicies niet alleen moet leiden tot een vermindering van het energieverbruik maar ook tot het gebruik van minder vervuilende alternatieve brandstoffen ;
- overwegende dat het verkeer in de stedelijke centra de grootste vervuiler is ;
- overwegende dat de vermindering van het wagengebruik ten bate van het openbaar vervoer onvermijdelijk het aantal dieselbussen in de stadscentra doet toenemen ;
- overwegende dat er elke zomer een terugkerend probleem van te hoge ozonconcentraties is en gezien het aangewezen is nu maatregelen te

nemen in het vooruitzicht van de zomer van 1997 ;

– vraagt de Vlaamse regering

1. een actieplan "energie en zuivere lucht" op te stellen ;
2. de nodige inspanningen te doen om de bevolking bewust te maken van de noodzaak om de luchtvervuiling te verminderen ;
3. overleg te plegen met de federale overheid, om in de tarifieringsstructuur voor elektriciteit en gas rekening te houden met de veroorzaakte milieuschade ;
4. specifieke maatregelen te nemen ten aanzien van het wegverkeer, meer bepaald :
  - a) maatregelen ter vermindering van het gebruik van personenwagens ten voordele van het openbaar vervoer ;
  - b) maatregelen ter stimulering van meer milieuvriendelijke autotypes en van een meer milieuvriendelijke samenstelling van brandstoffen, vanuit het principe dat steeds dient te worden gekozen voor de beste beschikbare technologie en in aansluiting op de standpunten die terzake werden ingenomen door het Europees Parlement op 10 april 1997 met betrekking tot de voorstellen van de Europese Commissie in het kader van het Auto-oil-programma. Zo bijvoorbeeld :
    - de ontwikkeling van auto's met een veel lager verbruik (bijvoorbeeld de drie liter/100 km-wagen) ;
    - een snelle invoering van strengere normen voor de uitlaatgassen van auto's ;
    - het terugbrengen van het benzeen- en zwavelgehalte in de motorbrandstoffen ;
    - de aanmoediging van zuurstofrijke benzine om de CO-uitstoot te beperken ;
    - een striktere controle op de goede werking van katalysatoren en inspanningen om de techniek van katalysatoren en koolstoffilters verder te verbeteren ;

Voorzitter

- c) maatregelen ter stimulering van het gebruik van alternatieve brandstoffen die minder vervuilen dan de petroleum-brandstoffen, te beginnen met de voertuigen die het meest vervuilen, namelijk de zware dieselveertuigen in de stad ;
5. specifieke maatregelen te nemen om het energieverbruik in de woningsector te doen dalen (bijvoorbeeld door het herbekijken van de K-waardenormering van glas) ;
  6. een specifiek gecoördineerd omschakelingsprogramma naar andere brandstoffen dan diesel te starten voor collectieve vloten, bestemd voor gebruik in een stedelijke omgeving ;
  7. een beleid van promotie en ondersteuning van alternatieve energiebronnen te voeren ;
  8. in samenwerking met de federale overheid milieu-impactstudies te laten opmaken rond de voor- en nadelen van een omschakeling naar meer elektrische en hybride motorvoertuigen enerzijds en naar het gebruik van alternatieve brandstoffen en biobrandstoffen anderzijds. Hierbij wordt telkens het totale effect op het leefmilieu afgewogen (naast de directe emissies van het motorvoertuig, ook de vervuiling van of door batterijen, de emissies afkomstig van energie-opwekking in centrales, de vervuiling veroorzaakt door verdere raffinering, de impact van het op grote schaal telen van gewassen voor het gebruik als biobrandstof, enzovoort) ;
  9. een fiscaal aanmoedigingsstelsel in te voeren dat het gebruik van alternatieve brandstoffen bevordert ;
  10. industriële programma's te bevorderen voor de ontwikkeling en productie van nieuwe uitrustingen die de luchtvervuiling in de steden verminderen, het gebruik van deze uitrustingen aan te moedigen in Vlaanderen en de export ervan te bevorderen.

De bespreking is geopend.

De heer Van Looy, verslaggever, verwijst naar het schriftelijk verslag.

De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik dank de verslaggever en de leden van de commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud dat ze voor mij, een niet-commissielid en dus een vreemde eend in de bijt, als gastheer wilden optreden toen ik daar een voorstel van resolutie kwam bepleiten. Ik dank hun ook voor hun inbreng in de discussie, die dan werd afgerond met een unanieme stemming.

Ik wens hier snel even enkele punten uit de resolutie aan te halen. Vorig jaar werden we gealarmeerd door hoge ozonconcentraties. Ik vrees dat we dit ook deze zomer zullen meemaken. In het licht van het zomerreces is het niet onbelangrijk deze resolutie nog eens onder ogen te brengen. De ozonconcentraties illustreren dat de kwaliteit van de lucht die we allen dagelijks inademen, onvoldoende verbetert, niet in het minst omdat de automobilititeit blijft toenemen. Verbrandingsgassen hebben hun weerslag op volksgezondheid, de bodem, de natuur, het milieu en gebouwen. We bevinden ons gelukkig nog niet in situaties zoals die in Los Angeles of Mexico, maar het smog- of het ozonalarm wordt ook in Vlaanderen soms al gegeven. Het heeft een belangrijke weerslag op economische en andere activiteiten.

De Vlaamse regering heeft in het kader van de Conferentie van Rio de ambitieuze doelstelling mee onderschreven om de CO₂-uitstoot met 5 procent te verminderen tegen het jaar 2000. Het verminderen van de uitstoot van CO₂ vergt echter een geïntegreerd programma met daadwerkelijke maatregelen en een bewustmaking en stimulering op het terrein, vergelijkbaar met de aanpak van de Clean Air Act in de Verenigde Staten.

Alles slaat eigenlijk terug op de combinatie tussen de verbrandingsprocessen die we gebruiken om de energie te produceren. Dit is de combinatie tussen de kwaliteit van de lucht en de productie van energie die voor een aantal zaken nodig is, maar die dus ook mee aan de basis ligt van deze verontreiniging. Fossiele brandstoffen worden zowel verbrand om ons te verplaatsen en te verwarmen, als voor industriële doeleinden en de productie van elektriciteit. We hebben nood aan een geïntegreerd energiebeleid. We moeten niet alleen ons energiegebruik rationaliseren en dus even veel doen met minder energie, maar ook een lagere uitstoot bereiken door minder energie te gebruiken en een beroep te doen op alternatieve energiebronnen.

Hiervoor zijn maatregelen nodig. In de resolutie pleiten we voor een geïntegreerd actieplan tussen energie en zuivere lucht, dat tweevoudig is. Er zijn

Coens

een reeks horizontale of algemene, en een reeks verticale of sectorale maatregelen. Bij de horizontale maatregelen denken we onder meer aan de bewustmaking. Er moeten onderzoeks- en opleidingsprogramma's worden opgezet die nagaan hoe het klassieke energieverbruik kan worden vermindert en hoe het economisch gebruik van minder vervuilende alternatieve bronnen kan worden verwezenlijkt. Verder denken we aan het stimuleren van de ontwikkeling van producten die zijn gebaseerd op energiebesparende concepten, aan het gebruik van alternatieve energiebronnen, aan een nieuw tariefbeleid voor de energie en aan het opzetten van een normeringsprogramma. Dat laatste moet een gestage verstrenging van de emissienormen inhouden voor ozon-, smog- en zuurproducerende uitstoten.

Er worden ook een aantal verticale maatregelen per sector voorgesteld. Een belangrijke sector is die van het wegverkeer. We pleiten voor het stimuleren van een ruimer gebruik van het openbaar vervoer. We denken ook aan carpooling, bedrijfsvervoerplannen en snelbussen. Ook het vrachtvervoer zou kunnen worden verminderd, door over te schakelen naar het spoorwegvervoer en de binnenscheepvaart. In de stedelijke centra zou op korte termijn een omschakeling op alternatieve brandstoffen kunnen gebeuren voor stadsbussen, vuilniswagens, gemeentelijke technische diensten en voertuigen van dienstverlenende organisaties. De daartoe benodigde technologie is voorhanden. Er zouden dus zuiverder alternatieve brandstoffen kunnen worden gebruikt voor auto's, bijvoorbeeld biodiesel, elektriciteit, aardgas of waterstof. In de Verenigde Staten stipuleert de Clean Air Act dat openbare besturen een bepaald percentage voertuigen op alternatieve brandstof moeten aanschaffen. In 1999 zou dit aandeel al 75 percent bedragen. Het is tijd dat ook het Vlaams Gewest zo een actieprogramma opstelt.

Een andere belangrijke bron van verzurende stoffen is de productie van elektriciteit in thermische centrales. Een normering is aangewezen. Het probleem moet planmatig worden aangepakt door toepassing van nieuwe technologieën voor rookzuivering. Ook de huidige tarieven zetten deze sector nog te weinig aan tot een efficiënter gebruik van elektriciteit of energie.

Een andere energieverslinder is de overheid. Die moet worden aangezet om zuiniger met energie om te springen. De gemeenten moeten worden aangehaand om hun jaarlijks energieverbruik te vermin-

deren. Bij de KMO's en de industrie moet dan weer de nodige aandacht worden besteed aan technische innovaties om motoren efficiënter te laten draaien. Ook een aangepaste verlichtingstechnologie is daar wenselijk.

Ten slotte moet vooral veel nadruk worden gelegd op het overtuigen van de consument. De intercommunales moeten hiertoe meer inspanningen leveren, maar de verantwoordelijkheid situeert zich op verschillende vlakken. De overheid moet de distributie-intercommunales verplichten om maatregelen te nemen tegen de inwoners van hun gebied, om het energieverbruik per inwoner te verminderen. Er moet ook worden gedacht aan het verminderen van energieverbruik in de woningen, door een betere isolatie en een verbeterd omzettingrendement van verbrandingstoestellen, en door het verlagen van de K-waarden. Het aandeel van de huisverwarming in de CO₂-uitstoot bedraagt 25 percent. Te weinig mensen beseffen dit. Er is dus nood aan bewustmaking.

Om al deze redenen hebben we gepleit voor een geïntegreerde aanpak tussen energieproductie en de actie voor zuivere lucht. Dit alles werd in de resolutie vermeld. Ik ben zeer tevreden dat we deze, na de unanieme stemming in de commissie, nu aan de plenaire vergadering kunnen voorleggen. Ik hoop dat dit ieders aandacht zal trekken en dat de stemming gunstig zal verlopen. Als we straks weer eens worden gealarmeerd, zal men ons niet kunnen verwijten geen aandacht aan het probleem te hebben besteed. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw Raskin heeft het woord.

Mevrouw Gerda Raskin : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, op dit late uur zijn er toch nog onder ons die getuigen dat de kwaliteit van het leefmilieu hen na aan het hart ligt. Enkele weken geleden keurden we in dit parlement een resolutie goed waarin werd gesteld dat Vlaanderen dringend behoefte heeft aan een urgentieprogramma ter bestrijding van de overmaat aan ozon in de troposfeer. Nu ligt voor ons een voorstel dat de behoefte aan energie in onze maatschappij moet verzoenen met de behoefte aan zuivere lucht.

Een van de positieve dingen van dit voorstel is dat deze twee elementen met elkaar worden verbonden. We verbruiken energie en denken daar niet meer bij na. Anderzijds roepen we allemaal dat onze lucht niet meer zuiver is.

Met het opzet van de resolutie heeft mijn fractie geen enkel probleem. Hoe zou het ook anders kun-

Raskin

nen ? Alles wat deze resolutie vraagt, kunnen we alleen maar ondersteunen : een actieplan voor energie en zuivere lucht, inspanningen om de bevolking ervan bewust te maken dat de luchtverontreiniging moet verminderen, overleg met de federale overheid, specifieke maatregelen ten aanzien van het wegverkeer en het energieverbruik in de woningsector, een fiscaal aanmoedigingsstelsel ter bevordering van alternatieve brandstoffen.

De zomer van 1997 is al een eind gevorderd, maar dat hoeft ons niet te weerhouden om dringend iets te ondernemen. Het pakket voorgestelde maatregelen draagt onze goedkeuring weg. Ik verwijs naar de interventies van de heer Bogaert in de commissie voor Economie en Werkgelegenheid bij de bespreking van het uitrustingsplan in het najaar van 1996. We zullen deze resolutie morgen zeker goedkeuren.

Toch wil ik nog een nuance meegeven. Ik ben ontroerd door de eensgezindheid die zich rond deze resolutie heeft gevormd. Is het niet mooi dat we in het Vlaams Parlement allemaal dezelfde diepe bekommernis delen rond de kwaliteit van ons leefmilieu ?

Toch kan deze eensgezindheid de twijfels niet verdoezelen die op het terrein blijven bestaan over de resultaten. Alleen aan de resultaten zal men kunnen meten hoe belangrijk de kwaliteit van ons leefmilieu voor ons allen werkelijk is. Alleen aan de resultaten op het terrein zullen wij en heel Vlaanderen kunnen aflezen of we het echt menen met deze resolutie.

Deze nuancering werd me ingegeven door het feit dat beleidsintenties al te dikwijls helemaal niet of onvoldoende worden uitgewerkt. Tot deze vaststelling kwamen ook leden van de meerderheid al. Wat levert een actieplan op als het niet wordt uitgevoerd ? Wat zal het resultaat zijn van specifieke maatregelen als ze niet worden toegepast of als de uitzonderingen zich opstapelen ?

Met alleen maar mooie woorden en een vlot geschreven resolutie is Vlaanderen niet gebaat. Aan de acties en de uitvoering op het terrein zullen we allen kunnen afmeten hoe ernstig dit parlement en deze regering het menen met de inhoud van deze resolutie. Onze fractie zal nauwlettend toezien op de uitvoering ervan. (*Applaus bij de CVP, de VLD, de SP, AGALEV, het VB en de VU*)

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik wil aansluiten bij wat mevrouw Raskin hier net zei. Dit is een zeer mooie resolutie maar het zal erom gaan deze resolutie om te zetten in feiten. We hebben in het parlement al veel resoluties gestemd, denk maar aan de Ozonresolutie. Mevrouw Maes heeft een tijd geleden ook opgemerkt dat het tijd wordt om eens een evaluatie op te maken van wat er in realiteit gebeurt met de zaken waar we zoveel tijd aan besteden. Wat doet de Vlaamse regering met al die moties en resoluties waarvan de voorzitter zegt dat ze overgemaakt worden aan de regering ? Bij de bespreking van de begroting 1998 of bij de Septemberverklaring moeten we daar even stil bij staan.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Het rapport opmaken van de Vlaamse regering om de daadkracht te onderzoeken aan de hand van de gestemde moties, was een suggestie van de voorzitter. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter : Het is zo dat we in alle beleidsbrieven die nu worden voorgelegd, in een hoofdstuk moeten voorzien met de resoluties en de toepassingen. Dan is het aan het parlement om te oordelen of dat volstaat of niet.

Mevrouw Nelly Maes : Misschien kunnen we dan een paar ministers naar huis sturen. Misschien helpt dat.

De heer Johan Malcorps : In dat geval denk ik dat deze resolutie zeer belangrijk is. Er staat nogal wat in.

Ik stel vast dat we het niet uitsluitend hebben over het autoverkeer. Uiteraard is het auto- en vrachtverkeer de grote boosdoener. Er wordt ook duidelijk gesproken over de energieverstopping als belangrijke bron van luchtvervuiling. Vaak zijn we zo gefixeerd op de uitlaatgassen van het verkeer dat we vergeten dat er grote industrieën zijn die heel wat vervuiling veroorzaken. De zwavel en stikstofuitstoot van deze energiecentrales moeten ook onze aandacht krijgen vooral nu er plannen zijn om afvalstoffen als secundaire grondstoffen of brandstoffen te gebruiken met alle gevolgen van dien.

Vandaag hebben we nog een internationaal protocol van Genève inzake de vluchtige organische stoffen goedgekeurd. Ik heb bij de bespreking van het protocol ook gezegd dat het goed was, maar niet genoeg. We moeten verder gaan. Dit is een

Malcorps

eerste stap. Ons eigen milieubeleidsplan gaat een stuk verder.

In de commissie heb ik nog een aantal amendementen voorgesteld, die ook aangenomen zijn, omtrent de vervuiling door auto's en vrachtwagens. Het Vlaams Parlement is niet als enige bezig met de problematiek van luchtvervuiling en gezondheid. Op andere niveaus is men daar ook mee bezig.

De gevolgen van luchtvervuiling zijn groot. Vandaag hadden we het over kinderen. Agalev houdt zich bezig met ecologisch kinderrecht. Eén van de problemen waar we nu mee kampen, is het feit dat er veel kinderen zijn met astmatische aandoeningen en allergieën. Ondertussen is er ook bewezen dat er een band is tussen luchtvervuiling en astmatische aandoeningen en toename van allergieën bij kinderen.

Op een bepaald moment moeten we keuzes maken. Kiezen we voor het behoud van de absolute vrijheid van de automobilist of maken we andere maatschappelijke keuzes? Volksgezondheid moet centraal staan.

De Europese commissie heeft op een bepaald moment afstand gedaan van haar macht in het kader van het auto-oilprogramma. De autolobby en de brandstoflobby maken zelf de samenstelling van de brandstof op. De normen bepalen zij en de Europese commissie bekrachtigt die normen. De leden van het Europees Parlement hebben nu toch tegengas gegeven. Ze nemen dat niet langer. Het parlement moet op zijn strepen staan. Wij aanvaarden niet dat de Europese commissie een aantal normen doorvoert die eigenlijk zijn opgesteld op basis van wat er bekookstoofd is door de petroleum- en de autolobby. Zij stellen radicaler normen voor.

Voorlopig is de eindconclusie dat de ministers op Europees niveau een tussenpositie hebben ingenomen. Ze gaan verder dan de Europese commissie wat het zwavelgehalte betreft. Het Europees Parlement zal nog een stuk verder gaan. De ministers zeggen dat de uitlaatgassen met 7,5 procent worden verminderd. Het Europees Parlement spreekt over 30 procent. Ik hoop dat ze voet bij stuk houden. Belangrijk is dat we in deze resolutie duidelijk gekozen hebben voor het standpunt van onze collega's in het Europees Parlement. We kiezen voor de volksgezondheid, voor de rechten van het kind. We kiezen voor strenge normen.

Er is veel meer mogelijk dan de autoindustrie of de petroleumlobby ons met hun klaagzangen willen laten geloven. Ik herinner u aan de discussie van enkele jaren geleden over loodvrije benzine. Dat was onmogelijk voor de autoindustrie, ze zou eraan kapot gaan. Nu zegt ze zelf dat er geen probleem is, noch sociaal, noch economisch. Binnenkort wordt de loodvrije benzine ingevoerd, voor hen mag ze nu zelfs algemeen worden verplicht. Men heeft ons dus enkele jaren geleden vanalles op de mouw gespeld.

De schone auto is een mythe. We zullen nooit een zo propere, groene autotechnologie ontwikkelen dat autorijden een weldaad wordt voor het milieu. Daarom blijf ik benadrukken dat we ook volumemaatregelen moeten nemen. We moeten het autoverkeer verminderen. Dat staat ook in de resolutie. We moeten ze uiteraard goedkeuren maar we mogen nadien niet nalaten de resultaten te evalueren. Als de resolutie een verordenende kracht krijgt, zal de industrie begrijpen dat we het menen. Ik vermoed dat we de nodige tegenwind zullen ondervinden. We zullen voet bij stuk moeten houden. (*Applaus*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen morgen de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN BIJZONDER DECREET van de heren Johan De Roo, André Denys, Gilbert Bossuyt, Paul Van Grembergen en Jos Geysels houdende wijziging van artikel 33 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen
– 709 (1996-1997) – Nr. 1

VOORSTEL van de heren Johan De Roo, André Denys, Gilbert Bossuyt, Paul Van Grembergen en Jos Geysels tot wijziging van artikel 2 van het Reglement van het Vlaams Parlement
– 710 (1996-1997) – Nr. 1

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde zijn het voorstel van bijzonder decreet van de heren De

Voorzitter

Roo, Denys, Bossuyt, Van Grembergen en Geysels houdende wijziging van artikel 33 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en het voorstel van de heren De Roo, Denys, Bossuyt, Van Grembergen en Geysels tot wijziging van artikel 2 van het Reglement van het Vlaams Parlement.

De algemene bespreking is geopend.

De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, het voorstel van bijzonder decreet beoogt een wijziging aan te brengen bij de opening van ieder zittingsjaar van het Vlaams Parlement. We willen afwijken van de bestaande regeling en het voorzitterschap bij de opening van het parlement niet langer toevertrouwen aan het oudste lid in jaren. Het oudste lid in jaren kan een pas verkozen volksvertegenwoordiger zijn zonder enige parlementaire ervaring. Conform de beslissing van 7 mei 1997 van het Uitgebreid Bureau zouden we dat voorzitterschap willen toevertrouwen aan de Vlaamse volksvertegenwoordiger met het meeste jaren dienst in het Vlaams Parlement. Dit resorteert onder onze bevoegdheid gezien de constitutionele autonomie. Met dienstanciënniteit bedoelen we zowel de dienst in het Vlaams Parlement als de dienst in de Vlaamse Raad en de Nederlandse Cultuurraad. De vijf fractievoorzitters hebben het initiatief genomen voor dit bijzonder decreet.

We willen eenzelfde wijziging doortrekken naar het Reglement. Artikel 2 van het Reglement van het Vlaams Parlement zou kunnen worden gewijzigd, zodat ook de dienstanciënniteit van de voorzitter bepalend is voor het aanwijzen van de voorzitter die het parlement moet voorzitten.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, dit lijkt op het eerste gezicht een onschuldig voorstel van decreet en een onschuldige aanpassing van het Reglement. Dat is het uiteraard niet. U weet dat.

We hebben deze discussie twee jaar geleden al eens gevoerd in de beslotenheid van het Uitgebreid Bureau, naar aanleiding van de aanpassing van ons Reglement. We hebben ons daar toen ook tegen verzet. U zegt dat het oudste lid in jaren een pas verkozen volksvertegenwoordiger kan zijn, die

geen parlementaire ervaring heeft en de werking niet kent. Dat is uiteraard niet de werkelijke reden van uw voorstel.

De werkelijke reden zit achteraan op de voorlaatste rij. Bij de eerste rechtstreekse verkiezing van dit Vlaams Parlement was de oudste in jaren toch wel een Vlaams Blokker : de 72-jarige Wilfried Aers. Hij durfde zowaar een politiek incorrecte boodschap uit te spreken toen hij dit parlement diende te openen. U wordt daar jaarlijks aan herinnerd bij de opening van het parlementaire jaar.

U had iets creatiever moeten zijn in het bedenken van een reden waarom we nu zo dringend dit voorstel moeten behandelen. Hadden we dit nu niet gedaan, dan had in september opnieuw een verfoeilijke Vlaams Blokker het jaar geopend.

De voorzitter : Mevrouw De Schamphelaere heeft het woord.

Mevrouw Mia de Schamphelaere : Als ik het goed begrijp, is het uw vooruitzicht dat de oudste in dienstjaren nooit een Vlaams Blokker zal zijn.

De heer Filip Dewinter : Ik kom daar nog toe, mevrouw de Schamphelaere. Uitstel betekent natuurlijk nooit afstel.

Zeventien jaar lang heeft men zonder enig probleem aan de oudste in jaren het voorzitterschap en het openen van het parlement toevertrouwd. Nu moet vlug de hele handel worden gewijzigd, om ervoor te zorgen dat het niet langer een Vlaams Blokker is. Het is een decreet à la tête du client, in de werkelijke betekenis van de uitdrukking.

U zei, mevrouw, dat misschien ooit een Vlaams Blokker het meest aantal dienstjaren zal hebben. Dat zit er ook dik in als ik de jeugdige leeftijd van onze verkozenen bekijk.

Ikzelf heb het genoeg om nu toch bijna tien jaar in deze en andere vergaderingen te mogen zetelen. Uitstel betekent geen afstel. En, mijnheer De Roo, de dag zal komen dat u dit Reglement opnieuw zult moeten wijzigen. U zult er dan weer voor zorgen dat het oudste lid in jaren het parlement opent en niet een lid van het Vlaams Blok dat het meest aantal dienstjaren heeft.

Het is allemaal een beetje ridicul en bij de haren getrokken. U zult het daar wel mee eens zijn. Dit is een protectionistisch koehandeltje – want zo is het toch – tussen CVP en SP, waar met name de oppositiepartijen VLD, VU en Agalev zich ook toe heb-

Dewinter

ben geleend. Dit is een van de schaarse concrete verwezenlijkingen van de werkgroep Verfijning van de Democratie. Ik lees immers in de memorie van toelichting van dit decreet en deze reglements-wijziging dat dit een beslissing zou zijn van het Uitgebreid Bureau. Dit is niet waar. Het is een beslissing van de werkgroep Verfijning van de Democratie waar het Vlaams Blok al lang niet meer aan meedoet. Daar heeft men heel snel deze zaak onder elkaar geregeld.

Als dit een van de weinige concrete realisaties is van die werkgroep, dan zeg ik u : le ridicule ne tue pas. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking van het voorstel van bijzonder decreet en de bespreking van het voorstel tot wijziging van het Reglement is gesloten.

VOORSTEL VAN BIJZONDER DECREET van de heren Johan De Roo, André Denys, Gilbert Bossuyt, Paul Van Grembergen en Jos Geysels houdende wijziging van artikel 33 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen

– 709 (1996-1997) – Nr. 1

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van bijzonder decreet van de heren De Roo, Denys, Bossuyt, Van Grembergen en Geysels houdende wijziging van artikel 33 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen.

Artikel 1

Dit bijzonder decreet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 118, § 2, van de Grondwet.

– *Aangenomen.*

Artikel 2

In titel III, hoofdstuk II, afdeling II, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen wordt aan onderafdeling 3 – Bepalingen eigen aan het Vlaams Parlement, ingevoegd bij het bijzonder decreet van 24 juli 1996, een artikel 53ter toegevoegd, dat luidt als volgt :

" Artikel 53ter

In artikel 33, § 1, afdeling II, wordt, wat het Vlaams Parlement betreft, het eerste lid vervangen door wat volgt :

"Bij de opening van iedere zitting wordt het Vlaams Parlement voorgezeten door de Vlaamse volksvertegenwoordiger die het langst lid is van het Vlaams Parlement, bijgestaan door de twee jongste leden. Voor de berekening van de duur van het lidmaatschap van het Vlaams Parlement wordt ook het lidmaatschap van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de Vlaamse Raad in aanmerking genomen. Bij even lang lidmaatschap geniet de oudste in jaren de voorkeur." "

– *Aangenomen.*

Artikel 3

Dit bijzonder decreet treedt in werking op 1 september 1997.

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen morgen de hoofdelijke stemmingen over het voorstel van bijzonder decreet en over het voorstel tot wijziging van het Reglement houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Joachim Coens, Jaak Gabriels, Robert Voorhamme, Jan Penris, Herman Lauwers en Didier Ramoudt betreffende de IJzeren Rijn

– 718 (1996-1997)- Nr. 1

Bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van de heren Coens, Gabriels, Voorhamme, Penris, Lauwers en Ramoudt betreffende de IJzeren Rijn dat luidt als volgt :

Het Vlaams Parlement,

– gelet op

- 1° het eindrapport van de studie over de vervoersmogelijkheden op de IJzeren Rijn van februari 1997 ;
- 2° de met redenen omklede moties die op 15 januari en 16 april 1997 in het Vlaams Parlement werden goedgekeurd, over respectievelijk de tweede spoortoegang tot de Antwerpse haven en de IJzeren Rijn, en over de stand van zaken met betrekking tot de IJzeren Rijn ;
- 3° de resolutie die op 8 mei 1996 in het Vlaams Parlement werd goedgekeurd, betreffende het advies van de Vlaamse regering aan de federale regering over het investeringsprogramma van de NMBS 1996-2005 ;

– overwegende dat

- 1° de NMBS onvoldoende initiatieven neemt voor een snelle herwaardering van de IJzeren Rijn, die van vitaal belang is voor de Vlaamse Zeehavens ;
- 2° artikel 70 van het decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997 de Vlaamse regering machtigt om te onderhandelen en overeenkomsten af te sluiten met operatoren van het gecombineerde vervoer ;
- 3° de IJzeren Rijn voor Vlaanderen van strategisch economisch belang is ;
- 4° volgens de studie over de vervoersmogelijkheden op de IJzeren Rijn van februari 1997 op basis van goede economische argumenten de IJzeren Rijn zo snel mogelijk opnieuw in gebruik moet worden genomen, hetgeen op korte termijn en tegen geringe kosten mogelijk is ;
- 5° de IJzeren Rijn een goed voorbeeld zou kunnen zijn van een internationale "Freight

free-way", en dat de verschuiving van het wegvervoer naar het spoorvervoer een belangrijke bijdrage kan leveren voor een verbetering van de mobiliteit in het algemeen en van het milieu ;

– vraagt aan de Vlaamse regering

- 1° aan de federale overheid voor te stellen de IJzeren Rijn op korte termijn opnieuw in gebruik te nemen ;
- 2° via de federale overheid aan de NMBS te vragen om scenario's uit te werken van (alternatieve) financiering en exploitatie van de IJzeren Rijn, en een strikt tijdsschema te bepalen om die opnieuw in gebruik te nemen ;
- 3° bij de federale overheid erop aan te dringen een overleg tot stand te brengen met alle partijen die betrokken zijn bij het dossier, waaronder Nederland en Duitsland ;
- 4° de tweede spoortoegang naar Antwerpen-Noord volgens de gevraagde versnelde timing in gebruik te nemen om een substantiële verschuiving van weg- naar spoorvervoer, conform de conclusies van het eindrapport te bewerkstelligen ;
- 5° binnen haar bevoegdheden, in het bijzonder op het vlak van de ruimtelijke ordening, de nodige initiatieven te nemen om het economische draagvlak voor de IJzeren Rijn te vergroten en om tijdig de beslissing te nemen om het gewestplan te herzien.
- 6° op basis van artikel 70 van het begrotingsdecreet concrete voorstellen te doen voor een versterking van het goederenvervoer per spoor en daarvoor desgevallend de nodige budgettaire middelen vrij te maken ;
- 7° de Vlaams-Nederlandse ambtelijke werkgroep, belast met het opstellen van een protocol over het grensoverschrijdend goederenvervoer, aan te sporen haar werkzaamheden af te ronden.

De bespreking is geopend.

De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : Mijnheer de voorzitter, collega's, als verslaggever van de resolutie kan ik meedelen dat deze resolutie door bijna iedereen werd ondertekend en unaniem ondersteund.

Coens

Men kan dit ook zien in het licht van de vorige discussie waar men de omschakeling van vrachtverkeer naar spoorverkeer heeft kunnen bewerkstelligen. Het belangrijkste is dat het rapport na de studie over de IJzeren Rijn en de vervoersmogelijkheden naar de Rijn werd afgewerkt. Het bleek over de hele lijn positief. Het rapport is er, de balans is positief. Als commissieleden vragen we een en ander nu uit te voeren.

De voorzitter : De heer Ramoudt heeft het woord.

De heer Didier Ramoudt (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, dappere collega's, ik zal waarschijnlijk samen met de heer Bogaert de kortste tussenkomst houden. Ik zou liever op kosten van de NMBS naar huis sporen dan op die van het Vlaams Parlement.

Collega's, het zal waarschijnlijk eigenaardig overkomen dat iemand van de kust, uit de havenstad Oostende nota bene, zou opkomen voor de belangen van de Antwerpse haven. Achttien maanden geleden bezochten we met de gemengde commissies, namelijk die van Ruimtelijke Ordening en Economische Aangelegenheden, de havens van Antwerpen, Gent, Zeebrugge en Oostende.

De grote bezorgdheid die in de verschillende havens werd geuit, betrof de gebrekkige ontsluiting. De IJzeren Rijn kwam daar meermaals ter sprake. Voor de haven van Antwerpen leek dit een voor de hand liggende ontsluiting, daar deze spoorweg er reeds lag. Zo kan op een relatief goedkope manier het Rijnland op directe wijze worden verbonden met Antwerpen, maar ook met de zeehavens van Gent, Zeebrugge en Oostende.

Ik heb destijds dan ook een resolutie ingediend. Het verheugt me dat we deze resolutie nu tot een consensusresolutie konden omvormen. Ik zal hier niet nog eens de grote voordelen van de heropening van de IJzeren Rijn naar voren brengen. Deze zijn genoegzaam bekend en werden trouwens bevestigd door de haalbaarheidsstudie.

Alleen de mensen van de NMBS hebben het blijkbaar nog altijd niet begrepen. Ik vrees dan ook dat dit de zwakke schakel zal worden voor de heringebruikname. Daarom pleitte de VLD in haar eerste resolutie ervoor om rekening te houden met de mogelijkheid van alternatieve financiering. Deze aanbeveling werd nu ook hernomen. Met alternatieve financiering bedoel ik uiteraard het aantrekken van privé-kapitaal. Op die manier kan de

NMBS geen budgettaire excuses inroepen om vertragsmanoeuvres uit te voeren. Aangezien de Europese richtlijn 91/440 de mogelijkheid creëert om particuliere operatoren gebruik te laten maken van de spoorweginfrastructuur, zou de NMBS dit project als een proefproject kunnen opnemen om de privé-sector volledig mee te laten spelen in dit dossier. De VLD hoopt dat iedereen die te maken heeft met de heringebruikname van de IJzeren Rijn, zijn of haar verantwoordelijkheid zal opnemen en tegemoet zal komen aan deze Vlaamse verzoeking.

Met deze resolutie toont het Vlaams Parlement voor de zoveelste keer zijn afhankelijkheid ten opzichte van de federale overheid, zelfs wanneer het gaat om zuiver Vlaamse aangelegenheden die bepalend zijn voor de Vlaamse economie. De VLD hoopt dan ook dat de Vlaamse regering dit dossier rigoureuus zal opvolgen en haar volle medewerking zal verlenen om tijdig de beslissing te nemen om het gewestplan te herzien. De Vlaamse regering zou met een tussentijds verslag aan het parlement over de evolutie van het dossier, tonen hier werk van te maken. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Voorhamme heeft het woord.

De heer Robert Voorhamme : Mijnheer de voorzitter, collega's, het is uiteraard enorm belangrijk dat het dossier van de IJzeren Rijn wordt behandeld. Dit is echter niet de eerste resolutie over dit onderwerp die we goedkeuren. De heer Coens heeft al gezegd dat deze resolutie een actualisering van ons standpunt inhoudt, dit naar aanleiding van de uitgevoerde studie. Ik denk niet dat ik op dit uur van de dag nog een lange tussenkomst moet houden. De feiten zijn duidelijk. Daar zijn we het allemaal over eens.

De voorzitter : De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris : Mijnheer de voorzitter, ik zal proberen even kort te zijn. De IJzeren Rijn heeft al een lange geschiedenis. Deze gaat zelfs terug tot voor 1839. Het is een geschiedenis met ups en downs. Voor deze geschiedenis verwijs ik naar het schitterende rapport dat Tractebel en anderen dienaangaande hebben opgesteld. Ik zal daar niet verder op ingaan.

Ik wil wel kort ingaan op de recente initiatieven. Eerst is er het initiatief geweest van het ABVV. Er is ook het herhaaldelijk aandringen van alle havens, niet alleen van Antwerpen, maar ook van Oostende, Gent en Zeebrugge.

Penris

Trouwens, onze eminente collega uit die laatste stad, de heer Coens, is een stevige pleitbezorger van het IJzeren Rijn-project. Er zijn ook de recente parlementaire initiatieven in dit parlement. We hadden in het begin van deze zittingsperiode zelf een voorstel van resolutie ingediend. Er is het voorstel van resolutie van de heren Ramoudt en consorten geweest. Er was nog een ander voorstel van resolutie van ons. Er was in april van dit jaar een met redenen omklede motie terzake, die met eenparigheid van stemmen werd aangenomen. Dat alles bewijst dat er in dit dossier een breed maatschappelijk draagvlak bestaat.

En toch heeft die IJzeren Rijn op dit moment nog een aantal tegenstanders. In het begin maakten sommigen bezwaren over de hoge kostprijs. Er circuleerden bedragen tot 8 miljard frank. We hebben kunnen aantonen dat 1,8 miljard frank volstaat. De Nederlanders lagen dwars. Ook daar had een evolutie plaats : minister Jorritsma is het project helemaal niet meer ongenegen. De Deutsche Bahn lag in het begin ook dwars, maar is nu een van de grote pleitbezorgers van het project aan het worden. In Europa steunt de DD 7 ons voluit in dit dossier.

Er is echter nog een tegenstander die we moeten overtuigen : dat zijn de federale instanties en de helaas nog federale NMBS. Met deze unaniem gesteunde resolutie willen we deze federale instanties wakker schudden. We moeten hen warm maken voor dit project, zodat Vlaanderen uiteindelijk krijgt waar het al lang om vraagt. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen morgen de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van mevrouw Brigitte Grouwels, mevrouw Sonja Becq, mevrouw Sonja Van Lindt, mevrouw Verwimp-Sillis, de heren René Swinnen en Kris Van Dijck betreffende het Nederlandstalig onderwijs in Brussel – 708 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 4

Bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van mevrouw Grouwels, mevrouw Becq, mevrouw Van Lindt, mevrouw Verwimp-Sillis, de heren Swinnen en Van Dijck betreffende het Nederlandstalig onderwijs in Brussel dat luidt als volgt :

Het Vlaams Parlement,

– overwegende

- 1° dat het Nederlandstalig onderwijs in Brussel in het Vlaamse onderwijsbestel een apart karakter heeft en een bijzondere opdracht vervult ;
- 2° dat daardoor de behoeften en de problemen van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel specifiek zijn en als dusdanig gerichte en aangepaste maatregelen vergen ;
- 3° dat er momenteel verschillende problemen rijzen inzake de initiële opdracht van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, de infrastructuur, de leerlingenaantallen, de taalverwerving, de kansarmoede, de migranten, en de doorstroming van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs ;
- 4° dat die uitdagingen op zeer verschillende wijze aanwezig zijn in de individuele scholen en schoolbuurten ;
- 5° dat de problemen onderwijsniveau-overschrijdend zijn en op basis van een weloverwogen globale strategie aangepakt moeten worden ;
- 6° dat daartoe de middelen en initiatieven gebundeld moeten worden en dat er overleg moet plaatsvinden met alle betrokken overheden en onderwijsactoren ;
- 7° dat daarbij rekening gehouden moet worden met de voldoende spreiding van een gedifferentieerd onderwijsaanbod dat een reële vrije keuze waarborgt tussen zowel de beide taalgemeenschappen als tussen de onderscheiden onderwijsnetten ;
- 8° dat bovendien rekening gehouden moet worden met de autonomie van de lokale scholen en dat de bundeling van initiatieven en middelen niet mag leiden tot een herverdeling op basis van criteria die de bestaande even-

Voorzitter

wichten tussen de onderwijsnetten fundamenteel verstoren, maar dat overeenkomstig artikel 24, § 4 van de Grondwet alleen rekening gehouden kan worden met objectieve verschillen, waaronder de eigen karakteristieken van iedere inrichtende macht ;

9° dat aan alle kinderen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel een maximum aan kansen geboden moet blijven worden ;

– vraagt de Vlaamse regering

1° in het algemeen de nodige maatregelen en initiatieven te nemen om het huidige peil van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel te waarborgen en door middel van incentives een adequaat draagvlak te scheppen voor een toekomstgericht Vlaams onderwijsbeleid in Brussel ;

2° onverwijld het onderwijsluik van haar Beleidsplan Brussel ten uitvoer te brengen ;

3° daarbij rekening te houden met zowel de sociale als de culturele relevantie van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel ;

4° meer nadruk te leggen op het belang van de 15-jarige schoolloopbaan, waarbij bijzondere aandacht besteed moet worden aan cruciale momenten zoals het onthaal en de overgangen tussen kleuter- en lager onderwijs en tussen de basisschool en het secundair onderwijs ;

5° in overleg te treden met de Brusselse regering, het college van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, de gemeentebesturen en de andere betrokken overheden en onderwijsactoren op het Brusselse terrein ;

6° in opvolging van het decreet over de verhoging van de instapleeftijd voor de kleuterscholen een netwerk van prekleuterklassen uit te bouwen in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, met het oog op het vrijwaren van de strategische positie van het Nederlandstalig basisonderwijs ten aanzien van het Franstalig onderwijs ;

7° voor het Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel te voorzien in de nodige omkadering met het oog op het toenemende aantal leer-

lingen en hun specifieke culturele en sociaal-economische situatie ;

8° een grotere samenhang tot stand te brengen tussen de verschillende onderwijsinitiatieven van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie in het algemeen, en ter ondersteuning van de taalverwerving in het Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel in het bijzonder ;

9° erover te waken dat de scholen een lokaal, gedifferentieerd taalbeleid kunnen ontwikkelen, waarbij de extra ondersteuning van overheidswege geïntegreerd kan worden in de lokale schoolwerking ;

10° erover te waken dat in het door de scholen ontwikkelde, en door de overheid ondersteunde, taalbeleid de rol van de ouders concreet aan bod komt ;

11° het toepassingsgebied en de inhoudelijke invulling van het onderwijsvoorrangsbeleid aan te passen aan de specifieke Brusselse situatie door het criterium van de doelgroep-leerlingen uit te breiden tot alle kinderen die niet uit homogeene Nederlandstalige gezinnen komen ;

12° blijvend te investeren in multidisciplinair en interuniversitair onderzoek naar de taalverwervingsproblematiek in de Nederlandstalige basisscholen in Brussel ;

13° voor het secundair onderwijs in Brussel, op een flexibele wijze en op basis van concrete behoeften, de voordeligste normen voor de organisatie van een adequaat studieaanbod te hanteren ;

14° er in het algemeen over te waken dat de ondersteuning van de overheid voldoende continuïteit biedt en niet leidt tot overdreven bureaucratie en administratieve overlast voor de scholen ;

15° bijzondere aandacht te besteden aan het schoolpatrimonium, de nodige kredieten uit te trekken voor een degelijk onderhoud, herstel en veiligheid, en de bereikbaarheid van de scholen te optimaliseren door bijzondere initiatieven te nemen in verband met het leerlingenvervoer ;

16° in de lerarenopleiding, en in het bijzonder in de navorming, aandacht te besteden aan

Voorzitter

het lesgeven aan een taal- en cultuurheterogene schoolbevolking, waarbij het Nederlands de onderwijs- en dus ook de voertaal is ;

17° de versterking van het sociale weefsel rond de school te stimuleren, onder meer via schoolopbouwwerk en intensieve contacten met de gemeenschapscentra en het lokale verenigingsleven ;

18° erover te waken dat, ondanks de problematiek van de meertaligheid, dezelfde eindtermen en ontwikkelingsdoelen blijven gelden voor de Brusselse scholen als voor de rest van de Vlaamse scholen, zodat het kwaliteitspeil van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel gewaarborgd blijft.

De bespreking is geopend.

De heer Kris Van Dijck, verslaggever, verwijst naar het schriftelijk verslag.

Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, niettegenstaande het late uur zou ik nog even willen ingaan op deze resolutie. Ik dank de heer Van Dijck voor zijn zeer volledig en goed verslag.

Waarom was een resolutie over het Nederlandstalig onderwijs in Brussel nodig ? Een van de uitgangspunten was het strategisch belang van dit onderwijs voor de Vlaamse aanwezigheid in de hoofdstad. Het Nederlandstalig onderwijs is namelijk een essentiële schakel in het geheel van het Vlaams-Brusselse netwerk. We moeten starten met voorschoolse voorzieningen en natuurlijk ook met onderwijs zelf, met aandacht voor kleuter- en basisonderwijs, secundair en hoger onderwijs. De Vlaamse dienstverlening aan kinderen, jongeren, ouderen moet worden uitgebouwd. Ik denk ook aan het huisvestingsbeleid, dat in de toekomst meer aandacht moet krijgen, en aan cultuur. Onderwijs is een onmisbare schakel in de opbouw van een Vlaamse aanwezigheid in de hoofdstad.

Daarnaast werd aangevoeld dat er nood is aan een blijvend, kwaliteitsvol en doeltreffend onderwijsaanbod in Brussel. Dat was het tweede belangrijke uitgangspunt voor de resolutie. Dat onderwijsaanbod moet een antwoord bieden op de vragen en bekommernissen van Vlaamse ouders die hun kin-

deren aan dit Nederlandstalig onderwijs toevertrouwen. Het moet ook een antwoord bieden op de problematiek van het toenemend aantal anderstaligen en migrantenkinderen. U kent de schematische cijfers. In het basisonderwijs is een derde van de kinderen afkomstig van Vlaamse ouders, een derde zijn kinderen uit tweetalige gezinnen en een derde zijn kinderen uit anderstalige gezinnen. Daarop moet een degelijk en kwaliteitsvol antwoord komen.

De resolutie spitst zich toe op verschillende aspecten : de overgang van de voorschoolse opvang naar het kleuteronderwijs, de overgang van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs, enzovoort. In de meertalige omgeving van Brussel is dat heel belangrijk. Anderstalige ouders aarzelen bij zo'n overgang wel eens of ze hun kinderen toch niet naar het onderwijs van de andere gemeenschap zouden sturen. Wil men echt resultaten bereiken, dan moet men de gehele, vijftienjarige schoolcarrière van de kinderen opvolgen.

Een ander belangrijk punt waaraan in de resolutie aandacht wordt besteed, zijn de gebouwen waarin dat onderwijs wordt gegeven. Terecht werd tijdens de bespreking gewezen op de erbarmelijke staat van bepaalde schoolgebouwen, vooral dan in achtergestelde wijken.

De resolutie vraagt bijzondere aandacht voor een specifieke benadering van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Men vraagt eigenlijk een eigen Vlaams onderwijsbeleid, met aangepaste maatregelen. We stellen immers vast dat elke school in Brussel anders is. Elke school heeft een andere schoolbevolking. Er zijn steeds andere verhoudingen van Nederlandstaligen, Franstaligen en migranten. Die scholen zijn ook niet allemaal in eenzelfde soort van omgeving gevestigd. Heel wat scholen zijn gesitueerd in bijzonder kansarme buurten. Maar er zijn ook scholen in groene villa-wijken. Men pleit dus uitdrukkelijk voor een lokaal schoolbeleid, waarbij elke school rekening kan houden met specifieke gegevens en een aangepast beleid kan uitwerken.

Er moet ook blijvend worden gewaakt over een voldoende spreiding van het onderwijsaanbod over het gehele Brusselse grondgebied, zodat de ouders een echt vrije keuze kunnen maken tussen de onderwijsnetten van de Franse en de Nederlandse Gemeenschap. Maar we pleiten ook voor voldoende vrije keuze tussen de onderscheiden onderwijsnetten binnen de gemeenschappen.

Grouwels

Het nieuwe onderwijsbeleid voor de Brusselse scholen waarvoor wordt gepleit, moet de samenhang waarborgen van het onderwijsbeleid van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie. In het verleden is die relatie op spontane wijze van onderuit misschien wat verkeerd gegroeid. De indieners van deze resolutie zijn het er volkomen over eens dat er een nauwere samenhang in dit beleid moet totstandkomen. De ordewoorden luiden als volgt : coördinatie, bundeling van de krachten en bijzondere ondersteuning van de taalverwerving van het Nederlands in dit onderwijs. Heel belangrijk in verband met deze taalverwerving is de eensgezindheid in de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid over de noodzaak van de uitbreiding van de doelgroep leerlingen van het onderwijsvoorrrangsbeleid, tot alle kinderen die niet uit homogeen-Nederlandstalige gezinnen komen.

Deze resolutie is met de Vlaamse minister van Onderwijs uitgebreid besproken in de commissie. Het was een positief en constructief gesprek. Deze resolutie wordt door een brede groep gesteund. In de commissie was er bij de stemming slechts één onthouding. Ik moet hier trouwens enkele indieners verontschuldigen die niet meer aanwezig konden zijn. Ze hebben me wel gezegd dat ik hier ook namens hen het woord kon nemen. Deze resolutie zal ons inziens de echte toetssteen worden voor het Vlaams onderwijsbeleid in Brussel. We hopen dat morgen het hele Vlaams Parlement zijn schouders hieronder zal zetten. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, ik wil de heer Van Dijck danken voor zijn uitvoerig verslag.

Het Nederlandstalig onderwijs te Brussel kampt overduidelijk met buitengewone problemen. Die hebben talrijke oorzaken. Het aantal kinderen van homogeen Nederlandstalige gezinnen neemt in het algemeen af, met alle gevolgen voor het onderwijspeil. In het middelbaar onderwijs droogt de doorstroming van leerlingen uit de Vlaams-Brabantse rand stilaan op, omwille van het onderwijsaanbod in de eigen regio, het slinkende vertrouwen in het Nederlandstalige onderwijs in Brussel en het veiligheidsprobleem.

Helaas hebben een aantal Brusselse Nederlandstalige scholen hun poorten reeds gesloten. Daardoor dreigen de verscheidenheid van het studieaanbod

en de keuzevrijheid stilaan in het gedrang te komen. Het Vlaams Blok heeft in de commissie voor Onderwijs herhaaldelijk beaamd dat er voor de specifieke problemen waarmee het Nederlandstalig onderwijs in Brussel kampt, een structurele aanpak nodig is. Die structurele aanpak moet worden uitgewerkt in het kader van de aangekondigde hervormingsoperatie in het secundair onderwijs. Vóór echter een definitief beleid wordt vastgelegd en uitgevoerd, zal op zijn minst weer een schooljaar voorbij zijn. Intussen komt het secundair onderwijs in een negatieve spiraal terecht. De vermindering van het aantal leerlingen leidt ook tot een vermindering van het aantal toegekende middelen.

Om in de toekomst alle middelen open te houden, moeten op korte termijn belangrijk bewarende maatregelen worden getroffen om het aantal lessen in het secundair onderwijs in Brussel veilig te stellen. Op vier jaar daalde het aantal lessen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 30.647 naar 28.304. Omgerekend betekent dit een verlies van 104 voltijdse banen. Als het lesurenpakket voor het schooljaar 1997-1998 wordt berekend op basis van het aantal leerlingen op 1 februari 1997, zal dat onvermijdelijk een verder aftakeling van het Nederlandstalig onderwijs tot gevolg hebben. Daarom diende onze fractie op 12 maart jongstleden een voorstel van resolutie in om de normen van het schooljaar 1995-1996 als basis te blijven nemen voor het vastleggen van het aantal uren en leraren voor elke instelling van elk net, voorzover het aantal regelmatige leerlingen op 1 februari 1996 niet is gestegen.

Op 18 juni van dit jaar dienden de andere partijen eveneens een voorstel van resolutie in betreffende het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Aangezien het voorstel echter niet in een concrete maatregel voorziet om het Brussels Nederlandstalig secundair onderwijs op korte termijn uit de huidige negatieve spiraal te halen, diende onze fractie hierop een amendement in. Dat bevatte de essentie van ons voorstel van resolutie. We hoopten de anderen er alsnog van te overtuigen dat er niet alleen moet worden gepraat maar ook gehandeld. Spijtig genoeg tevergeefs, want in de commissie Onderwijs werd zowel ons voorstel van resolutie als ons amendement om het reeds zo fel bedreigde Nederlandstalig onderwijs in Brussel te beschermen, door alle partijen weggestemd. Hopelijk gaan morgen tijdens de plenaire vergadering de ogen alsnog open. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : Op dit voorstel van resolutie is er een amendement van de heren Huybrechts en Van Nieuwenhuysen.

Voorzitter

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen morgen de aangehouden stemming over het amendement en de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Kathy Lindekens, de heer Etienne Van Vaerenbergh en mevrouw Ria Van Den Heuvel betreffende de nood aan een inclusief beleid ten aanzien van kinderen, kindermishandeling, kinderrechten en slachtoffer- en daderhulp in Vlaanderen – 730 (1996-1997) – Nr. 1

Bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van mevrouw Merckx, mevrouw Avontroodt, mevrouw Lindekens, de heer Van Vaerenbergh en mevrouw Van Den Heuvel betreffende de nood aan een inclusief beleid ten aanzien van kinderen, kindermishandeling, kinderrechten en slachtoffer- en daderhulp in Vlaanderen dat luidt als volgt :

Het Vlaams Parlement,

- gehoord de uiteenzetting van de Vlaamse minister van Cultuur, Gezin en Welzijn en de daaropvolgende bespreking in de Commissie Welzijn, Gezondheid en Gezin betreffende het Vlaams actieplan voor preventie en hulpverlening met betrekking tot kindermishandeling en kinderrechten vanuit het welzijns-, gezins- en gezondheidsbeleid ;

- overwegende dat

1° het Vlaams Parlement op 19 december 1996 unaniem het voorstel van resolutie betreffende een eigen Vlaams actieplan voor een geïntegreerd slachtoffer- en daderbeleid goedkeurde ;

2° in deze resolutie aan de Vlaamse regering werd gevraagd "op korte termijn een eigen Vlaams actieplan voor een geïntegreerd slachtoffer- en daderbeleid met bijzondere aandacht voor de seksuele uitbuiting en mishandeling van kinderen zowel binnen als buiten het gezin uit te werken en binnen zes maanden voor te leggen aan het Vlaams Parlement" ;

3° in deze resolutie vervolgens aan de Vlaamse regering werd gevraagd een coördinerend minister aan te wijzen aangezien verschillende domeinen betrokken zijn (welzijn, gezondheid, cultuur, onderwijs, media, tewerkstelling en buitenlands beleid) ;

- stelt vast dat

1° de Vlaamse regering binnen de haar toegemeten tijdsspanne een Vlaams actieplan voor de preventie en hulpverlening met betrekking tot kindermishandeling en kinderrechten, weliswaar beperkt tot het welzijns-, gezins- en gezondheidsbeleid, heeft voorgelegd aan het Vlaams Parlement ;

2° de Vlaamse minister van Cultuur, Gezin en Welzijn terzake optreedt als coördinerend minister en vertegenwoordiger van de Vlaamse regering ;

3° de Vlaamse regering zich in het voorliggende actieplan in een eerste fase heeft beperkt tot de kindermishandeling en seksuele uitbuiting van kinderen evenals de hiermee verbonden slachtoffer- en daderhulp in en buiten het gezin ; slechts in een tweede fase zou vanuit de optiek van een inclusief beleid verder werk worden gemaakt van impulsen voor een meer kindvriendelijke samenleving ;

4° deze werkwijze niet helemaal beantwoordt aan de door het Vlaams Parlement geformuleerde verwachtingen ;

- vraagt de Vlaamse regering

1° daadwerkelijk het inclusief beleid over al haar bevoegdheidsdomeinen ten aanzien van kinderen en kinderrechten en ten aanzien van slachtoffers en daders uit te werken en binnen de zes maanden aan het Vlaams Parlement voor te stellen ;

Voorzitter

- 2° de inspanningen voort te zetten om de samenwerking met de federale overheid te formaliseren en meer bepaald een samenwerkingsakkoord betreffende slachtofferhulp af te sluiten, een protocol betreffende de hulpverlening aan seksuele delinquenten af te sluiten en het samenwerkingsakkoord betreffende de hulpverlening aan gedetineerden en hun familie te actualiseren en bij te sturen ;
- 3° de coördinatie tussen de verschillende actoren inzake slachtoffer- en daderhulp en hulpverlening aan kinderen te verzekeren via regionaal overleg in de welzijns- en gezondheidssector ;
- 4° het algemeen-preventieve aspect van de eerstelijnszorg meer coherentie te geven ;
- 5° de vorming en bijscholing op het vlak van de hulpverlening bij kindermishandeling en de begeleiding van slachtoffers en daders in het algemeen voor de verschillende betrokken beroepsgroepen te stimuleren en desgevallend zelf te organiseren ;
- 6° de deskundigheid in kindgerichte hulpverlening via specifieke vorming en bijscholing van verschillende beroepsgroepen te stimuleren ;
- 7° bij de uitvoering van de bepalingen van deze resolutie aandacht te schenken aan de conclusies van het Nationaal Forum tegen seksuele uitbuiting van kinderen ;
- 8° de nodige middelen te voorzien bij de opmaak van de begroting voor 1998 om uitvoering te geven aan de bepalingen van deze resolutie en om een inclusief beleid ten aanzien van kinderen en kinderrechten en ten aanzien van slachtoffers en daders gestalte te kunnen geven.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik zou het voorstel van decreet toch nog even kort willen toelichten. Op 19 december 1996 keurde dit Vlaams Parlement unaniem een resolutie goed betreffende een eigen Vlaams actieplan voor een geïntegreerd slacht-

offer- en daderbeleid. De Vlaamse regering werkte in het voorjaar van dit jaar dit eerste actieplan uit. Het plan vertrok in eerste instantie van de optie om een aantal specifieke maatregelen te realiseren vanuit een probleemformulering in enge zin : de mishandeling en seksuele uitbuiting van kinderen. De voorgestelde beleidsinitiatieven betroffen voornamelijk een aantal gewenste ontwikkelingen in diverse zorgsectoren die onder de bevoegdheid van de Vlaamse overheid vallen.

De commissie voor Welzijn heeft op 22 mei en 3 juni dit actieplan ruim besproken en heeft ter afronding van de discussie een nieuw voorstel van resolutie ingediend. Daarin wordt er onder andere op gewezen dat we ook een meer inclusieve benadering op lange termijn nodig hebben.

Eigenlijk streven we naar een zinvolle invulling van een eigen Vlaamse rol met betrekking tot het maatschappelijke gegeven van criminaliteit. Want criminaliteit wordt nu niet meer beschouwd als het probleem en de verantwoordelijkheid van één bepaalde overheidsinstantie, Justitie. Criminaliteit is een veel ruimere problematiek die zeer verscheiden maatschappelijke sectoren raakt en die een appèl doet op individuele burgers, informele groepen, formele organisaties of verenigingen en ten slotte diverse overheidsorganen, van het lokale tot het meest centrale niveau.

Het federale karakter van onze staatsstructuur compliceert enerzijds het overheidsbeleid, maar biedt anderzijds unieke mogelijkheden om het maatschappelijke probleemveld van criminaliteit voortdurend vanuit verschillende hoeken te bevragen. Mogelijkheden ook om bij te dragen tot meer fundamentele maatschappelijke antwoorden en reacties op dit probleemveld die gedragen worden door brede lagen van de bevolking.

Bovendien is de welzijns- en de gezondheidssector hier een bevoorrechte getuige. Het mag dan ook geen verwondering wekken dat precies in sommige van deze sectoren zeer vernieuwende initiatieven tot ontwikkeling komen. Die initiatieven sluiten aan bij de concrete belevingswereld van de burgers.

We willen een krachtig pleidooi houden om vanuit dit welzijns perspectief te komen tot het uittekenen van een eigen Vlaams beleid inzake de criminaliteitsproblematiek in de ruime zin. Centraal hierin staat het stimuleren en uitwerken van fundamenteel nieuwe werkvormen, in samenspraak met federale en lokale overheden.

Merckx-Van Goey

We stellen vast dat die criminaliteit in de eerste plaats een maatschappelijk gegeven is en dus meer behelst dan een confrontatie tussen een individuele dader en een individueel slachtoffer. De criminaliteit en de reactie daarop hebben ook en vooral te maken met de manier waarop in de samenleving wordt omgegaan met normen en waarden, hetgeen voortdurend aan wijzigingen onderhevig is.

Een welzijnsbenadering van het probleem mag dan ook zeker niet worden herleid tot de optelsom van daderhulp en slachtofferhulp. Het is positief dat de Vlaamse overheid via het actieplan goede basisvoorzieningen voor de directe hulpverlening aan daders en slachtoffers heeft gecreëerd. Beide groepen kunnen daar terecht met hun vragen en noden naar aanleiding van een delict. Nu dient verder te worden gezocht naar meer fundamentele antwoorden die vooral ingaan op de eigenlijke primaire problematiek van criminaliteit en onwelzijn in hun maatschappelijke betekenissen.

Het is om dit debat verder te zetten dat de indieners van de resolutie, mevrouw Avontroodt, mevrouw Lindekens, mijnheer Van Vaerenbergh en mevrouw Van Den Heuvel, opnieuw een voorstel van resolutie aan dit parlement voorleggen, voortbouwend op de vorige resolutie van 19 december. Het voorstel van resolutie bevat acht punten, duidelijke vragen die heel concreet en punctueel zijn. Een van die punten is het formaliseren van een samenwerkingsakkoord met de federale overheid. Een ander punt is het geven van meer coherentie aan het algemeen preventieve aspect van de eerstelijnszorg. Dit is zeer diepgaand, reden waarom we deze resolutie nog willen afronden vóór het einde van dit parlementaire jaar. We vragen dat bij de begroting 1998 in de nodige middelen zou worden voorzien om uitvoering te geven aan de bepalingen van deze resolutie, maar vooral om aan een inclusief beleid ten aanzien van kinderen, kinderrechten, slachtoffers en daders, gestalte te kunnen geven.

Mijnheer de voorzitter, ik hoop dat we door deze korte formulering en duiding morgen in staat zullen zijn dit voorstel van resolutie in dit parlement te stemmen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, mevrouw Merckx, ik zou me in het bijzonder tot u willen richten.

Ik denk niet dat u me zult tegenspreken als ik zeg dat mijn fractie steeds op een positieve en constructieve wijze meewerkt in de commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin. Ik wil dan ook mijn ontgoocheling uitdrukken over het feit dat we weer maar eens niet werden betrokken in de totstandkoming van dit voorstel van resolutie, niettegenstaande uw belofte in die zin.

Dit is niet de eerste keer : deze situatie heeft zich in het verleden reeds verschillende malen voorgedaan. Ik stel vast dat u eigenlijk twee soorten commissievergaderingen organiseert : de officiële, waarop wij aanwezig zijn, en de officieuze, waarop we niet aanwezig mogen zijn. Wat blijkbaar in andere commissies wel kan, kan in uw commissie niet.

We zullen dit voorstel van resolutie goedkeuren, enthousiast goedkeuren zelfs. Ik denk echter dat we ons in de toekomst toch ernstig zullen bezinnen over onze houding in de commissie.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen morgen de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van mevrouw Nelly Maes en de heer Paul Van Grembergen betreffende de eedformule – 723 (1996-1997) – Nr. 1

Bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van mevrouw Maes en de heer Van Grembergen betreffende de eedformule dat luidt als volgt :

Het Vlaams Parlement,

- gelet op artikel 192 van de Grondwet, dat bepaalt dat geen eed kan worden opgelegd dan krachtens de wet ;
- gelet op de verklaring van de wetgevende macht, Belgisch Staatsblad nummer 74 van 12

Voorzitter

april 1995, waarin artikel 192 van de Grondwet voor herziening vatbaar wordt verklaard ;

- overwegende dat de wettelijk vastgelegde eedformules achterhaald zijn en niet aan de huidige federale staatsstructuur aangepast zijn ;
- overwegende dat de Gemeenschappen en de Gewesten vandaag reeds over een beperkte constitutionele autonomie beschikken en constitutionele aangelegenheden zoals de samenstelling en de verkiezing van de leden van hun raden en de werking van hun instellingen kunnen wijzigen ;
- overwegende dat het toekennen van de bevoegdheid aan de Gemeenschaps- en Gewestraden om, ieder wat hem betreft, de eedformule vast te leggen, logisch volgt uit deze reeds toegekende constitutionele autonomie ;
- overwegende dat het Vlaams Parlement de volgende eedformule zou kunnen vastleggen : "Ik zweer de Vlaamse decreten na te leven.", waarbij deze formule uiteraard niet impliceert dat bij de vervulling van het mandaat (waarvan de eedformule het begin aanduidt) enkel de Vlaamse decreten moeten worden nageleefd, omdat de voorrang van internationale Verdragen en van de federale Grondwet door deze bepaling vanzelfsprekend niet in het gedrang komt ;
- verzoekt de Vlaamse regering om de federale regering uit te nodigen een grondwetgevend initiatief te nemen waarbij aan de Gemeenschaps- en Gewestraden de bevoegdheid wordt toegekend om, ieder wat hem betreft, de eedformule vast te leggen.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, eerder vandaag hebben we het voorstel van decreet betreffende het Kinderrechtencommissariaat goedgekeurd.

Daarbij hebben we ook een eedformule in het decreet opgenomen die eigenlijk verouderd lijkt, en niet aangepast aan de situatie waarin het Vlaams Parlement als een autonoom wetgever optreedt. Binnenkort zal het parlement een ambtenaar aanwerven die dus ook uitsluitend aan dit parlement verantwoording heeft af te leggen.

Daarom hebben we het voorstel van amendement onderzocht dat door het Vlaams Blok werd ingediend, maar dat om juridische redenen niet kon worden aanvaard in de commissie. We hebben dan onderzocht of er geen andere mogelijkheid was. De eedformule blijkt een federale bevoegdheid te zijn, en daarom wenden we ons tot de Vlaamse regering om haar te vragen de nodige stappen te zetten om de eedformule te wijzigen.

In de tekst hebben we reeds een eedformule voorgesteld, die luidt als volgt : ik zweer de Vlaamse decreten na te leven. Einde citaat. Het gaat dus over ambtenaren of mensen die daartoe verplicht zijn ingevolge een decreet, maar het betekent natuurlijk niet dat alleen de decreten worden nageleefd. In dit geval is de juridische betekenis dat zowel de grondwettelijke bepalingen als alle internationale verdragen eveneens worden nageleefd.

Van onze collega's in het federaal parlement hebben we vernomen dat ondertussen een wetsvoorstel werd ingediend opdat terzake spoedig een initiatief ter behandeling zou worden voorgelegd. We hopen dus ook dat dit Vlaams Parlement morgen deze wenk mag geven, in gemeenschappelijk akkoord. (*Applaus*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen morgen de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN BIJZONDER DECREET van de heren Filip Dewinter, Pieter Huybrechts en Joris Van Hauthem houdende wijziging van het bijzonder decreet van 19 december 1988 betreffende de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs – 726 (1996-1997) – Nr. 1

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van bijzonder decreet van de heren Dewinter, Huybrechts en Van Hauthem houdende wijziging van het bijzonder decreet van 19 december 1988 betreffende de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs.

Voorzitter

De algemene bespreking is geopend.

De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, het is mijn bedoeling om ook morgen naar aanleiding van de benoeming van zes leden van de Centrale Raad van de ARGO een aantal opmerkingen te maken. Ik ben blij dat we dit voorstel van decreet bij hoogdringendheid kunnen bespreken aan de vooravond van de benoeming van de zes leden van de Centrale Raad van de ARGO.

Om de vijf jaar moeten twaalf leden van de Centrale Raad van de ARGO worden benoemd. Er worden er zes benoemd door de schoolraden door middel van democratische verkiezingen. De ouders nemen de uiteindelijke beslissing. Zes leden worden door dit parlement verkozen door middel van een verdelingsstelsel. Daardoor worden er op dit ogenblik twee leden van de CVP aangewezen, twee leden van de VLD, een lid van de SP en een lid van het Vlaams Blok.

In dit klimaat van depolitisering en van de beëindiging van het nefaste systeem van de politieke benoemingen, moet de theorie ook in praktijk worden gebracht. We willen dat men stopt met de politieke benoeming door het Vlaams Parlement van die zes leden van de Centrale Raad van de ARGO. We willen dat ook die zes leden op een democratische manier worden verkozen, via de ouders en de schoolraden.

Er zit echter een grote adder onder het gras. Het is immers de bedoeling uit die twaalf leden van de Centrale Raad van de ARGO door de vier grootste fracties vier leden te laten benoemen voor de raad van bestuur van de Centrale Raad. Dat is minder onschuldig dan het simpele lid dat we morgen zullen benoemen, en dat kan rekenen op presentiegeld. Het gaat dan over de politieke benoeming voor een topfunctie van de rang A3 en A4 in de ambtenarij. Dit betekent dat de voorzitter van de ARGO iets meer dan 2,2 miljoen frank per jaar zal verdienen en een onkostenvergoeding van 300.000 frank per jaar krijgt.

De heer Johan De Roo : Het gaat dan wel om een fulltime functie, dat moet u er wel bij vertellen.

De heer Filip Dewinter : Inderdaad. Voor de ondervoorzitters en de ondervoorzitter-secretaris is dit iets minder.

We willen dit vermijden. Het gaat voor ons om een ostentatieve politieke benoeming. Dat kan niet de bedoeling zijn. Het zou veel beter zijn om alle leden van de Centrale Raad van de ARGO te laten verkiezen door de lokale schoolraden en door de ouders, dus via een democratisch systeem. Dit is nu niet het geval. Laten we deze laatste restant van de oude politieke cultuur uit de weg ruimen. Laten we dit duidelijke voorbeeld van een politieke benoeming uit de weg ruimen door dit voorstel van decreet morgen goed te keuren.

Ik wil er hoe dan ook op aandringen morgen eerst de kans te krijgen om dit voorstel van decreet goed te keuren, voor we overgaan tot de benoeming van die zes leden door het parlement. Het lijkt me een beetje absurd om die zes leden net voor de stemming te benoemen en een half uur later dit voorstel van decreet goed te keuren. Ik ben misschien te naïef, maar dit voorstel kan door een goedmenende meerderheid in dit parlement worden gesteund. Mijnheer de voorzitter, ik zou u heel erkentelijk zijn als u op dit verzoek zou willen ingaan. (*Applaus*)

De voorzitter : Mijnheer Dewinter, u hebt de agenda thuis ontvangen en u weet dus dat dit onderwerp het tiende punt op de agenda van morgen is. U kunt vlak voor de stemming over de voordracht een wijziging van de agenda vragen.

De heer Filip Dewinter : Dat zullen we dan ook doen.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van bijzonder decreet van de heren Dewinter, Huybrechts en Van Hauthem houdende wijziging van het bijzonder decreet van 19 december 1988 betreffende de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs.

Artikel 1

Dit bijzonder decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

– *Aangenomen.*

Voorzitter

Artikel 2

Artikel 24 van het bijzonder decreet van 19 december 1988 betreffende de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 24

De centrale raad bestaat uit twaalf leden, die rechtstreeks worden verkozen uit de schoolraden en de raden van bestuur."

– *Aangenomen.*

Artikel 3

In artikel 25 van hetzelfde decreet worden de woorden "artikel 24, b)" vervangen door de woorden "artikel 24".

– *Aangenomen.*

Artikel 4

In artikel 26 van hetzelfde decreet wordt § 1 vervangen door wat volgt :

"§ 1. De centrale raad verkiest uit zijn midden de voorzitter, de twee ondervoorzitters en de ondervoorzitter-secretaris."

– *Aangenomen.*

Artikel 5

In artikel 27 van hetzelfde decreet wordt § 2 opgeheven.

– *Aangenomen.*

Artikel 6

In artikel 30 van hetzelfde decreet wordt het eerste lid opgeheven.

In artikel 30, tweede lid, van hetzelfde decreet worden de woorden "artikel 24, b)" vervangen door de woorden "artikel 24".

– *Aangenomen.*

Artikel 7

In artikel 31 van hetzelfde decreet worden de woorden "artikel 24, b)" vervangen door de woorden "artikel 24".

– *Aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen morgen de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer Carl Decaluwé c.s. betreffende een beleidsplan voor de Vlaamse audiovisuele industrie
– 653 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3

Bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van de heer Decaluwé c.s. betreffende een beleidsplan voor de Vlaamse audiovisuele industrie dat luidt als volgt :

Het Vlaams Parlement,

- ervan overtuigd dat het voeren van een eigen Vlaams audiovisueel beleid een fundamentele bijdrage levert tot de culturele ontplooiing in Vlaanderen ;
- gaat ervan uit dat er slechts iets gedaan kan worden aan de malaise in de Vlaamse filmsector door het creëren van een tot dynamiek aanzetkend beleidskader, waarbij er een nauwere samenwerking moet komen tussen productie, distributie en exploitatie ;
- overwegende dat
  - 1° in de beleidsbrief Media aangekondigd wordt het filmdecreet samen met de sector te evalueren ;

Voorzitter

- 2° tijdens de besprekingen van de beleidsbrief Media bedenkingen werden geformuleerd over de werking van de Vlaamse Audiovisuele Selectiecommissie ;
- 3° talrijke gesubsidieerde films weinig of geen publiek trokken ;
- 4° voor het jaar 1996 90 miljoen van de beschikbare 300 miljoen uit het Fonds Film in Vlaanderen niet werd besteed ;
- 5° de privé-sector, en meer in het bijzonder de ASLK en de Nationale Loterij, afhaken inzake cofinanciering van filmprojecten ;
- 6° blijktens haar motie van 24 september 1996 de Vlaamse Audiovisuele Selectiecommissie vreest dat de openbare omroep geen actieve rol meer zal spelen in het Vlaamse filmbeleid ;
- 7° het uitvoeringsbesluit tot oprichting van de Vlaamse Audiovisuele Raad een dode letter gebleven is ;
- 8° het belang van nieuwe multimedia-technologieën in de audiovisuele sector toeneemt.
- vraagt aan de Vlaamse regering
- 1° het filmdecreet van 1993 en het besluit van de Vlaamse regering houdende bepalingen tot coördinatie van het Vlaams audiovisueel beleid te evalueren met bijzondere aandacht voor het onderdeel financiering van de Vlaamse film ;
- 2° de Vlaamse Audiovisuele Selectiecommissie te evalueren ;
3. vóór het einde van 1997 een beleidsbrief en -plan op te stellen voor de Vlaamse audiovisuele industrie, waarbij aandacht besteed wordt aan het financiële en fiscale aspect ter ondersteuning van de filmindustrie ;
- 4° het filmonderwijs door te lichten, met bijzondere aandacht voor de scenario-opleiding ;
- 5° maximaal in te spelen op de Europese programma's, waarbij de administratie Media ook voor de nodige begeleiding zorgt ;
- 6° de openbare omroep te stimuleren inzake het coproduceren van Vlaamse filmprojecten ;
- 7° specifieke aandacht te hebben voor de nieuwe audiovisuele productiemethoden.

De bespreking is geopend.

De heer Decaluwé heeft zich verontschuldigd.

Mevrouw Maes, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, ik was inderdaad verslaggever. Ik zal deze nocturne niet te lang laten duren. Eigenlijk zou het een prelude moeten zijn : in deze resolutie wordt aangedrongen op een serieuze evaluatie van het filmbeleid terwijl we daar op dit ogenblik nog niet aan toe zijn.

De heer Decaluwé heeft zijn voorstel van resolutie ingediend als een voorstel voor de Vlaamse audiovisuele industrie. Maar het ging daarbij vooral om de film die zich in een malaise bevindt. Ondanks de subsidies van 300 miljoen frank blijkt dat het soms moeilijk is deze subsidies integraal toe te kennen en toch zijn ze onvoldoende.

In elk geval heeft de filmsector het zeer moeilijk en ondanks de oproep tot de openbare omroep is het onzeker in hoeverre de toekomstige VRT het filmbeleid zal kunnen ondersteunen.

Er is nood aan financiële ondersteuning. Ik wil een kleine correctie in het verslag aanbrengen. Daarin is sprake van het woord financieel, waarmee wordt bedoeld Europese financiële ondersteuning. Er zijn immers drie landen nodig om een beroep te kunnen doen op de Europese financiering. Er kan dus zelden een Nederlandstalige film worden gemaakt, omdat er niet genoeg Nederlandstalige landen zijn. Dit zorgt voor een specifiek probleem.

We zijn ons ervan bewust – en iedereen heeft dit in de bespreking benadrukt – dat film niet enkel tot de economische sector behoort, maar ook een belangrijke culturele betekenis heeft.

De heer Decaluwé heeft met zijn resolutie een politieke aanzet willen geven tot het voeren van een debat over de toekomst van de Vlaamse film, en dit met betrekking tot de tekorten, de scenario's en het filmonderwijs. Hij wou een politiek signaal geven om aan te dringen op een gecoördineerd filmbeleid. De bespreking verliep in de grootste

Maes

unanimiteit. Zelfs de minister was het ermee eens dat er een gecoördineerd filmbeleid moet komen.

Er waren wel een aantal bijzonder interessante aanvullingen. Zo wees de heer Stassen erop dat er op dit ogenblik niet echt van een filmdecreet sprake kan zijn, omdat het over twee koninklijke en twee ministeriële besluiten gaat. De heer Van Walendael legde ons uit dat de schaarse middelen van de overheid niet toelaten om een echte keuze te maken op basis van kwalitatieve normen. Voor de overheid is dit een hachelijke onderneming. Hij voegde er aan toe dat in Vlaanderen vooral de kleinere projecten toekomst hebben. Hij wees op het succes van onze kortfilms en documentaires. Dit succes onderstreept de malaise bij de langspeelfilms des te meer. Daar zal één Daens niets aan verhelpen. De minister heeft benadrukt dat er niet alleen gebrek is aan scenario's en financiële middelen. Hij vindt terecht dat er ook te weinig films worden gemaakt, als men de vloed van Amerikaanse producties ziet die onze filmzalen overspoelt. Hij heeft erop gewezen dat een toenemend aantal jongeren uit het filmonderwijs hun plaats vinden in de zich voortdurend uitbreidende sector van productiehuizen en toeleveringsbedrijven.

Hij vindt dat er een integratie moet komen van de filmsector maar hij heeft er nog niet zo'n goede kijk op hoe het dan in de toekomst moet met die aangepaste structuur. Hij wil de compartimentering niet installeren. Hij wil ook zijn Vlaamse audiovisuele selectiecommissie bewaren die op basis van criteria moet werken. Over de financiële middelen heeft hij zich vooralsnog niet uitgesproken maar hij heeft wel gezegd dat hij voor de verschillende genres aandacht zal hebben.

Mijnheer de voorzitter, we kijken uit naar de definitieve bespreking in het najaar. In afwachting kunnen we – samen met het goedgekeurde amendement van de heer Stassen dat op de bredere context wees – ook de tekst van de heer Decaluwé integraal goedkeuren. Ik hoop dat we dit kunnen doen zoals we dat in de commissie hebben gedaan. *(Applaus)*

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen morgen de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 10 uur en 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 22.59 uur.*
